

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
INSTYTUT EKONOMII I LOGISTYKI

ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE WOJSK NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM W ŚWIETLE DOŚWIADCZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z DOTYCHCZASOWYCH KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

Kryptonim „LOGOP”

CZĘŚĆ I

ISTOTA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW
WOJSKOWYCH WYDZIELONYCH DO PROWADZENIA OPERACJI
POZA GRANICAMI KRAJU

57895

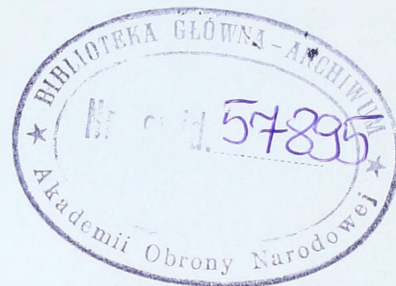

WARSZAWA

2004

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
INSTYTUT EKONOMII I LOGISTYKI

**ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE WOJSK
NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM W ŚWIETLE DOŚWIADCZEŃ
WYNIKAJĄCYCH Z DOTYCHCZASOWYCH KONFLIKTÓW
ZBROJNYCH**

Kryptonim: „LOGOP”

CZĘŚĆ I

**ISTOTA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO
KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH
WYDZIELONYCH DO PROWADZENIA OPERACJI POZA GRANICAMI KRAJU**

	strona
WSTĘP	5
1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE PROCESU BADAŃ SYSTEMU ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	12
2. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	19
2.1. Właściwości ogólne	19
2.2. Pojęcia logistyki kontyngentów wojskowych	30
2.3. Sposoby organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych	33
2. Opracowanie wykonano przez zespół autorski oficerów Zakładu Logistyki Sił Zbrojnych Instytutu Ekonomii i Logistyki w składzie:	42
1. płk dr inż. Zdzisław KURASIŃSKI - kierownik zespołu	42
2. ppłk dr Wojciech NYSZK	47
3. ppłk dr inż. Stanisław SMYK	50
4. ppłk dr Mariusz FORNAL	53
3.3. Wskazywanie kierowników zespołów autorskich	56
4. ZABEZPIECZENIE TECHNICZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	59
Kierownik zespołu autorskiego jest Kierownikiem Zakładu Logistyki Sił Zbrojnych Instytutu Ekonomii i Logistyki w Akademii Obrony Narodowej.	59
4.1. Właściwości ogólne	59
4.2. Organizowanie zabezpieczenia technicznego kontyngentu	62
4.3. Obsługiwanie techniczne UisW	65
4.4. Rozpoznanie i ewakuacja techniczna	68
4.5. Rozpoznawanie i sprzątnięcie sprzętu i wyposażenia wojskowego oraz zaopatrywanie kontyngentu w techniczne środki materiałowe	69
4.6. Ważność	72
5. ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	74
5.1. Właściwości ogólne	74
5.2. Organizowanie zabezpieczenia medycznego kontyngentu	77
5.3. Leczenie i ewakuacja rannych i chorych żołnierzy	80
5.4. Przedsięwzięcia sanitarno-higieniczne i przeciwepidemiczne	83

Spis treści

	strona
WSTĘP	5
1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE PROCESU BADAŃ SYSTEMU ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	12
2. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	19
2.1. Właściwości ogólne.....	19
2.2. Potencjał logistyczny kontyngentów wojskowych.....	30
2.3. Sposoby organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych....	35
2.4. Wnioski.....	39
3. ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	42
3.1. Właściwości ogólne.....	42
3.2. Gromadzenie zaopatrzenia.....	47
3.3. Dostarczanie zaopatrzenia.....	50
3.4. Działalność gospodarczo – bytowa.....	53
3.5. Wnioski.....	56
4. ZABEZPIECZENIE TECHNICZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	59
4.1. Właściwości ogólne.....	59
4.2. Organizowanie zabezpieczenia technicznego kontyngentu.....	62
4.3. Obsługiwanie techniczne UiSW.....	65
4.4. Rozpoznanie i ewakuacja techniczna.....	68
4.5. Remont uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz zaopatrywanie kontyngentu w techniczne środki materiałowe.....	69
4.6. Wnioski	72
5. ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	74
5.1. Właściwości ogólne.....	74
5.2. Organizowanie zabezpieczenia medycznego kontyngentu.....	77
5.3. Leczenie i ewakuacja rannych i chorych żołnierzy	82
5.4. Przedsięwzięcia sanitarnohigieniczne i przeciwepidemiczne.....	87

5.5. Zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczne.....	88
5.6. Wnioski	89
6. ZABEZPIECZENIE TRANSPORTOWE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU	91
6.1. Właściwości ogólne.....	91
6.2. Organizowanie zabezpieczenia transportowego kontyngentu.....	91
6.3. Wnioski.....	100
7. ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH WYDZIELONYCH DO OPERACJI POZA GRANICAMI KRAJU PRZEZ PAŃSTWO-GOSPODARZA.....	104
7.1. Właściwości ogólne.....	104
7.2. Ogólne zadania wsparcia przez państwo-gospodarza oraz zasady i procedury jego realizacji.....	108
7.3. Zadania logistyczne realizowane w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza.....	116
7.4. Wnioski	120
8. KIEROWANIE ZABEZPIECZENIEM LOGISTYCZNYM KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH WYDZIELONYCH DO OPERACJI POZA GRANICAMI KRAJU	123
8.1. Właściwości ogólne.....	123
8.2. Organizacja kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów.....	127
8.3. Wnioski	134
ZAKOŃCZENIE.....	136
BIBLIOGRAFIA.....	142
WYKAZ RYSUNKÓW.....	145
ZAŁĄCZNIKI.....	146

Zadanie utworzenia przez Polskę wielonarodowej dywizji przyjęliśmy z entuzjazmem i zadowoleniem, traktując je jako wyzwanie i jednocześnie szansę na potwierdzenie naszego profesjonalizmu i sprawności organizacyjnej.

Gen. dyw. Andrzej Tyszkiewicz
Dowódca Dywizji Międzynarodowej

WSTĘP

Uzyskanie pełnoprawnego członkostwa Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim wywarło istotny wpływ na zmiany zarówno w polityce zagranicznej i gospodarczej kraju, jak również w sferze militarnej. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP) działając w narodowym systemie obronności i systemie sojuszniczym NATO powinny być przygotowane do wykonywania zadań stabilizacyjnych i prewencyjnych w czasie pokoju, zadań reagowania kryzysowego oraz obronnych w razie wojny (odparcie bezpośredniej agresji na terytorium Polski lub udział w odparciu agresji na inne państwo sojusznicze)¹. Przyjęcie powyższych założeń spowodowało potrzebę wprowadzenia jakościowo nowych rozwiązań systemowych, związanych z zaspokojeniem potrzeb logistycznych wojsk. Dotyczą one głównie nowoczesności, jakości, rodzaju i wielkości niezbędnego potencjału obronnego, struktur organizacyjnych oraz kompetencji organów kierowania wojskami.

Wsparcie logistyczne kontyngentów SZ RP uczestniczących w operacjach (pokojowych²) prowadzonych poza obszarem kraju zdeterminowane jest składem uczestników danej operacji, odległością miejsc prowadzonych operacji od kraju macierzystego, a także zasadami obowiązującymi w procesie organizacji i realizacji tych zadań.

Najbardziej prawdopodobnym wariantem prowadzenia operacji militarnych są misje wojskowe prowadzone przez wielonarodowe kontyngenty wojskowe działające

¹ Por.: *Strategia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej*, Rada Ministrów, Warszawa 2000, s. 39.

² W szerokim pojęciu za operacje pokojowe uważa się zastosowanie określonych środków zbiorowych w celu zapobiegania zagrożeniom pokoju oraz tłumienia wszelkich aktów agresji. Z. Gagor, St. Paszkowski, *Pojęcie operacji pokojowych*, „Wojsko i Wychowanie” 5/1997.

W dokumencie MC-327 „*Planowanie wojskowe NATO dla potrzeb Działań Zabezpieczających Pokój*” określono, że na operacje pokojowe składają się: zapobieganie konfliktom, tworzenie pokoju, utrzymanie pokoju, pomoc humanitarna, wymuszanie pokoju oraz budowanie pokoju. Według klasyfikacji ONZ są to: dyplomacja prewencyjna, tworzenie pokoju, utrzymanie pokoju i budowanie pokoju.

pod wspólnym dowództwem (np. NATO), nad którymi patronat sprawuje ONZ. Wielonarodowy wymiar dowodzenia wojskami występować będzie głównie na szczeblu dowództwa operacji, dywizji i brygady. W ich skład wchodzić będą najczęściej narodowe brygady i bataliony dysponujące własnymi (narodowymi) jednostkami (pododdziałami) logistycznymi. Jednostki te realizować będą działania logistyczne na rzecz swoich oddziałów (batalionów) oraz powinny być przygotowane do pełnienia roli „państwa wiodącego” lub „państwa specjalisty” w zakresie wybranych zadań logistycznych w skali całego kontyngentu (ZT, oddziału) wielonarodowego uczestniczącego w operacji militarnej.

Zabezpieczenie logistyczne wojsk uczestniczących w operacjach z uwagi na dużą liczbę zaangażowanych państw w tym również spoza Sojuszu powinno być organizowane według jednolitych zasad. Doświadczenia operacji „Enduring Freedom” – Afganistan i „Iraqi Freedom” - IRAK) wskazują, że powinny być to zasady obowiązujące w NATO obejmujące takie aspekty działalności, jak:

- **planowanie logistyczne** (rozpoznanie logistyczne i ekonomiczne, ocenę sytuacji logistycznej, opracowywanie planów zabezpieczenia logistycznego wojsk, wsparcie informatyczne);
- **zaopatrywanie** (zaspokajanie potrzeb wojsk wszystkimi rodzajami zaopatrzenia);
- **przegrupowanie i transport wojsk** (koordynacja przegrupowań i transportu, planowanie, kierowanie i kontrola przegrupowań);
- **obsługiwanie i remont uzbrojenia i sprzętu wojskowego** (remont, odzyskiwanie i ewakuację, zarządzanie technicznymi środkami materiałowymi, oczyszczenie obszaru operacji ze zniszczonego, porzuconego lub wybrakowanego UiSW);
- **wsparcie medyczne** (ewakuacja oraz leczenie rannych i chorych, profilaktyka, rozmieszczenie i wyposażenie obiektów medycznych, ochrona sanitarna i przeciwepidemiczna, dostawy krwi i ochrona zdrowia psychicznego);
- **administracja i służby polowe** (działania uzupełniające stany osobowe, w tym szacowanie i meldowanie strat osobowych oraz rozdzielanie uzupełnień, usługi polowe, w tym sprawy pogrzebowe, usługi piekarnicze, wymianę bielizny i kąpiele, pranie i naprawę umundurowania i bielizny; służby pocztowe i usługi ku-

rierskie; przedsięwzięcia podnoszące morale i samopoczucie; rekreację; działalność kapelanów i obsługę prawną);

– **wsparcie finansowo-bankowe** (zapewnienie płac i zakupów, finansowanie podróży, finansowanie rozliczeń wsparcia przez państwo-gospodarza, doradztwo finansowe)³.

Natomiast w polskich kontyngentach wojskowych, pełniących misje pokojowe (np. *IFOR*, *SFOR*, *KFOR*) i uczestniczących w operacji stabilizacyjnej, zabezpieczenie logistyczne obejmuje: bezpieczeństwo, usługi lotnicze, transport, łączność, wsparcie inżynieryjne, zaopatrywanie (zabezpieczenie materiałowe), zabezpieczenie techniczne, wsparcie medyczne, wsparcie ogólne oraz problematykę personalną⁴.

Z powyższego wynika, że szeroka gama usług logistycznych realizowanych w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju powoduje konieczność dokładnego ich zaplanowania, dokonywania wielu uzgodnień i zawierania kontraktów, co znacznie wydłuża okres organizowania takiej operacji.

W ostatnich latach do prowadzenia operacji pokojowych, a ostatnio stabilizacyjnych, angażowane są przeważnie siły wielonarodowe, w których przeważają kontyngenty wydzielane przez armie państw NATO. W związku z powyższym władze Sojuszu przyjęły rolę koordynatora pomiędzy uczestniczącymi w misji państwami oraz innymi organizacjami. Dzięki takiej koordynacji zakłada się znaczne obniżenie kosztów prowadzenia takich operacji i zwiększenie ogólnej efektywności zadań i przedsięwzięć logistycznych realizowanych w ramach logistyki wielonarodowej na rzecz poszczególnych narodowych kontyngentów wojskowych.

Udział kontyngentów wojskowych SZ RP w operacjach prowadzonych poza granicami kraju determinuje nowej jakości koncepcje zabezpieczenia logistycznego wojsk, uwzględniające wykorzystanie potencjału logistyki narodowej i wielonarodowej. Plany zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach o różnym charakterze, często prowadzonych w zdecydowanie odmiennych środowiskach, warunkowane są w głównej mierze możliwościami pozyskiwania zasobów i usług logistycznych w rejonach planowanych operacji oraz możliwościami logistyki narodowej w kontekście:

³ Por.: *Land Forces Logistic Doctrine ALP-4.2*, Final draft October 2002.

⁴ B. Piekarski, *Zabezpieczenie logistyczne jednostek SZ RP realizujących zadania w misjach pokojowych*, praca studyjna, AON, Warszawa 1998, s. 52.

- elastycznego doboru sił i środków adekwatnych do celów operacji;
- zarządzania zasobami logistycznymi będącymi do dyspozycji wojsk;
- podtrzymywania wielkości potencjału logistycznego niezbędnego od osiągnięcia założonych celów, często w długim okresie działań.

Tak zarysowane obszary wiedzy wymagają realizacji badań naukowych w celu weryfikacji zastosowanych rozwiązań w ramach zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielonych do operacji poza granicami kraju i przedstawienia zintegrowanej teorii zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym we współczesnych konfliktach zbrojnych. Aktualnie wykorzystywane są koncepcje logistyczne, które nie były poddane tego typu weryfikacji, szczególnie w odniesieniu do operacji wymagających zaangażowania znacznego potencjału bojowego (np. zabezpieczenie logistycznego kontyngentu wojskowego w Iraku).

Celem prowadzonych przez zespół autorski badań jest *weryfikacja dotychczas stosowanych koncepcji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach poza granicami kraju przede wszystkim pod kątem ich adekwatności do celów operacji i na tym tle określenie możliwości doskonalenia procesu zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym.*

W toku prowadzonych badań autorzy dążyli do zweryfikowania następujących hipotez badawczych.

1. *Funkcjonowanie systemu zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielanych do operacji prowadzonych poza granicami kraju zdeterminowane będzie przede wszystkim stopniem międzynarodowej integracji logistycznej wojsk państw sojuszniczych uczestniczących w operacji oraz sposobami wydzielania związków taktycznych i oddziałów do sił wielonarodowych.*

Stopień międzynarodowej integracji logistycznej kontyngentów wojsk sojuszniczych determinować będzie zakres stosowania rozwiązań „logistyki wielonarodowej” (*Mulinalional Logistics*) w procesie zabezpieczenia logistycznego wojsk biorących udział w operacji. W ramach logistyki wielonarodowej poszczególne narodowe kontyngenty wojskowe (w tym również związki taktyczne lub oddziały WL SZ RP) mogą

pełnić „rolę państwa specjalisty” (*Role Specialist Nation*) lub występować jako „państwo wiodące” (*Lead Nation*) w realizacji wybranych świadczeń logistycznych na rzecz wszystkich lub części kontyngentów wojskowych państw uczestniczących w operacji. Ponadto, międzynarodowa integracja logistyczna związków taktycznych i oddziałów uczestniczących w operacji prowadzonej w układzie sojuszniczym lub koalicyjnym sprzyja świadczeniu usług logistycznych (w tym także ograniczonych dostaw zaopatrzenia) w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza (*Host Nation Support - HNS*).

Związki taktyczne i oddziały WL SZ RP do sił wielonarodowych mogą być wydzielane na zasadzie: „państwa wiodącego” (*Lead Nation*), „państwa określającego ogólne ramy działania” (*Framework Nation*) lub „integracji” (*Integration*).

Jeżeli w organizacji sił wielonarodowych SZ RP będą pełniły rolę „państwa wiodącego”, wówczas logistyczne organy kierowania (zespół G4 tych sił) będą składały się wyłącznie z polskiej kadry logistycznej i obowiązywać będą polskie procedury kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk. Jednak dokumenty planistyczne i rozkazodawcze dla kontyngentów (ZT i oddziałów) innych narodowości będą opracowywane w języku angielskim.

W wypadku organizacji sił wielonarodowych, w których SZ RP będą pełniły rolę „państwa określającego ogólne ramy działania”, większość stanowisk kierowniczych w logistycznych organach kierowania (zespole G4 sił wielonarodowych) pełnić będzie polska kadra logistyczna. Jednak w obsadzie stanowisk logistycznych obowiązywać będzie „klucz” uzależniony od składu narodowościowego sił wielonarodowych.

Natomiast w przypadku organizacji sił wielonarodowych według zasady „integracji”, stanowiska w logistycznych organach kierowania (zespole G4 sił wielonarodowych) zajmować będą oficerowie różnych narodowości na zasadzie rotacji i według klucza odpowiadającego udziałowi narodowych ZT i oddziałów w tych siłach.

2. Funkcjonowanie systemu kierowania logistyką kontyngentów wojskowych wydzielanych do operacji prowadzonych poza granicami kraju zdeterminowane będzie (jest) zakresem stosowania „logistyki wielonarodowej” w procesie zabezpieczenia logistycznego wojsk uczestniczących w operacji, a także treścią tego za-

bezpieczenia oraz sposobami wydzielania związków taktycznych i oddziałów do sił wielonarodowych.

Stosowanie „logistyki wielonarodowej” w procesie zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach militarnych oparte jest na zasadzie współpracy. Oznacza ona konieczność udziału organów logistycznych (wszystkich) kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacji (misji), w podziale odpowiedzialności za realizację poszczególnych zadań logistycznych na rzecz wszystkich jej uczestników. Dzięki temu eliminuje się dublowanie funkcji logistycznych, a ponadto następuje zwiększenie skuteczności realizacji zadań logistycznych oraz obniżenie kosztów ich realizacji.

Przedstawiona powyżej formuła celu badań oraz przyjęte hipotezy badawcze usytuowały rozważania zespołu autorskiego na płaszczyźnie teoretycznej. Oczekiwania wobec nich zostały sprowadzone do udzielenia odpowiedzi na szereg pytań dotyczących:

a) właściwości organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielanych do prowadzenia operacji poza granicami kraju, a w tym:

- właściwości organizacji zabezpieczenia materiałowego;
- właściwości organizacji zabezpieczenia technicznego;
- właściwości organizacji zabezpieczenia medycznego;
- właściwości zabezpieczenia transportowego;
- właściwości zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielonych do operacji poza granicami kraju przez państwo-gospodarza;

b) właściwości kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych wydzielanych do prowadzenia operacji poza granicami kraju:

- właściwości organizacji kierowania zabezpieczeniem logistycznym;
- procedur kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych.

Zakres dociekań zespołu autorskiego w czasie badań oraz wypracowywania modelu organizacji i realizacji zabezpieczenia logistycznego WL w walce i operacjach prowadzonych samodzielnie siłami narodowymi i w układzie koalicyjnym, umożliwił wyodrębnienie takich subelementów jak:

- a) **przedmiot** – organizacja zabezpieczenia logistycznego i kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych wydzielanych do prowadzenia operacji poza granicami kraju;
- b) **podmiot** – kontyngenty wojskowe wydzielane z SZ RP;
- c) **przestrzeń** – operacje militarne prowadzone poza obszarem kraju, w których udział brały lub biorą kontyngenty wojskowe wydzielane z SZ RP.

Badania podjęte w niniejszym opracowaniu sprowadzone zostały do następującego układu:

Wstęp, w tym uwagi metodyczne

Część główna:

1. Założenia metodologiczne procesu badań.
2. Organizacja zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju.
3. Zabezpieczenie materiałowe kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju.
4. Zabezpieczenie techniczne kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju.
5. Zabezpieczenie medyczne kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju.
6. Zabezpieczenie transportowe kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju
7. Wsparcie logistyczne kontyngentów wojskowych wydzielonych do operacji poza granicami kraju przez państwo-gospodarza.
8. Kierowanie zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych wydzielonych do operacji poza granicami kraju.

Zakończenie.

Literatura przedmiotu.

1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE PROCESU BADAŃ SYSTEMU ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU

Myślą przewodnią poczynił badawczych zespołu autorskiego na wszystkich etapach opracowania niniejszego zadania było dążenie, aby stanowiła ona uporządkowany i uzasadniony naukowo materiał poznawczy, co wydaje się szczególnie ważne w okresie zmiany warunków funkcjonowania Sił Zbrojnych, związanych z uczestnictwem w strukturach NATO, kolejnymi restrukturyzacjami systemu logistycznego, a przede wszystkim znacznym wzrostem w ostatnich latach udziału kontyngentów wojskowych w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju.

Z zaobserwowanych uwarunkowań tego procesu to: polityka i doktryna obronna RP oraz wynikający z nich obecny i planowany system logistyczny, ze szczególnym uwzględnieniem struktur organizacyjnych logistycznych organów kierowania oraz jednostek logistycznych szczebla operacyjnego i taktycznego; założenia przyjęte w „Koncepcji logistyki SZ RP do 2006 roku”, a także zachodzące (obowiązujące) w systemie logistycznym relacje służbowe, funkcjonalne, współdziałania i informacyjne oraz potencjał materiałowy, techniczny, medyczny i transportowy jednostek logistycznych. Ponadto przewiduje się, że bardzo istotny wpływ na proponowane w pracy rozwiązania będzie miał nowy podział zadań i obszarów odpowiedzialności pomiędzy poszczególnymi pionami funkcjonalnymi logistyki, w tym specjalizacja zespołów i osób funkcyjnych organów logistycznych w obszarze logistyki planowania i logistyki wykonawczej, informatyzacja sztabów i dowództw oraz problematyka legislacyjna przepisów prawa dotyczących obronności państwa.

Powyższe rozważania umożliwiły określenie głównego problemu badawczego w brzmieniu:

Jak zorganizować system zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym, aby zapewnił sprawne realizowanie zadań logistycznych w operacjach prowadzonych zarówno siłami narodowymi i siłami sojuszniczymi?

Na podstawie założeń i ograniczeń zakresu badań sformułowano szczegółowe problemy badawcze, wynikające z rozwinięcia głównego problemu badawczego i celu pracy naukowej oraz przyjęcia, że przebudowa i modernizacja SZ RP (w tym w ob-

szarze logistyki), obecnie wyraźnie ukierunkowana na adoptowanie i implementację aktualnych standardów NATO, powinna uwzględniać także ich kierunki i tendencje rozwojowe.

Szczegółowe problemy badawcze sformułowano w formie następujących pytań:

1. Jakimi właściwościami charakteryzują się współczesne operacje prowadzone siłami sojuszniczymi i jaki jest ich wpływ na organizację zabezpieczenia logistycznego wydzielanych do nich kontyngentów wojskowych?
2. Jak kształtują się współczesne trendy rozwoju zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi (armii państw NATO), w tym zasady i procedury funkcjonowania „logistyki wielonarodowej” oraz organizacja świadczenia usług logistycznych w ramach wsparcia przez „państwo-gospodarza” (HNS)?
3. Jaki wpływ na organizację zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych, uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju, mają problemy związane z uzyskaniem przez logistykę SZ RP poziomu kompatybilności i interoperacyjności z logistykami armii przodujących państw NATO?
4. Jak powinien być zorganizowany proces kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych, aby spełnić wymagania sojusznicze, wykorzystując jednocześnie osiągnięcia teorii organizacji i zarządzania oraz polskie rozwiązania i doświadczenia?
5. Czy i w jakim zakresie dotychczasowe rozwiązania polskie, w obszarze procesu zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza granicami kraju, spełniają zidentyfikowane wymagania?
6. W jakiej kolejności powinny być realizowane przedsięwzięcia w procesie kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych, aby spełniały one określone wymagania?

W badaniach system logistyczny kontyngentów wojskowych, uczestniczących w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi i koalicyjnymi poza granicami

kraju, traktowano jako organizację (organizm) prakseologiczny, nadrzędnym bowiem celem tych badań jest zapewnienie wysokiej efektywności jego funkcjonowania przez osiągnięcie m.in. wysokiej skuteczności działania organów, jednostek i urzędzeń logistycznych⁵. W badanym systemie logistycznym teoria organizacji oraz teoria prowadzenia operacji i działań bojowych rozpatrywane będą pod kątem wymagań prakseologii, co umożliwi w:

- ◆ **teorii organizacji** – poszukiwanie rozwiązań zapewniających wysoką skuteczność przedsięwzięć logistycznych organizowanych i realizowanych na rzecz kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi i koalicyjnymi poza granicami kraju, w tym przede wszystkim dotyczących kooperacji pozytywnej pomiędzy poszczególnymi pionami funkcjonalnymi logistyki oraz pomiędzy logistykami kontyngentów państw biorących udział w operacji;
- ◆ **teorii prowadzenia operacji** – poszukiwanie racjonalnych sposobów i procedur organizowania zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych adekwatnych do zamiaru prowadzenia operacji.

Proces zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych, uczestniczących w operacjach prowadzonych w wymiarze wielonarodowym, rozpatrywany był przez pryzmat wymogów wynikających z członkostwa RP i jej SZ w NATO, w tym szczególnie pod kątem uzyskania przez WL niezbędnej standaryzacji logistycznej z WL armii przodujących państw NATO.

Jednym z głównych czynników sprzyjających osiągnięciu pożądanego poziomu standaryzacji w realizacji zadań logistycznych na rzecz kontyngentów wojskowych jest stosowanie takich samych (lub przynajmniej porównywalnych) zasad i procedur, a także norm funkcjonowania systemów logistycznych.

W procesie badań zostały zastosowane następujące metody nadawcze:

- a) **empiryczne** - głównie badań i obserwacji naukowej oraz badania opinii ekspertów;

---

⁵ Działania wojskowego systemu logistycznego uważa się za skuteczne, jeżeli dostawy zaopatrzenia oraz usługi (specjalistyczne i gospodarczo-bytowe) realizowane są we właściwym czasie, właściwych ilościach, mają właściwą jakość oraz właściwego odbiorcę. *Problemy zabezpieczenia logistycznego wojsk w walce i operacji*, praca zespołowa, Cz. 1, AON, Warszawa 1994, s. 7.

b) **teoretyczne** - analizy i oceny, syntezy, uogólnień, analogii i porównań oraz modelowania opisowego.

Badania i obserwacja naukowa, ze względu na ograniczony zasięg eksperymentowania, przydatne były w pozyskaniu nowych faktów naukowych dotyczących głównie zewnętrznej strony procesów organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielanych do prowadzenia operacji poza granicami kraju. Badania oraz obserwacja pośrednia dotyczyła przygotowań kolejnych kontyngentów wydzielanych z wojsk lądowych (WL) oraz wykonywania przez nie zadań mandatowych w misjach pokojowych i operacjach stabilizacyjnych.

Badanie opinii prowadzono głównie metodą wywiadu ze specjalistami zajmującymi wyższe stanowiska w pionie Logistyki WL i Generalnego Zarządu Logistyki P4 Sztabu Generalnego WP. Uzyskane w ten sposób materiały pozwoliły na określenie tendencji rozwoju organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielanych z SZ RP oraz sprecyzowanie zewnętrznych uwarunkowań kierowania ich zabezpieczeniem logistycznym.

Analiza i ocena literatury przedmiotu znalazła zastosowanie głównie w badaniach teoretycznych problematyki organizacji i funkcjonowania systemu zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielanych do operacji prowadzonych poza obszarem kraju - w celu identyfikacji aktualnych rozwiązań w rozpatrywanym obszarze. Zastosowanie tej metody pozwoliło na rozłożenie funkcjonującego obecnie systemu zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wydzielonych z WL i uczestniczących w misjach pokojowych i operacjach stabilizacyjnych poza obszarem kraju na elementy składowe – podsystemy, wyodrębnienie zadań i przedsięwzięć realizowanych przez poszczególne podsystemy (piony funkcjonalne), a także jego struktury (organizacyjnej, funkcjonalnej i przestrzennej) oraz relacji zachodzących pomiędzy jego elementami i ich otoczeniem⁶. Umożliwiło także zbadanie struktury organizacyjnej oraz sposobów funkcjonowania systemu logistycznego w operacjach pro-

---

⁶ Analiza to operacja myślowa, będąca metodą badań naukowych polegająca na rozłożeniu badanej całości (faktu, zjawiska, procesu, przedmiotu) na części składowe i badanie każdej części osobno lub wykrycia składników albo na myślowym rozczłonkowaniu za pomocą logicznej abstrakcji. Z. Stachowiak, *Metodyka i metodologia pisania prac kwalifikacyjnych*, AON, Warszawa 2001, s. 31.

wadzonych w wymiarze wielonarodowym, a także procedur kierowania zabezpieczeniem logistycznym uczestniczących w nich kontyngentów wojskowych.

Ocenę dotychczasowych rozwiązań strukturalnych i organizacyjnych systemu logistycznego kontyngentów wydzielanych do operacji prowadzonych poza obszarem kraju zespół badawczy prowadził na bazie dokumentacji dostępnej w AON oraz udostępnionej przez oficerów byłego Zarządu G4 Sztabu DWL i Zarządu Planowania Logistycznego Generalnego Zarządu Logistyki (P4) Sztabu Generalnego WP. Natomiast sposoby organizacji zabezpieczenia logistycznego wydzielanych z naszych sił zbrojnych kontyngentów wojskowych oceniane były na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej koncepcji zabezpieczenia logistycznego PKW w Afganistanie i Wielonarodowej dywizji „Centrum-Południe” (MND C-S) w Iraku. Szeroko wykorzystano również doświadczenia i wnioski wypracowywane przez słuchaczy Podyplomowego Studium Operacyjno-Logistycznego oficerów SZ, zamieszczone w opracowanych przez nich pracach studyjnych, dotyczących tego tematu.

Synteza i uogólnienie zostały zastosowane w procesie formułowania wniosków do rozwiązywanego problemu badawczego oraz wniosków końcowych w każdym etapie badań. Elementy syntezy zostały także zastosowane przy opracowaniu wymagań strukturalnych, organizacyjnych oraz procedur kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych wydzielonych do prowadzenia operacji poza obszarem kraju.

Uogólnienia zespół wykorzystał także do ujawnienia cech i zjawisk powtarzalnych, a w konsekwencji do formułowania zasad uniwersalnych dotyczących organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych, struktur organizacyjnych logistyki oraz procedur kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych wydzielonych do prowadzenia operacji poza obszarem kraju.

Analogia i porównania w toku badań, a właściwie wnioskowanie przez analogię, zostało wykorzystane w pracy w celu przenoszenia twierdzeń o jednym przedmiocie na inny na podstawie ich podobieństw⁷. Zastosowanie tych metod pozwoliło na ustalenie podobnych cech (podobieństw) i różnic dotyczących organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych i kierowania nim w operacjach pro-

---

⁷ K. Borzęcki, *Leksykon podręczny*, Oświata, Olsztyn 1994, s. 26.

wadzonych poza obszarem kraju. Stworzyło możliwość porównania struktur organizacyjnych, kompetencyjnych i przestrzennych logistycznych organów kierowania wydzielanych kontyngentów WL z SZ RP i armii przodujących państw NATO. Stanowiło to także podstawę wnioskowania związanego z określeniem kierunków rozwoju organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w wielonarodowych operacjach prowadzonych zarówno w układzie sojuszniczym jak i koalicyjnym poza obszarem kraju.

Modelowanie opisowe zostało szeroko wykorzystane podczas konstruowania większości wstępnych wniosków, propozycji, czy też sugestii merytorycznych dotyczących istoty i charakteru zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielanych do prowadzenia operacji poza granicami kraju, zebranych podczas badań i eksperymentów badawczych przedstawionych w pracach naukowo-badawczych i opracowaniach studyjnych. Zaliczyć do nich należy: *„Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w okresie pokoju (szkolenia), w walce i operacjach”*, cz. 2 *„Model organizacji i realizacji zabezpieczenia materiałowego, technicznego, medycznego i transportowego wojsk lądowych w walce i operacjach prowadzonych samodzielnie siłami narodowymi oraz w układzie koalicyjnym na obszarze własnego kraju i poza jego granicami”*, opracowane na zlecenie DWL w ramach problemu naukowego „LOGOS”. *„Zabezpieczenie logistyczne jednostek SZ RP realizujących zadania w misjach pokojowych”*, praca studyjna opracowana w AON w roku 1998. *„Zabezpieczenie logistyczne polskiego kontyngentu wojskowego w misji pokojowej (na przykładzie KFOR)”*, AON, 2003r.

Punktem wyjścia do formułowania wszystkich pożądaných warunków funkcjonowania systemu zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych było przekonanie o konieczności określenia celu nadrzędnego, jakim jest zapewnienie wojskom wysokiej sprawności świadczenia usług logistycznych. Przyjęcie formuły celu nadrzędnego zobligowało zespół autorski do wyartykułowania zestawu hierarchicznie uporządkowanych celów cząstkowych. Istotną kwestią przy określeniu tych celów było dążenie do udzielenia odpowiedzi na szereg pytań określanych w literaturze przedmiotu jako „8 złotych pytań”- takich jak: *Kto kieruje zadaniem logistycznym? Na czym to zadanie polega? W jakich warunkach ma być ono realizowane? Ile czasu przezna-*

czono na przygotowanie do jego wykonania i na jego realizację? Jakie siły i środki są niezbędne do jego wykonania? Czy w czasie realizacji zadania mogą wystąpić straty? W jaki sposób będą one kompensowane? W jaki sposób nastąpi wykonanie zadania logistycznego?⁸ Procedura ta obowiązywała także przy rozwiązywaniu wszystkich innych problemów badawczych.

Powyższe uwarunkowania konkretyzowane są w opracowaniu (z różnym nasileniem) przez pryzmat uwarunkowań wynikających z obowiązujących obecnie w SZ RP oraz innych armiach państw NATO procedur dowodzenia wojskami, stanu wyposażenia sztabów i wojsk w techniczne środki dowodzenia, przyjętych kryteriów ocen, a także uwarunkowań czasowych. Takie podejście do rozpatrywanych w zadaniu problemów stworzyło warunki do wnioskowania, które zostanie wykorzystane w drugiej części do opracowania koncepcji zabezpieczenia logistycznego wojsk szczebla taktycznego w operacjach prowadzonych poza granicami kraju w potencjalnych konfliktach zbrojnych.

⁸ Por.: M. Jedliński, *Rola logistyki w procesach gospodarczych*, [w:] „Gospodarka materiałowa i logistyka”, PWE, Warszawa 1997, s. 7

2. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU

2.1 Właściwości ogólne

Organizacja zabezpieczenia logistycznego wojsk we współczesnych operacjach militarnych wojsk stała się niezwykle skomplikowana. Wynika to między innymi z konieczności przenoszenia (zmiany) „punktu ciężkości” tego zabezpieczenia, w zależności od sytuacji operacyjnej, z działań wojsk charakteryzujących się wysoką dynamicznością (manewrowych) na działania bardziej statyczne, obejmujące ich użycie do realizacji zadań obserwacyjnych, kontrolnych i patrolowych, typowych dla operacji stabilizacyjnych.

Wielonarodowe działania wojsk, jakkolwiek bazujące na wspólnych celach operacyjnych, będą zawsze uwarunkowane narodowymi interesami i ograniczeniami a skala użycia kontyngentów narodowych w wydzielonych siłach Sojuszu może wynikać z: ograniczonej politycznej i wojskowej swobody działania; wydłużenia i skomplikowanych procedur podejmowania decyzji; konieczności dokonywania wielu uzgodnień dotyczących zabezpieczenia logistycznego wojsk; przeciągania się czasu przygotowania działań, m.in. na skutek potrzeby dostarczenia w rejon prowadzenia operacji dużych ilości ŚBiM oraz konieczności realizacji dodatkowych zadań i uwzględniania narodowych interesów partnerów (ich potencjału logistycznego)⁹.

W związku z tym, że tylko kilka państw na świecie stać jest na samodzielne prowadzenie operacji militarnych, konieczna jest współpracy międzynarodowa i tworzenie sił wielonarodowych, co stwarza tym samym warunki m.in. do efektywniejszego¹⁰ wykorzystania zasobów logistycznych i możliwości operacyjnych poszczególnych kontyngentów, wzrostu sprawności zabezpieczenia logistycznego wojsk oraz unikania dublowania struktur. Mimo że logistyka w działaniach sojuszniczych z reguły przyporządkowana jest elementom narodowym, to coraz częściej, w miarę osiągnięcia

⁹ Z. Kurasiński, *System kierowania wsparciem logistycznym wojsk lądowych w operacjach*, AON, Warszawa 2004, s. 48.

¹⁰ Efektywność można oceniać na podstawie dwóch pojęć: sprawności i skuteczności. Przy czym sprawność oznacza „robienie rzeczy we właściwy sposób”, a skuteczność „robienie właściwych rzeczy”. P. Drucker w: Stoner J., Wankel Ch., *Kierowanie*, PWE, Warszawa 1994, s. 29.

przez wojska wydzielane do Sojuszu standaryzacji logistycznej, staje się ona „logistyką ponadnarodową”.

Nowym zjawiskiem, wynikającym z tworzenia w Europie ZO o składzie wielonarodowym (np. utworzenie korpusu polsko-niemiecko-duńskiego „Północ – Wschód” z siedzibą dowództwa w Szczecinie), jest „logistyka wielonarodowa”¹¹. Jej istota wyraża się w dążeniu do realizacji wzajemnych świadczeń logistycznych przez wojska państw sojuszniczych. Takie podejście do rozważanego problemu wymaga jednak, między innymi, posiadania wysokiego stopnia interoperacyjności logistycznej. Powszechnie przewiduje się, że w początkowym okresie (ze względu na duże różnice w funkcjonowaniu systemów logistycznych i odmienne wyposażenie wojsk) interoperacyjność ta będzie dotyczyła tylko niektórych rodzajów wykonywanych zadań logistycznych. Zakłada się, że może dotyczyć to zaopatrywania w wodę i żywność, w materiały pędne i smary, udzielania pomocy medycznej rannym i chorym żołnierzom, ewakuacji i remontu UiSW, zaopatrywania w zestawy i części zamienne określonych rodzajów (typów) techniki wojskowej oraz przewozów w ramach kontenerowych systemów transportowych¹².

Udział Polski w strukturach NATO spowodował pilną potrzebę podjęcia działań zmierzających do kompleksowej integracji SZ RP ze strukturami wojskowymi tego Sojuszu. Potrzeba taka dotyczy również systemów logistycznych przede wszystkim tych ZT, których oddziały i pododdziały już zostały (lub w najbliższym czasie zostaną) przekazane do NATO. Wymaga to realizacji wielu przedsięwzięć dostosowawczych, tym bardziej, że wydzielone do udziału w operacjach kontyngenty wojskowe (oddziały i pododdziały WL) nie będą działały samodzielnie, lecz w składzie związków wielonarodowych, biorących udział w operacjach połączonych.

Szczególną uwagę w państwach Sojuszu przywiązuje się do standaryzacji, która związana jest z formułowaniem, uzgadnianiem, implementacją oraz aktualizacją stosowanych norm do potrzeb NATO. Jej ogólnym celem jest zwiększenie efektywności militarnej oraz powiększenie dostępności wykorzystania zasobów logistycznych

---

¹¹ Logistyka wielonarodowa (*Multinational Logistics*) to wspólna organizacja i realizacja, sposobami innymi niż wyłącznie narodowe, wsparcia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w zarówno układzie sojuszniczym jak i koalicyjnym. Ma ona na celu zwiększenie skuteczności (przy jednoczesnym obniżaniu kosztów) świadczenia usług logistycznych.

¹² E. Nowak, *Logistyka w operacjach*, „Myśl Wojskowa” 5 /1998, s. 75.

państw członkowskich¹³. Na obecnym etapie przygotowania systemów logistycznych SZ RP wymagane jest osiągnięcie pierwszego i drugiego poziomu standaryzacji w obszarze materiałowym, jak też technicznym, tj. kompatybilności i interoperacyjności oraz wspólności w zakresie standardów proceduralnych, operacyjnych i administracyjnych. Polegać to będzie na osiągnięciu przez te systemy zdolności do świadczenia i przyjmowania usług logistycznych w wypadku wspólnego prowadzenia działań. Ma to szczególny wymiar przy prowadzeniu operacji sojuszniczych i połączonych operacji sojuszniczych.

W ocenie zespołu autorskiego bardzo duża liczba planowanych do realizacji przedsięwzięć logistycznych związanych z przygotowaniem i kompleksowym wsparciem sił wielonarodowych w ograniczonym czasie nie zapewnia możliwości dokładnego planowania kontyngentów narodowych, w tym ich zabezpieczenia logistycznego, z wymaganym wyprzedzeniem. Przewiduje się potrzebę wcześniejszego planowania użycia wojsk NATO, w tym planowania ich wsparcia logistycznego, opartego na uzgodnionych zobowiązaniach państw w ramach HNS. Dostrzega się potrzebę tworzenia wielonarodowych centrów kierowania wsparciem logistycznym poszczególnych RSZ i wielonarodowego połączonego (wspólnego) centrum kierowania wsparciem logistycznym wojsk w operacjach połączonych.

Strukturę „nowej” koncepcji organizacji wsparcia logistycznego wielonarodowych połączonych sił zadaniowych CJTF przedstawia rysunek 1.

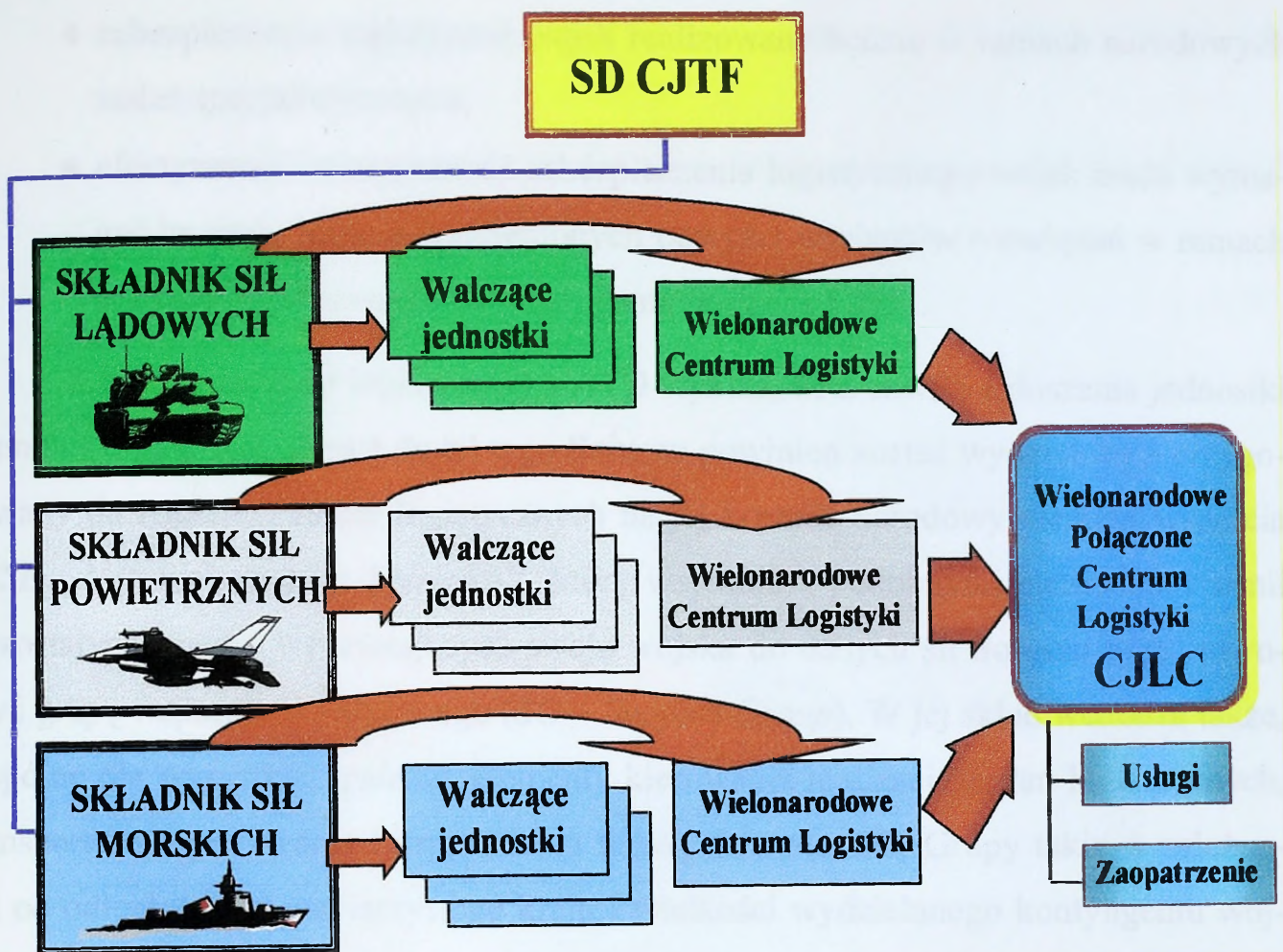
¹³ Poziomy standaryzacji w NATO określa:

Kompatybilność (*Compatibility*) - jest to możliwość dwu lub więcej obiektów lub składowych wyposażenia lub materiału, istnienia lub funkcjonowania w tym samym systemie czy środowisku bez wzajemnego oddziaływania.

Interoperacyjność (*Interoperability*) - jest to zdolność systemów, jednostek lub wojsk do świadczenia usług, przyjmowania usług od innych systemów, jednostek lub wojsk oraz wykorzystania wzajemnych usług w celu skutecznego, wspólnego działania.

Wzajemna zamiennność (*Interchangeability*) - oznacza spełnienie warunków, gdy dwa lub więcej obiektów mają takie same charakterystyki fizyczne i funkcjonalne (są równoważne), mają taką samą trwałość i mogą być wzajemnie zamieniane bez zmian swych własności lub bez uzupełniania ich dodatkowymi obiektami.

Wspólność (*Commonality*) - jest stanem osiąganym, gdy grupy osób, organizacji lub państw posługują się wspólnymi doktrynami, procedurami lub wyposażeniem. Por. *ALP - 9(C)*. s. 2-2, p. 203.

Rys. 1. Koncepcja organizacji wsparcia logistycznego wielonarodowych połączonych sił zadaniowych (CJTF)

Źródło: Z. Kurasiński, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w operacjach według standardów NATO*, „Myśl Wojskowa”, 3/2000, s. 50.

Powyższe rozwiązania określono mianem „nowej” koncepcji logistyki, w której zakłada się między innymi, że¹⁴:

- ◆ każde państwo ponosi pełną odpowiedzialność za dostarczanie zaopatrzenia i usług do własnych sił wydzielonych do składu wielonarodowych połączonych sił zadaniowych - CJTF;
- ◆ organizowana będzie wielonarodowa kooperacja w celu utworzenia wspólnego funduszu zasobów logistycznych koordynowanych przez wyznaczonego dowódcę;
- ◆ jedno z państw będzie przewodziło w procesie koordynowania i dostarczania zasobów logistycznych oraz ich refundacji przez inne zabezpieczane państwa na określonym obszarze działań;

¹⁴ *Land Forces Logistic Doctrine ALP- 9(C)*, s. 4 -14.

- ◆ zabezpieczenie logistyczne wojsk realizowane będzie w ramach narodowych zadań specjalistycznych;
- ◆ efektywność i elastyczność zabezpieczenia logistycznego wojsk może wymagać łączenia kilku z wymienionych powyżej wariantów rozwiązań w ramach systemu logistycznego tworzonego na potrzeby CJTF.

Z ustaleń polityki logistycznej NATO wynika, że z chwilą zgłoszenia jednostki (kontyngentu wojskowego) do sił tego Sojuszu powinien zostać wydzielony i przygotowany do realizacji zadań logistycznych na jej korzyść narodowy element wsparcia (*NSE - National Support Element*)¹⁵, który wspólnie z podobnymi elementami armii pozostałych państw wydzielających swoje wojska do danych sił Sojuszu może utworzyć grupę wsparcia logistycznego (*SG - Support Group*). W jej skład wchodzi także, wspólne dla wszystkich państw, elementy kierowania realizacją zadań logistycznych, transportu, zaopatrywania i zapewnienia funkcjonowania SG. Grupy takie w zależności od odległości od macierzystego kraju i wielkości wydzielanego kontyngentu wojskowego mogą być organizowane na wszystkich szczeblach dowodzenia, zarówno w przednim jak i tylnym obszarze wsparcia, a ich liczba jest każdorazowo dostosowywana do wykonywanego zadania (np. dla korpusu o składzie wielonarodowym ich liczba zależy od składu brygad i dywizji).

Organizację SG w korpusie o składzie wielonarodowym przedstawia rysunek 2.

Kierowanie zabezpieczeniem logistycznym sił wielonarodowych uczestniczących w operacjach sojuszniczych jest stosunkowo skomplikowane. Wynika to z faktu jednoczesnego uczestnictwa w nich wojsk (kontyngentów wojskowych) z kilku lub nawet kilkunastu, czy kilkudziesięciu państw.

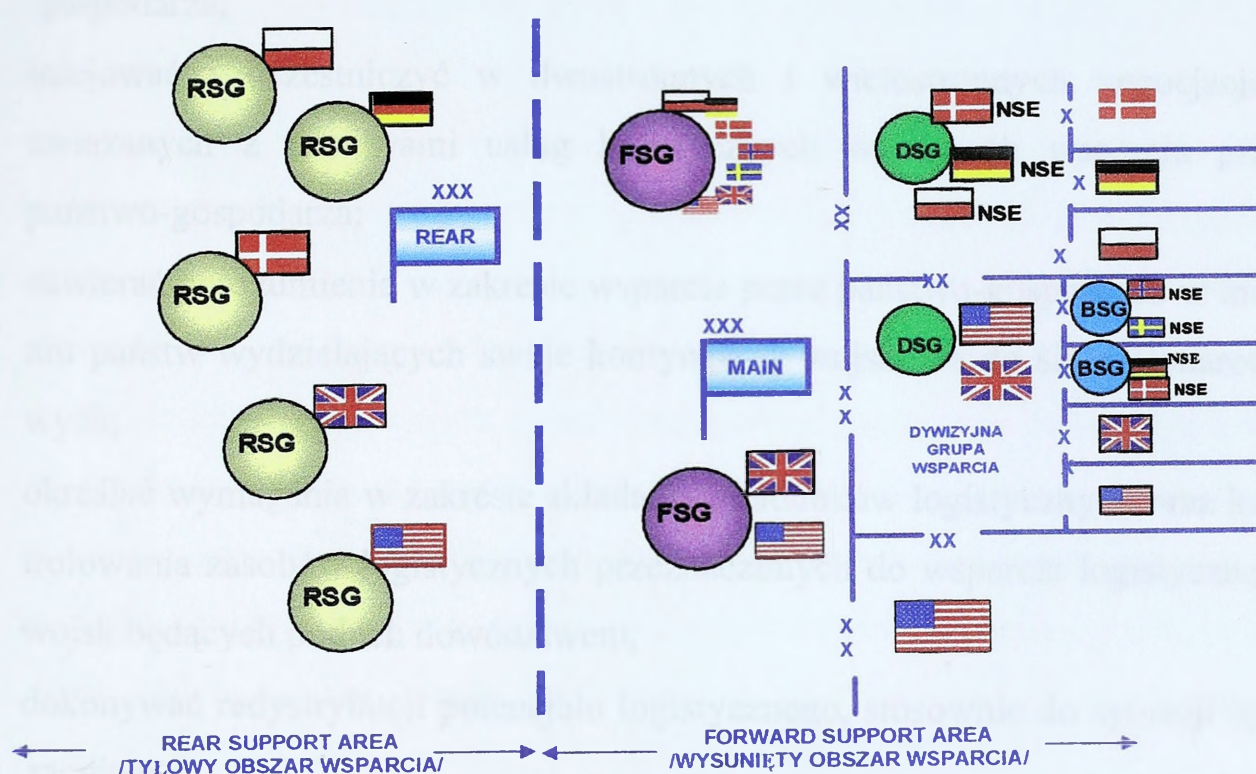
Z logistycznego punktu widzenia, w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi wydzielone narodowe kontyngenty wojskowe państw Sojuszu, prowadzących te operacje, mogą:

- ◆ posiadać różny stopień standaryzacji logistycznej w ramach NATO;

¹⁵ J. Fałkowski, *Logistyka wielonarodowa w NATO*, „WPTiL” 2/2002, s. 26.

NSE - National Support Element (Narodowy element wsparcia logistycznego) i NSG - National Support Group (Narodowa grupa wsparcia logistycznego) to logistyczne zespoły narodowe organizujące zaopatrywanie swoich kontyngentów wojskowych w tzw. narodowe (nie interoperacyjne) środki zaopatrzenia.

- ◆ stosować narodowe, a więc zróżnicowane normy i procedury wsparcia logistycznego wojsk;
- ◆ mieć zróżnicowany udział w realizacji zadań w ramach logistyki wielonarodowej¹⁶.

LEGENDA:
 NSE – narodowy element wsparcia
 BSG – brygadowa grupa wsparcia
 DSG – dywizyjna grupa wsparcia
 FSG – wysunięta grupa wsparcia

RSG – tylna grupa wsparcia
 MAIN – główne stanowisko dowodzenia korpusu
 REAR – tyłowe stanowisko dowodzenia korpusu

Rys. 2. Organizacja grup wsparcia w związku operacyjnym o składzie wielonarodowym (*variant*)

Źródło: Z. Kurasiński, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w operacjach według standardów NATO*, „Myśl Wojskowa”, 3/2000, s. 52.

Powyższa sytuacja sprawia, że dowódcy NATO (dowodzący siłami wielonarodowymi) w różnym stopniu będą mogli koordynować proces wsparcia logistycznego poszczególnych narodowych kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacji. Jednocześnie trudności te pogłębiane są dużym zróżnicowaniem norm i procedur stosowanych w zabezpieczeniu logistycznym wojsk w poszczególnych rodzajach sił zbrojnych, a więc w wojskach lądowych, siłach powietrznych i marynarce wojennej.

¹⁶ E. Nowak, Z. Kurasiński, *Kierowanie (zarządzanie zasobami i dowodzenie jednostkami logistycznymi) zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych*, „Logo-Kier”, Część III, Logistyka WL, Warszawa 1999, s. 71.

W związku z tym, dowódcom wielonarodowych związków operacyjnych (ZT i oddziałów) przyznano uprawnienia do kontroli wydzielonych dla nich zasobów logistycznych.

Kompetencje te powodują, że mogą oni:

- ◆ określać wymagania wobec zakresu realizacji wsparcia przez państwo-gospodarza;
- ◆ inicjować i uczestniczyć w dwustronnych i wielostronnych negocjacjach związanych z dostawami usług logistycznych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza;
- ◆ zawierać porozumienia w zakresie wsparcia przez państwo-gospodarza w imieniu państw wydzielających swoje kontyngenty wojskowe do sił wielonarodowych;
- ◆ określać wymagania w zakresie składania meldunków logistycznych oraz kontrolowania zasobów logistycznych przeznaczonych do wsparcia logistycznego wojsk będących pod ich dowództwem;
- ◆ dokonywać redystrybucji potencjału logistycznego, stosownie do sytuacji operacyjnej.

W ostatnich latach do prowadzenia operacji pokojowych angażowane są przede wszystkim siły wielonarodowe, w których przeważają kontyngenty wydzielane przez państwa NATO. W związku z powyższym władze Sojuszu przyjęły rolę koordynatora pomiędzy uczestniczącymi w misji państwami oraz innymi organizacjami. Dzięki takiej koordynacji zakłada się znaczne obniżenie kosztów prowadzenia operacji pokojowych i zwiększenie ogólnej efektywności zadań i przedsięwzięć logistycznych realizowanych w ramach logistyki wielonarodowej na rzecz poszczególnych narodowych kontyngentów wojskowych.

W operacjach organizowanych przez NATO, samodzielnie lub pod patronatem ONZ, zazwyczaj biorą udział różnorodne siły, którymi mogą być: kontyngenty wojskowe formowane doraźnie (*ad hoc*) z sił i środków wydzielonych przez Sojusz, grupy obserwatorów, patrole, zgrupowania kontyngentów armii państw nie należących do NATO lub organizacje pozarządowe (*Non-Government Organizations -NGO*). Ponadto

mogą w tych siłach znaleźć się również osoby cywilne i cywilna policja. Mogą one realizować zadania polityczne, humanitarne, ochronne, pomocy w przypadkach klęsk żywiołowych oraz zadania łącznikowe w powiązaniu z misją podstawową, jaką jest utrzymanie (bądź wymuszenie) pokoju. Tak szeroka gama odbiorców usług logistycznych w operacjach pokojowych powoduje to, że zabezpieczenie logistyczne sił realizujących te zadania może obejmować także i inne przedsięwzięcia, które zwykle nie wchodzą w jego zakres.

W związku z powyższym, uzgodnienia i wytyczne uruchamiające proces planowania zabezpieczenia logistycznego poszczególnych kontyngentów kierowanych do udziału w operacjach mogą dotyczyć takich problemów, jak: wsparcie procesu dowodzenia (kierowania) wojskami, administracja, łączność, zaopatrywanie w żywność i wodę, zabezpieczenie inżynieryjne, policja wojskowa, kontraktacje usług, eksploatacja UiSW, środki medyczne, mps, oraz usługi specjalistyczne i gospodarczo-bytowe.

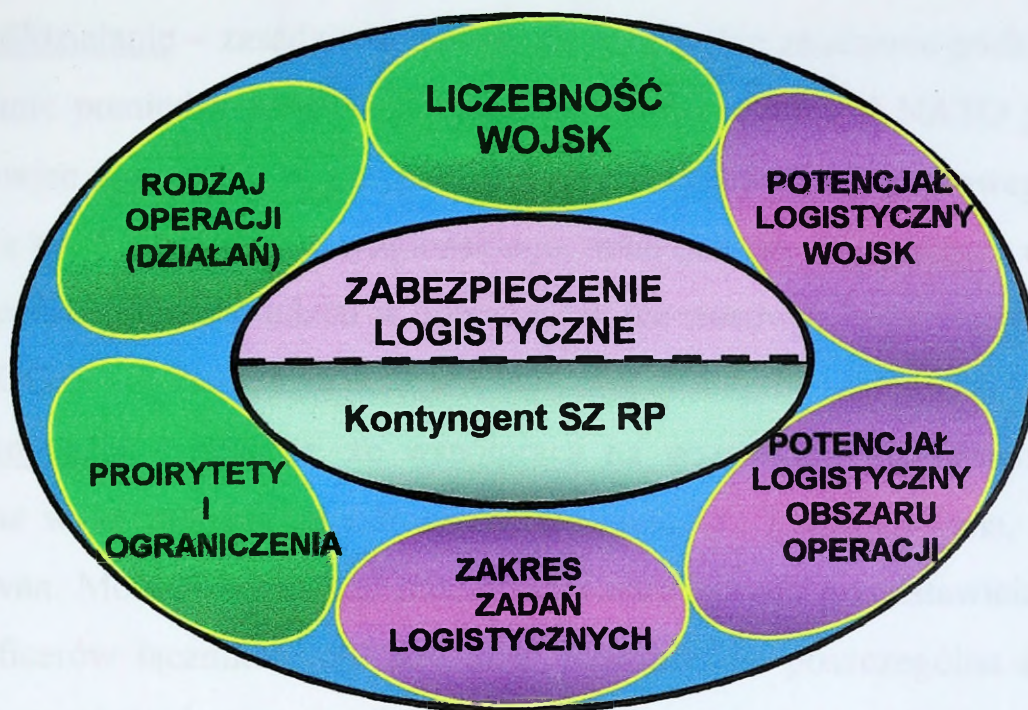
W ocenie zespołu autorskiego zabezpieczenie logistyczne kontyngentu wojskowego uczestniczącego w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi poza obszarem kraju będzie zależeć przede wszystkim od: jego liczebności i wyposażenia w UiSW, czasu trwania operacji (misji), oddalenia miejsc (rejonu) operacji od kraju macierzystego, poziomu standaryzacji (interoperacyjności logistycznej) kontyngentu z wojskami pozostałych państw uczestniczących w misji oraz możliwości kontraktacji dostaw zaopatrzenia i świadczenia usług (specjalistycznych i gospodarczo-bytowych) w rejonie wykonywanych zadań.

Czynniki warunkujące organizację zabezpieczenia logistycznego kontyngentu SZ RP wydzielonego do operacji prowadzonej siłami sojuszniczymi lub koalicyjnymi poza obszarem kraju przedstawia rysunek 3.

Ponadto, zabezpieczenie logistyczne kontyngentu powinno być organizowane i realizowane zgodnie z podstawowymi zasadami logistycznymi, do których należą: prymat operacji, odpowiedzialność, kompetencje, współdziałanie, koordynacja, odpowiednie zapasy zaopatrzenia, elastyczność, prostota, punktualność, ekonomia, przejrzystość, synergia¹⁷.

---

17 *Allied Joint Logistic Doctrine AJP-4(A)*, Ratification Draft, May 2002. Rozdział I, *The Alliance's Concept of Logistic Support*, s. 1-2.

Rys. 3. Czynniki warunkujące organizację zabezpieczenia logistycznego kontyngentu SZ RP uczestniczącego w operacji poza granicami kraju

Źródło: Z. Kurasiński, *System kierowania wsparciem logistycznym wojsk lądowych w operacjach*, AON Warszawa 2004, s. 188.

Prymat operacji oznacza, że osiągnięcie celu operacji jest najważniejsze. Wsparcie logistyczne musi być skoncentrowane na zapewnieniu sukcesu operacji, zgodnie z decyzją dowódcy NATO. Logistyka musi działać jako efektywny mnożnik siły i powinna być jednolicie zintegrowana ze strukturą operacyjną. Jednym z kluczy do osiągnięcia tego celu jest posiadanie wyraźnego i niedwuznacznego łańcucha dowodzenia i koordynacji, a dowódca NATO musi wyraźnie określić sposób sprawowania władzy w celu ustanowienia organizacji wspierającej, dostosowanej do sytuacji operacyjnej.

Odpowiedzialność – zasada ta jako jedna z najważniejszych określa, że państwa członkowskie i władze NATO ponoszą wspólną odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne wielonarodowych działań wojskowych NATO, w tym za odpowiednie zabezpieczenie strategicznego przegrupowania, transportu i przemieszczenia wojsk.

Kompetencje – zasada ta przejawia się tym, że dowódca NATO odpowiedniego szczebla powinien posiadać wystarczającą władzę nad zasobami logistycznymi, niezbędnymi do tego, aby był on w stanie rozwinąć i utrzymać zdolność bojową podległych wojsk w najbardziej efektywny sposób.

Współdziałanie – zasadzie tej nadaje się szczególne znaczenie podkreślając, że współdziałanie pomiędzy państwami członkowskimi i władzami NATO jest sprawą o podstawowym znaczeniu. W przypadku operacji reagowania kryzysowego, nie wynikających z art. 5 Traktatu waszyngtońskiego, musi ono, według potrzeb, obejmować także inne państwa biorące udział w operacji, jak też stosowne organizacje międzynarodowe i NGO.

Koordinacja – oznacza, że współpraca na wszystkich szczeblach zapewnia ekonomiczne wykorzystanie sił i środków, ale musi być koordynowana, aby mogła być efektywna. Może to wymagać mianowania narodowych przedstawicieli lub wydzielenia oficerów łącznikowych, aby mieć pewność, że poszczególne kraje znają priorytety wsparcia logistycznego sił Sojuszu i zostaną one zharmonizowane.

Odpowiednie zapasy zaopatrzenia – zasada ta przejawia się w nałożeniu na państwa członkowskie obowiązku zapewnienia, samodzielnie lub przez umowy koordynacyjne, dostarczenia zasobów logistycznych w celu zabezpieczenia swoich wojsk wydzielanych do NATO. Poziomy wielkości i rozmieszczenie zasobów logistycznych muszą być wystarczające do zapewnienia osiągnięcia wymaganego stopnia gotowości bojowej, zdolności do wykonania zadań i mobilności niezbędnego potencjału wojskowego w czasie pokoju, kryzysu i wojny.

Elastyczność – jest szczególnie ważna przy opracowywaniu planów logistycznych, które powinny reagować szybko nawet na małe zmiany w scenariuszu operacji. Koncepcja zabezpieczenia logistycznego powinna być na tyle elastyczna, aby pozwoliła na taką zmianę, stosownie do zmieniających się wymagań operacji lub misji.

Prostota – zasada ta oznacza, że proste plany i rozkazy oraz nieskomplikowane struktury logistyczne minimalizują zamieszanie i zapewniają, że realizowane przedsięwzięcia zabezpieczenia logistycznego wojsk spełniają wymagania operacyjne postawione przez dowódcę. Ponadto, proste mechanizmy meldunkowe zapewniają odpowiednie i wydajne dostarczanie informacji do wszystkich, którzy ich potrzebują.

Punktualność – oznacza załatwianie wszystkiego na czas. Ocenia się, że stworzenie i wdrożenie wydajnej struktury logistycznej wymaga obszernego planowania i koordynacji między NATO a krajami członkowskimi. Ponieważ najbardziej krytyczną fazą jest rozmieszczenie wojsk i początek operacji, uważa się za konieczne skoor-

dynowanie prac narodowych oraz wielonarodowych organów kierowania zabezpieczeniem logistycznym i elementów kontroli, zanim rozmieszczenie wojsk zostanie rozpoczęte.

Ekonomia – zasada ta określa, że zasoby logistyczne wydzielone do dyspozycji NATO muszą być wykorzystywane efektywnie, wydajnie i zgodnie z zasadami ekonomiki. W celu zwiększenia zdolności potencjału oraz poprawienia ogólnej jakości zabezpieczenia logistycznego wojsk należy zastosować wielonarodowe struktury wspierania i mechanizmy, takie jak wielonarodowe organizacje logistyczne i HNS.

Przejrzystość – zasada ta podkreśla ważność informacji o zasobach logistycznych udostępnianych poszczególnym państwom członkowskim, nadaje jej priorytet i uważa ją za podstawę skutecznego zarządzania i koordynowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk wchodzących w skład wielonarodowych sił Sojuszu.

Synergia – jest korzyścią osiągniętą poprzez symultaniczne zastosowanie zasad logistycznych. Występuje wówczas, kiedy kraje współpracują nad wspólnym celem, dzięki czemu korzyść netto jest większa niż suma osobnych wysiłków każdego z krajów. Aby zwiększyć efektywność tego zabezpieczenia, logistyczne organizacje wielonarodowe i kraje członkowskie powinny brać pod uwagę szczególnie mocne swoje strony, bowiem dzięki temu wsparcie staje się bardziej wydajne i tworzony jest znaczny potencjał logistyczny.

Zdaniem zespołu autorskiego, w przypadku osiągnięcia przez kontyngent SZ RP średniego poziomu interoperacyjności logistycznej z wojskami pozostałych państw uczestniczących w operacji podstawę (obok potencjału logistycznego danego kontyngentu) zabezpieczenia logistycznego wojsk stanowić będą:

- dostawy usług logistycznych z kraju macierzystego (w tym przede wszystkim dostawy ŚBiM oraz UiSW);
- dostawy usług (specjalistycznych i gospodarczo-bytowych) świadczonych w ramach logistyki wielonarodowej (w tym zakupywane w międzynarodowych organizacjach i agencjach logistycznych).

Natomiast uzupełniającymi czynnikami mogą być zakupy zaopatrzenia i usług na rynku lokalnym.

Ocenia się, że znaczne utrudnienia w wypełnianiu zadań przez wydzielony kontyngent SZ RP w operacji prowadzonej poza obszarem kraju może powodować zarówno ograniczony jak i zbyt wydłużony czas jej trwania, niska wydolność systemu transportowego pomiędzy kontyngentem wojskowym a krajem macierzystym oraz koszty (sposób finansowania danej misji). Znacznymi utrudnieniami w przygotowaniu operacji będzie konieczność znacznego angażowania cywilnych kontraktorów (szczególnie w przypadku braku możliwości korzystania z HNS) oraz brak unifikacji sprzętu i nikła interoperacyjność z kontyngentami innych państw, co może stwarzać duże problemy w utworzeniu jednolitego, zintegrowanego systemu zabezpieczenia logistycznego. Ponadto, unikalny wręcz charakter każdej operacji, w tym przede wszystkim zmienność uwarunkowań jej prowadzenia, wymusza na organizatorach tworzenie za każdym razem kolejnego, nowego systemu zabezpieczenia logistycznego uczestniczących w niej kontyngentów.

Przewiduje się, że zasadniczymi zadaniami zabezpieczenia logistycznego ZT i oddziałów SZ RP wydzielonych do operacji poza obszarem kraju mogą być:

1. Realizacja zabezpieczenia materiałowego, technicznego, medycznego i transportowego na rzecz wydzielonego z SZ RP kontyngentu wojskowego.
2. Gromadzenie zaopatrzenia w kraju na potrzeby kontyngentów SZ RP uczestniczących w operacjach militarnych.
3. Organizacja dostaw usług z kraju macierzystego (w tym zorganizowanie systemu transportowego między krajem a danym kontyngentem).
4. Organizacja narodowych elementów wsparcia logistycznego NSE i NSG.
5. Realizacja zadań logistycznych na rzecz pozostałych kontyngentów, uczestników operacji, wynikających z roli państwa „wiodącego” lub „specjalisty” w ramach logistyki wielonarodowej.
6. Kontraktacja usług logistycznych w międzynarodowych organizacjach i agencjach logistycznych oraz na rynku lokalnym.

2.2. Potencjał logistyczny kontyngentów wojskowych

Stosunkowo nowy charakter działań wojsk NATO, jakże inny w stosunku do wcześniejszych rozwiązań (dotyczących zadań koalicyjnej obrony suwerenności tery-

torialnej państw Sojuszu, wynikających z treści art. 5. Traktatu Waszyngtońskiego), wymagał dokonania zmian oraz dostosowania dotychczasowych zasad dotyczących narodowego zabezpieczenia logistycznego (*Purely National Logistic Support*) do nowych potrzeb wojsk, prowadzących działania poza granicami kraju. Trwanie przy narodowym zabezpieczeniu logistycznym, realizowanym jedynie własnymi, narodowymi siłami i środkami państw członkowskich (z zastosowaniem tylko ich narodowych zasobów logistycznych, zgromadzonych w bazach na obszarze kraju), stosowanym w terytorialnym systemie obrony Sojuszu, w nowych warunkach wymagałoby realizowania szeregu niezwykle kosztownych, czasochłonnych i zakrojonych na dużą skalę przedsięwzięć przygotowawczych. Powodowałoby to także konieczność doraźnego adaptowania w rejonie działań, a nawet budowania (tworzenia od podstaw), różnych, niezbędnych wydzielanym przez te państwa wojskom, obiektów infrastruktury. Następowaloby zbędne przemieszczanie do tego rejonu, przez poszczególne kontyngenty narodowe, mnóstwa, w większości podobnych, a w pewnych obszarach nawet identycznych z przemieszczanymi przez kontyngenty innych państw, elementów składowych potrzebnego potencjału logistycznego. Ocenia się w związku z tym, że w przypadku stosowania wyłącznie narodowego zabezpieczenia logistycznego, obciążenia indywidualne poszczególnych państw byłyby niebagatelne. Poważnym mankamentem tego wariantu jest także znaczne wydłużenie czasu osiągnięcia gotowości do działania w nowym rejonie, a tym samym opóźnienie terminu rozpoczęcia działań. Skutkiem może być zmniejszenie możliwości natychmiastowego, czy chociażby szybkiego, reagowania na zaistniałą sytuację kryzysową.

W ocenie zespołu autorskiego nie bez znaczenia są również ograniczone, w takiej sytuacji, możliwości wpływania przez właściwych dowódców sił wielonarodowych na stan zdolności bojowej całości podporządkowanych im wydzielonych kontyngentów. Byłoby to więc rozwiązanie bardzo drogie oraz zdecydowanie nieefektywne. Dlatego, w związku z powyższym, poszukuje się alternatywnych źródeł zasobów dla kontyngentów narodowych, jak też racjonalizuje się sposoby ich zabezpieczenia logistycznego.

Zdaniem zespołu autorskiego pierwsze z potencjalnych źródeł (praktycznie, jest to grupa źródeł) zasobów logistycznych dla kontyngentu narodowego wojsk, wydzie-

lonego do realizacji zadań w operacji poza granicami kraju, stanowią, własne zasoby narodowe, zasoby narodowe innych państw wydzielających swoje kontyngenty do składu sił wielonarodowych¹⁸ oraz, będące w centralnej dyspozycji NATO (zasoby wspólne Sojuszu).

Zasoby logistyczne wspólne, to środki i usługi logistyczne finansowane wspólnie (*Commonly Funded Logistic Resources*), objęte sojuszniczym programem wspólnego finansowania, np. w ramach „Programu Inwestycji NATO na rzecz Bezpieczeństwa” (*NATO Security Investment Program – NSIP*). Między innymi, są to obiekty infrastruktury, takie jak: stanowiska dowodzenia, lotniska, składy, obiekty koszarowe, linie komunikacyjne i inne, tworzone (budowane lub modernizowane) według potrzeb wynikających z planów sojuszniczych oraz utrzymywane z funduszy, zasilanych ze środków wnoszonych przez poszczególne państwa członkowskie Sojuszu¹⁹.

Dokonując oceny znaczenia powyższych, jako potencjalnych źródeł zasobów logistycznych kontyngentu narodowego, wydzielonego do operacji poza granicami kraju, szczególnie z punktu widzenia planowania logistycznego, zarówno zasoby narodowe innych państw wydzielających swoje kontyngenty do składu sił wielonarodowych, jak też zasoby wspólne NATO, mają pewne wady. Za najważniejsze z nich uznano ich ograniczony zakres (w niektórych wypadkach obejmują jedynie pewne rodzaje obiektów infrastruktury, wybrany asortyment środków zaopatrzenia, czy też usług) oraz ograniczoną dostępność (są dostępne jedynie w pewnych sytuacjach i specyficznych warunkach), a zatem znaczną nieprzewidywalność występowania w określonym miejscu i czasie w przyszłości.

Dotyczy to zwłaszcza zasobów narodowych innych państw, wydzielających swoje kontyngenty do składu sił wielonarodowych, głównie dlatego, że ewentualne korzystanie z tych zasobów jest uzależnione od zgody państw posiadających stosowne możliwości. Zobowiązanie do ich udostępnienia, zarówno pod względem zakresu dostaw, jak też ich odbiorców, zapewne w zależności od warunków, jakie będą panowały w danej sytuacji, podejmą one doraźnie. W nieco mniejszym stopniu ograniczenie to,

---

¹⁸ Pozyskiwane na podstawie porozumień i umów o wzajemnym wsparciu, czy też innych, dwu- lub wielostronnych, zawieranych bezpośrednio, pomiędzy zainteresowanymi państwami, jak również, szczególnie w sytuacjach nadzwyczajnych, w imieniu państw wydzielających swoje wojska do działań w składzie wielonarodowych sił sojuszniczych, za ich zgodą, przez właściwego dowódcę NATO.

¹⁹ *NATO Logistics Handbook*, NATO Headquarters, Brussels 1997, s. 121-122.

związane z nieprzewidywalnością występowania, dotyczy zasobów logistycznych finansowanych wspólnie. Ich występowanie wymaga stosunkowo długotrwałych przygotowań inwestycyjnych, co eliminuje jednak zarazem czynnik doraźności, oraz jest koordynowane przez władze Sojuszu, w związku z czym, organizatorzy zabezpieczenia logistycznego powinni posiadać pełną informację na ich temat. W tym przypadku, zasadniczą barierą będzie ograniczony zakres tych zasobów.

Należy także zdawać sobie sprawę z tego, że uzyskanie możliwości korzystania z oferowanych środków i usług wymaga zrealizowania, przez potencjalnych odbiorców, stosownych przedsięwzięć przygotowawczych, w tym także osiągnięcia odpowiednich poziomów standaryzacji potrzeb, jak też dokonania rozliczeń finansowych (kompensacji lub zwrotu kosztów) za wykorzystane świadczenia. Nie osiągnięcie wymaganych standardów potrzeb, zgodnych ze standardami oferowanych świadczeń, może, spowodować, że korzystanie z określonych środków i usług, udostępnionych przez inne państwa, zwłaszcza zasobów specjalistycznych, związanych z eksploatacją UiSW określonego typu, będzie niemożliwe. W związku z powyższym, mimo szerokiego zakresu przedmiotowego powyższych źródeł, możliwości korzystania z nich, a szczególnie opierania, na ich podstawie, organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentu narodowego, wydzielonego do realizacji zadań w operacji poza granicami kraju, należy ocenić negatywnie. Mogą one mieć jedynie znaczenie pomocnicze.

Kolejnymi z potencjalnych źródeł zasobów logistycznych dla kontyngentu narodowego, w warunkach prowadzenia działań poza obszarem kraju, stanowią zasoby miejscowe (*In-Country Resources*). Są to (w zależności od lokalnych uwarunkowań prawnych, administracyjnych i ekonomicznych) wszelkiego rodzaju, powszechnego użytku, komercyjne: środki materialne (np. woda, środki spożywcze, paliwa, materiały budowlane, części zamienne, sprzęt, pojazdy), urządzenia (instalacje) i obiekty infrastruktury (np. hotele, parkingi, składy) oraz usługi (w tym: socjalno-bytowe, transportowe, medyczne, obsługowo-remontowe), dostępne w rejonie działań na wolnym rynku. Nie obejmują one, tym samym: uzbrojenia, środków bojowych i specjalistycznego wyposażenia wojskowego oraz tego typu, związanych z tym asortymentem, usług.

Ocenia się, że względu na ich charakter, powszechność użytkowania i strukturę, korzystanie z zasobów miejscowych raczej nie wymaga spełnienia, wspo-

mnianych wyżej, ścisłych norm standaryzacyjnych. Oprócz zakresu dostępności zasobów, powyższe źródła odróżnia też sposób pozyskiwania świadczeń. Pozyskiwanie zasobów miejscowych jest realizowane poprzez „kontraktowanie lokalne” (*Local Contracting*). Kontrakty na zasoby miejscowe są przygotowywane oraz zawierane przez przedstawicieli zainteresowanych ich pozyskaniem państw bezpośrednio z właścicielami tych zasobów²⁰.

Z doświadczeń PKW wynika, że właśnie w tym obszarze należy upatrywać potencjalnych trudności. Co prawda szeroko rozpowszechniony jest pogląd, że wystarczającym warunkiem zakupu wybranych dóbr jest posiadanie odpowiedniej ilości środków finansowych, jednak w sytuacjach szczególnych, w przypadku konfliktu z użyciem sił zbrojnych, należy przewidywać wzrost znaczenia innych czynników, a zatem, prawdopodobnie, pieniądz nie zawsze będzie czynnikiem decydującym.

W wyniku podjęcia kampanii propagandowej, jak też działań dyplomatycznych oraz politycznych, skierowanych przeciwko wojskom sojuszniczym, a szczególnie w sytuacji wzrostu zagrożenia bezpieczeństwa, powstania niezamierzonych strat ludności cywilnej, wystąpienia zakłóceń w systemie gospodarczym kraju oraz zniszczeń urządzeń, instalacji i obiektów infrastruktury (produkcyjnej lub komunikacyjnej), dostępność zasobów miejscowych, środków oraz usług, może również zostać zakłócona.

Dla pozyskania określonych, niezbędnych zasobów miejscowych, w określonych powyżej warunkach, znacznie większe znaczenie od środków finansowych może mieć nawiązanie i utrzymywanie, w ramach przedsięwzięć współpracy cywilno-wojskowej (*Civil-Military Cooperation – CIMIC*), właściwych, dobrych stosunków z właścicielami tych zasobów. Mogą być one potrzebne zarówno do zawarcia stosownych, korzystnych kontraktów, jak też, co ważne, do ich niezakłóconej realizacji, zwłaszcza w przypadku powstania opisanych wyżej zakłóceń.

Trzecie z potencjalnych źródeł zasobów logistycznych dla kontyngentu narodowego, wydzielonego do realizacji zadań w operacji poza granicami kraju, stanowią zasoby logistyczne państwa gospodarza. Ze względu na rządowe gwarancje dostępności wsparcia przez państwo gospodarza (*Host Nation Support – HNS*), przy potencjal-

---

²⁰ Przygotowaniem i zawieraniem kontraktów na określone asortymenty środków, może zajmować się także Agencja NATO ds. Obsług i Zaopatrywania (*NATO Maintenance and Supply Agency – NAMSA*).

nie (teoretycznie) szerokim zakresie zasobów, pozwalają mieć niemal pewność pozyskania środków zaopatrzenia i usług. A zatem, uzyskanie dostępu do źródeł zasobów logistycznych państwa gospodarza znacznie zwiększa możliwości organizacyjne zabezpieczenia logistycznego wojsk, prowadzących działania poza obszarem kraju. Wspomniana wyżej pewność nie wynika jednak z „nadania”. Jej uzyskanie wymaga znajomości i przestrzegania stosownych procedur sojuszniczych, jak też zrealizowania, na wielu, różnych szczeblach, w tym także poza siłami zbrojnymi i ministerstwem obrony²¹, szeregu złożonych czynności przygotowawczych.

Wykonanie powyższych czynności należy przy tym traktować jako spełnienie minimum wymagań, bowiem regułą jest (inaczej niż w przypadku udostępniania zasobów logistycznych przez inne państwa, wydzielające swoje kontyngenty do składu sił wielonarodowych) występowanie z inicjatywą, a wręcz zabieganie o wsparcie, przez państwa zainteresowane jego uzyskaniem.

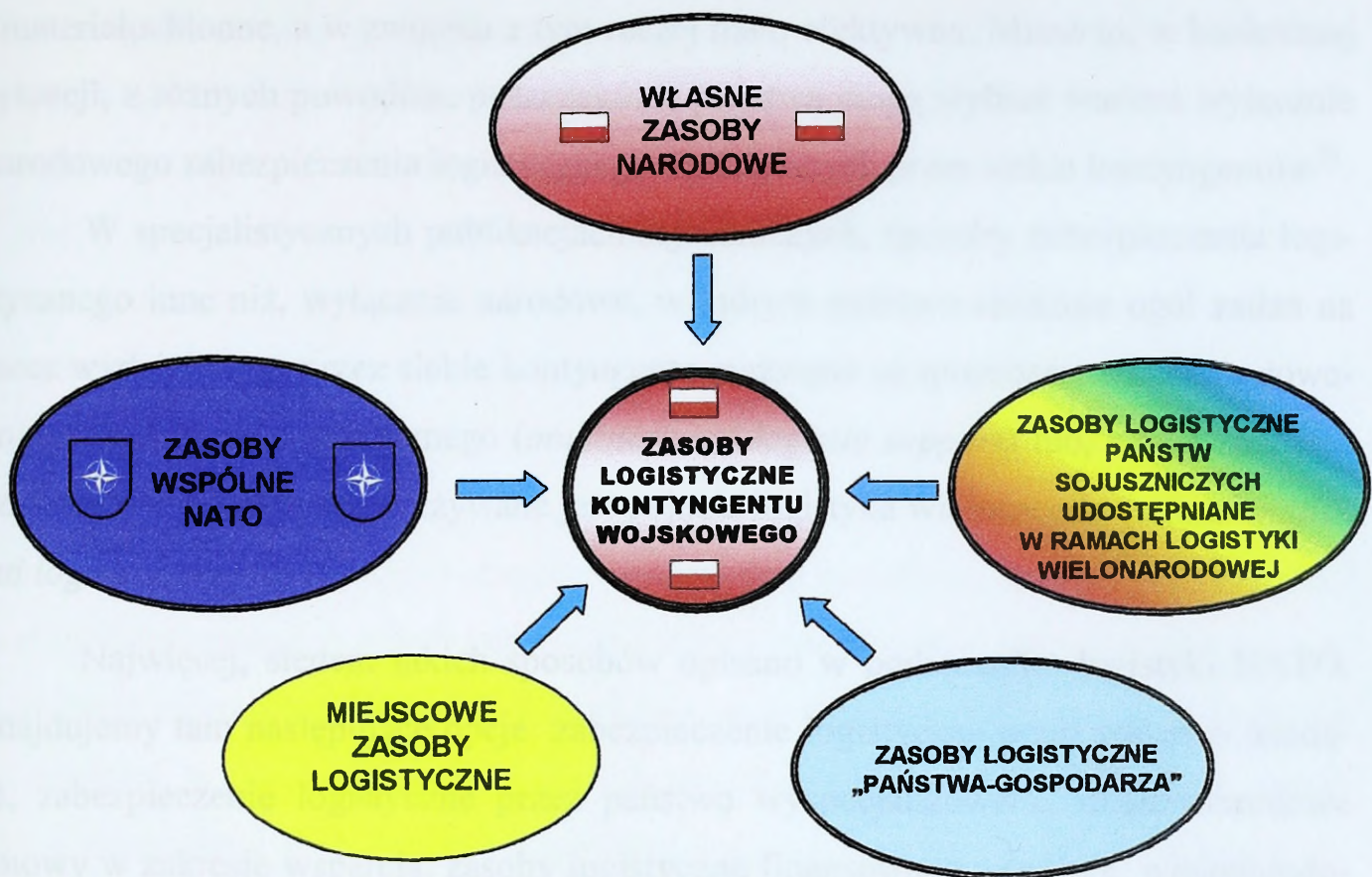
Kompletny zestaw – rozpoznanych dotychczas – potencjalnych źródeł zasobów logistycznych dla kontyngentów narodowych, wydzielonych do realizacji zadań w operacji sojuszniczej, poza obszarem kraju, przedstawia rysunek 4.

2.3. Sposoby organizacji zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych

Nowy charakter zadań wojsk Sojuszu, jakże inny w stosunku do wcześniejszych, wynikających z treści art. 5., dotyczącego zadań koalicyjnej obrony suwerenności terytorialnej państw NATO, oprócz poszukiwań alternatywnych źródeł zasobów wymusza także dokonania racjonalizacji sposobów zabezpieczenia logistycznego. Polega ona na dokonaniu zmian oraz dostosowaniu dotychczasowych rozwiązań, wyłącznie narodowego zabezpieczenia, do nowych potrzeb kontyngentów narodowych poszczególnych państw, prowadzących działania w składzie wielonarodowych sił sojuszniczych, poza granicami kraju.

---

²¹ Problematyka ta leży w kompetencjach Rady Ministrów oraz wielu resortów cywilnych takich jak: spraw zagranicznych, spraw wewnętrznych i administracji, gospodarki, infrastruktury, zdrowia oraz finansów.

Rys. 4. Potencjalne źródła zasobów logistycznych dla kontyngentu narodowego, wydzielonego do operacji prowadzonej poza granicami kraju

Źródło: Opracowanie własne zespołu autorskiego

Jak wspomniano wcześniej, w przypadku potrzeby przemieszczenia na obszar innego państwa, trwanie przy wariancie „wyłącznie narodowego” zabezpieczenia logistycznego, realizowanym jedynie własnymi, narodowymi siłami i środkami poszczególnych państw wydzielających kontyngenty swoich wojsk, z zastosowaniem tylko ich narodowych zasobów logistycznych, zgromadzonych w bazach na obszarze własnego kraju, wymagałoby wykonywania szeregu niezwykle kosztownych, czasochłonnych i zakrojonych na dużą skalę przedsięwzięć przygotowawczych. Powodowałyby konieczność budowania w wyznaczonym rejonie niezbędnych, wydzielanym przez te państwa wojskom, obiektów infrastruktury, a także przemieszczania do tego rejonu, przez poszczególne kontyngenty narodowe, mnóstwa, w większości podobnych, a w pewnych obszarach nawet identycznych elementów składowych potrzebnego potencjału logistycznego. W przypadku stosowania wariantu wyłącznie narodowego zabezpieczenia logistycznego, obciążenia indywidualne poszczególnych państw byłyby niebagatelne. Byłoby to więc rozwiązanie bardzo zarówno czaso-, jak

i materiałochłonne, a w związku z tym raczej mało efektywne. Mimo to, w konkretnej sytuacji, z różnych powodów, poszczególne państwa mogą wybrać wariant wyłącznie narodowego zabezpieczenia logistycznego wydzielanych przez siebie kontyngentów²².

W specjalistycznych publikacjach sojuszniczych, sposoby zabezpieczenia logistycznego inne niż, wyłącznie narodowe, w którym państwo realizuje ogół zadań na rzecz wydzielanego przez siebie kontyngentu, nazwane są sposobami wielonarodowego zabezpieczenia logistycznego (*multinational logistic support*) lub, nawet znacznie częściej, dla ich określenia używane jest pojęcie logistyka wielonarodowa (*multinational logistics*)²³.

Najwięcej, siedem takich sposobów opisano w podręczniku logistyki NATO. Znajdujemy tam następujące opcje: zabezpieczenie logistyczne przez państwo wiodące, zabezpieczenie logistyczne przez państwo wyspecjalizowane, międzynarodowe umowy w zakresie wsparcia, zasoby logistyczne finansowane wspólnie, wielonarodowe zintegrowane zabezpieczenie logistyczne, wzajemne obsługiwanie statków powietrznych oraz kontraktowanie lokalne²⁴. Wszystkie te sposoby mogą być stosowane zarówno w działaniach wynikających z art. 5., jak też innych, planowanych i organizowanych zawczasu oraz przygotowywanych doraźnie, na-, i poza obszarem odpowiedzialności NATO. Pomijając, opisane w powyższym podrozdziale, użycie zasobów logistycznych finansowanych wspólnie oraz kontraktowanie lokalne, będące sposobem pozyskiwania zasobów miejscowych, poniżej scharakteryzowano jedynie pozostałe z tych wariantów.

²² *Allied Joint Logistic Doctrine – AJP-4(A) (Ratification Draft)*, NATO, 2002, s. 1-15.

²³ Logistyka wielonarodowa (*Multinational Logistics*) to ogólne określenie różnych sposobów działań w zakresie zabezpieczenia logistycznego, innych niż wyłącznie narodowe, takich jak: wielonarodowe zintegrowane zabezpieczenie logistyczne (*Multinational Integrated Logistic Support*), zabezpieczenie poprzez specjalizację funkcji (*Role Specialisation Support*) i zabezpieczenie logistyczne przez państwo wiodące (*Lead Nation Logistic Support*): *NATO Principles and Policies for Logistics – MC 319/1*, s. B-4. W najnowszej definicji tego pojęcia, wielonarodowe zintegrowane zabezpieczenie logistyczne zostało nazwane: wielonarodowe zintegrowane jednostki logistyczne (*Multinational Integrated Logistic Units*): *Allied Joint Logistic ...*, op.cit., s. G-4. Szczególnego podkreślenia wymaga brak spójności sojuszniczych definicji pojęć: logistyka i logistyka wielonarodowa. O ile w definicji pierwszego z tych pojęć, logistykę określono mianem nauki, a zatem wyeksponowano raczej jej charakter teoretyczny, o tyle w definicji drugiego z nich, przytoczonej powyżej, logistyką nazwano sposoby działań w zakresie zabezpieczenia logistycznego, czyli nadano jej charakter bardziej praktyczny. Nie można również pominąć milczeniem faktu, że pojęcia tego (logistyka wielonarodowa) i jego definicji nie zamieszczono w najbardziej stosownej, w tym zakresie, publikacji sojuszniczej, za którą należy uważać: *NATO Glossary of Terms and Definitions – AAP-6(V)*.

²⁴ *NATO Logistics ...*, op.cit. s.120.

Wspólne cechy łączą zabezpieczenie logistyczne przez państwo wiodące (*Lead Nation Logistic Support*) oraz zabezpieczenie logistyczne przez państwo wyspecjalizowane (*Role Specialist Nation Logistic Support*). W obu przypadkach jedno z państw (*Lead Nation – LN*, lub *Role Specialist Nation – RSN*), posiadające odpowiednie warunki, bierze na siebie odpowiedzialność za pozyskanie i dostarczenie określonych świadczeń dla całości lub określonej terytorialnie części sił wielonarodowych. Tym, co różni te warianty jest zakres świadczeń. O ile państwo wiodące pozyskuje i zapewnia, z reguły, szeroki zakres świadczeń logistycznych²⁵, o tyle państwo wyspecjalizowane, pełniące funkcję specjalisty w danym obszarze funkcjonalnym, pozyskuje i dostarcza środki zaopatrzenia lub usługi logistyczne jedynie określonego, szczególnego rodzaju, klasy bądź asortymentu²⁶. Jak wynika z powyższego, w przypadku określonej operacji sojuszniczej, w poszczególnych obszarach terytorialnych oraz funkcjonalnych, w roli LN, a szczególnie RSN, może występować jednocześnie więcej niż jedno państwo. Niezbędna, w obu powyższych przypadkach, kompensacja, lub też zwrot kosztów świadczeń dostarczonych przez LN lub RSN, jest przedmiotem uzgodnień, dokonywanych pomiędzy zainteresowanymi stronami.

Wielonarodowe zintegrowane zabezpieczenie logistyczne (*Multinational Integrated Logistic Support*) polega na dostarczeniu, przez wyrażające na to zgodę dwa lub więcej państw²⁷, sił oraz środków do wielonarodowych organów logistycznych, podporządkowanych właściwemu dowódcy NATO, w celu zabezpieczenia logistycznego sił wielonarodowych. Organa takie, w zależności od ich charakteru, określane są nazwą wielonarodowa zintegrowana jednostka logistyczna (*Multinational Integrated Logistic Unit – MILU*) lub wielonarodowa zintegrowana jednostka medyczna (*Multinational Integrated Medical Unit – MIMU*). Podobnie jak w powyższych przypadkach, kwestie podziału, zwrotu kosztów, kompensacji, czy też zwolnienia z opłat, są przedmiotem uzgodnień, dokonywanych przez zainteresowane strony. Umowy w zakresie zabezpieczenia wielonarodowego (*Multinational Support Arrangements*)²⁸ są dokonywane „wewnętrznie” pomiędzy zainteresowanymi pań-

²⁵ Ponadto, LN może pełnić także funkcję koordynatora działań w tym zakresie.

²⁶ W przypadku RSN, działania te są zawsze koordynowane przez właściwego dowódcę NATO.

²⁷ Okresowo, może być to tylko jedno państwo: *Allied Joint Logistic ...*, op.cit., s. 1-17.

²⁸ W najnowszej sojuszniczej publikacji logistycznej stosowane jest, w tym zakresie, określenie: porozumienia o wzajemnym wsparciu (*Mutual Support Agreements – MSA*): *Allied Joint Logistic ...*, op.cit., s. 1-16.

stwami oraz pomiędzy zainteresowanymi państwami i przedstawicielami NATO, dwu- lub wielostronnie. Obejmując określony zakres dostaw lub usług, są one sposobem ułatwienia organizacji zabezpieczenia logistycznego, szczególnie w przypadku państw wydzielających i przemieszczających stosunkowo nieliczny kontyngent narodowy swoich wojsk, rozmieszczony wraz z kontyngentami innych państw, posiadających odpowiednie możliwości realizacji świadczeń logistycznych na ich korzyść. Pozwalają one zarówno obniżyć ogólne koszty operacji, jak też uniknąć dublowania wysiłku. Z jednej strony, o zawarciu, przez poszczególne państwa, każdej tego typu umowy musi zostać poinformowany właściwy dowódca NATO, z drugiej, w przypadku otrzymania stosownego upoważnienia, może on nawet zawierać takie umowy, w imieniu poszczególnych zainteresowanych państw. Także w tym przypadku, zasadą jest dokonywanie kompensacji, lub też zwrotu kosztów otrzymanych, w ramach takiej umowy, środków i usług.

Zdaniem zespołu autorskiego wszystkie z wyżej wymienionych sposobów wielonarodowego zabezpieczenia logistycznego stanowią dobrą okazję (dają szansę) uzupełnienia, z reguły znacznie ograniczonych poza granicami kraju, narodowych możliwości zabezpieczenia wydzielonego kontyngentu. Ułatwiają wykonywanie zadań, pozwalają unikać dublowania wysiłków i obniżać koszty (oszczędzać) oraz łagodzić obciążenia indywidualne poszczególnych państw wydzielających swoje wojska. Przybliżają one także Sojusz do uzyskania zdolności utworzenia i utrzymywania całkowicie zintegrowanych wielonarodowych organów logistycznych (*Totally Integrated Multi-national Logistic Force*), kierowanych (dowodzonych) przez dowódców NATO, które umożliwią (tymczasowo jeszcze trudno wyobrażalne) „całkowicie zintegrowane wielonarodowe” zabezpieczenie logistyczne wojsk Sojuszu.

2.4. Wnioski

W sytuacji coraz częstszych przypadków prowadzenia przez kontyngenty narodowe działań poza obszarem własnego kraju, a nawet poza obszarem odpowiedzialności Sojuszu, problem właściwego zorganizowania ich zabezpieczenia logistycznego w rejonie operacji, jak też przemieszczenia ich do, jak i z tego rejonu oraz wewnątrz niego, nabiera szczególnego znaczenia. Wyniki przeprowadzonych badań potwierdzają, że wywiązanie się przez poszczególne państwa z obowiązku zapewnienia zabezpie-

czenia logistycznego wydzielanym przez nie kontyngentom narodowym, w pełnym zakresie funkcjonalnym, to zadanie złożone i trudne. Trwające w dalszym ciągu poszukiwania nowych rozwiązań organizacyjnych potwierdzają tezę o skomplikowanym charakterze zabezpieczenia logistycznego wojsk wydzielanych do działań w składzie sił wielonarodowych, na terytorium innego państwa. Złożoność i trudność, wynikające już z samego charakteru współczesnych operacji, wyraźnie podnoszą znaczenie właściwej organizacji zabezpieczenia logistycznego, odpowiadającej potrzebom kontyngentów wojskowych, wydzielonych z SZ RP, realizujących zadania poza obszarem kraju.

W warunkach organizowania zabezpieczenia logistycznego poza granicami kraju, uwidacznia się potrzeba znalezienia i posiadania, przez państwo wydzielające swoje wojska, nowych, innych niż własne, źródeł zasobów oraz adekwatnych, innych niż wyłącznie narodowe, sposobów zabezpieczenia logistycznego, dostosowanych do warunków rozmieszczenia i działania kontyngentu. Posiadanie szerokiego dostępu do różnorodnych źródeł i sposobów zabezpieczenia logistycznego, szczególnie w warunkach prowadzenia działań nie wynikających z treści art. 5. Traktatu Waszyngtońskiego oraz podczas operacji poza obszarem odpowiedzialności Sojuszu, zwiększa możliwości organizacyjne, ułatwia wariantowanie organizacji, a tym samym wpływa bezpośrednio na jej elastyczność oraz żywotność.

A zatem, jak zorganizować zabezpieczenie logistyczne dla kontyngentu narodowego wydzielanego do realizacji zadań na terytorium innego państwa, szczególnie w przypadku operacji reagowania kryzysowego, prowadzonej poza obszarem odpowiedzialności NATO? Nawet znając potencjalne źródła zasobów oraz możliwe sposoby zabezpieczenia logistycznego, niełatwo udzielić krótkiej, zwięzłej odpowiedzi na to pytanie, która uwzględniałaby w sobie wszystkie, złożone uwarunkowania tego typu działań.

Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że możliwości organizacyjne zabezpieczenia logistycznego wojsk biorących udział w operacji na terytorium innego kraju znacznie zwiększa uzyskanie dostępu do jak największej liczby źródeł zasobów logistycznych. Pozwala to na nie ograniczanie się do zastosowania wyłącznie jednego sposobu zabezpieczenia logistycznego, a zatem zwiększa elastyczność

organizacji tego zabezpieczenia, co z kolei wpływa korzystnie na zwiększenie jego efektywności.

Biorąc to pod uwagę, dalszy wysiłek badawczy w powyższym względzie należy skupić na doskonaleniu możliwości organizacyjnych zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wydzielonych do prowadzenia działań poza obszarem kraju, w tym poszukiwaniu rozwiązań w zakresie:

- wymogów dotyczących możliwości stosowania sposobów zabezpieczenia logistycznego innych niż wyłącznie narodowe;
- procedur przygotowania i realizacji przedsięwzięć wielonarodowego zabezpieczenia logistycznego wojsk;
- zakresu w jakim należy stosować zabezpieczenie narodowe, a w jakim sposoby wielonarodowego zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych realizujących zadania poza granicami kraju.

3. ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU

3.1. Właściwości ogólne

Udział polskich kontyngentów wojskowych w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju stawia przed służbami materiałowymi zadanie wyposażenia kontyngentów w niezbędne środki materiałowe oraz zapewnienie ciągłości ich uzupełniania.

Niezależnie od tego czy operacje prowadzone są pod patronatem ONZ lub NATO oraz rodzaju operacji, w której uczestniczą wydzielane z SZ RP oddziały i pododdziały, zabezpieczenie materiałowe oddziałów realizujących zadania bojowe nie odbiega od obowiązujących w tym zakresie ogólnych przedsięwzięć i obejmuje: planowanie, gromadzenie, przechowywanie, wydawanie i dostarczanie ŚBiM oraz działalność gospodarczo - bytową.

W okresie organizacji międzynarodowych sił sojuszniczych lub koalicyjnych w zakresie zabezpieczenia materiałowego wojsk, Kwatera Główna NATO zwraca uwagę głównie na ogólny stan wyposażenia wydzielanych kontyngentów wojskowych, ich poziom interoperacyjności materiałowej oraz potrzeby i możliwości udziału w jego organizacji logistyki wielonarodowej. Zgodnie z obowiązującymi w Sojuszu dokumentami normatywnymi (w tym AJP-4(A)), dotyczy to głównie środków materiałowych powszechnego użytku²⁹, takich jak: paliwo, woda i racje żywnościowe.

Generalnie przyjmuje się, oddział wydzielony do pełnienia misji pokojowej powinien posiadać zapasy, na co najmniej 60 dni. Jednakże każdorazowo zawiera się szczegółowe ustalenia doraźne, określające między innymi (w „*Memorandum of Understanding*”)³⁰, ilość utrzymywanych zapasów środków bojowych i materiałowych oraz sposób ich uzupełniania w poszczególnych klasach zaopatrzenia. Np. w misji IFOR/SFOR został przyjęty następujący podział zapasów: zapasy podstawowe utrzymywane w oddziale - na 7 dni, zapasy podtrzymujące zdolność bojową utrzymywane w NSE - na 7 dni oraz zapasy operacyjne na 16 dni utrzymywane na terenie kraju ma-

²⁹ W terminologii sojuszniczej określone mianem „*Common User Items*”

³⁰ „*Memorandum Wzajemnego Porozumienia*” - dokument zawierany pomiędzy właściwym dowódcą NATO i władzami państw wydzielających swoje wojska.

cierzystego a osiągalne, zgodnie z zasadą „*Just in time*”³¹, w czasie nie krótszym niż 7 dni³². Przykładem elastyczności (odmienności) stosowania podziału zapasów mogą być rozwiązania przyjęte w misji KFOR w Kosowie gdzie: zapasy podstawowe utrzymywane w batalionie wynoszą 7 dni, zapasy podtrzymujące zdolność bojową utrzymywane w NSE określone są na 13 dni z tego na 3 dni na transporcie batalionu oraz zapasy operacyjne na 10 dni utrzymywane na terenie kraju macierzystego a dostępne zgodnie z zasadą „*Just in time*” w czasie 14 dni³³.

We wspomnianym powyżej dokumencie „*Memorandum of Understanding*” określono także podział na następujące klasy zaopatrzenia ŚBiM:

Klasa I - wyroby, które są spożywane przez stany osobowe w ustalonych normach, bez względu na lokalne zmiany warunków działania, terenu itp. Obejmują świeżą żywność, produkty konserwowe, wodę konsumpcyjną i gospodarczą.

Klasa II - zaopatrzenie, dla którego normy są ustalone wg etatowych tabel należności i wyposażenia tj. umundurowanie, sprzęt uzbrojenia, pojazdy mechaniczne, komplety narzędzi i części zamiennych.

Klasa III - materiały pędne i smary z wyjątkiem stosowanych w samolotach bojowych lub w uzbrojeniu specjalistycznym (np. miotacze ognia). Wyróżnia się podklasę IIIa, która obejmuje ww. środki materiałowe.

Klasa IV - środki materiałowe, dla których normy nie są ustalone. Obejmuje materiały budowlane, konstrukcyjne i fortyfikacyjne.

Klasa V - Obejmuje amunicję, środki bojowe inżyniryjno-saperskie i chemiczne.

Należy przy tym zaznaczyć, że obowiązująca w naszych SZ sojusznicza klasyfikacja środków zaopatrzenia³⁴ nie jest stosowana przez wszystkie państwa członkowskie Sojuszu. Zawarte uzgodnienia (STANAG 2961), dopuszczają odrębność narodową poprzez zgłoszenie zmian do MAS³⁵ (np. w armii USA i Belgii środki te dzieli się na 10 klas), natomiast w Wielkiej Brytanii i Francji nie istnieje podział materiałów na

³¹ Just in time – dokładnie na czas

³² *Memorandum of Understanding*. Aneks E. 14.01.1996

³³ *Wytyczne do działania PKW w składzie Polsko-Ukraińskiego Batalionu w Siłach Międzynarodowych (KFOR) w Kosowie*, Szt. Gen. WP, Warszawa 2000, s.24

³⁴ Klasy zaopatrzenia i kategorie zapasów obowiązujące w SZ RP przedstawiono w załączniku 2.

³⁵ MAS - *Military Agency for Standardization* - Wojskowe Biuro Normalizacji.

klasy zaopatrzenia lub sztywne grupy towarowe. Klasyfikacja ta oparta jest na bazie służby, która jest za to zaopatrzenie odpowiedzialna.

W celu zapewnienia ciągłości zaopatrywania kontyngentów wojskowych wydzielanych do sił międzynarodowych państwa delegujące (SN)³⁶ obowiązane są do zorganizowania swoich Narodowych Elementów Wsparcia (NSE)³⁷, które realizują i koordynują zaopatrywanie w środki specyficzne dla tych państw (NCUI)³⁸ tj. szczególnie zaliczanych do klas II i V.

Zgodnie ze sojuszniczą doktryną logistyczną³⁹ oraz „Zasadami i założeniami logistyki NATO”⁴⁰ zabezpieczenie logistyczne wydzielanych kontyngentów wykonujących zadania pod wspólnym dowództwem NATO pozostaje obowiązkiem narodowym poszczególnych państw. Zasada ta obowiązuje także w sytuacji, gdy za całość przedsięwzięć logistycznych, realizowanych w czasie operacji sojuszniczych, wspólną odpowiedzialność ponoszą władze i dowództwa NATO oraz państwa biorące w nich udział. Z tego też względu NSE nie wchodzi w strukturę dowodzenia NATO, lecz pozostaje w gestii narodowej państwa – uczestnika operacji.

NSE może być rozmieszczone na obszarze prowadzonej operacji lub poza nim, o czym decyduje dowództwo narodowe, możliwie jednak blisko zaopatrywanego kontyngentu, by skrócić ramię dowozu i ewakuacji. Najkorzystniejsze jest dyslokowanie NSE na obszarze operacji prowadzonej przez siły Sojuszu. Dokonuje się tego na podstawie *Memorandum of Understanding (MOU)*, *Status of Forces Agreement (SOFA)* oraz innych uzgodnień z państwem-gospodarzem (*Host Nation – HN*) na terenie, którego jest prowadzona operacja.

Dowódca NSE sprawuje nadzór nad gospodarką materiałową i finansową oraz jest zobowiązany do przeprowadzania doraźnych kontroli kontyngentu w tym zakresie. Ma prawo i obowiązek samodzielnego podejmowania decyzji w sprawach finansowych, mieszczących się w granicach jego kompetencji (stosownie do uzgodnień z komendantem Zakładu Budżetowego Wojskowe Misje Pokojowe (ZB WMP) oraz

³⁶ Sending Nation (SN) – państwo delegujące (wysyłające) kontyngent wojskowy do sił wielonarodowych.

³⁷ K. Kozaczuk, *Narodowy Element Wsparcia w zabezpieczeniu logistycznym kontyngentu wojskowego*, „Przegląd Wojsk Lądowych” 3/525/2003.

³⁸ NCUI - *Non Common User Items* - środki nieprzystosowane do wspólnego użytkowania

³⁹ *Allied Joint Logistic Doctrine - AJP-4(A)*.

⁴⁰ *NATO Principles and Policies for Logistics - MC 319/1*.

uprawnień nadanych mu mocą „*Power of Attorney*”⁴¹ przez Podsekretarza Stanu ds. Polityki Obronnej), negocjowania i załatwiania formalności związanych z zawieraniem kontraktów na dostawy ŚM powszechnego użytku (CUI) lub koordynowania dostaw zaopatrzenia z kraju. Ponadto, odpowiada on za prowadzenie ewidencji ilościowo - wartościowej, rozliczenia finansowe za świadczone usługi oraz współdziałanie z władzami cywilnymi państwa - gospodarza w ramach zawartych kontraktów.

W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania systemu zabezpieczenia logistycznego sił NATO w tyłowej strefie działań tworzone jest dowództwo funkcjonujące na tyłowym stanowisku dowodzenia (*REAR HQ*)⁴². Jednym z zadań tego dowództwa jest koordynowanie działań wszystkich narodowych elementów wsparcia i zadań realizowanych w ramach funkcji państwa-gospodarza, między innymi przez funkcjonowanie jednolitego logistycznego systemu meldunkowego (*Logistics Report – LOGREP*)⁴³.

Stosując zasady zawarte w AJP-4(A), na mocy wzajemnych porozumień wyznacza się państwo wiodące (*Lead Nation – LN*) w realizacji zadań w zakresie poszczególnych logistycznych obszarów funkcjonalnych, jak też państwa specjalizujące się w określonej dziedzinie (*Role Specialist Nation – RSN*). Przykładem RSN dla KFOR jest Francja, która odpowiada za zaopatrzenie w paliwa, tzn. ich zakup, transport do rozwiniętych składnic, przechowywanie i ochronę. Za pobieranie ze składnic paliwa i rozliczanie z RSN odpowiadają narodowe NSE. Ze względu na to, że NSE jest elementem narodowym, jego struktura i sposób działania jest indywidualną sprawą państwa wysyłającego. Główny wymóg stawiany we wspólnych operacjach to utrzymanie określonych zapasów środków materiałowych i ich płynne odtwarzanie w wojskach. Wielkość zapasów zawsze określa szczegółowo plan operacji (*Operation Plan – OPLAN*). Sposób odtwarzania zapasów i świadczenia usług dla wojsk pozostaje natomiast gestii państwa wysyłającego, które dowolnie tworzy elementy narodowe w zależności od wielkości wysyłanych sił. Zadania zabezpieczenia materiałowego kontyngentu KFOR w Kosowie realizowane są z wykorzystaniem różnych źródeł zaopatrzenia przedstawionych w załączniku 3.

⁴¹ *Power of Attorney* – pełnomocnictwo.

⁴² *REAR HQ – Headquarter Rear* – tyłowe stanowisko dowodzenia

⁴³ *Logistic Report (LOGREP)* – meldunek logistyczny

Natomiast w przypadku misji SFOR w środkach zaopatrzenia klasy IV państwem specjalizującym się jest Finlandia, w klasie I jest Dania, a w klasie III Norwegia. Pozostałe klasy tzn. II i V realizowane są przez NSE państw uczestniczących w operacji stabilizacyjnej. Schemat zaopatrywania misji SFOR przedstawiono w załączniku 4.

Inaczej rozwiązano problem zaopatrywania wojsk Wielonarodowej Dywizji „Centrum-Południe” MND (C-S) w Iraku gdzie armia USA pełni państwa wiodącego w zakresie zapewnienia następujących, powszechnie stosowanych środków zaopatrzenia (według klasyfikacji amerykańskiej):

- klasa I (żywność i woda);
- klasa III (olej napędowy, benzyna, paliwa lotnicze);
- klasa IV (materiały konstrukcyjne);
- klasa V (materiały wybuchowe);
- klasa VIII (zaopatrzenie medyczne).

Środki materiałowe dostarczane są do wszystkich kontyngentów MND (C-S) nieodpłatnie na podstawie porozumienia technicznego (*Technical Arrangement* - TA). Porozumienie z CENTCOM⁴⁴ reguluje tryb składania zapotrzebowań, realizacji wsparcia i rozliczeń, nadaje uprawnienia w tym zakresie Wielonarodowemu centrum logistycznemu – MNLC. Zapotrzebowania realizowane są zgodnie z procedurami porozumienia ACSA⁴⁵ i na formularzach STANAGU 2034. Schemat procedur składania wniosków oraz realizacji zaopatrywania i rozliczeń obowiązujący w MND C-S przedstawiono w załączniku 5.

Dodatkowo strona amerykańska bezpłatnie wspiera polski kontyngent w zakresie:

- wyposażenia w dodatkowe pojazdy, sprzęt i wyposażenie indywidualne,
- transport zaopatrzenia i poczty,
- świadczenie podstawowych usług (pralniczych, energetycznych, wywóz nieczystości, ochrona p-poż),
- przygotowanie i utrzymanie obozowiska wraz z niezbędną infrastrukturą (zakwaterowanie, miejsca pracy, stołówki, magazyny).

⁴⁴ CENTCOM – *Central Command* (Regionalne Dowództwo SZ USA na Bliskim Wschodzie).

⁴⁵ ACSA – *Acquisition and Cross Servicing Agreement*.

3.2. Gromadzenie zaopatrzenia

Udział kontyngentów SZ RP w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju wiąże się z koniecznością wyposażenia ich w nowoczesne, specjalistyczne wyposażenie. Dotyczy to uzbrojenia, nowoczesnych środków transportu, środków łączności, ochrony osobistej, rozpoznania i obserwacji, umundurowania specjalnego. Nie bez znaczenia pozostaje zapewnienie żołnierzom odpowiednich warunków socjalno - bytowych do odpoczynku i regeneracji sił.

Doświadczenia z przygotowania kontyngentów wojskowych wydzielanych z SZ RP do działań w ramach międzynarodowych misji pokojowych wskazują, że praktycznie są to formowane od nowa jednostki w celu osiągnięcia wymagań uznanych za standard NATO. Dotyczy to nie tylko opracowania etatu kontyngentu, ale również potrzeb środków bojowych i materiałowych oraz zgromadzenia ich według urzutowania zgodnie z wymogami zawartymi w SOP⁴⁶. W myśl tego dokumentu kraj wydzielający wojska do określonej operacji (misji) powinien zapewnić zapasy ŚBiM na okres, co najmniej 30 dni działań (DOS - *Day of Supply* - dzienna norma zaopatrzenia). Z tego na szczeblu oddziału powinno utrzymywać się 15 DOS, natomiast pozostałe zabezpiecza kraj macierzysty.

Wydzielenie oddziału typu batalion o stanie osobowym ok. 800 żołnierzy i ok. 150 jednostek sprzętu technicznego (przykład 16 bpd lub 18 bdsz, przygotowanych do misji IFOR/SFOR) spowodowało konieczność zgromadzenia około 300 ton środków zaopatrzenia, w tym ok. 35 ton żywności, 70 ton amunicji, 150 ton paliw, 25 ton materiałów inżynieryjno-saperskich oraz 20 ton zestawów remontowych. Wyżej wymienione ilości środków zaopatrzenia trzeba było załadować na etatowy transport oddziału. Spowodowało to konieczność wydzierżawienia 28 kontenerów „20 fstopowych”, służących po osiągnięciu rejonu przeznaczenia za bazę magazynową⁴⁷.

Ze względu na dużą odległość do kraju, realizacja zadań zabezpieczenia materiałowego polskiego kontyngentu wojskowego (PKW) wchodzącego w skład sił stabilizacyjnych w Iraku znacznie odbiega, pod względem zakresu jak i szczególnych wymagań od obecnie stosowanych rozwiązań. Specyfika zabezpieczenia materiałowego

⁴⁶ SOP - *Standard Operating Procedure* - Standardowa procedura operacyjna w armiach NATO określająca zasady działania taktycznego i logistycznego w określonych operacjach.

⁴⁷ B. Piekarski, *Zabezpieczenie logistyczne jednostek...*, op. cit, s. 26.

tej operacji stabilizacyjnej związana jest głównie z tym, iż PKW w Iraku jest największy z dotychczas wystawianych przez SZ RP, a ponadto dowództwo dywizji zarządza całą strefą stabilizacyjną, co powoduje konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu samodzielności i samowystarczalności.

W Iraku ogromnym wyzwaniem są warunki klimatyczne, charakteryzujące się dużymi wahaniami temperatur w poszczególnych porach roku. Z powyższego wynika konieczność zapewnienia żołnierzom możliwości korzystania ze zróżnicowanego asortymentu przedmiotów zaopatrzenia mundurowego stanowiącego zarówno lekką i przewiewną odzież letnią, jak również w ciepłe przedmioty przeznaczone na iracką jesień i zimę. Należą do nich: bluza i spodnie polowe tropikalne, kapelusz polowy tropik, koszula termoaktywna, moskitiera oraz śpiwór dla pododdziałów specjalnych. W czasie ustalania zestawu wyposażenia bardzo dużą wagę przykładano do ochrony zarówno osób jak i wyposażenia w pustynnych warunkach terenowych i dużym nasłonecznieniu. W związku z tym żołnierze zostali dodatkowo wyposażeni m.in. w ochraniacze przeciwpiaaskowe na obuwiu oraz różne rodzaje okularów zapewniające skuteczną ochronę przed promieniami UV. Natomiast okulary ochronne gogle – dzięki swej konstrukcji – dodatkowo chronią przed piaskiem, są poza tym odporne na uderzenia odprysków kamieni oraz chronią przed żrącymi cieczami. Ponadto żołnierze zostali wyposażeni w przedmioty specjalne takie jak m. in.: bluza i spodnie maskujące, płaszcz płócienny biały, fartuch, letnie i zimowe kombinezony dla mechaników.

PKW w Iraku wyposażony jest w ŚBiM zgodnie z ustalonymi normami. Posiada zapasy żywności i mps na 15 dni oraz środków bojowych do krajowego uzbrojenia, zaopatrzenia medycznego (np. preparaty ograniczające negatywne skutki promieniowania ultrafioletowego UVA UVB, maseczki przeciwpyłowe, jednorazowe rękawiczki lateksowe), technicznych środków materiałowych i umundurowania (3 kpl. przedmiotów zaopatrzenia mundurowego, środki higieny osobistej) na 30 dni. Poza tym sprzęt do przewozu i przechowywania mps, łącznie kontenerowe, samochody pralnie i namioty⁴⁸.

---

⁴⁸ E. Misiuk, *Koncepcja wsparcia logistycznego wielonarodowej dywizji w sektorze Centralno-Południowym (MND C-S) w siłach stabilizacyjnych w Iraku*, Generalny Zarząd Logistyki Sztabu Generalnego WP, Warszawa 2003.

Szczegółowe ustalenia w zakresie gromadzenia środków materiałowych w poszczególnych klasach zaopatrzenia realizowane jest przez kontraktora amerykańskiego na podstawie zapotrzebowań zgłoszonych przez NSE. I tak w zakresie::

- Klasa I (żywność) – Wielonarodowe Centrum Logistyczne Dywizji (*MNLC*)⁴⁹ koordynuje wsparcie logistyczne oddziałów dywizji w swoim obszarze odpowiedzialności;
- Klasa I (woda) – Dowództwo MND(C-S) koordynuje z kontraktorem (*LOGCAP*)⁵⁰ dostęp do zasobów wody dla wszystkich sił dywizji, jej oczyszczanie oraz zakupy wody butelkowanej w ilości 6 litrów na żołnierza dziennie;
- Klasa II (drobny sprzęt, narzędzia i umundurowanie) – pozostaje w odpowiedzialności narodowej;
- Klasa III (MPS) – *MNLC* koordynuje we współpracy z *CJTF-7*⁵¹ zamawianie i dostawy paliwa dla wszystkich oddziałów dywizji. Zapewnienie pozostałych środków zaopatrzenia (oleje i smary) leży w odpowiedzialności narodowej;
- Klasa IV (inżynieryjne materiały budowlane, zaporowe i do rozbudowy fortyfikacyjnej) – Dowództwo dywizji koordynuje z *LOGCAP* pozyskiwanie tych środków materiałowych z lokalnych komercyjnych źródeł dla wszystkich sił dywizji;
- Klasa V (środki bojowe) – kontraktor amerykański zaopatruje w materiały wybuchowe. Zaopatrzenie w amunicję leży w odpowiedzialności narodowej;
- Klasa VI (indywidualne wyposażenie) – zaopatrzenie w gestii narodowej;
- Klasa VII (*UiSW*) – wyposażenie spoczywa indywidualnie na każdym państwie;
- Klasa VIII (zaopatrzenie medyczne) – system logistyczny *SZ USA* zapewnia zabezpieczenie siłom koalicji utrzymania zapasów zużywalnych na poziomie niezbędnym do skutecznej i ciągłej działalności bieżącej w obszarze odpowiedzialności (opieka medyczna i zapasy medyczne włącznie z krwią, szczepionkami i antytoksynami). Zabezpieczenie specyficzne unikalnych, narodowych środków zaopatrzenia – jest w gestii odpowiedzialności narodowej.

⁴⁹ *MNLC* – *Multinational Logistic Center* (Wielonarodowe centrum logistyczne).

⁵⁰ *LOGCAP* – *Logistics Civil Augmentation Program* (Program wsparcia logistycznego przez cywilnych kontraktorów).

⁵¹ *CJTF-7* – *Combined Joint Task Forces* (Dowództwo Połączonych Sił Zadaniowych).

3.3. Dostarczanie zaopatrzenia

W zabezpieczeniu materiałowym oddziałów i pododdziałów realizujących zadania w operacjach (misjach) prowadzonych poza obszarem kraju szczególnie ważnym jest terminowe dostarczanie zaopatrzenia w odpowiednim asortymencie i ilości ze szczególnym uwzględnieniem źródeł krajowych. Stwarza to potrzebę organizacji przewozów (w zależności od odległości do miejsc pełnienia misji) z wykorzystaniem różnego rodzaju transportu - kolejowego, samochodowego morskiego lub powietrznego. Przyjmuje się, że podstawowym rodzajem transportu wykorzystanym do przewozu stanu osobowego i wyposażenia do rejonu misji jest transport kolejowy, jako stosunkowo szybki i tani. W trakcie wykonywania misji do dowozu zaopatrzenia, szczególnie środków nie interoperacyjnych, wykorzystywany jest transport samochodowy, rzadziej powietrzny.

Do realizacji zadań dowozowych została wyznaczona 10 BLog, która prowadzi gospodarkę materiałową dla PKW w kraju we wszystkich działach zaopatrzenia. Brygada dysponuje dostępem do zapasów środków materiałowych wojsk lądowych i możliwością organizowania transportów poza granice kraju oraz dokonywania stosownych zakupów⁵². Środki finansowe na zakup towarów i usług na terenie kraju zabezpiecza DWL.

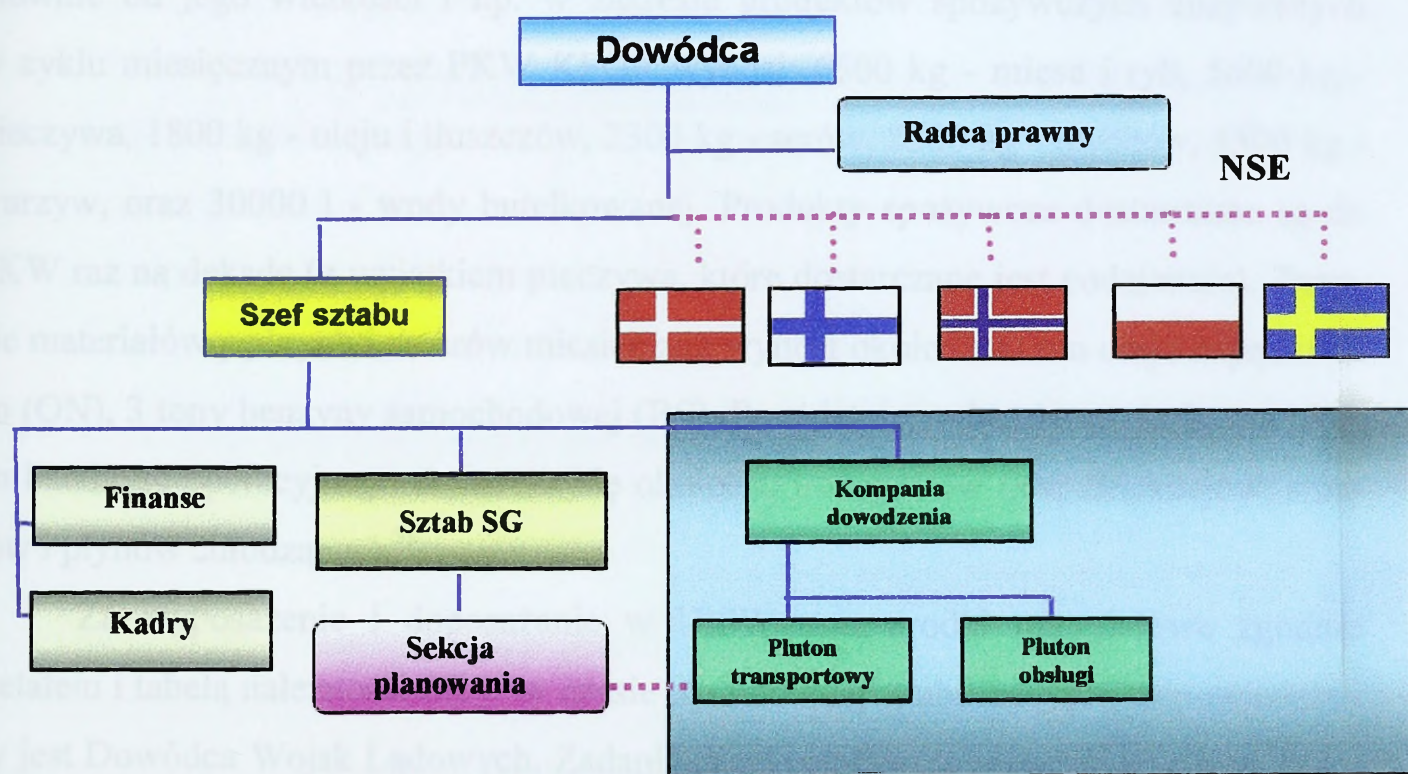
W związku z korzystaniem przez PKW ze znacznej ilości środków nie interoperacyjnych, istnieje konieczność utrzymywania ich w wyznaczonych składnicach na terenie kraju oraz dowozu do NSE. Zakłada się, że ŚBiM oraz sprzęt przeznaczony do NSE powinny być dostarczane ze składnic materiałowych wraz z obowiązującą dokumentacją. Odpowiadając za bezpośrednią realizację wsparcia narodowego PKW, NSE zakłada i prowadzi magazyny z zasobami logistycznymi, dokonuje zakupów zaopatrzenia i usług na rynku lokalnym, zapewnia dystrybucję, ekspedycję i transport zaopatrzenia do kontyngentu. Składa do 10 BLog zapotrzebowania na zaopatrzenie z kraju, a także w uzgodnieniu z Logistyką Wojsk Lądowych i Generalnym Zarządem Operacyjnym SG WP organizuje transport do kraju: żołnierzy, UiSW oraz zbędnych zasobów. Środki finansowe na zakup towarów i usług poza granicami kraju wydziela Cen-

---

⁵² *Zasady prowadzenia gospodarki materiałowej w PKW poza granicami kraju*, Szef Generalnego Zarządu Logistyki Szt. Gen WP, Warszawa 2002, s. 4.

trala Wojskowe Misje Pokojowe – Zakład Budżetowy w ramach środków otrzymanych na ten cel z budżetu WL. Schemat przepływu zaopatrzenia i obiegu dokumentów materiałowych dla pododdziałów kontyngentu uczestniczącego w operacji poza granicami kraju przedstawia załącznik 6.

Zaopatrywanie PKW w interoperacyjne środki materiałowe w rejonie prowadzenia operacji (pełnienia misji) może być realizowane przez wydzielony oddział transportowy ze składu sił wielonarodowych szczególnie w klasie I (żywność i woda), w klasie III (benzyna i olej napędowy), w klasie IV (niektóre materiały konstrukcyjne). Rozwiązania takie stosowane są powszechnie w misjach pokojowych i realizowane przez wielonarodowe transportowe oddziały i pododdziały dywizyjnych i brygadowych grup wsparcia logistycznego (BSG, DSG), jak na przykład w Nordic Support Group, przedstawione poniżej na rysunku 5.

Legenda:

- NSE - narodowe elementy wsparcia logistycznego;
- ..... - koordynacja realizowanych zadań logistycznych;
- - podległość służbowa w okresie wykonywania zadań logistycznych.

Rys. 5. Organizacja Nordycko - Polskiej grupy wsparcia logistycznego w Bośni i Hercegowinie podczas misji pokojowej SFOR

Źródło: Z. Kurasiński, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w operacjach według standardów NATO*, „Myśl Wojskowa”, 3/2000, s. 54, na podstawie materiałów Zakładu Misji Pokojowych AON.

Środki bojowe i materiałowe dowożone są do kontyngentu w postaci spaletyzowanej, w kontenerach, samochodami wielotonowymi lub cysternami paliwowymi o dużej pojemności (25 000 litrów) lub przez cysterny-naczepy paliwowe o pojemności 33 m³ (typ CD-33D) i cysterny dystrybutory o pojemności 10 m³ (typ CD-10). Ponadto, pododdziały posiadają cysterny o pojemności 4,5 m³ (typ CD-5) oraz nowoczesne zbiorniki elastyczne z tworzyw sztucznych o pojemności 57 m³, w których jest magazynowane paliwo na zabezpieczenie bieżących potrzeb. Wymaga to również posiadania w wyposażeniu kontyngentu środków do mechanizacji prac przeładunkowych przystosowanych do pracy w różnych warunkach (np. teren nieutwardzony), kontenerów wymiennych oraz bazy magazynowej paliwowej w celu zabezpieczenia czynności manewrowo- manipulacyjnych.

Wielkość potrzeb materiałowych kontyngentu wydzielonego z SZ RP zależy głównie od jego wielkości i np. w zakresie produktów spożywczych zużywanych w cyklu miesięcznym przez PKW KFOR wynosi: 6500 kg - mięsa i ryb, 5600 kg - pieczywa, 1800 kg - oleju i tłuszczów, 2300 kg - serów, 8500 kg - owoców, 5500 kg - warzyw, oraz 30000 l - wody butelkowanej. Produkty spożywcze dostarczane są do PKW raz na dekadę (z wyjątkiem pieczywa, które dostarczane jest codziennie). Zużycie materiałów pędnych i smarów miesięcznie wynosi około: 100 ton oleju napędowego (ON), 3 tony benzyny samochodowej (BS). Przeciętnie, w każdym miesiącu z NSE do batalionu operacyjnego dostarcza się około 20 transportów ON, BS, olejów, smarów i płynów chłodzących⁵³.

Za wyposażenie i doposażanie w UiSW oraz środki materiałowe zgodnie z etatem i tabelą należności PKW w czasie trwania misji stabilizacyjnej odpowiedzialny jest Dowódca Wojsk Lądowych. Zadania te wypełniane są poprzez 10 BLog, która po przejęciu zadań logistycznych od Centrali Wojskowe Misje Pokojowe jest oddziałem gospodarczym i realizuje wsparcie logistyczne w tym materiałowe nie tylko PKW w Iraku, ale również wszystkich pozostałych kontyngentów wydzielonych z SZ RP⁵⁴. Realizacja zadań zaopatrywania dotyczy środków bojowych i materiałowych, niebę-

⁵³ M. Baran, *Zabezpieczenie logistyczne PKW w misjach pokojowych (na przykładzie KFOR)*, praca studyjna, AON, Warszawa 2003, s. 44.

⁵⁴ Obecnie kontyngenty wydzielone z WL uczestniczą w pięciu operacjach pokojowych (UNDOF – Syria i Izrael; UNIFIL – Liban; SFOR – Bośnia i Hercegowina; „Enduring Freedom” – Afganistan i „Iracka Wolność - IRAK).

dących wspólnie użytkowanymi przez wszystkie kontyngenty wielonarodowej dywizji i są wyłącznie elementami narodowymi, dotyczy to umundurowania, indywidualnego wyposażenia, amunicji, olejów i smarów oraz części zamiennych. Zaopatrzenie w miarę napływu zapotrzebowań składanych przez NSE, jest dowożone transportem lotniczym zgodnie z koncepcją „Mostu powietrznego”.

Dodatkowo na potrzeby dywizji, strona amerykańska wydzieliła bazę logistyczną w rejonie AN NASIRYAH – „CEDAR”, zaopatrującą kontyngenty głównie w klasy I, III, IV, V, i VIII. Założenia funkcjonowania systemu zaopatrywania MND(C-S) w środki materiałowe, oparto na wsparciu ze strony amerykańskiej jak i realizowanym przez poszczególne państwa wydzielające swoje narodowe kontyngenty do składu dywizji. Zakłada się dwa warianty dystrybucji środków zaopatrzenia w ramach dywizji:

- wariant pierwszy (podstawowy) – dowóz zaopatrzenia przez siły USA ze składu „CEDAR”, lub przez kontraktowa, do dywizyjnego zgrupowania logistycznego w AL. HILLAH, przejęcie środków zaopatrzenia przez polskie i węgierskie jednostki logistyczne, które realizują ich dalszy transport i dystrybucje do wszystkich zgrupowań MND(C-S) w sektorze;
- wariant drugi – zakłada dowóz środków zaopatrzenia przez dostawcę (SZ USA lub kontraktora) bezpośrednio do wszystkich rozwiniętych batalionowych grup bojowych. Aktualnie w polskiej strefie w Iraku realizowane są oba warianty dowozu zaopatrzenia.

Organizację systemu zaopatrywania wielonarodowej dywizji „Centrum – Południe” uczestniczącej w operacji stabilizacyjnej w Iraku w przedstawiono w załączniku 7.

3.4. Działalność gospodarczo - bytowa

Działalność gospodarczo - bytowa kontyngentu wojskowego wydzielonego do operacji prowadzonych poza obszarem kraju obejmuje przedsięwzięcia takie jak: żywienie stanów osobowych, pranie bielizny i umundurowania, kąpiel żołnierzy, usługi krawieckie i szewskie oraz zabezpieczenie zakwaterowania. Specyfiką zadań realizowanych na rzecz kontyngentów będzie świadczenie usług takich jak: zapewnienie wa-

runków do gromadzenia a następnie wywóz odpadków, odprowadzenie ścieków oraz zorganizowanie sieci urządzeń sanitarnych.

Organizacja żywienia w rejonie rozmieszczenia oddziału organizowana jest w oparciu o stacjonarną bazę gastronomiczną z wykorzystaniem etatowego sprzętu gastronomicznego i chłodniczego znajdującego się aktualnie w wyposażeniu wojska. W kontyngentach stosuje się posiłki proste w przygotowaniu i o ograniczonym asortymencie. Żywnienie w PKW KFOR zorganizowano w dwóch punktach, pierwszy na bazie kompleksu żywnościowego składającego się z kontenerowego zestawu kuchennego i stołówki urządzonej w namiocie typu „TARTLER” oraz drugi zorganizowany na bazie kontenerowego zestawu kuchennego i stołówki urządzonej w dwóch kontenerach mieszkalnych. Kompleks ten umożliwia przygotowanie posiłku dla 800 osób i zapewnia spożycie jego w czasie jednej zmiany przez 180 osób. W stołówce zainstalowano klimatyzację, co w znaczny sposób poprawiło komfort spożywania posiłków przez żołnierzy oraz warunki pracy i obsługi zatrudnionych tam kucharzy lokalnych i personelu pomocniczego, na mocy umów z NSE. Kompleks żywnościowy wyposażono w etatowy sprzęt gastronomiczny i chłodniczy, który w pełni zabezpiecza potrzeby PKW. Magazyny żywnościowe zorganizowano w kontenerach chłodniczych 20 i 10 stopowych. Gospodarkę materiałową w służbie żywnościowej prowadzi się zgodnie z przepisami obowiązującymi w kraju. Produkty spożywcze dostarcza firma niemiecka „SUPREME”, na podstawie składanych zamówień, zgodnie z opracowanym harmonogramem⁵⁵.

Pranie i czyszczenie umundurowania, koców i bielizny pościelowej (4 t/miesiąc) w PKW KFOR realizowane jest w zakładzie pralniczym w MACEDONI (na podstawie zawartego kontraktu przez NSE). Bieliznę osobistą żołnierze piorą sami (w obozowisku zorganizowano pralnie na bazie kontenerów sanitarnych, które wyposażono w pralki automatyczne i suszarki do bielizny. Ponadto PKW posiadał sprzęt polowy służby mundurowej do realizacji zadań usługowych typu pralniczego i kąpielowego poza rejonem odpowiedzialności kontyngentu.

---

⁵⁵ M. Baran, *Zabezpieczenie logistyczne PKW ...*, op. cit., s. 45.

Bardzo ważnym problemem było zapewnienie właściwego zakwaterowania dla żołnierzy, dostarczenia mediów komunalnych tj. wody, energii elektrycznej, odprowadzenie ścieków i nieczystości stałych.

W dotychczasowej misji IFOR/SFOR w początkowym okresie jej trwania, zakwaterowanie żołnierzy organizowano przy wykorzystaniu namiotów. Dopiero po upływie około trzech miesięcy powstała możliwość zakwaterowania stanów osobowych w zakupionych do tego celu 70-ciu kontenerach mieszkalnych oraz 14-stu kontenerach sanitarnych. Żołnierzy batalionu operacyjnego zakwaterowano w kontenerach mieszkalnych zasilanych energią elektryczną, ogrzewanych grzejnikami elektrycznymi i wyposażonych w podstawowy sprzęt kwaterunkowy. W obozowisku wykonano studnie głębinową połączoną ze zbiornikiem o pojemności 75000 l, z której zasilano zaplecze stołówkowo-kuchenne oraz kontenery sanitarne zabezpieczające potrzeby kąpieli i toalety codziennej żołnierzy batalionu. Energii elektryczną uzyskiwano eksploatując posiadane agregaty prądotwórcze. Wywóz odpadków i nieczystości realizowano codziennie przez kontrahenta lokalnego w ramach zleconych usług⁵⁶.

W początkowym okresie trwania misji stabilizacyjnej w Iraku żołnierze podobnie jak w misjach IFOR czy SFOR byli zakwaterowani w namiotach. Obecnie mieszkają w kontenerach wyposażonych w klimatyzację, rolety zewnętrzne na okna, ogrzewanie elektryczne, a także sieć przyłączy energetycznych, pozwalających na dowolne łączenie kontenerów w grupy w zależności od warunków terenowych.

Natomiast realizacja zadań zabezpieczenia materiałowego związanych z żywieniem PKW w Iraku odbywa się w systemie kontraktowym przez stronę amerykańską i wg zasad obowiązujących w siłach USA tj. dziennie dwa posiłki gorące oraz jeden z racji żywnościowej (MRE)⁵⁷, wraz z naczyniami i urządzeniami do wydawania posiłków oraz możliwością odkażania dłoni przed każdym posiłkiem. Dania gorące są przygotowywane przez polski personel w stacjonarnych obiektach kuchennych wyposażonych w amerykańskie urządzenie do obróbki termicznej.

Przewidywane trudne warunki klimatyczne (temperatury sięgające ponad 50⁰ C) spowodowały, że priorytetowym zadaniem stało się przechowywanie i dystrybucja

---

⁵⁶ M. Baran, *Zabezpieczenie logistyczne PKW ...*, op. cit., s. 47.

⁵⁷ MRE (*Meal Ready to Eat*) – posiłek gotowy do spożycia.

wody oraz żywności. Jednostki wchodzące w skład PKW-Irak zostały wyposażone w nowy sprzęt, którym dotychczas nie dysponowaliśmy w SZ WP tj. w zbiorniki miękkie na wodę o pojemności 38 tys. litrów i zbiorniki na wodę na podstawie kontenerowej o pojemności 15 tys. litrów⁵⁸. Wspomniane zbiorniki są istotnym ogniwem łańcucha zaopatrywania w wodę w skład, którego ponadto wchodzi: cysterny o pojemności 3 tys. litrów na samochodach, cysterny o pojemności 3 tys. litrów na przyczepach i zbiorniki o pojemności 500 litrów na płozach. W wodę do picia oraz do przygotowywania posiłków zaopatruje polskie jednostki strona amerykańska. Natomiast woda do celów gospodarczych, sanitarnych i higienicznych pochodzi z ujęć znajdujących się w każdym obozowisku, po uprzednim jej oczyszczeniu i uzdatnieniu. Oddziały PKW zostały wyposażone w kontenery chłodnicze do przechowywania żywności, samochody chłodnie i samochody izotermiczne do jej transportu i dystrybucji. Ponadto, każdy punkt żywienia został wyposażony w szafy chłodnicze i wytwórnie lodu w celu schładzania napojów wydawanych przy posiłkach. Na uwagę zasługuje fakt wyposażenia w lodówki kabin samochodów ciężarowych.

W warunkach gorącego klimatu problem kąpieli rozwiązano poprzez wyposażenie PKW w nowoczesne łaźnie polowe w kontenerach o dużej wydajności (wyposażone w 10 kabin prysznicowych) z zainstalowanymi systemami wentylacyjnymi i grzewczymi. Konstrukcja łaźni pozwala na korzystanie z zewnętrznych instalacji wodociągowych i elektrycznych oraz z alternatywnego, własnego, niezależnego systemu zasilania. Wyposażenie w agregat prądotwórczy oraz system hydroforowy umożliwiający pobieranie wody ze zbiorników otwartych oraz cystern sprawia, że jest to urządzenie w dużym stopniu niezależne od istniejącej infrastruktury, oraz – co się z tym wiąże – może być instalowane i funkcjonować w każdych warunkach.

3.5. Wnioski

Osiągnięcie interoperacyjności w zakresie zabezpieczenia materiałowego oddziałów SZ RP wykonujących zadania w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju napotyka wiele trudności. Trwające w dalszym ciągu poszukiwania rozwiązania tego problemu potwierdzają tezę o skomplikowanym charakterze zabezpieczenia materia-

---

⁵⁸ R. Szpak, *Zabezpieczenie materiałowe PKW – Irak*, „Przegląd Wojsk Lądowych” 4/2003, s. 59.

łowego wojsk wydzielanych do działań w składzie sił wielonarodowych poza granicami kraju.

Dotychczasowe doświadczenia wynikające z przygotowania oddziałów SZ RP do działań w ramach międzynarodowych misji pokojowych wskazują, że praktycznie są to formowane od nowa jednostki w celu osiągnięcia wymagań uznanych za standard NATO. Dotyczy to nie tylko etatu kontyngentu, ale również wyposażenia go w odpowiedni sprzęt transportowy i specjalistyczny. Ponadto, zgromadzenia zróżnicowanego asortymentu środków bojowych i materiałowych według nowego urzutowania zgodnie z wymogami zawartymi w standardowych procedurach operacyjnych w armiach NATO.

W związku z powyższym, uwidacznia się obiektywna potrzeba znalezienia i posiadania, przez państwo wydzielające swoje wojska, nowych - innych niż własne, źródeł zasobów oraz adekwatnych - innych niż wyłącznie narodowe, sposobów zabezpieczenia materiałowego, dostosowanych do warunków rozmieszczenia i działań kontyngentu wojskowego.

Zdaniem zespołu autorskiego mając na uwadze dalszy rozwój procesu zabezpieczenia materiałowego PKW uczestniczących w operacjach poza granicami kraju, należy wciąż intensyfikować wysiłek badawczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań dotyczących:

1. Implementacji standardów wsparcia materiałowego wojsk obowiązujących w Sojuszu do zabezpieczenia PKW.
2. Określenia zadań, jakie należy zrealizować w procesie przygotowania PKW do uczestniczenia w operacji prowadzonej poza obszarem kraju, ze szczególnym uwzględnieniem zadań zabezpieczenia materiałowego.
3. Modułowej struktury organizacyjnej pododdziałów i oddziałów zaopatrzenia, wyposażonych w specjalistyczny sprzęt transportowy i przeładunkowy w kontekście umożliwienia im jak najlepszej realizacji zadań zaopatrzeniowych (dowozowych). Sposobów dostarczania ŚBiM z kraju do rejonu dyslokacji kontyngentu.
4. Zapewnienia szerokiego dostępu do różnorodnych źródeł i sposobów zabezpieczenia materiałowego wydzielanych kontyngentów wojskowych w celu zwiększenia

szenia możliwości organizacyjnych, ułatwienia wariantowania, a tym samym wpływania bezpośrednio na jego elastyczność oraz żywotność.

5. Zwiększenia pozyskiwania usług gospodarczo-bytowych na rynku lokalnym za pośrednictwem kontraktorów, od innych kontyngentów uczestniczących w operacji, oraz możliwości świadczenia tych usług na ich rzecz.

Wymagania te dotyczą przede wszystkim: zapewnienia ciągłości i sprawnego wykonywania (UISW) oraz technicznego i materiałowego (TSM) w ciągłej gotowości do użycia, oraz odwołania ich zasobów⁴⁴ w wypadku wykonania podczas wykonywania zadań. Powyższy cel realizowany jest przez podjęcie techniczny, który tworzą organy kierowania, profesjonalny ewaluacyjny i merytoryczny kontyngentu oraz obiektu terenowej infrastruktury logistycznej (technicznej, wojskowej i cywilnej) znajdujące się w obszarze prowadzenia operacji.

Zabezpieczenie kontyngentu wojskowego realizowane jest według określających w SZ RP ustaleń i obejmuje: obsługiwania techniczne (w tym usługi mikrologistyczne i specjalne urządzeń podłożonych), ewaluację określonego UISW, prowadzenie jego remontów, a także rozpatrywanie oddziałów i pododdziałów remontowych w TSM⁴⁵.

Świadczenie technicznych usług specjalistycznych wymaga przestrzegania głównych zasad logistycznych⁴⁶, a ponadto należy uwzględnić następujące zasady szczegółowe charakterystyczne dla zabezpieczenia technicznego takie jak: normowania, ciągłości, cykliczności, priorytetów, racjonalnej przepływności i hierarchiczności⁴⁷.

Zasada normowania wymaga zapewnienia w procesie dyplomatycznym dokumentacji technicznej opracowanej dla określonego rodzaju UISW. W czasie pokoju

⁴⁴ Rozność techniczna oznacza w jego stat techniczny umożliwiający obsługę podstawowych (zwykłych) funkcji. Nowak E., Logistyka wojskowa – teoria i praktyka, AGN, Warszawa 2000, s. 44.

⁴⁵ Rozność techniczna oznacza w szczególności parametry charakterystyczne dla jej stanu z punktu widzenia czasu w jego dokonaniu dyplomatycznym. Tomaszewski A., Podstawy logistyki wojskowej, AGN, Warszawa 1996, s. 196.

⁴⁶ Rozność techniczna jest jednym z elementów DWT 1975, Warszawa 1995, s. 72.

⁴⁷ Patrz: Podczasiński J., s. 28-29.

⁴⁸ Nowak E., Dyplomacja wojskowa – teoria i praktyka, AGN, Warszawa 1995, s. 127.

⁴⁹ Ewaluacja UISW jest to sposób określający dotychczasowe wykonanie, obsługiwania technicznego, jego postępowania i jego stan, oraz. Przeprowadzanie to odbywa się zgodnie z określonymi procedurami. W czasie wojny okres ewaluacji (zarówno technicznej i merytorycznej) ustala się zgodnie z wytycznymi podjętymi, uwzględniającymi ich stan, a także stan sytuacji logistycznej operacyjnej i politycznej. Przewodni M., Chyliński E., Logistyka wojskowa – teoria i praktyka, WAT, Warszawa 1975, s. 17.

4. ZABEZPIECZENIE TECHNICZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU

4.1. Właściwości ogólne

Zasadniczym celem zabezpieczenia technicznego kontyngentów wojskowych wydzielonych do operacji prowadzonych poza granicami kraju jest utrzymanie uzbrojenia i sprzętu wojskowego (UiSW) oraz technicznych środków materiałowych (TŚM) w ciągłej gotowości do użycia, oraz odtwarzania ich zdatności⁵⁹ w wypadku uszkodzenia podczas wykonywania zadań. Powyższy cel realizowany jest przez podsystem techniczny, który tworzą organy kierowania, pododdziały ewakuacyjne i remontowe kontyngentu oraz obiekty terenowej infrastruktury logistycznej (technicznej, wojskowej i cywilnej) znajdujące się w obszarze prowadzenia operacji.

Zabezpieczenie kontyngentu wojskowego realizowane jest według obowiązujących w SZ RP ustaleń i obejmuje: obsługiwania techniczne (w tym usługi metrologiczne i specjalne urządzeń poddozorowych), ewakuację uszkodzonego UiSW, prowadzenie jego remontów, a także zaopatrywanie oddziałów i pododdziałów remontowych w TŚM⁶⁰.

Świadczenie technicznych usług specjalistycznych wymaga przestrzegania głównych zasad logistycznych⁶¹, a ponadto należy uwzględniać następujące zasady szczegółowe charakterystyczne dla zabezpieczenia technicznego takie jak: normowania, ciągłości, cykliczności, priorytetów, najmniejszej pracochłonności i hierarchiczności⁶².

Zasada normowania wymaga zastosowania w procesie eksploatacji⁶³ dokumentacji technicznej opracowanej dla określonego rodzaju UiSW. W czasie pokoju

⁵⁹ Zdatność techniczna sprzętu to jego stan techniczny umożliwiający spełnianie podstawowych (użytkowych) funkcji. Nowak E., *Logistyka wojskowa – zarys teorii*, AON, Warszawa 2000, s. 44.

Sprawność techniczna sprzętu to zgodność parametrów charakteryzujących dany sprzęt z normami określonymi w jego dokumentacji eksploatacyjnej. Tomaszewski A., *Podstawowe kategorie sztuki wojennej*, AON, Warszawa 1996, s. 396.

⁶⁰ *Regulamin działań wojsk lądowych*, DWL 16/99, Warszawa 1999, s. 73.

⁶¹ Patrz: Podrozdział 2.1. - ss. 26-29.

⁶² Smyk S., *Determinanty zabezpieczenia technicznego Wojsk Lądowych w walce i operacji*, „Myśl Wojskowa” 3/2001, s. 129.

⁶³ Eksploatacja UiSW jest to zespół przedsięwzięć dotyczących użytkowania, obsługiwania technicznego, transportowania i jego przechowywania. Przedsięwzięcia te realizuje się zgodnie z dokumentacją techniczną. W czasie wojny proces eksploatacji (szczególnie obsługi i remontów) ustala się zgodnie z wytycznymi przełożonych, uwzględniającymi wykonywane zadanie bojowe oraz sytuację taktyczno-operacyjną i logistyczną. Brzeziński M., Chylak E., *Eksploatacja techniki wojskowej*, WAT, Warszawa 1994, s. 17.

istotne jest bezwzględne przestrzeganie wszystkich norm technicznych dotyczących eksploatacji UiSW. Działania bojowe wymuszają przede wszystkim zapewnienie zdatności technicznej, szczególnie priorytetowego w danym okresie walki UiSW.

Zasada ciągłości wyraża się tym, że eksploatacja UiSW trwa nieprzerwanie od chwili jego wprowadzenia do wojsk, przez użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem, procesy usługowo-remontowe, aż do jego wycofania z wyposażenia wojsk (likwidacji).

Zasada cykliczności polega na okresowym wykonywaniu obsługi technicznego i remontu UiSW w celu minimalizacji intensywności jego zużycia oraz podtrzymania gotowości do użycia, a także zapewnienia wymaganego stopnia niezawodności.

Zasada priorytetów polega na tym, że w ograniczonym czasie (lub ograniczonymi siłami i środkami) wykonuje się tylko niezbędne czynności zabezpieczenia technicznego na określonych egzemplarzach UiSW. Odpowiednie decyzje podejmuje dowódca poszczególnych szczebli dowodzenia.

Zasada najmniejszej pracochłonności wskazuje na konieczność remontu w pierwszej kolejności UiSW wymagającego najmniejszego nakładu pracy, w celu umożliwienia szybkiego powrotu UiSW do walczących wojsk.

Zasada hierarchiczności nakłada obowiązek realizacji zadań zabezpieczenia technicznego na jednostki i urządzenia logistyczne posiadające określone możliwości techniczne i czasowe. Zasada ta wiąże się ściśle z czasem dyspozycyjnym i wyposażeniem technicznym sił i środków logistycznych posiadających określoną strukturę organizacyjną (hierarchiczną). Uszkodzone UiSW w zależności od zakresu wymaganego remontu stanowi fundusz remontowy tego szczebla organizacyjnego, który jest w stanie wykonać wymagany remont.

W czasie walki istotnym kryterium gromadzenia funduszu remontowego będzie czas dyspozycyjny, w jakim elementy polowego systemu remontowego mogą pracować w jednym rejonie z uwzględnieniem zasad obrony i ochrony obiektów oraz urządzeń logistycznych, a także ciągłości wykonywania zadań na rzecz walczących wojsk (właściwe ramię ewakuacji technicznej).

Przedstawione zasady zabezpieczenia technicznego stanowią podstawę do funkcjonowania systemu technicznego wojsk we współczesnych konfliktach zbrojnych. Adekwatnie do ich treści w WL uszkodzone UiSW klasyfikowane jest do odpowiedniego remontu⁶⁴.

Proces zabezpieczenia technicznego wojsk we współczesnych operacjach cechuje się pewną uniwersalnością bez względu na miejsce operacji i uwarunkowania sojusznicze towarzyszące jego realizacji. Uniwersalizm ten przejawia się w następujących relacjach i rozwiązaniach:

1. Na szczeblu batalionu udzielana jest pomoc techniczna umożliwiająca:
  - przywrócenie zdolności technicznej w przypadkach powstania uszkodzeń możliwych do usunięcia przez pluton remontowy,
  - przygotowanie uszkodzonego UiSW do dalszej ewakuacji do jednostek remontowych wykonujących remonty wyższego stopnia.
2. Etatowe jednostki remontowe na szczeblu taktycznym, począwszy od brygady rozwijają punkty zbiórki uszkodzonego sprzętu (PZUS), a ich siły i środki ewakuacyjne przeznaczone są do gromadzenia funduszu remontowego dla własnych urządzeń remontowych.
3. Jednostka remontowa oddziału rozpoznaje, ewakuuje i remontuje uszkodzone UiSW w zakresie R1 (remontów pierwszego stopnia).
4. Nadwyżkowy fundusz remontowy jednostek szczebla taktycznego (w zależności od sytuacji taktyczno-logistycznej), ewakuowany jest do organów remontowych szczebla nadrzędnego.

Bezpośrednimi organizatorami zabezpieczenia technicznego pododdziałów i oddziałów uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju na wszystkich szczeblach dowodzenia są organy techniczne wchodzące w skład logistyki planowania (zespoły G4/S4 będące częścią składową sztabów ogólnowojskowych) oraz logistyki wykonawczych, tj. zintegrowanych dowództw pododdziałów zabezpieczenia logistycznego (dowodzących jednostkami logistycznymi).

Zabezpieczenie techniczne realizują pododdziały techniczne kontyngentu, których skład jest modyfikowany w zależności od struktury organizacyjnej kontyngentu

---

⁶⁴ Klasyfikację remontów techniki lądowej przedstawiono w załączniku 8.

jego wyposażenia i celów operacji. Tworzą one swoiste moduły techniczne (organizacyjne i przydzielone siły i środki techniczne) wykorzystywane do realizacji R2 i R3 w rejonie prowadzenia operacji.

4.2. Organizowanie zabezpieczenia technicznego kontyngentu

Organizowanie zabezpieczenia technicznego kontyngentu wydzielonego do prowadzenia operacji poza granicami kraju wymaga zaangażowania głównie potencjału technicznego WL, tzn. mobilnych jednostek remontowych. Proces ten wspierany będzie pośrednio przez stacjonarne jednostki remontowe OWT, RWT i WPRP⁶⁵ oraz potencjał techniczny gospodarki narodowej (GN), które przyjmować będą wyewakuowane z obszaru operacji uszkodzone UiSW. Ocenia się, że ze względu na przewidywaną, znaczną dynamikę operacji, korzystanie z usług technicznych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza, w tym przede wszystkim z usług ewakuacyjnych, będzie możliwe w głębi operacyjnej. Będzie to miało miejsce szczególnie wtedy, kiedy operacja będzie prowadzona w znacznym oddaleniu od kraju macierzystego i uszkodzone UiSW będzie trzeba ewakuować do stacji załadowniczych, portów lub gromadzić w miejscach przejęcia przez transport wysyłany do jego ewakuacji z obszaru kraju. Ponadto, mogą być wykorzystane także usługi techniczne zakupione na rynku lokalnym, sojusznicze dostawy UiSW oraz TŚM, a także ich zakup w innych państwach w ramach wsparcia logistyki wielonarodowej.

Jak wskazują doświadczenia usługi techniczne zakupione (zakontraktowane) na rynku lokalnym w operacjach prowadzonych w układzie sojuszniczym lub koalicyjnym poza obszarem kraju występują rzadko. Natomiast można je pozyskiwać w ramach świadczenia usług technicznych przez państwo-gospodarza lub z kontyngentów specjalizujących się w danym rodzaju UiSW. W sytuacjach trudnych (w nagłych wypadkach) należy także brać pod uwagę możliwości zakupu deficytowych TŚM lub kontraktacji niektórych usług technicznych w państwach sojuszniczych. W podobnym do powyższego wymiarze mogą wystąpić zagraniczne zakupy sprzętu i TŚM organizowane przez organy techniczne funkcjonujące w kraju.

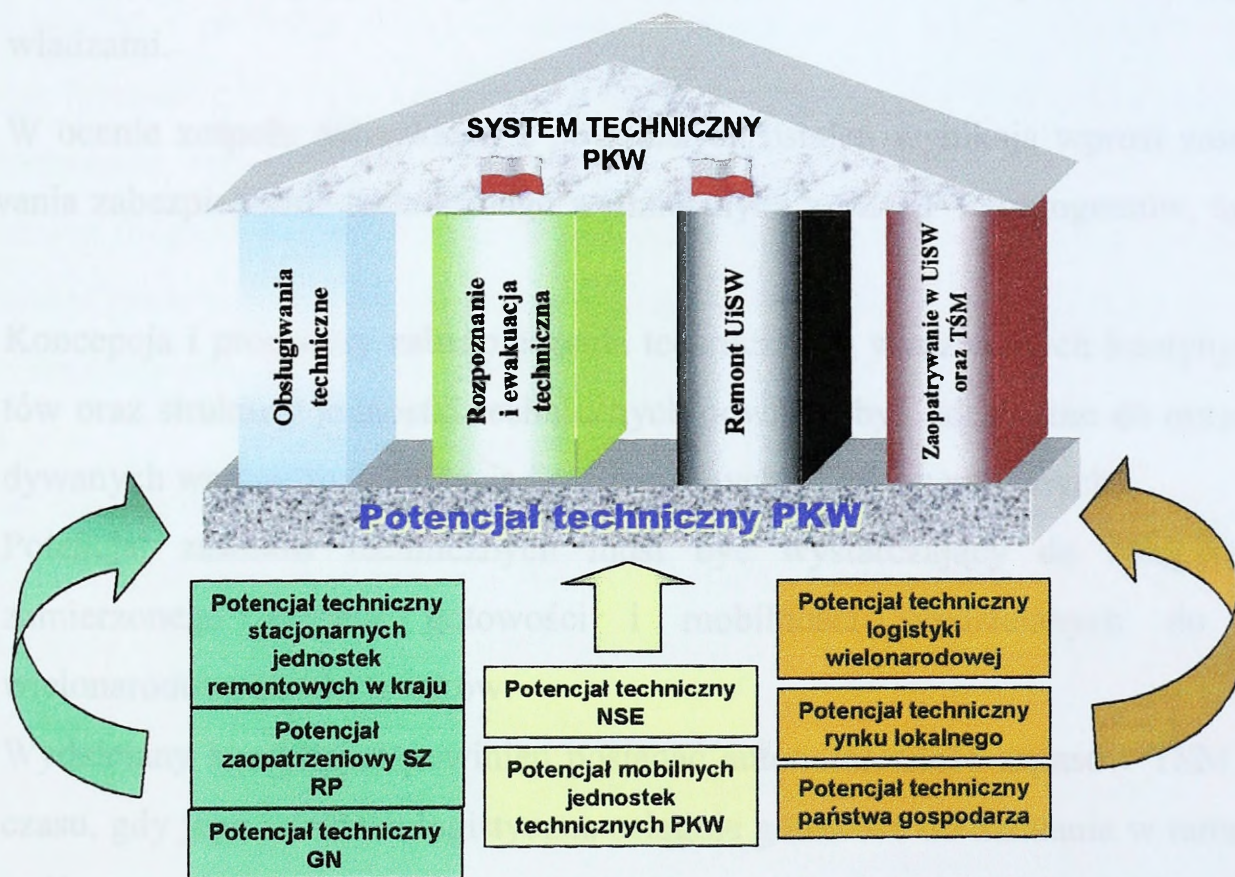
⁶⁵ OWT – okręgowe warsztaty techniczne.

RWT – rejonowe warsztaty techniczne.

WPRP – włoskie przedsiębiorstwa remontowo-produkcyjne.

Aktualnie potencjał techniczny państwa-gospodarza⁶⁶, jak też państw świadczących usługi techniczne w ramach logistyki wielonarodowej, jest angażowany w niewielkim stopniu do realizacji zadań zabezpieczenia technicznego kontyngentów prowadzących operacje poza granicami kraju. W pierwszej kolejności dąży się do pozyskiwania TŚM (głównie cieczy i gazów specjalnych, niektórych rodzajów części zamiennych np. ogumienia, zespołów i podzespołów środków transportowych występujących na rynku lokalnym i w WL) oraz usług ewakuacyjnych od państwa-gospodarza lub państw wiodących⁶⁷ w ramach logistyki wielonarodowej. Ewakuacja techniczna (oprócz ewakuacji UiSW do PZUS) wymaga zaangażowania środków transportowych umożliwiających przewóz uszkodzonego UiSW podlegającego remontom wyższych stopni do stacjonarnych jednostek remontowych znajdujących się na terenie kraju.

Piony funkcjonalne i potencjał systemu technicznego kontyngentu wydzielonego do operacji poza obszarem kraju przedstawia rysunek 6.

Rys. 6. Piony funkcjonalne i potencjał systemu technicznego kontyngentu wydzielonego do operacji poza obszarem kraju

Źródło: Opracowanie zespołu autorskiego

⁶⁶ W wypadku prowadzenia operacji poza granicami kraju na terenie państwa sojuszniczego lub wtedy, kiedy jedno z państw przyjmie na siebie obowiązki państwa-gospodarza.

⁶⁷ Baran M., *Zabezpieczenie logistyczne Polskiego...*, op. cit., s. 49-51.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w MC-327⁶⁸ dotyczącymi planowania wojskowego NATO dla potrzeb działań zabezpieczających pokój, zakres odpowiedzialności państwa kierującego siły wojskowe do pełnienia operacji poza granicami kraju obejmuje:

- zorganizowanie zabezpieczenia technicznego: w oparciu o potencjał krajowy, innych państw uczestników operacji lub inny na podstawie porozumień o wspólnym zabezpieczeniu logistycznym wojsk;
- regularne dostarczanie dowódcy NATO informacji dotyczących między innymi sposobu odtwarzania sprawności technicznej UiSW po osiągnięciu rejonu przeznaczenia;
- systematyczne dostarczanie dowódcy NATO meldunków o stanie narodowych elementów zabezpieczenia technicznego w zakresie, między innymi, roli państwa-gospodarza przy transporcie UiSW, rozliczeń finansowych z lokalnymi władzami.

W ocenie zespołu autorskiego z powyższych ustaleń wynikają wprost zasady planowania zabezpieczenia technicznego wydzielanych z SZ RP kontyngentów, takie jak:

1. Koncepcja i procedury zabezpieczenia technicznego wydzielanych kontyngentów oraz struktury jednostki technicznych powinny być adekwatne do przewidywanych wariantów ich użycia i realizowanych zadań operacyjnych.
2. Potencjał zasobów technicznych musi być wystarczający do osiągnięcia zamierzonego stopnia gotowości i mobilności wydzielanych do sił wielonarodowych sił i środków.
3. Wydzielany kontyngent powinien posiadać autonomiczność zapasów TŚM do czasu, gdy jego struktura logistyczna osiągnie gotowość do działania w ramach ogólnego zamiaru zabezpieczenia logistycznego zgrupowania sił wielonarodowych.

Zdaniem zespołu autorskiego planowanie realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia technicznego wydzielanego kontyngentu wymaga dysponowania szczegółowym

---

⁶⁸ *Planowanie wojskowe NATO dla potrzeb Działań Zabezpieczających Pokój, MC 327, NATO 1994; za Piekarski B., Zabezpieczenie logistyczne jednostek..., op. cit., s. 12.*

wykazem zadań, jakie będą realizowały wchodzące w jego skład pododdziały i oddziały WL. Jest to niezbędne w celu korekty tabel należności oraz ustalenia wielkości i rodzaju zapasów TŚM. Ocenia się, że bardzo przydatnym w tym zakresie może okazać się rekonesans techniczny określający wpływ warunków terenowych i klimatycznych na eksploatację UiSW, a tym samym na organizowanie przedsięwzięć zabezpieczenia technicznego.

W wypadku uczestnictwa wydzielonych kontyngentów w operacjach prowadzonych w znacznym oddaleniu od kraju istnieje konieczność organizowania systemu zabezpieczenia technicznego w relacji kraj-rejon operacji.

4.3. Obsługiwanie techniczne UiSW

Obsługiwanie techniczne UiSW będącego na wyposażeniu oddziałów i pododdziałów wydzielonych do prowadzenia operacji poza granicami kraju wykonuje się według ustaleń i procedur aktualnie obowiązujących w SZ RP⁶⁹. Prowadzi się je w celu utrzymania lub przywrócenia pełnych cech użytkowych UiSW przez kontrolę (diagnozowanie), czyszczenie, konserwację, przeglądy techniczne, usuwanie usterek technicznych mogących doprowadzić do powstania uszkodzeń lub jego awarii, a także uzupełnianie materiałów pędnych, smarów, płynów eksploatacyjnych, gazów, amunicji oraz realizowanie innych przedsięwzięć zapewniających prawidłową eksploatację sprzętu.

W ramach obsługiwań technicznych wykonuje się głównie obsługiwanie bieżące (OB) i obsługiwanie okresowe nr 1 (OO-1). Ponadto, prowadzony jest także nadzór metrologiczny – kontrola prawidłowości użytkowania i legalności narzędzi pomiarowych oraz poprawności ich wykorzystania.

W czasie obsługiwań technicznych należy stosować następujące zasady:

- czynności z tym związane wykonywać przed użytkowaniem, podczas użytkowania i po zakończeniu użytkowania UiSW;
- przystępować do nich po czasie eksploatacji ustalonym w instrukcjach obsługi (po przejechaniu określonej liczby kilometrów, przepracowaniu określonej liczby motogodzin lub oddaniu określonej liczby strzałów);

---

⁶⁹ *Zasady prowadzenia gospodarki ...*, op. cit., s. 25.

- utrzymywać nakazany poziom gotowości bojowej;
- wykonywać obsługiwanie techniczne jednocześnie tylko tylu egzemplarzy UiSW, których czasowe wyeliminowanie z działań nie spowoduje obniżenia zdolności bojowej pododdziału poniżej założonego poziomu.

Szczegółowy opis czynności wykonywanych w ramach obsługiwań technicznych, ich zakres i terminy realizacji są zawarte w instrukcjach eksploatacji danego rodzaju UiSW oraz w przewodnikach technologicznych.

Istotny wpływ na zakresy obsługiwań UiSW będącego w wyposażeniu kontyngentów mają warunki terenowe i klimatyczne panujące w rejonie prowadzenia operacji, co najczęściej przejawia się w intensywniejszej niż zazwyczaj eksploatacji UiSW, a tym samym częstszym wykonywaniu czynności obsługowych. Przykładem może być zwiększona częstotliwość kontroli stanu technicznego ogumienia i akumulatorów pojazdów eksploatowanych przez pododdziały kontyngentu uczestniczącego w operacji stabilizacyjnej w Iraku (co najmniej raz w tygodniu).

W trakcie użytkowania uzbrojenia i sprzętu wojskowego w kontyngencie, który wykonuje zadania w ekstremalnych warunkach klimatycznych, zaleca się przestrzegać odpowiednich norm eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego użytkowanego w ekstremalnych warunkach klimatycznych⁷⁰. Podczas eksploatacji UiSW w szczególnie trudnych warunkach, szef logistyki kontyngentu posiada uprawnienia zmniejszania norm międzyobsługowych danej grupy sprzętu lub zalecać częstsze wykonywanie obsługiwań wyższego rzędu⁷¹.

Ponadto, w zakresie obsługiwań sprzętu technicznego obowiązują szczegółowe zasady, do których można zaliczyć:

- a) w zakresie sprzętu samochodowego:
  - dodatkowe zabezpieczanie opon przed oddziaływaniem promieni słonecznych;
  - stosowanie jako podstawowego kryterium wycofania ogumienia z eksploatacji jego stanu technicznego (zużycie ocenia się na podstawie wskaźników granicznego zużycia lub zużycia bieżnika, a także obecności pęknięć odsłaniających

⁷⁰ Normy eksploatacji UiSW użytkowanego w PKW w ekstremalnych warunkach klimatycznych, zał. 15 w: *Zasady prowadzenia gospodarki ...*, op. cit. s.25. Patrz załącznik 9.

⁷¹ Ibidem.

lub naruszających osnovę. Przepisy o normach przebiegu ogumienia mają jedynie charakter planistyczny;

- dopuszcza się stosowanie w układach chłodzenia wodę z dodatkiem antykorozyjnym zamiast płynów niskozamarzających;
  - w wypadku braku diagnosty, do wykonania badań diagnostycznych, okresowych i dodatkowych, powoływana jest w kontyngencie komisja, która sprawdza stan techniczny sprzętu⁷²;
- b) w zakresie sprzętu uzbrojenia i elektroniki:
- wykonywanie OO-1 jeden raz na dwa miesiące;
  - sprzęt, którego zakres obsługiwanego okresowego przekracza możliwości pododdziału remontowego wymienia się w NSE;
- c) w zakresie sprzętu łączności:
- skracanie terminu używania baterii w radiostacjach cyfrowych w zależności od ich stanu technicznego określanego w czasie przeglądów okresowych wykonywanych jeden raz w roku;
  - częstsze wymienianie filtrów w agregatach prądotwórczych;
- d) w zakresie sprzętu inżynierskiego:
- częstsze filtrowanie oleju w układach hydraulicznych maszyn;
  - częstszą wymianę oleju w układach hydraulicznych maszyn (co 2000 godzin pracy sprzętu);
- e) w zakresie sprzętu chemicznego:
- częstszą kontrolę stanu technicznego masek przeciwgazowych i przyrządów do rozpoznania skażeń chemicznych i promieniotwórczych;
  - częstszą kontrolę stanu technicznego ogniwoelektrycznych w przyrządach dozymetrycznych⁷³.

Za organizację i realizację obsługiwań technicznych (bieżących i OO-1) odpowiedzialny jest dowódca pododdziału, w którym dany sprzęt się znajduje. Obsługiwanie wyższego rzędu i specjalistyczne organizują elementy techniczne NSE.

⁷² Skrócony wykaz czynności kontrolnych oraz metod i kryteriów oceny stanu technicznego pojazdu, zał. 16, w: *Zasady prowadzenia gospodarki ...*, op. cit. s.26. Patrz załącznik 10.

⁷³ Ibidem, s. 26-28.

4.4. Rozpoznanie i ewakuacja techniczna

Zadania rozpoznania i ewakuacji technicznej wynikają przede wszystkim z potrzeb kontyngentu w zakresie tworzenia zgrupowań (placówek) oraz ich rozmieszczenia w obszarze prowadzenia operacji (misji). Zazwyczaj zgrupowania rozmieszczone są na dużym obszarze i znacznie oddalone od siebie. W tej sytuacji istotne jest pozyskiwanie wiarygodnych informacji o sytuacji technicznej zgrupowań, o terenie i warunkach klimatycznych, w jakich jest eksploatowane UiSW (w tym o sytuacji drogowej), o możliwościach wykorzystania obiektów stałych do rozwinięcia własnych sił i środków remontowych, a także pozyskania poprzez zakup niektórych usług technicznych na rynku lokalnym. Rozmieszczenie urządzeń remontowych w stosunku do uszkodzonego UiSW warunkuje potrzeby ewakuacyjne, (jakie i ile środków ewakuacyjnych należy zaangażować do transportu uszkodzonego UiSW). Liczba rejonów rozwinięcia sił i środków remontowych, tym samym obiektów stałych do wykorzystania w tym celu, zależy od ilości zgrupowań, przy czym należy pamiętać o potrzebie wykonywania remontów kompleksowych, co zbyt duże rozproszenie sił i środków remontowych może uniemożliwić.

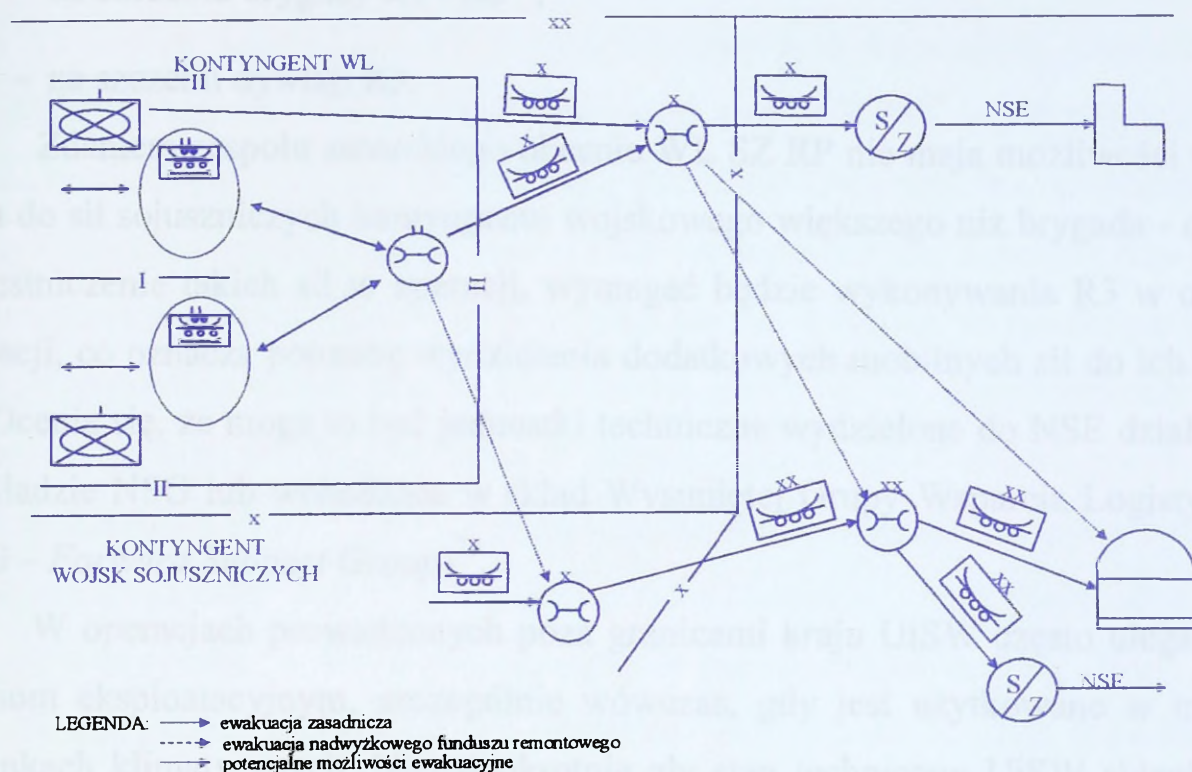
W wypadku nagromadzenia nadwyżkowego funduszu remontowego jest on ewakuowany do NSE, a następnie do kraju. Dotyczy to szczególnie priorytetowych rodzajów UiSW⁷⁴. Według procedur stosowanych w operacjach sojuszniczych koalicyjnych istnieje odpowiedzialność narodowa za ewakuację uszkodzonego UiSW, chociaż dopuszcza się wykorzystywanie potencjału ewakuacyjnego innych jednostek kontyngentu, szczególnie w relacji rejon rozwinięcia urządzeń remontowych – stacja załadunku sprzętu⁷⁵. Generalnie należy utrzymywać w stałej gotowości własne środki ewakuacyjne w liczbach gwarantujących samowystarczalność ewakuacyjną⁷⁶.

⁷⁴ O ewakuacji uszkodzonego UiSW decydują względy ekonomiczne. Niekiedy koszty ewakuacji mogą przekroczyć wartość uszkodzonego UiSW. Wówczas rozważa się możliwości sprzedaży lub odstąpienia UiSW jako darowizny dla lokalnych sił zbrojnych lub lokalnych podmiotów gospodarczych. W ostateczności uszkodzone UiSW należy poddać utylizacji zgodnie z miejscowym prawem i przepisami dotyczącymi ochrony środowiska. *Zasady prowadzenia gospodarki ...*, op. cit. s. 22-23.

⁷⁵ *Memorandum Of Understanding. Annex E-Logistics. 14 January 1996: za: Piekarski B.: Zabezpieczenie logistyczne jednostek ...*, op. cit., s. 37.

⁷⁶ Doświadczenia polskich sił pokojowych IFOR/SFOR wskazują, że średnio miesięczny przebieg pojazdów mechanicznych może wynosić (dla batalionu): w grupie samochodów ciężarowo-terenowych 35 000 km, w grupie samochodów osobowo-terenowych 90000 km i w grupie transporterów 5000 km. Piekarski B., *Zabezpieczenie logistyczne jednostek...*, op. cit., s. 36.

Ogólną koncepcję ewakuacji technicznej UiSW kontyngentu wojskowego uczestniczącego w operacjach prowadzonej poza granicami kraju przedstawia rysunek 7.

Rys. 7. Organizacja ewakuacji technicznej UiSW w kontyngencie wojskowym (wariant)

Źródło: Smyk S., Zabezpieczenie techniczne wojsk lądowych w operacji (walce) [w:] „Myśl Wojskowa” 1/2001 (niejawna), s. 104.

Za organizację i realizację ewakuacji technicznej w kolejnym ogniwie ewakuacyjnym, czyli stacja załadowania - kraj macierzysty ponosi odpowiedzialność Dowódca Narodowego Elementu Wsparcia.

4.5. Remont uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz zaopatrywanie kontyngentu w techniczne środki materiałowe

Remont UiSW będącego na wyposażeniu kontyngentów wojskowych realizowany jest według obowiązującej w SZ RP pięciostopniowej skali⁷⁷. Z doświadczeń udziału polskich jednostek w wielu misjach pokojowych wynika, że bardzo często zachodzi konieczność wykonywania remontów uszkodzonego UiSW o jeden stopień wyżej. Oznacza to, że pododdziały i oddziały remontowe szczególnie podczas prowa-

⁷⁷ Patrz załącznik 8.

dzenia operacji na obszarach znacznie oddalonych od kraju powinny być przygotowane do:

- na szczeblu batalionu udzielania pomocy technicznej i wykonywania R1;
- na szczeblu brygady R1 i R2⁷⁸;
- na szczebli dywizji R3.

Zdaniem zespołu autorskiego obecnie WL SZ RP nie mają możliwości wydzielenia do sił sojuszniczych kontyngentu wojskowego większego niż brygada - dywizja. Uczestniczenie takich sił w operacji, wymagać będzie wykonywania R3 w obszarze operacji, co oznacza potrzebę wydzielenia dodatkowych mobilnych sił do ich realizacji. Ocenia się, że mogą to być jednostki techniczne wydzielone do NSE działającego w składzie NSG lub wchodzące w skład Wysuniętej Grupy Wsparcia Logistycznego (FSG – *Forward Support Group*)⁷⁹.

W operacjach prowadzonych poza granicami kraju UiSW często ulega uszkodzeniom eksploatacyjnym, szczególnie wówczas, gdy jest użytkowane w trudnych warunkach klimatycznych. Niejednokrotnie zły stan techniczny UiSW skłania użytkowników do wcześniejszego przekazania go do remontu, jeszcze przed wykorzystaniem normy międzyremontowej⁸⁰. W takiej sytuacji szef logistyki kontyngentu posiada uprawnienia do zmniejszenia normy międzyremontowej, jednak nie więcej niż o 20%. W wypadku zaistnienia konieczności zmniejszenia tej normy o więcej niż 20% szef logistyki kontyngentu występuje do Centralnego organu logistycznego⁸¹ z wnioskiem o jej zmniejszenie⁸².

Przeprowadzone kalkulacje wskazują, że uszkodzone UiSW podlegające R1, R2 i R3 stanowi około 40 % funduszu remontowego mogącego powstać we współczesnych operacjach z udziałem WL⁸³. Stanowi to dodatkowy argument do poszukiwania

⁷⁸ E. Warzecha, *Specyfika logistycznego zabezpieczenia działań Dywizji Międzynarodowej*, „Przegląd Wojsk Lądowych” 12/2003, s. 50.

⁷⁹ Z. Kurasiński, *Proces walki wojsk lądowych jako podstawa budowy systemów eksploatacji wojskowych pojazdów mechanicznych*, WITPIS, Sulejówek 2000, s.132.

⁸⁰ *Zasady prowadzenia gospodarki ...*, op. cit., s. 25.

⁸¹ COL – centralny organ logistyczny będący gestorem danego UiSW.

⁸² Zgodnie z: *Katalogiem norm eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego wojsk lądowych*, Szt. Gen. 1458/95.

⁸³ *Zabezpieczenie logistyczne WLąd w działaniach bojowych*, praca zespołowa pk. LOG-LĄD, cz.I: *Zabezpieczenie logistyczne oddziału w walce*, AON, Warszawa 1997, s. 38.

możliwości wykonywania tych remontów w pobliżu obszaru zainteresowania PKW w danej operacji prowadzonej poza granicami kraju.

Realizacja obsługiwań technicznych i remontów UiSW wiąże się ze zużyciem TŚM, których zapasy odtwarzane są zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności narodowej za zasoby logistyczne wojsk uczestniczących w operacjach prowadzonych w układzie sojuszniczym. Tym samym zaopatrywanie w TŚM⁸⁴ organizują i realizują państwa wydzielające siły do operacji poza granicami kraju poprzez dostarczanie ich z kraju lub zakupy zagraniczne⁸⁵. Zapasy TŚM (w odpowiedniej ilości zgodnie z ustaleniami) powinny być przechowywane w NSE lub (w skrajnym przypadku) w rejonie jednostki wojskowej wchodzącej w skład kontyngentu. Np. w celu właściwego funkcjonowania Dywizji Międzynarodowej w Iraku zgromadzono 90-dniowe zapasy TŚM w rejonie działania PKW⁸⁶. Wymaga się utrzymywania zapasów na takim poziomie, aby zachować zdolność bojową przez siedem dni bez dostaw (utrata zdolności bojowej następuje w przypadku zmniejszenia się zapasów normatywnych poniżej 70%)⁸⁷.

Zaopatrywanie pododdziałów i oddziałów kontyngentu w TŚM organizowane jest przez zespoły techniczne, natomiast w zakresie przedsięwzięć związanych z gromadzeniem, przechowywaniem, konserwacją, dowozem i ewidencją organizatorami są zespoły materiałowe G4/S4 sztabów współdziałające z zespołami planowania i technicznymi.

Zaopatrywanie w TŚM realizują jednostki zaopatrzenia. Zapasy TŚM w postaci zestawów remontowych, naprawczych materiałów technicznych oraz materiałów eksploatacyjnych gromadzone są w jednostkach remontowych. Zasadniczym źródłem zaopatrzenia są krajowe zasoby wojskowe, składy Rejonowych Baz Materiałowych (RBM) lub garnizonowych skąd pobiera je 10 BLog (oddział gospodarczy PKW)

⁸⁴ Zaopatrywanie w TŚM to zespół czynności związanych z ustaleniem potrzeb, gromadzeniem i utrzymaniem określonych normami zapasów niezbędnych do realizacji obsługiwań technicznych i remontów UiSW oraz związanych z wyposażeniem oddziałów i pododdziałów zgodnie z tabelami należności do etatów. Nowak E., Szelaż K., *Zabezpieczenie logistyczne brygady zmechanizowanej w obronie i natarciu*, AON, Warszawa 1998, s. 118.

⁸⁵ Polski Kontyngent Wojskowy biorący udział w SFOR korzystał z zakupów na rynku lokalnym dostaw energii elektrycznej do rozwiniętych urządzeń technicznych, usług wulkanizacyjnych, dostaw wody do celów technicznych oraz dzierżawy terenu do rozmieszczenia parku samochodowego. Nowak E., Dąbrowski P., Smyk S., *Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w okresie pokoju (szkolenia), w walce i operacjach. Cz. II*, Dowództwo Wojsk Lądowych. Logistyka, Warszawa 1999, s.97.

⁸⁶ Wawrzynów J. Piekarski, *Nowoczesna technika wojsk lądowych w Iraku*, „Przegląd Wojsk Lądowych”, Wydanie specjalne – sierpień 2003, s.52.

⁸⁷ Baran M., *Zabezpieczenie logistyczne Polskiego Kontyngentu ...*, op. cit. s. 53.

i przekazuje do NSE zgodnie z zapotrzebowaniami. Za gromadzenie, przechowywanie i dystrybucję TŚM oraz UiSW na rzecz kontyngentu odpowiada NSE. Zapotrzebowania odzwierciedlają braki w stanach etatowych UiSW oraz zapasach TŚM wynikające z ich stanu faktycznego i norm należności. Zapotrzebowania sporządzane są odpowiednio w pododdziałach i oddziałach kontyngentu oraz NSE, skąd jako zapotrzebowania zbiorcze przesyłane są do kraju (do 10 BLog). Algorytm zaopatrywania kontyngentu w TŚM na przykładzie PKW IRAK przedstawia załącznik 11.

4.6. Wnioski

W ocenie zespołu autorskiego zabezpieczenie techniczne kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach poza granicami kraju wymaga realizacji uniwersalnych zadań technicznych na rzecz zabezpieczanych wojsk eksploatujących UiSW. Charakter i intensywność przedsięwzięć wykonywanych przez wojska w danej operacji warunkują zróżnicowanie intensywności zaangażowania potencjału technicznego wojsk do wykonania określonych zadań technicznych. W operacjach pokojowych pododdziały techniczne wykonują głównie obsługiwania techniczne i usuwanie uszkodzeń eksploatacyjnych, natomiast w operacjach stabilizacyjnych i innych z nasileniem działań bojowych ich zasadniczym zadaniem jest ewakuacja i remont UiSW.

Wśród zasadniczych ograniczeń zabezpieczenia technicznego wojsk w operacjach poza granicami kraju należy wymienić:

- wykonywanie zadań bojowych przez grupy bojowe w rejonach często odległych od miejsca rozmieszczenia urządzeń remontowych kontyngentu;
- wyposażenie wojsk kontyngentu w UiSW odmienne od UiSW innych uczestników operacji (za wyjątkiem kontyngentów państw członków byłego Układu Warszawskiego);
- odmienne procedury zabezpieczenia technicznego wojsk stosowane w armiach Sojuszu;
- uwarunkowania geograficzne, terenowe i klimatyczne.

Zdaniem zespołu autorskiego ograniczenia te należy traktować jako wyznaczniki obszarów poszukiwania nowych rozwiązań mających na celu doskonalenie procesu zabezpieczenia technicznego wojsk uczestniczących w operacjach poza granicami

kraju. Można, zatem stwierdzić, że w dalszych badaniach należy poszukiwać rozwiązań w zakresie:

1. Modułowej struktury organizacyjnej pododdziałów technicznych kontyngentów WL w kontekście stwarzania możliwości wykonywania remontów R1, R2 i R3 (często w miejscu powstania uszkodzenia) w rejonach odległych od miejsca rozwinięcia urządzeń remontowych kontyngentu.
2. Pozyskiwania usług technicznych od innych uczestników operacji, świadczonych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza i kontraktowanych na rynku lokalnym a także świadczenia usług technicznych (szczególnie dla kontyngentów mających podobne jak SZ RP wyposażenie).
3. Wdrażania standardów zabezpieczenia technicznego wojsk obowiązujących standardów innych armiach Sojuszu.
4. Prowadzenia rekonesansów technicznych obszarów planowanych operacji, szczególnie użytkowania UiSW w znacznie odmiennych warunkach od typowych uwzględnianych w eksploatacji UiSW i szkoleniu wojsk.
5. Dostarczania TŚM z kraju do rejonu rozmieszczenia kontyngentu, a także ewakuacji nadwyżkowego funduszu remontowego UiSW z rejonu operacji do kraju.

5. ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU

5.1. Właściwości ogólne

Zabezpieczenie medyczne pododdziałów i oddziałów wydzielanych z SZ RP do kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach prowadzonych poza granicami kraju organizowane jest zgodnie o głównymi zasadami zabezpieczenia logistycznego wojsk oraz zasadami specyficznymi dla tego zabezpieczenia, do których należą: etapowość leczenia, wykorzystanie kolejnych szczebli specjalistycznych oraz jedności procesu leczniczo - ewakuacyjnego. Natomiast zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczne oparte jest na zasadach: stałej gotowości, dostarczania sprzętu i materiałów medycznych w formie zestawów oraz wyborze najkrótszej drogi zaopatrywania⁸⁸. Ponadto, zabezpieczenie medyczne kontyngentów organizowane jest zgodnie ze standardami i procedurami stosowanymi w NATO. Jest to szczególnie ważne, ze względu na realizację zadań medycznych przez kontyngenty różnych państw, zgodnie z zawartymi porozumieniami dotyczącymi podziału tych zadań pomiędzy uczestników operacji. Sprawna realizacja przedsięwzięć medycznych zapewnia zminimalizowanie czasu niezdolności rannych i chorych żołnierzy do służby i ich powrotu do wykonywania obowiązków lub przywrócenia zdrowia na poziomie adekwatnym do odniesionych obrażeń.

Zabezpieczenie medyczne kontyngentu wojskowego obejmuje utrzymanie stanu zdrowia, zapobieganie powstawaniu chorób, ewakuację i pomoc medyczną, hospitalizację rannych i chorych, uzupełnianie zapasów krwi oraz leków i innych środków zaopatrzenia medycznego. Należy dążyć do zapewnienia opieki medycznej rannych i chorym zgodnie ze standardami obowiązującymi w czasie pokoju z uwzględnieniem warunków panujących w obszarze prowadzenia operacji⁸⁹.

Ze względu na znaczenie czasu dla ratowania życia oraz powrotu do zdrowia rannych i chorych reanimacja i stabilizacja stanu zdrowia powinny być podejmowane już w miejscu powstania urazów w ciągu pierwszej godziny od jego powstania. W lite-

⁸⁸ *Zasady funkcjonowania systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP*, Szt. Gen. 1429/94, Warszawa 1994.

⁸⁹ Ustalenia dotyczące zabezpieczenia medycznego sił wydzielanych do Sojuszu zostały zawarte w dokumentach: *Medical Support, Precepts and Guidance for NATO – MC 326/1* oraz *Allied Joint Medical Support Doctrine – AJP-4.10*.

raturze specjalistycznej tę „pierwszą godzinę” nazywa się „złotą godziną” („*The golden hour*”). Zgodnie z ustaleniami sojuszniczymi zabiegi ratujące życie lub części ciała powinny być zapewnione tak szybko jak tylko jest to możliwe, lecz nie później niż po upływie sześciu godzin⁹⁰. Oczywistym więc jest, że w skali operacyjnej możliwy będzie on do osiągnięcia w przypadku dużego zaangażowania do ewakuacji medycznej m.in. transportu powietrznego (śmigłowców).

Jednym z wymogów uwzględnianych przy organizowaniu zabezpieczenia medycznego wojsk jest zapewnienie udzielania pomocy medycznej rannym i chorym żołnierzom w zakresie obowiązującym na określonym poziomie opieki medycznej⁹¹.

Wyróżnia się cztery poziomy opieki medycznej świadczonej na rzecz wszystkich kontyngentów biorących udział w operacjach. Na każdym z nich istnieją określone zasoby medyczne i zdolności do świadczenia pomocy medycznej, przy czym każdy wyższy poziom zawiera zakres pomocy medycznej niższych poziomów, a siły i środki medyczne poziomu wyższego mają obowiązek wspierać siły i środki niższych poziomów opieki medycznej poprzez uzupełnienie zasobów medycznych. Takie podejście do leczenia i ewakuacji medycznej stwarza możliwość omijania pośrednich szczebli opieki medycznej, a ranny lub chory może być ewakuowany bezpośrednio do docelowego obiektu medycznego, adekwatnego do jego stanu zdrowia i możliwości ewakuacyjnych w danym środowisku operacyjnym.

Pierwszy poziom opieki medycznej (Medical Treatment Facility Role I) obejmuje zapewnienie pierwszej pomocy i ewakuacji do miejsc, w których możliwe jest udzielenie pomocy medycznej, reanimację i zastosowanie natychmiastowych zabiegów ratujących życie, utrzymanie funkcji życiowych, zbieranie rannych i chorych z punktów zbiórki, segregację rannych i chorych oraz przygotowanie ich do ewakuacji na drugi poziom. Świadczona jest także opieka medyczna nad lekko rannymi i chorymi, co powinno umożliwić ich szybki powrót do służby. Przedsięwzięcia te mają decydujące znaczenie dla rannych i chorych, zatem muszą być łatwo dostępne i wykonywane jak najszybciej w stosunku dla całego stanu osobowego kontyngentu. Jest to zakres pomocy medycznej udzielanej przez wykwalifikowany średni personel

⁹⁰ *Allied Joint Medical Support Doctrine – AJP-4.10*, NATO 1999, s. 12.

⁹¹ Z. Kurasiński, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w operacjach według standardów NATO*, „Myśl Wojskowa”, 3/2000, s. 58.

medyczny na szczeblu kompania - batalion. Tym samym można stwierdzić, że siły i środki medyczne tego poziomu opieki medycznej są najważniejsze w strukturze sił i środków medycznych każdego narodowego kontyngentu wojskowego.

Drugi poziom opieki medycznej (Medical Treatment Facility Role II) jest zapewniany zwykle na szczeblu oddziału przez określoną jednostkę medyczną (pluton lub kompania medyczna). Zakresem tym są objęte następujące zadania: ewakuacja z pierwszego poziomu pomocy medycznej, selekcja rannych i reanimacja poważnie rannych, leczenie podtrzymujące rannych i chorych wymagających dalszej opieki lub ewakuacji, utrzymanie rannych i chorych, którzy mogą w ciągu 2 - 3 dni powrócić do służby, wzmacnianie jeśli wymaga tego sytuacja struktur pierwszego poziomu opieki medycznej, przeprowadzenie wyjątkowo zabiegów chirurgicznych w przypadku jeśli wymaga tego stan rannych lub chorych albo nie jest możliwa ich ewakuacja. Realizowany jest na szczeblu brygady - dywizji.

Trzeci poziom opieki medycznej (Medical Treatment Facility Role III) obejmuje ewakuację z I i II poziomu opieki medycznej, selekcję rannych i chorych, reanimację, leczenie ciężko rannych i chorych, przeprowadzania zabiegów chirurgicznych wraz z intensywną i pooperacyjną opieką medyczną. Ponadto świadczona jest pomoc stomatologiczna i diagnostyka w zakresie usług medycznych tego poziomu opieki medycznej. Realizowany jest na szczeblu związku operacyjnego lub kontyngentu w szpitalach polowych rozwijanych w kontenerach lub obiektach stałych.

Czwarty poziom opieki medycznej (Medical Treatment Facility Role IV) obejmuje ewakuację z trzeciego poziomu opieki medycznej lub bezpośrednio z miejsca wypadku, pełny zakres lecznictwa specjalistycznego i rehabilitację w stacjonarnych placówkach służby zdrowia. Na tym poziomie opieki medycznej wykonywane są specjalistyczne procedury medyczne, rekonstrukcja, rehabilitacja i rekonwalescencja. Przedsięwzięcia te są zazwyczaj wysokospecjalizowane i długotrwałe, zatem do ich realizacji angażowane są narodowe elementy medyczne poszczególnych państw uczestników operacji na ich terytorium.

Opieka medyczna na poszczególnych poziomach może być realizowana w oparciu o narodowy potencjał medyczny. Jednak w operacjach poza granicami kraju niektóre państwa udostępniają swoje możliwości w tym zakresie wojskom kontyngen-

tów innych państw – uczestników operacji, o ile państwa te są zainteresowane pozyskiwaniem tych świadczeń oraz są przygotowane do ich odbioru. W ramach wielonarodowego zabezpieczenia medycznego zakłada się realizację przedsięwzięć medycznych zakresu drugiego i trzeciego poziomu pomocy medycznej⁹².

5.2. Organizowanie zabezpieczenia medycznego kontyngentu

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Doktrynie logistycznej sił lądowych NATO dotyczącymi wszystkich państw członkowskich Sojuszu, zabezpieczenie medyczne wojsk realizowane będzie w zasadzie w wymiarze narodowym. Dotyczyć będzie to jednak najniższych szczebli organizacyjnych wojsk, takich jak: kompania, batalion, brygada. Na wyższych szczeblach dowodzenia (związek taktyczny, związek operacyjny) dostrzega się szerokie możliwości wykorzystania w tym zakresie „logistyki wielonarodowej” i usług medycznych świadczonych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza. Podstawą do takiego rozwiązania problemów zabezpieczenia medycznego wojsk jest wysoka kompatybilność i ineroperacyjność medyczna SZ RP z armiami przodujących państw NATO⁹³.

W organizowaniu zabezpieczenia medycznego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach poza granicami kraju, wiodącymi (dominującymi) czynnikami są:

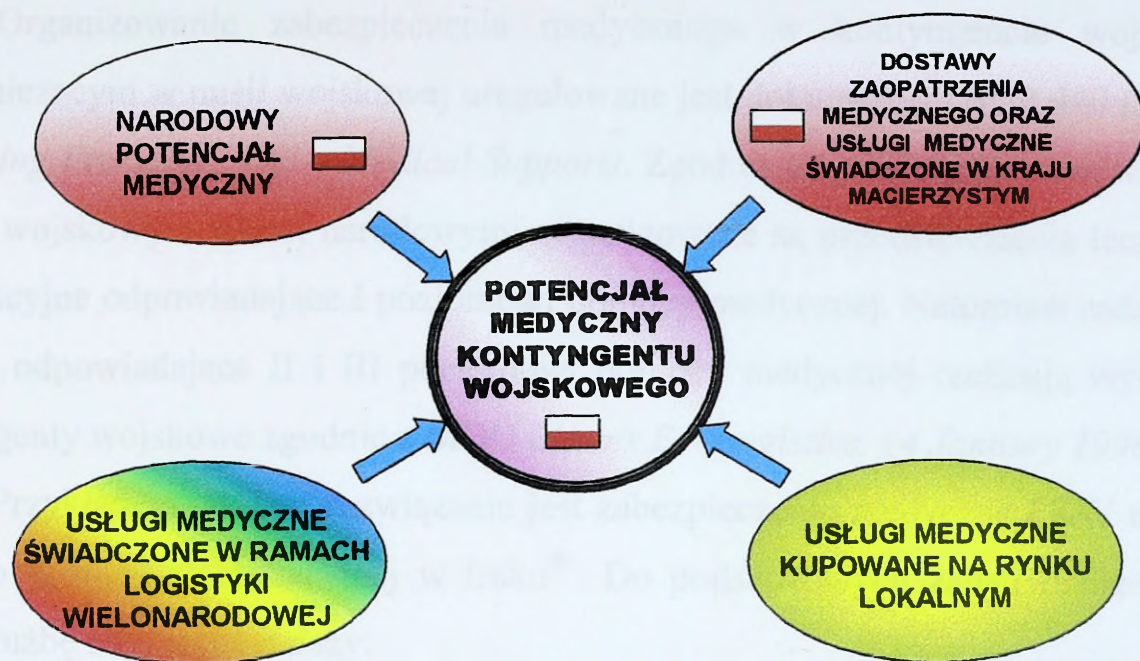
1. Potencjał medyczny SZ RP.
2. Potencjał medyczny kontyngentu wojskowego.
3. Dostawy sprzętu i materiałów medycznych oraz usługi medyczne świadczone w kraju macierzystym.
4. Usługi medyczne świadczone w ramach logistyki wielonarodowej.

Ponadto czynnikiem uzupełniającym mogą być świadczenia medyczne (środki zaopatrzenia medycznego i usługi) kupowane (kontraktowane) na rynku lokalnym.

Źródła potencjału medycznego kontyngentu uczestniczącego w operacjach poza granicami kraju przedstawia rysunek 8.

⁹² *Allied Joint Medical ...op. cit.*, s. 13-16.

⁹³ Nowak E., Krasieński Z., Przeździecki, *Kierowanie (zarządzanie zasobami i dowodzenie jednostkami logistycznymi) zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych „Logo – Kier”, część III, Wypracowanie modelu kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych w operacjach prowadzonych siłami koalicyjnymi na obszarze kraju i poza jego granicami*, Logistyka DWŁad 1999, s. 41.

Rys. 8. Źródła potencjału medycznego kontyngentu uczestniczącego w operacji poza granicami kraju

Źródło: Opracowanie zespołu autorskiego na podstawie: E. Nowak, P. Dąbrowski, S. Smyk, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w okresie pokoju (szkolenia), w walce i operacjach*, cz. II, DWład Logistyka, Warszawa 1999, s. 125.

Zdaniem zespołu autorskiego siły i środki medyczne angażowane do zabezpieczenia logistycznego kontyngentu powinny być adekwatne do wielkości prognozowanych jego strat sanitarnych. Ocenia się, że wielkość strat sanitarnych w głównej mierze zależy od charakteru operacji i rodzajów zadań realizowanych w ramach osiągania celów operacyjnych. Aktualnie nie dysponuje się uniwersalnymi wskaźnikami strat sanitarnych kontyngentów w operacjach prowadzonych poza granicami kraju. Do prognozowania dobowych strat ogólnych wielonarodowych sił uczestniczących w misjach pokojowych NATO wykorzystuje się następujące wskaźniki strat (% stanu osobowego):

- chorzy – 1,35%;
- urazy niezwiązane z walką – 0,05%;
- straty operacyjne (zabici, ranni, będący w szoku pourazowym lub stresowym, zaginieni, schwytani przez przeciwnika) – 0,1%.

Ponadto przyjmuje się, że nie więcej niż 60% chorych oraz posiadających urazy niezwiązane z walką wymaga przyjęcia do szpitala⁹⁴.

⁹⁴ B. Piekarski, *Zabezpieczenie logistyczne jednostek...*, op. cit., s. 43.

Organizowanie zabezpieczenia medycznego w kontyngencie wojskowym uczestniczącym w misji wojskowej uregulowane jest dokumentem SOP 440 (*Standing Operating Procedure 440 – Medical Support*). Zgodnie z tym dokumentem w kontyngencie wojskowym siłami narodowymi organizowane są przedsięwzięcia leczniczo – ewakuacyjne odpowiadające I poziomowi pomocy medycznej. Natomiast zadania medyczne odpowiadające II i III poziomowi pomocy medycznej realizują wydzielone kontyngenty wojskowe zgodnie z MOU (*Annex E – Logistics. 14 January 1996.*)

Przykładem takiego rozwiązania jest zabezpieczenie medyczne PKW uczestniczącego w misji stabilizacyjnej w Iraku⁹⁵. Do podstawowych zadań realizowanych przez służbę medyczną należy:

- udzielanie pomocy rannym i chorym;
- ochrona życia poszkodowanych w czasie ich przebywania w punktach ewakuacji medycznej;
- organizowanie rozpoznania medycznego;
- nadzorowanie warunków bytowych uczestników misji i zapobieganie powstawaniu zachorowań wśród żołnierzy;
- analizowanie przyczyn zachorowań i urazów;
- doskonalenie systemu zabezpieczenia medycznego;
- zaopatrywanie żołnierzy w indywidualne środki sanitarne oraz pododdziałów medycznych w sprzęt i materiały medyczne;
- prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości;
- doskonalenie systemu zabezpieczenia medycznego kontyngentu;
- szkolenie fachowe personelu medycznego oraz żołnierzy w udzielaniu pierwszej pomocy.

Szczególnie istotne znaczenie dla zabezpieczenia medycznego PKW posiada Zespół Rozpoznania Biologicznego, którego rola wynika ze specyficznych uwarunkowań realizacji zadań w Iraku, gdzie przewidywano występowanie broni biologicznej. Ponadto istnieje tam wiele czynników (klimat, niebezpieczne zwierzęta i owady,

---

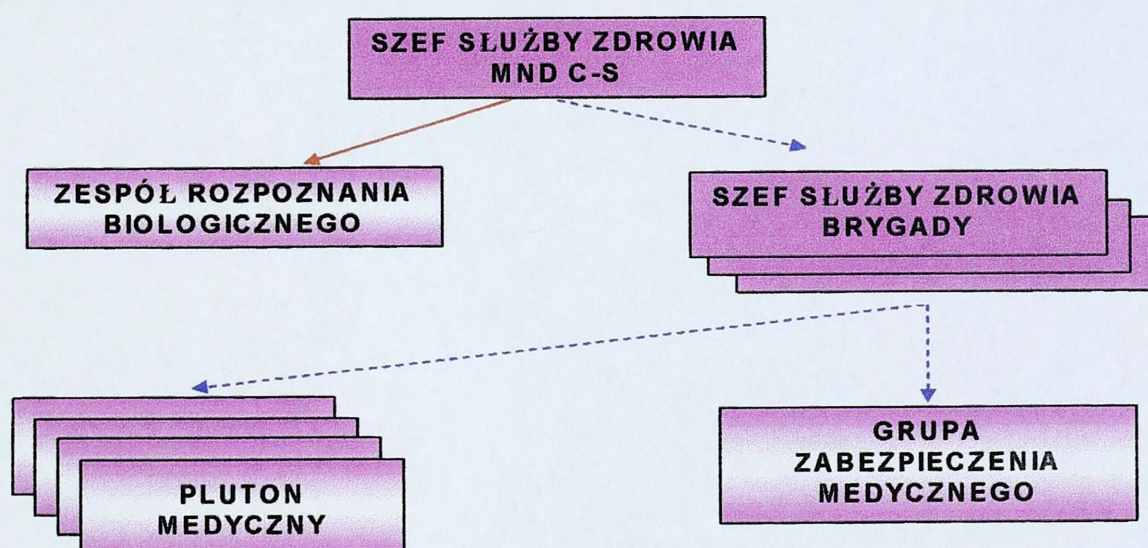
⁹⁵ Opracowano na podstawie: W. Ruzkowski, *Zabezpieczenie medyczne*, „Przegląd Wojsk Lądowych”, Wydanie specjalne, Sierpień 2003, s. 61-65.

składy broni armii irackiej), które niosą ze sobą wiele zagrożeń dla zdrowia i życia uczestników misji.

Na wyposażeniu zespołu znajduje się ruchome laboratorium na samochodzie terenowym, posiadające specjalistyczny sprzęt laboratoryjny, informatyczny i łączności. Do jego podstawowych zadań należy:

- pobieranie próbek materiału zakaźnego z powietrza, gleby, wody i żywności;
- wstępne identyfikowanie obecności czynników biologicznych (zarazków wąglika, cholery, brucelozy, tularemii);
- zabezpieczanie i transportowanie pobranych próbek;
- nadzorowanie pod kątem sanitarnohigienicznym i laboratoryjnym bezpieczeństwa epidemiologicznego (w tym jakości wody i żywności).

Strukturę organizacyjną służby zdrowia MND C-S przedstawia rysunek 9.

Rys. 9. Struktura organizacyjna służby zdrowia MND C-S w Iraku

Źródło: W. Ruszkowski, *Zabezpieczenie medyczne*, „Przegląd Wojsk Lądowych”, Wydanie specjalne, Sierpień 2003, s. s. 62.

Nieco odmiennie zorganizowano zabezpieczenie medyczne PKW w ramach operacji KFOR. W batalionie operacyjnym za planowanie, organizowanie i realizację zabezpieczenia medycznego odpowiedzialny jest szef służby zdrowia – lekarz, a zadania medyczne realizuje plmed, w którego skład wchodzi: dowódca – lekarz, lekarz chirurg, lekarz stomatolog, starszy technik, dwóch podoficerów medycznych, dwóch sanitariuszy, dwóch kierowców sanitariuszy oraz kierowca elektromechanik. Zasadnicze wyposażenie plmed batalionu stanowią dwa samochody sanitarne wielonozowe i sala opatrunkowa. W każdej kompanii batalionu występuje sekcja medyczna w skła-

dzie: lekarz, sanitariusz, kierowca sanitariusz. Sekcja ta dysponuje samochodem sanitarnym.

Na szczeblu batalionu realizowane są świadczenia medyczne I zakresu pomocy medycznej, przy czym istnieje możliwość ewakuacji 20 rannych i chorych w jednym rejsie przy wykorzystaniu kołowego transportu sanitarnego (5 samochodów sanitarnych wielonoszowych). Ponadto ważnym zadaniem jest także szkolenie stanów osobowych batalionu w zakresie udzielania pomocy i samopomocy medycznej, doskonalenie umiejętności posługiwania się opatrunkiem osobistym, indywidualnym pakietem przeciwichemicznym i radioochronnym oraz zestawami do odkażania wody. W kontyngencie zorganizowano punkt pierwszej pomocy (*Aid Station*), w skład którego wchodzi:

- ambulatorium o możliwościach: wykonania 50 przyjęć ambulatoryjnych dziennie, 2-3 zabiegów chirurgicznych i około 100 zabiegów profilaktycznych;
- gabinet stomatologiczny o możliwościach udzielenia pomocy stomatologicznej 10 pacjentom dziennie;
- izolator zakaźny z możliwością hospitalizacji 4 chorych;
- izba chorych z możliwością hospitalizacji 8 chorych;
- magazyn leków posiadający możliwość przechowywania leków w ilościach zapewniających udzielanie pomocy medycznej żołnierzom kontyngentu przez trzy miesiące.

Świadczenia medyczne II i III zakresu pomocy medycznej świadczone są przez szpital polowy kontyngentu amerykańskiego (rozmieszczony Wamp Camp Bondsteel) i cywilne szpitale stacjonarne świadczące usługi w ramach umów zawartych z państwem-gospodarzem w Macedonii (szpital akademicki i wojskowy szpital kliniczny w Skopie). Usługi medyczne IV zakresu na rzecz rannych i chorych realizowane są w szpitalach specjalistycznych w kraju⁹⁶.

W ocenie zespołu autorskiego, największym niedomaganiem kontyngentów wydzielanych z SZ RP w zakresie zabezpieczenia medycznego jest obecnie zbyt mała liczba samochodów sanitarnych wielonoszowych na podwoziu terenowym oraz brak

---

⁹⁶ M. Baran, *Zabezpieczenie logistyczne Polskiego...*, op. cit., s. 55-56.

transportu powietrznego umożliwiającego ewakuację rannych z miejsc zdarzenia bezpośrednio do szpitali polowych⁹⁷.

5.3. Leczenie i ewakuacja rannych i chorych żołnierzy

Udzielanie pomocy medycznej w zakresie I polega na udzielaniu pierwszej pomocy lekarskiej w miejscu zdarzenia, zbiórce rannych i chorych w miejscu zdarzenia oraz ich ewakuacji do macierzystego punktu opatrunkowego (w kontyngencie wojskowym). Natomiast w przypadku zdarzenia przekraczającego możliwości udzielania pomocy medycznej lub możliwości ewakuacji medycznej siłami kontyngentu wojskowego, uruchamiana (wzywana) jest pomoc ze szczebla wyższego.

Na szczeblu batalionu (grupy bojowej) pomoc ta udzielana jest w oparciu o siły i środki plutonu medycznego. W PKW w Iraku w skład każdego batalionu wchodzi plmed, którego zasadnicze wyposażenie stanowią:

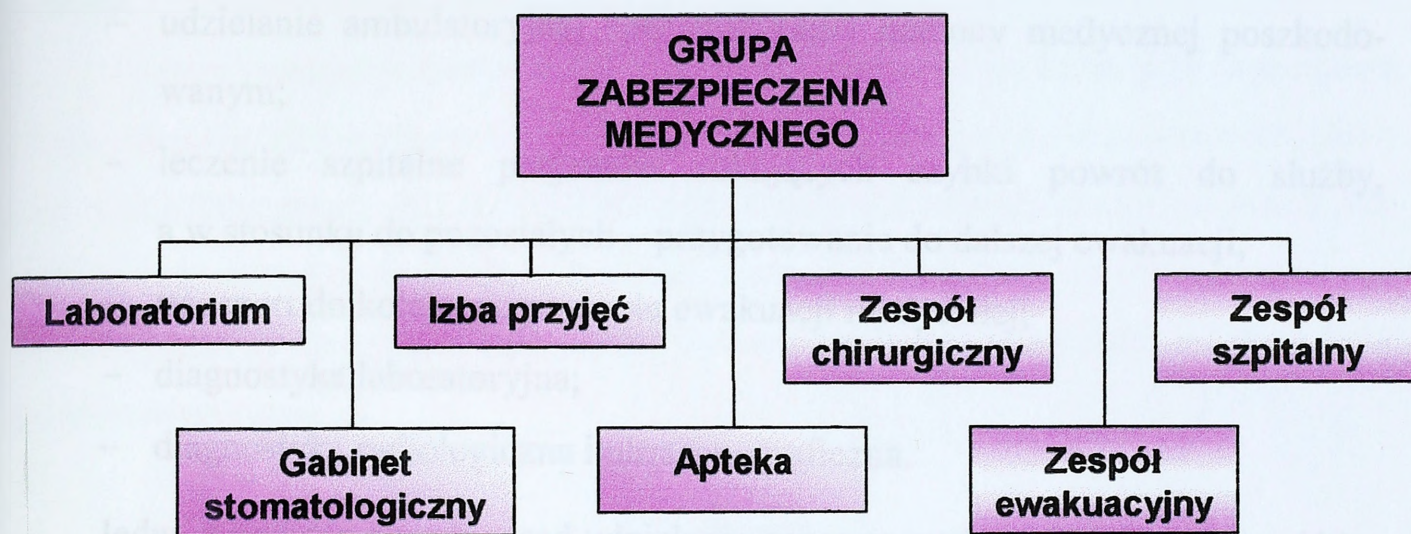
- sala opatrunkowa na samochodzie;
- pojazdy sanitarne wielonoszowe SCAM (z oddzielną klimatyzacją w kabine kierowcy i w przedziale medycznym);
- polowy punkt stomatologiczny z wyposażeniem;
- respiratory i defibrylatory;
- zestawy medyczne;
- sprzęt ratunkowo-ewakuacyjny.

Zasadniczym zadaniem plmed jest udzielenie poszkodowanym żołnierzom pierwszej pomocy lekarskiej obejmującej między innymi zabiegi stabilizujące czynności życiowe i przygotowanie do ewakuacji oraz ewakuacja rannych i chorych z miejsca powstania urazu lub zachorowania. Zadanie to wykonuje personel medyczny, który stanowią:

- dwóch lub trzech lekarzy;
- lekarz stomatolog;
- średni personel medyczny (pielęgniarki lub podoficerowie sanitarni);
- sanitariusze.

⁹⁷ Z. Kurasiński, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk ...*, op. cit., s. 41.

Pomoc medyczna w II zakresie udzielana jest na szczeblu brygady w oparciu o potencjał medyczny kompanii medycznej lub Grupy Zabezpieczenia Medycznego (GZM). Strukturę organizacyjną GZM PKW w Iraku przedstawia rysunek 10.

Rys. 10. Struktura organizacyjna Grupy Zabezpieczenia Medycznego PKW w Iraku

Źródło: W. Ruszkowski, *Zabezpieczenie medyczne*, „Przegląd Wojsk Lądowych”, Wydanie specjalne, Sierpień 2003, s. s. 62.

W skład GZM wchodzi lekarze specjaliści, lekarz stomatolog oraz średni i pomocniczy personel medyczny. W ramach GZM rozwijany jest szpital na 50 łóżek. Zasadnicze wyposażenie GZM stanowią:

- samochody sanitarne wielonoszowe SCAM;
- sala przedoperacyjna z centralną sterylizacją w kontenerze;
- sala operacyjna w kontenerze;
- sala intensywnej opieki medycznej w kontenerze;
- aparatura do diagnostyki obrazowej (aparaty rtg, usg);
- sprzęt laboratoryjny do szybkiej diagnostyki;
- ruchome ambulatorium stomatologiczne na samochodzie wraz z wyposażeniem.

Ponadto GZM posiada autonomiczną instalację wodno-kanalizacyjną wraz ze zbiornikami oraz wewnętrzną i zewnętrzną instalację elektryczną. Do jej podstawowych zadań należy zaliczyć:

- udzielanie kwalifikowanej pomocy medycznej (z elementami pomocy specjalistycznej) rannym i chorym żołnierzom wojsk misji w zakresie chirurgii

ogólnej i urazowej, chorób wewnętrznych, stomatologii, okulistyki i dermatologii;

- udzielanie pomocy medycznej wszystkim rannym i chorym w stanach zagrożenia życia;
- udzielanie ambulatoryjnej specjalistycznej pomocy medycznej poszkodowanym;
- leczenie szpitalne pacjentów rokujących szybki powrót do służby, a w stosunku do pozostałych – przygotowanie do dalszej ewakuacji;
- transport do kolejnego poziomu ewakuacji medycznej;
- diagnostyka laboratoryjna;
- diagnostyka radiologiczna i ultrasonograficzna.

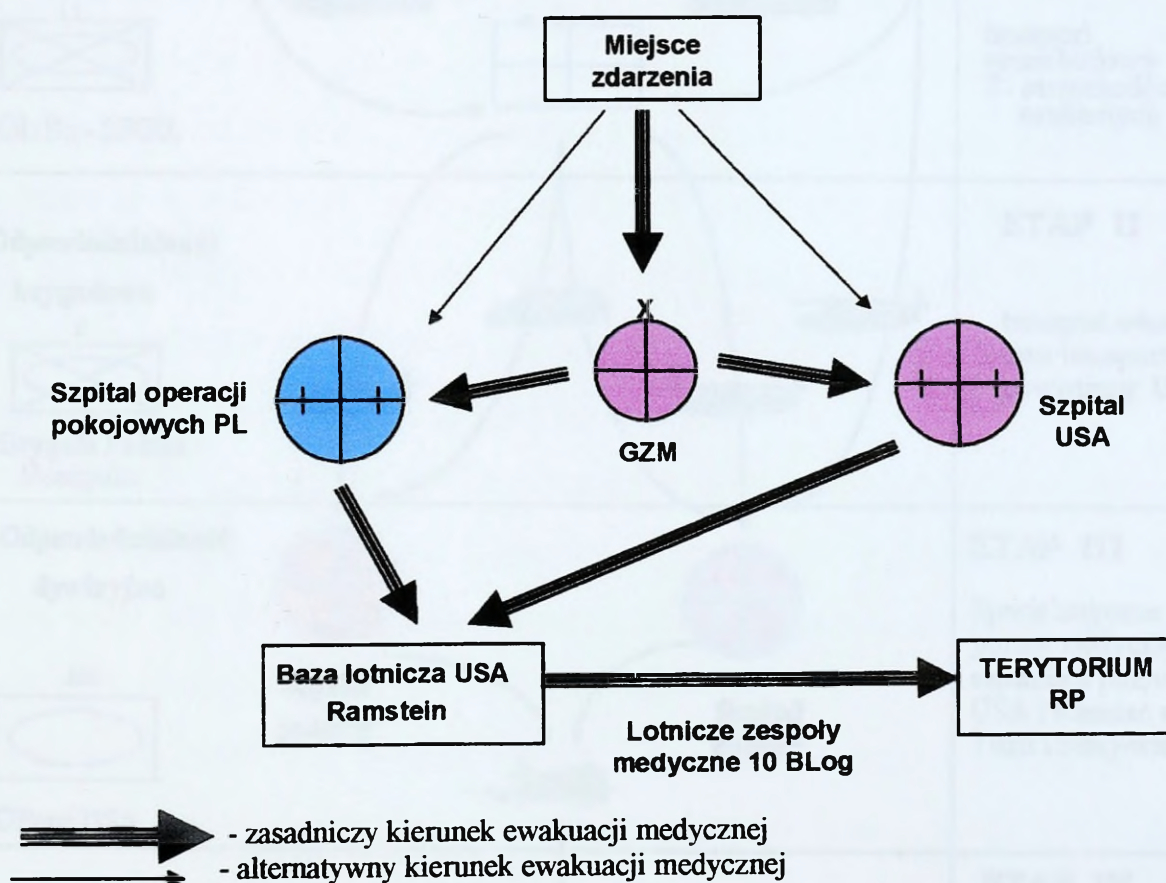
Jedną z podstawowych zasad udzielania pomocy medycznej jest etapowość leczenia warunkowana przede wszystkim czasem dostępu do odpowiedniego poziomu opieki medycznej. W operacjach wielonarodowych (misjach) organizowany jest z reguły wieloszczeblowy system ewakuacji rannych i chorych przy wykorzystaniu transportu powietrznego śmigłowcowego i samolotowego. System ten obejmuje trzy grupy przedsięwzięć:

1. „*Casevac*” – ewakuacja z miejsca wypadku (zranienia) do najbliższego punktu opatrunkowego;
2. „*Medevac*” – ewakuacja z poziomu II i III do poziomu IV;
3. „*Stratevac*” – ewakuacja poza rejon misji do kraju macierzystego.

Ponadto w operacjach (misjach) pokojowych wyróżnia się przedsięwzięcie o nazwie „*humanitarian evacuation*”, które dotyczy ewakuacji każdego chorego i rannego nie wchodzącego w skład personelu sił pokojowych. Do realizacji tego przedsięwzięcia zobowiązane są wszystkie kontyngenty wojskowe uczestniczące w danej misji, a ewakuacją obejmowany jest każdy poszkodowany bez względu na narodowość, przynależność do stron konfliktu oraz wyznawaną religię. W ramach tego systemu utrzymywane są na wydzielonych lotniskach (lądowiskach) lub wysuniętych punktach ewakuacji „*Emergency Teams*” załogi w skład, których wchodzi grupy lekarzy specjalistów, wydzielone śmigłowce sanitarno - ratownicze oraz specjalistyczne

pojazdy sanitarne⁹⁸. Ponadto, w rejonie misji, lecz poza strefą odpowiedzialności, organizowane są rejony lecznicze, na bazie szpitali polowych rozwijanych przez wydzielone oddziały państw NATO oraz na bazie szpitali stacjonarnych - cywilnych udostępnianych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza.

System ewakuacji medycznej PKW w Iraku powstał na bazie jego organicznej służby zdrowia, sił i środków medycznych wojsk USA (wsparcie w zakresie śmigłowców specjalistycznych *HELIMEDEVAC* oraz transportu strategicznego do amerykańskiej bazy lotniczej w Ramstein) oraz lotniczych zespołów medycznych zorganizowanych na bazie 10 Brygady Logistycznej. System ewakuacji medycznej PKW w Iraku przedstawia rysunek 11.

Rys. 11. System ewakuacji medycznej PKW w Iraku

Źródło: Opracowano na podstawie: W. Ruszkowski, *Zabezpieczenie medyczne*, „Przegląd Wojsk Lądowych”. Wydanie specjalne, Sierpień 2003, s. 62 (ze zmianami zespołu autorskiego).

W realizacji przedsięwzięć leczniczo – ewakuacyjnych obowiązujące w Sojuszu procedury przewidują cztery priorytety:

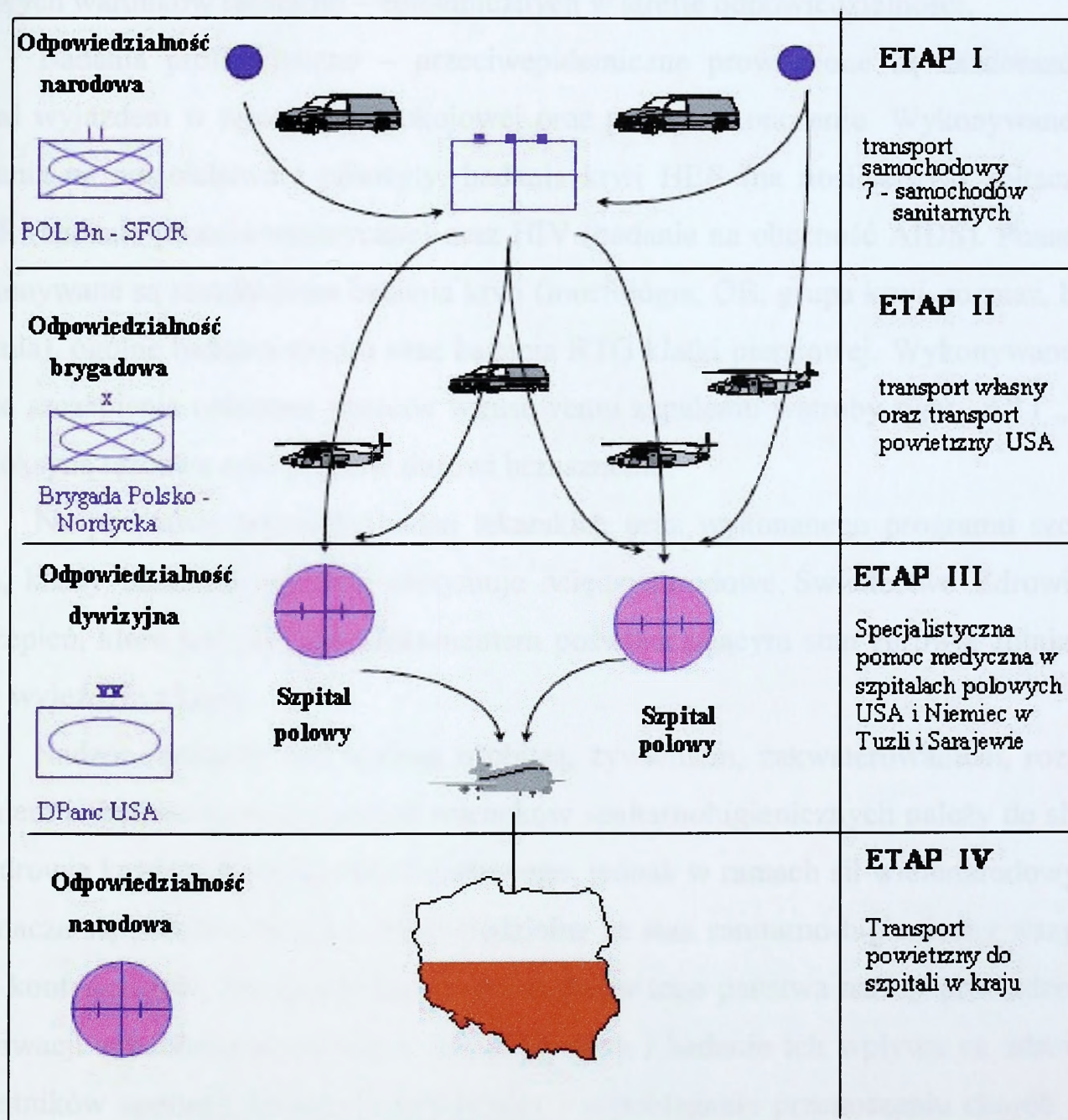
- **Priorytet 1** – ratowanie życia, bezzwłoczne podjęcie poszkodowanych;

⁹⁸ *Standing Operating Procedure 445 - Medical Evacuation.*

- **Priorytet 2** – pomoc chirurgiczna – pilne;
- **Priorytet 3** – podjęcie poszkodowanych w czasie do 4 godzin;
- **Priorytet 4** – sprawa nie jest pilna.

Szpitaly polowe rozwijane są siłami kontyngentów wojskowych (na podstawie wcześniejszych ustaleń i porozumień) lub udostępniane są w ramach wsparcia przez państwo – gospodarza w rejonie prowadzenia operacji lub poza nimi.

Organizację ewakuacji medycznej w misjach pokojowych IFOR, KFOR i SFOR na przykładzie POL Bn - SFOR przedstawia rysunek 12.

Rys. 12. Organizację ewakuacji medycznej w misjach pokojowych IFOR, KFOR i SFOR (na przykładzie POL Bn – SFOR)

Źródło: Piekarski B., *Zabezpieczenie logistyczne jednostek SZ RP realizujących zadania w misjach pokojowych*, praca studyjna, AON, Warszawa 1998, zał. 13, s. 81.

5.4. Przedsięwzięcia sanitarnohigieniczne i przeciwepidemiczne

W operacjach prowadzonych poza granicami kraju bardzo dużą uwagę zwraca się na przedsięwzięcia sanitarnohigieniczne i przeciwepidemiczne. Na szczeblu pododdziału i oddziału kontyngentu wojskowego obejmują one: wykonywanie badań profilaktyczno – przeciwepidemicznych; nadzór sanitarny nad zaopatrywaniem, przechowywaniem i dystrybucją środków spożywczych i wody, nadzór nad przestrzeganiem zasad higieny osobistej; żywienia, umundurowania i zakwaterowania, profilaktykę chorób zakaźnych oraz bieżące zabiegi dezynfekcyjne, a także rozpoznanie miejscowych warunków sanitarno – epidemicznych w strefie odpowiedzialności.

Badania profilaktyczno – przeciwepidemiczne prowadzone są każdorazowo przed wyjazdem w rejon misji pokojowej oraz po jej zakończeniu. Wykonywane są badania na nosicielstwo i pasożyty, badania krwi HBS (na nosicielstwo żółtaczk) WSR (badania przeciwweneryczne) oraz HIV (badania na obecność AIDS). Ponadto, wykonywane są standardowe badania krwi (morfologia, OB, grupa krwi, rozmaz, biochemia), ogólne badania moczu oraz badania RTG klatki piersiowej. Wykonywane są także szczepienia ochronne przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu „A” i „B”, anatoksyną tężcową oraz przeciw durowi brzuszemu.

Na podstawie wyników badań lekarskich oraz wykonanego programu szczepień, każdy uczestnik operacji otrzymuje Międzynarodowe Świadcstwo Zdrowia i Szczepień, które jest jedynym dokumentem poświadczającym stan zdrowia żołnierza przy wyjeździe z kraju.

Nadzór sanitarny nad higieną osobistą, żywieniem, zakwaterowaniem, rozpoznaniem i obserwacją miejscowych warunków sanitarnohigienicznych należy do służby zdrowia każdego kontyngentu wojskowego, jednak w ramach sił wielonarodowych wyznacza się państwo wiodące odpowiedzialne za stan sanitarno-higieniczny wszystkich kontyngentów. Do zasadniczych obowiązków tego państwa należy prowadzenie obserwacji szkodliwych warunków klimatycznych i badanie ich wpływu na zdrowie uczestników operacji, nadzór weterynaryjny i zapobieganie przenoszeniu chorób zakaźnych przez zwierzęta domowe, a także współpraca z cywilnymi instytucjami zaangażowanymi do świadczenia usług medycznych na rzecz kontyngentów wojskowych

w ramach wielostronnych porozumień z państwem gospodarzem⁹⁹. Do zadań państwa wiodącego należy także wydawanie informatora medycznego o aktualnej sytuacji sanitarnohigienicznej, na przykład: „BOSNIA. *Country Handbook. Medical Situation. IFOR. December 1995*¹⁰⁰.

5.5. Zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczne

Realizacja usług medycznych wiąże się ze zużyciem sprzętu i materiałów medycznych, których zapasy odtwarzane są zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności narodowej za zasoby logistyczne wojsk uczestniczących w operacjach prowadzonych zarówno w układzie sojuszniczym jak i koalicyjnym. Tym samym zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczne organizują i realizują państwa wydzielające siły do operacji poza granicami kraju poprzez dostarczanie ich z kraju lub zakupy zagraniczne. Ta narodowa odpowiedzialność wiąże się także z gromadzeniem i przechowywaniem ich zapasów. Zapasy te (w odpowiedniej ilości) powinny być przechowywane w NSE.

Zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczne w zakresie planowania prognozowania potrzeb i zużycia, zapotrzebowania, rozdziału, ewidencji, kontroli i sprawozdawczości organizowane jest przez szefa służby zdrowia kontyngentu, natomiast w zakresie przedsięwzięć związanych z gromadzeniem, przechowywaniem, konserwacją, dowozem i ewidencją organizatorami są zespoły materiałowe G4/S4 sztabów współdziałające z zespołami planowania.

Zaopatrywanie w sprzęt i materiały medyczne realizują pododdziały zaopatrzenia. NSE odpowiada za gromadzenie, przechowywanie i dystrybucję tych zapasów. Zasadniczym źródłem zaopatrzenia są krajowe zasoby wojskowe (zasoby Wojskowego Ośrodka Farmacji i Techniki Medycznej w Celestynowie, a także Szpitala Operacji Pokojowych w Bydgoszczy), skąd pozyskiwane są one przez 10 BLog (oddział gospodarczy PKW) i przekazywane do NSE zgodnie z zapotrzebowaniami. W kontyngentach gromadzone są zapasy leków i materiałów medycznych aktualnie używanych w SZ RP. Składane przez kontyngenty zapotrzebowania odzwierciedlają braki w stanach etatowych sprzętu medycznego oraz zapasach materiałów medycznych wynikające z ich stanu faktycznego i norm należności. Zapotrzebowania sporządzane są od-

⁹⁹ M. Baran, *Zabezpieczenie logistyczne Polskiego...*, op. cit. s. 57.

¹⁰⁰ B. Piekarski, *Zabezpieczenie logistyczne jednostek...*, op. cit. s. 49.

powiednio w jednostkach wojskowych PKW i NSE, skąd jako zapotrzebowania zbiorcze przesyłane są do kraju (do 10 BLog).

W ocenie zespołu autorskiego ważnym problemem jest wyposażenie kontyngentu wojskowego w specjalistyczny sprzęt medyczny odpowiadający warunkom interoperacyjności z kontyngentami wojskowymi armii wydzielanymi z państw NATO. Na przykład kontyngenty wojskowe w misjach IFOR i SFOR wyposażano m.in. w takie nowe rodzaje sprzętu jak: nosze – kosz ratowniczy, nosze elastyczne typu IZOLA i SKET, deski ratownicze, kosze izotermiczne, podciśnieniowe szyny unieruchamiające, szyny wyciągowe i plecaki ratownicze z wyposażeniem reanimacyjnym.

5.6. Wnioski

Zabezpieczenie medyczne kontyngentów uczestniczących w operacjach poza granicami kraju wymaga realizacji uniwersalnych zadań medycznych na rzecz zabezpieczanych wojsk. Charakter i intensywność przedsięwzięć wykonywanych przez wojska w danej operacji warunkują zróżnicowanie intensywności zaangażowania potencjału medycznego wojsk do wykonania określonych zadań medycznych. W operacjach pokojowych pododdziały medyczne kontyngentów wojskowych świadczą głównie pomoc medyczną pierwszego poziomu opieki medycznej. W innych operacjach, gdzie zaangażowany jest znaczny potencjał wojskowy może być świadczona pomoc medyczna pierwszego i drugiego poziomu opieki medycznej. Do świadczenia pomocy medycznej trzeciego poziomu opieki medycznej zazwyczaj angażowane są siły i środki innych kontyngentów wojskowych zgodnie z międzynarodowymi porozumieniami (spełnianie roli państwa specjalisty lub państwa wiodącego).

Zdaniem zespołu, do zasadniczych ograniczeń realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia medycznego wojsk w operacjach prowadzonych poza granicami kraju należy:

1. Wykonywanie zadań bojowych przez grupy bojowe w rejonach często odległych od miejsca rozmieszczenia punktu opatrunkowego kontyngentu.
2. Znaczne różnice procedur dotyczące zabezpieczenia medycznego wojsk obowiązujących w Sojuszu i SZ RP.
3. Uwarunkowania geograficzne, terenowe i klimatyczne.

Ograniczenia te można traktować jako wyznaczniki obszarów poszukiwania nowych rozwiązań mających na celu doskonalenie procesu zabezpieczenia medycznego wojsk uczestniczących w operacjach poza granicami kraju. Można zatem stwierdzić, że w dalszych badaniach należy poszukiwać rozwiązania w zakresie:

1. Struktury organizacyjnej pododdziałów medycznych wydzielanych z SZ do kontyngentów wojskowych w kontekście stwarzania możliwości realizacji zasad i reguł wynikających ze standardów NATO, szczególnie szybkiej ewakuacji rannych i chorych, często z miejsc znacznie odległych od miejsca rozwinięcia urządzeń medycznych kontyngentu
2. Pozyskiwania usług medycznych od innych uczestników operacji, a także świadczenia dla nich usług medycznych
3. Wdrażania standardów zabezpieczenia medycznego wojsk obowiązujących w Sojuszu;
4. Pozyskiwania materiałów medycznych dla wojsk kontyngentu, a także ewakuacji rannych i chorych z rejonu operacji do kraju.

6. ZABEZPIECZENIE TRANSPORTOWE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH UCZESTNICZĄCYCH W OPERACJACH PROWADZONYCH POZA OBSZAREM KRAJU

6.1. Właściwości ogólne

Zabezpieczenie transportowe kontyngentów wojskowych wydzielanych z SZ RP do prowadzenia operacji poza obszarem kraju jest jednym z głównych przedsięwzięć zapewniających terminowość ich przemieszczania i rozwinięcia operacyjnego, ciągłość dostaw zaopatrzenia oraz świadczenie usług (technicznych, medycznych i socjalno-bytowych).

W sojuszniczej „*Koncepcji przegrupowania i transportu*” – MC 336/1 określa się, jak istotna dla wiarygodności wojsk sprzymierzonych jest możliwość międzynarodowej kooperacji przy przemieszczeniu sił w odpowiednim czasie i miejscu, zgodnie z zadaniem operacyjnym. Potrzeba koordynacji, w ramach NATO, planowania przegrupowań i transportu dla zapewnienia mobilności wojsk jest konsekwencją nowej strategii Sojuszu, a w szczególności¹⁰¹:

- wielonarodowego charakteru wojsk;
- elastyczności przy doborze sił operacyjnych stosownie do charakteru zagrożenia, co zwiększa wymagania w zakresie zdolności szybkiego ich rozwinięcia;
- ograniczonej dostępności, w poszczególnych armiach państw NATO, transportu wojskowego wskazującej na konieczność wspólnego wysiłku dla zabezpieczenia operacji pomiędzy wojskowymi i cywilnymi agencjami transportowymi.

W ocenie zespołu autorskiego, wielonarodowy charakter wojsk wydzielanych zarówno do operacji prowadzonych pod egidą ONZ jak i NATO wymaga szczególnej koordynacji i kooperacji między poszczególnymi państwami oraz wojskowymi i cywilnymi agencjami świadczącymi usługi transportowe. Trudny do określenia charakter i lokalizacja potencjalnych rejonów prowadzenia działań znacznie ogranicza możliwość szczegółowego zaplanowania przegrupowania wojsk i transportu zaopatrzenia. Nie mniej jednak należy je planować z wyprzedzeniem, przyjmując jako mi-

---

¹⁰¹ Dąbrowski P., Nowak E., Smyk St., *Zabezpieczenie logistyczne wojsk...*, op. cit. s. 130.

nimum, skalkulowanie i zebranie potrzeb operacyjnego przegrupowania wszystkich wydzielonych do operacji jednostek wojskowych.

W Sojuszu szczególną uwagę przywiązuje się do mobilności wojsk, która wg poglądów NATO oznacza więcej niż ich przegrupowanie i transport. Związana jest ona ściśle z problematyką infrastruktury i obiektami transportu lądowego, a także przemieszczenia wojsk drogą morską i powietrzną, dowodzenia tymi wojskami, jak również sprzętu (pojazdów transportowych) niezbędnego do marszu wojsk oraz ich rozmieszczenia i rozwinięcia. Mobilność dzieli się na¹⁰²:

1. **Mobilność strategiczną** – jest to zdolność do przegrupowania sił i ich jednostek logistycznych w krótkim czasie i efektywnie na dużych odległościach. Przegrupowanie to może być realizowane pomiędzy teatrami działań (interteatralne), pomiędzy regionami (interregionalne) lub poza obszar odpowiedzialności NATO.
2. **Mobilność operacyjna** – jest to zdolność do przegrupowania sił i ich jednostek logistycznych w krótkim czasie i efektywnie wewnątrz regionu (interregionalne). Obejmuje ona również możliwość koncentracji sił regionalnych w rejonach (na kierunkach) zagrożenia oraz koncentrację rezerw operacyjnych.
3. **Mobilność taktyczna** – to właściwość lub zdolność do koncentracji regionalnych sił, do szczybla dywizji włącznie, przeciwko głównemu uderzeniu lokalnego przeciwnika i koncentracji rezerw taktycznych.

W zabezpieczeniu transportowym wojsk mają zastosowanie następujące specyficzne zasady, wynikające z ogólnych zasad logistycznych¹⁰³:

1. **Wspólna odpowiedzialność** – oznacza, że władze NATO i kierownictwa poszczególnych państw członkowskich tego Sojuszu ponoszą jednakową – wspólną odpowiedzialność za zapewnienie niezbędnych środków transportu i przemieszczenia wojsk w operacjach sojuszniczych, przy czym:
  - dowódcy NATO są odpowiedzialni za zapoczątkowanie przegrupowania, określenie priorytetów, koordynację i współdziałanie w czasie jego realizacji oraz dobór sposobów przemieszczenia w celu pełnego zabezpieczenia

¹⁰² P. Dąbrowski, *Zabezpieczenie transportowe wojsk lądowych w walce i operacjach*, w: *Zabezpieczenie logistyczne wojsk...*, op. cit. s. 130

¹⁰³ Ibidem, s. 131.

wymagań operacyjnych i rozmieszczenia sił zgodnie z planem; realizacja powyższych zasad odbywa się przy współpracy z organami narodowymi;

- odpowiedzialność narodowa wyraża się przede wszystkim w pozyskaniu środków transportu, planowaniu, kierowaniu i kontroli przegrupowania sił wydzielonych do NATO.

2. **Koordinacja** – przegrupowania i transportu między NATO a cywilnymi i wojskowymi władzami poszczególnych państw, powinna zapewnić realizację zadań transportowych na wszystkich szczeblach dowodzenia wojskami.
3. **Współpraca** – pomiędzy cywilnymi jak i wojskowymi władzami państw członkowskich jest konieczna ze względu na wielostronny i wielonarodowy charakter działań NATO.
4. **Skuteczność** – oznacza konieczność optymalnego wykorzystania wojskowych i cywilnych środków transportu lądowego, wodnego śródlądowego, powietrznego i morskiego.
5. **Kompatybilność transportu** – tam gdzie jest to możliwe jednostki wojskowe i inne formacje mobilne powinny dysponować transportem kompatybilnym w stosunku do dostępnych zasobów transportowych.
6. **Standaryzacja** – jest warunkiem pełnego sukcesu i efektywnego, przejrzystego, ekonomicznego i elastycznego wykorzystania całej gamy zasobów transportowych oraz procedur podczas przegrupowania wojsk.

Przedstawione powyżej zasady powinny być wykorzystywane przy planowaniu przemieszczenia kontyngentów wydzielonych do sił wielonarodowych i ściśle dostosowane do potrzeb zadania operacyjnego i przyszłych działań, a plany i przyjęte procedury powinny być opracowane w możliwie najprostszy sposób, co daje gwarancję pełnej i terminowej realizacji zadań przegrupowania i przewozu wojsk.

Zgodnie z powyższymi zasadami, państwo wydzielające wojska wchodzące w skład sił wielonarodowych, jest odpowiedzialne za zapewnienie środków do ich rozwinięcia w regionalnych bazach, przegrupowania i przyjęcia w rejonie prowadzenia operacji oraz ich wycofania po zakończeniu działań. W tym celu zawiera się stosowne porozumienia z władzami wojskowymi NATO, jak również szczegółowe porozumie-

nia koordynacyjne pomiędzy państwami sojuszniczymi podczas planowania operacyjnego.

W realizacji zadań transportowych specyficzna rola spada na strony realizujące zadania w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza oraz państwa, które przyjmą na siebie obowiązki państwa wiodącego lub państwa wyspecjalizowanego (w opisywanym zakresie) podczas operacji prowadzonej poza obszarami państw Sojuszu.

Ocenia się, że zadania te będą dotyczyły:

- koordynowania i kierowania przegrupowaniem kontyngentów sojuszniczych do obszaru prowadzenia operacji, biorąc pod uwagę uzgodnienia i wymagania stawiane przez dowódcę i sztab prowadzący operację;
- przygotowania niezbędnych porozumień i koordynowania przegrupowania wojsk z państw sąsiednich w celu ułatwienia przekraczania granicy;
- kierowania i koordynowania wydzielonym potencjałem transportowym cywilnym i wojskowym w celu zabezpieczenia przemieszczania sił sojuszniczych.

W tym wypadku, strona Polska jest zobligowana do opracowywania i przedstawienia informacji cywilnym i wojskowym organom transportowym Sojuszu, o stanie krajowych (wojskowych i cywilnych) zasobów środków transportu i infrastruktury transportowej. Zakres przedstawionych powyżej zadań wymaga partycypowania w ich realizacji poszczególnych ministerstw, w tym przede wszystkim Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ich realizacji będzie uczestniczył także Oddział Transportu i Ruchu Wojsk Oddział G4 Centrum Wsparcia Dowództwa Połączonych Operacji.

6.2. Organizowanie zabezpieczenia transportowego kontyngentów wojskowych

Zabezpieczenie transportowe oddziałów i pododdziałów wydzielonych do sił wielonarodowych na obszarze kraju, organizuje się w oparciu o dotychczasowe, narodowe ustalenia i przepisy normujące zasady przemieszczania jednostek wojskowych i przewozu ładunków. Poza obszarem kraju organizuje się na podobnych jak powyższe zasadach, zgodnie z procedurami obowiązującymi w NATO. Wykorzystuje się przy

tym doświadczenia nabyte podczas organizacji zabezpieczenia transportowego polskich kontyngentów wojskowych wydzielanych do pełnienia misji pokojowych.

Z punktu widzenia geograficznego, mając na uwadze szerokie, zróżnicowane spektrum potencjalnych operacji stabilizacyjnych, obejmujących działania podejmowane w reakcji na zdarzenia i zjawiska, które mogą występować na wszystkich kontynentach, należy zakładać potrzebę zapewnienia przemieszczenia wydzielonego kontyngentu narodowego, do realizacji zadań w takiej operacji, w każdy rejon świata. Rozpatrując możliwe położenia geograficzne rejonu operacji sojuszniczej należy, w koncepcji realizacji zadań przewozowych, w tym przemieszczania kontyngentu narodowego SP RP, dowozu oraz ewakuacji, uwzględnić naturalne, całkowite lub częściowe, ograniczenia możliwości stosowania, środków poszczególnych rodzajów transportu¹⁰⁴.

W związku z powyższym, sposób organizacji przemieszczenia polskiego kontyngentu do rejonu ześrodkowania sił wielonarodowych w każdym przypadku zależał będzie przede wszystkim od położenia geograficznego oraz odległości tego rejonu od kraju macierzystego. Przewiduje się następujące warianty przemieszczenia polskich kontyngentów wojskowych do rejonów prowadzenia działań poza granicami RP¹⁰⁵:

- w wariantcie I - przemieszczanie całości sił i środków transportem kolejowym;
- w wariantcie II - przemieszczenie sił i środków odbywa się sposobem kombinowanym;
- w wariantcie III - przemieszczenie całości sił i środków transportem lotniczym;
- w wariantcie IV - przemieszczenie całości sił i środków transportem morskim.

Ze względu na techniczne i organizacyjne możliwości SZ RP, w warunkach prowadzenia operacji w Europie jako zasadniczy przyjmuje się wariant I, zakładający przemieszczenie całości sił i środków kontyngentu wojskowego z miejsc stałej dyslokacji (MSD) transportem kolejowym, a od stacji wyładowania do rejonu działania na własnych środkach transportowych. Za optymalny traktuje się jednakże wariant II,

---

¹⁰⁴ W tym: ograniczone możliwości wyłącznego stosowania środków transportu lądowego, spowodowane koniecznością pokonania dużych akwenów wodnych (mórz lub oceanów), jak również środków transportu morskigo, wynikające z braku dostępu do morza, czy też oceanu, wielu (łącznie kilkudziesięciu) państw położonych w Europie, Ameryce Południowej, Azji oraz Afryce.

¹⁰⁵ Na podstawie „Logistyczne zabezpieczenie przegrupowania i pobytu wojsk poza granicami kraju...”. Materiał Sztabu Logistyki Dowództwa Lądowych. Warszawa 1998r.

w którym transportem kolejowym przewożony jest sprzęt i wyposażenie kontyngentu wojskowego wraz z niezbędną liczbą żołnierzy do ich obsługi, natomiast zasadnicze siły wraz z wyposażeniem osobistym przemieszczane są transportem lotniczym. Pozwala to na znaczne skrócenie czasu przemieszczania kontyngentu wojskowego do przewidywanego rejonu działania.

Natomiast, przy znacznym oddaleniu rejonu prowadzenia operacji siłami wielonarodowymi od kraju jako zasadnicze przyjmuje się zastosowanie wariantu III lub IV. Możliwe jest również łączenie powyższych wariantów np. transportem morskim przewożony jest sprzęt i wyposażenie kontyngentu wojskowego, a zasadnicze siły (stan osobowy) wraz z wyposażeniem osobistym przemieszczane są transportem lotniczym. Rozwiązania takie stosowano już wcześniej, podczas uczestnictwa PKW w misjach ONZ np.: UNEF – II w Egipcie, UNDOF w Syrii, UNIFIL w Libanie oraz obecnie podczas przygotowania i prowadzenia operacji stabilizacyjnej w Afganistanie i w Iraku.

Organizacja przemieszczenia kontyngentu wojskowego wydzielonego do operacji prowadzonej poza granicami RP (wariant) przy użyciu transportu morskiego i powietrznego zostanie zaprezentowana w drugiej części tematu badawczego.

Zespół autorski utożsamia się z proponowanymi wariantami przemieszczania sił i środków do rejonów ześrodkowania sił sojuszniczych przewidzianych do prowadzenia operacji poza granicami RP. Mimo to, uważa się, że mało realnym jest wariant III, który przewiduje przemieszczanie całości sił kontyngentu wojskowego drogą powietrzną. Spowodowane jest to dużą ilością ciężkiej techniki bojowej znajdującej się – szczególnie – w wyposażeniu wojsk zmechanizowanych i pancernych.

Po osiągnięciu przez wydzielone siły (kontyngenty wojskowe) rejonu działania, niezbędne jest zapewnienie im dostaw zaopatrzenia z kraju macierzystego oraz od innych dostawców. W przypadku dużej odległości od kraju oraz ograniczonych możliwości przechowywania zaopatrzenia w rejonie rozmieszczenia (bazie), jak też istnienia potencjalnych zagrożeń w rejonie operacji, w zależności od zakresu zaopatrywania z własnych zasobów narodowych, a także dysponowanych możliwości dowozu zaopatrzenia z obszaru kraju, należy rozważyć potrzebę utworzenia tranzytowych baz zaopatrzeniowych (w formie NSE). Powinny one funkcjonować w rejonie zapewniają-

cym bezpieczeństwo składowanych środków, a jednocześnie ich terminowy dowóz do kontyngentu narodowego dysponowanymi, własnymi środkami transportu.

Koncepcja użycia środków transportu określonego rodzaju i typu w realizacji zadań przewozowych, w tym przemieszczenia kontyngentu narodowego do rejonu operacji, poza granice kraju, powinna obejmować zagadnienia odpowiedniego, odpowiadającego właściwym wymaganiom, przygotowania ładunków do przewozu wszystkimi środkami, których zastosowanie jest planowane. Uwzględniając powyższe rodzaje i typy środków transportu, należy również brać pod uwagę potrzebę zapewnienia możliwości realizacji – w punktach załadunku, zmiany środka jednego rodzaju transportu na inny, a także rozładunku – prac przeładunkowych, w tym odpowiedniego sprzętu mechanizacji tych prac, dostosowanego zarówno do wymogów właściwych dla danego, przeładowywanego ładunku, jak też użytych środków transportu.

Kluczowe znaczenie w procesie przygotowania wyposażenia kontyngentu narodowego SZ RP, w tym zarówno do jego przemieszczenia, jak też realizacji zadań poza granicami kraju, powinna odgrywać paletyzacja i konteneryzacja, stosowana nie tylko z punktu widzenia potrzeb transportowych, czy też magazynowych, ale także jako podstawa konstrukcji oraz funkcjonowania, szczególnie w bazach spełniających jedynie podstawowe wymagania, niezbędnych urządzeń dowodzenia i łączności, medycznych, technicznych oraz socjalno-bytowych (punkty żywienia, umywalnie i toalety, łaźnie, pralnie, punkty rekreacyjno-treningowe, a także kontenery mieszkalne).

Biorąc pod uwagę potencjalne zróżnicowanie zadań, realizowanych podczas operacji sojuszniczych (w tym szczególnie operacji reagowania kryzysowego), jak też rozmaity stan infrastruktury poszczególnych państw, w zależności od konkretnej sytuacji operacyjnej, pododdziały SZ RP, wydzielone do udziału w tego typu operacji, mogą otrzymać zadanie dokonania przemieszczenia do baz wyposażonych we wszystkie niezbędne urządzenia i odpowiadające wszystkim potrzebom naszego kontyngentu, jak też do rejonów oraz obiektów niespełniających wszystkich ich wymagań. Należy także zakładać konieczność przemieszczenia tych pododdziałów do rejonów i obiektów spełniających jedynie podstawowe wymogi, jak też całkowicie pozbawionych przydatnych obiektów infrastruktury.

W związku z powyższym, za podstawowe przedsięwzięcie przygotowania bezpośredniego, realizowanego w okresie pomiędzy wskazaniem, przez właściwego dowódcę, rejonu (bazy)¹⁰⁶, w którym swoje zadania mają wykonywać nasze pododdziały, wydzielone do realizacji zadań w operacji poza obszarem kraju, a otrzymaniem zadania ich przemieszczenia, należy uważać rekonesans wyznaczonych obiektów. Jego ogólnym celem będzie zapewnienie, że w składzie kontyngentu narodowego SZ, przemieszczonego we wskazany rejon, znajdą się wszystkie zasoby, niezbędne do zapewnienia możliwości realizacji zadań przez wydzielane pododdziały, a których pozyskanie, w rejonie operacji jest niemożliwe. Z drugiej strony pozwoli to na uniknięcie angażowania środków transportu, występujących – zazwyczaj – w ilościach nie pozwalających na spełnienie wszystkich potrzeb, do przewozu urządzeń i środków, które są, na obszarze operacji łatwo dostępne.

W ocenie zespołu badawczego, w organizowaniu zabezpieczenia transportowego kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach poza granicami kraju, wiodącymi (dominującymi) czynnikami są:

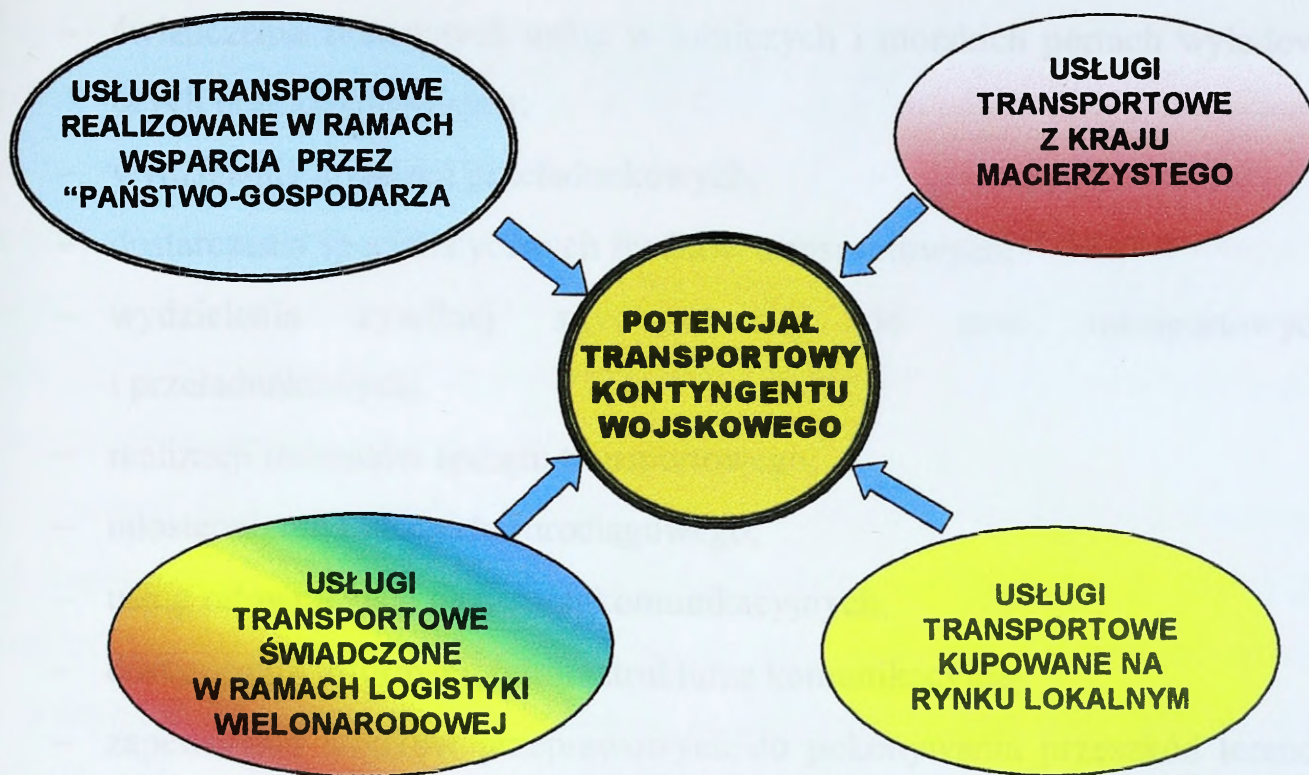
1. Potencjał transportowy SZ RP.
2. Potencjał transportowy kontyngentu wojskowego.
3. Dostępność i zakres usług transportowych realizowanych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza.
4. Dostępność i zakres usług transportowych realizowanych w ramach logistyki wielonarodowej.

Ponadto, czynnikiem uzupełniającym mogą być usługi transportowe kupowane (kontraktowane) na rynku lokalnym.

Źródła potencjału transportowego kontyngentu wojskowego uczestniczącego w operacjach poza granicami kraju przedstawia rysunek 13.

---

¹⁰⁶ Należy zakładać, że w zależności od stanu infrastruktury w rejonie operacji oraz składu wydzielanych sił może być to jedna baza lub kilka.

Rys.13. Źródła potencjału transportowego kontyngentu wojskowego uczestniczącego w operacji prowadzonej poza granicami kraju

Źródło: Opracowanie zespołu autorskiego na podstawie P. Dąbrowski, Zabezpieczenie transportowe wojsk lądowych w walce i operacjach, w: Zabezpieczenie logistyczne wojsk..., op. cit. s.143.

Ocenia się, że zakres usług transportowych świadczonych na rzecz PKW w ramach logistyki wielonarodowej zależeć będzie od stanu (poziomu) specjalizacji funkcji poszczególnych armii państw sojusznicznych uczestniczących w operacji. Uważa się, że taka specjalizacja może dotyczyć: realizacji dowozu zaopatrzenia oraz ewakuacji technicznej i medycznej różnymi rodzajami transportu, zaopatrywania w sprzęt i urządzenia przeładunkowe, przewozów zaopatrzenia przy wykorzystaniu kontenerowych systemów transportowych, transportu paliw płynnych przy wykorzystaniu rurociągów paliwowych itp.

W operacjach prowadzonych siłami wielonarodowymi poza obszarem kraju, kontyngenty wydzielone z SZ RP będą mogły korzystać z usług transportowych realizowanych przez państwo-gospodarza oraz państwo wiodące lub państwo wyspecjalizowane w realizacji określonej funkcji (jeżeli takie zobowiązania zostaną podjęte przez naszych sojuszników) w ramach logistyki wielonarodowej.

Zdaniem zespołu autorskiego może to dotyczyć między innymi¹⁰⁷:

¹⁰⁷ P. Dąbrowski, Zabezpieczenie transportowe wojsk lądowych w walce i operacjach, w: Zabezpieczenie logistyczne wojsk..., op. cit. s. 141.

- świadczenia stosownych usług w lotniczych i morskich portach wyładowniczych oraz załadowniczych;
- wydzielenia urządzeń przeładunkowych;
- dostarczenia specjalistycznych środków transportowych;
- wydzielenia cywilnej siły roboczej do prac transportowych i przeładunkowych;
- realizacji remontów sprzętu transportowego;
- udostępnienia transportu rurociągowego;
- usług ratowniczych na liniach komunikacyjnych;
- dostarczania informacji o infrastrukturze komunikacyjnej;
- zapewnienia środków przeprawowych do pokonywania przeszkód terenowych itp.

Bezpośredni wpływ na ogólny, łączny czas realizacji opisywanego zadania przemieszczenia kontyngentu narodowego SZ RP będzie miała względna dostępność środków poszczególnych rodzajów transportu, rozumiana jako okres czasu, po upływie, którego będzie możliwe skorzystanie z niezbędnych środków danego rodzaju transportu, rozpatrywana w porównaniu z odnośnymi czasem, w zakresie środków transportu pozostałych rodzajów, którymi także to zadanie może być wykonane.

Zasadniczym wykonawcą zadań transportowych na rzecz kontyngentów prowadzących operacje poza granicami RP jest wyspecjalizowany związek taktyczny, jakim jest brygada logistyczna (BLog). Zadania te realizowane są w ogniwie: bazy krajowe (w kraju macierzystym) – NSE rozwinięte w rejonie prowadzonych działań, w wypadku wykonywania zadań w Europie lub: bazy krajowe – lotniczy port załadowania (APOE), albo morski port załadowania (SPOE), w wypadku prowadzenia operacji poza obszarem Europy.

6.3. Wnioski

Na poszczególnych szczeblach organizacyjnych sił zbrojnych działania wojsk nierozzerwalnie łączą się z pokonywaniem przestrzeni, w której są one prowadzone. W nie mniejszym stopniu niż walka, z pokonywaniem przestrzeni łączy się również przemieszczanie wojsk, w tym ich przewozy i marsze, jak też realizacja wszelkiego

rodzaju zadań dowozu i ewakuacji, w tym medycznej, materiałowej i technicznej, związanych z utrzymaniem oraz odtwarzaniem zdolności wojsk do prowadzenia działań. Stąd też władze Sojuszu zauważyły, że elastyczne reagowanie w różnorodnych, przyszłych sytuacjach oraz skuteczne wykonanie zadań wymaga posiadania wystarczających możliwości logistycznych, w tym odpowiednich zasobów transportowych, zapewniających przemieszczenie sił sojuszniczych oraz utrzymanie ich zdolności do realizacji zadań w rejonie działań¹⁰⁸.

Funkcja przemieszczania i transportu stanowi jeden z ważniejszych, sojuszniczych logistycznych obszarów funkcjonalnych. Zgodnie z treścią doktryny logistycznej NATO przemieszczanie i transport obejmuje całe spektrum obiektów infrastruktury, instytucji, urzędzeń oraz wyposażenia, w tym środki transportu, które są niezbędne do przemieszczenia i rozwinięcia wojsk NATO, utrzymania ich zdolności do realizacji zadań, jak też wycofania.

Mając na uwadze pełny, rozległy zakres potencjalnych operacji stabilizacyjnych, należy, w koncepcji zabezpieczenia logistycznego naszych pododdziałów, wydzielonych do realizacji zadań w takich operacjach, uwzględnić potrzeby zapewnienia możliwości ich przebazowania na duże odległości, w tym na obszar innych kontynentów.

Możliwości użycia poszczególnych sposobów transportu zależą, w dużej mierze, od istniejących warunków geograficznych oraz stanu dostępnych obiektów infrastruktury. Dokonując wyboru sposobu transportu, w przypadku określonego, konkretnego zadania, bez względu na szczebel organizacyjny wojsk, należy wziąć pod uwagę: priorytety potrzeb, wymagany termin dostawy, rodzaj ładunku, ograniczenia specjalistyczne, ekonomiczność i efektywność, dostępne zasoby transportowe oraz bezpieczeństwo. Na wybór sposobu transportu może wpływać także charakter zaangażowania militarne. Wzrost elastyczności systemu transportowego, a w konsekwencji jego lepsze przystosowanie do, ulegających zmianom, sytuacji, ułatwia zastosowanie podejścia wielonarodowego oraz rozwijanie możliwości stosowania wszystkich, dostępnych sposobów transportu.

---

¹⁰⁸ *The NATO...*, op.cit., s. 421-427.

Ze względu na obecny, ograniczony stan własnych możliwości transportu (szczególnie transportu powietrznego) oraz potrzeby zapewnienia żywotności i elastyczności przyjętych rozwiązań organizacyjnych, należy przygotować warianty przemieszczenia kontyngentu naszych wojsk, obejmujące pozyskanie oraz użycie dużych samolotów transportowych, którymi dysponują SP innych państw sojuszników, jak też należących do firm komercyjnych, w tym spoza NATO, a także użycie pozostałych rodzajów środków transportu, w tym również ich kombinacji.

Ponadto, charakter wykonywanych przez wojska zadań i intensywność prowadzonych działań w danej operacji warunkują zróżnicowanie intensywności zaangażowania potencjału transportowego wojsk do wykonania określonych zadań przewozowych.

Zdaniem zespołu do zasadniczych ograniczeń realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia transportowego wojsk w operacjach prowadzonych poza granicami kraju należą:

1. Wynikające z uwarunkowań geograficznych, naturalne, całkowite lub częściowe, ograniczenia możliwości stosowania, środków poszczególnych rodzajów transportu.
2. Wymogi czasowe, dotyczące realizacji zadań przewozowych oraz zagrożenia wystąpienia strat, wynikające z uwarunkowań operacyjnych.
3. Wynikające – głównie – z uwarunkowań ekonomicznych, stan potencjału transportowego oraz infrastruktury komunikacyjnej, własnych oraz dostępnych na trasie marszu i w rejonie operacji.

Ograniczenia te można traktować jako wyznaczniki obszarów poszukiwania nowych rozwiązań mających na celu doskonalenie procesu zabezpieczenia transportowego wojsk uczestniczących w operacjach poza granicami kraju. Można, zatem stwierdzić, że w dalszych badaniach należy poszukiwać rozwiązania w zakresie:

1. Doskonalenia sposobów realizacji zadań przewozowych wydzielanych kontyngentów wojskowych na duże odległości, uwzględniając całkowite ograniczenie możliwości użycia środków transportu lądowego.

2. Zwiększania możliwości pozyskiwania dla wydzielanych kontyngentów wojskowych usług przewozowych od innych uczestników operacji, a także świadczenia dla nich usług tego typu usług.
3. Rozwijania sposobów zwiększania dostępnego potencjału transportowego oraz pozyskiwania dla wydzielanych kontyngentów wojskowych usług przewozowych z innych źródeł.

7. WSPARCIE LOGISTYCZNE KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH WYDZIELONYCH DO OPERACJI POZA GRANICAMI KRAJU PRZEZ PAŃSTWO-GOSPODARZA

7.1. Właściwości ogólne wsparcia przez państwo-gospodarza

Prowadzenie, przez kontyngenty narodowe, działań poza obszarem własnego kraju, w tym coraz częściej poza obszarem odpowiedzialności Sojuszu powoduje, że problemy związane z ich zabezpieczeniem logistycznym nabierają szczególnego znaczenia. Związane jest to przede wszystkim z pozyskaniem niezbędnych im zasobów logistycznych w rejonie operacji oraz przemieszczenia ich: do i z tego rejonu oraz wewnątrz niego. Powstają również inne, nowe problemy, pozostające w ścisłym związku z zabezpieczeniem logistycznym i wymagające także rozwiązania. Zaliczyć do nich należy zagadnienia przekraczania granic państwowych przez przemieszczane wojska, transporty z dostawami zaopatrzenia, czy też ewakuowanym uzbrojeniem i sprzętem, oraz towarzyszące im procedury celne.

Ocenia się, że wsparcie ze strony państwa-gospodarza (*HNS*) jest ważnym elementem zabezpieczenia logistycznego wojsk Sojuszu, zarówno podczas operacyjnego ich użycia jak i w czasie prowadzenia ćwiczeń poza granicami własnego kraju. Potrzeba zapewnienia sprawności i efektywności ekonomicznej, szczególnie w obecnych uwarunkowaniach, jest kluczowym elementem zabezpieczenia logistycznego realizowanego na rzecz sił NATO. Zakłada się, że ogólne koszty prowadzenia operacji militarnej lub ćwiczeń mogą zostać obniżone, oraz może być osiągnięta wyższa efektywność wsparcia przez stosowanie koncepcji połączonej i wielonarodowej logistyki¹⁰⁹. Istotnym przy tym jest, aby negocjacje i wypracowanie wielonarodowych uzgodnień obejmujących wsparcie przez państwo-gospodarza były stosowane przez wszystkie zainteresowane strony.

Nawet gdyby nie udało się obronić tezy, że podczas wielonarodowych operacji wojskowych, a także ćwiczeń, zasoby państwa gospodarza są jednym (choć nie jedynym) z głównych źródeł zasobów, w tym także zasobów logistycznych, dla sił sojuszniczych, to mimo wszystko trudno obecnie wyobrazić sobie legalne przekraczanie granic państwowych przez wojska innych państw, ich przemieszczanie, rozmieszcza-

¹⁰⁹ *NATO Logistics Handbook*, op. cit., p.105, s. 21.

nie i prowadzenie działań na jego terytorium, bez jakiegokolwiek wsparcia przez państwo-gospodarza.

Wsparcie to pozwala nie tylko zmniejszyć zakres własnego (organicznego) zabezpieczenia, realizowanego siłami państwa wysyłającego, ale także poprzez skoordynowane planowanie i realizację zadań zapewnia przejrzystość wymagań państwa wysyłającego w odniesieniu do zasobów państwa-gospodarza przekazywanych na te potrzeby.

Podstawą do świadczenia wsparcia przez państwo-gospodarza są zapisy wynikające z dwustronnych i wielostronnych umów i porozumień zawartych między:

- Właściwym dowódcą NATO a rządem państwa-gospodarza;
- Rządem państwa wysyłającego a rządem państwa-gospodarza.

Przygotowanie i realizowanie wsparcia przez państwo-gospodarza w NATO jest procesem wysoce sformalizowanym. Szczególnego znaczenia nadawanego pozyskaniu wsparcia wielonarodowych sił NATO dowodzi ranga sojuszniczych dokumentów normatywnych, regulujących problematykę HNS. Dokumentem najwyższej rangi, zawierającym definicje podstawowych pojęć oraz zasady i założenia wsparcia przez państwo-gospodarza, pozostaje *MC 334/1 – NATO Principles and Policies for HNS Planning*. Drugim z tych dokumentów jest wydana we wrześniu 2003 r. publikacja: *AJP-4.5 (A) – Allied Joint Host Nation Support Doctrine and Procedures*. Publikacja ta zawiera najnowsze procedury przygotowania wsparcia oraz wzory i przykłady dokumentów sporządzanych w procesie przygotowania HNS¹¹⁰.

Zgodnie z treścią definicji sojuszniczej, zapisanej we wspomnianych wyżej dokumentach, wsparcie przez państwo-gospodarza sprowadza się, najogólniej, do **udzielania przez to państwo, w czasie pokoju, kryzysu oraz wojny, pomocy wojskowej i cywilnej wojskom sojuszniczym oraz instytucjom NATO, które są rozmieszczone na terytorium państwa-gospodarza, prowadzą działania na tym (z tego) terytorium lub przemieszczają się przez nie**. Decydentami, co do konkretnego, pożądanego zakresu wsparcia przez państwo-gospodarza, oczywiście uwzględniając jego

---

¹¹⁰ Zestawienie dokumentów sojuszniczych o charakterze prawnym, które normują, działalność w zakresie HNS przedstawia załącznik 12.

możliwości, zawarte w stosownym katalogu możliwości (*Capability Catalog – CAPCAT*), są państwa wydzielające (wysyłające) swoje kontyngenty.

Polityka Sojuszu w zakresie HNS opiera się na ośmiu wiodących zasadach¹¹¹, których nazwy w znacznej mierze przypominają sojusznicze zasady logistyki. Jakkolwiek z góry zakłada się, że procedury i terminologia stosowane w tej dziedzinie mogą różnić się w poszczególnych państwach NATO, to powinny one przestrzegać określonych zasad (*principles*). Należą do nich: odpowiedzialność, zapewnienie zasobów logistycznych, kompetencje, współdziałanie, koordynacja, ekonomiczność, jasność sytuacji i zwrot kosztów.

1. **Zasada odpowiedzialności** (*Responsibility*) – określa wspólną odpowiedzialność rządów poszczególnych państw oraz kierownictwa NATO za HNS wielonarodowych sił NATO podczas prowadzenia wspólnych operacji. Jednak każde państwo ponosi indywidualną odpowiedzialność za zapewnienie wsparcia logistycznego dla swoich wojsk wydzielonych do NATO.
2. **Zasada zapewnienia zasobów (sił i środków) logistycznych** (*Provision*) - normuje odpowiedzialność poszczególnych państw za zapewnienie (indywidualnie lub drogą kooperacyjnych porozumień międzynarodowych, które mogą obejmować umowy w zakresie HNS), sił i środków - zasobów (*resources*) logistycznych niezbędnych do zabezpieczenia wojsk własnych, wydzielonych do dyspozycji Sojuszu, zarówno w czasie pokoju jak i kryzysu oraz wojny. HNS jest zasadniczym sposobem uzupełniania organicznych sił oraz środków zabezpieczenia dla wydzielanych wojsk i powinien być udzielany przez państwa gospodarzy w możliwie największym zakresie, zgodnie z własnymi przepisami prawa, priorytetami i aktualnymi możliwościami¹¹².
3. **Zasada kompetencji** (*Authority*) wskazuje, że dowódca określonego szczebla organizacyjnego wojsk NATO musi posiadać odpowiednie kompetencje (uprawnienia) do wykorzystywania narodowych zasobów logistycznych, niezbędnych do prowadzenia przez podległe mu (podporządkowane na okres dzia-

¹¹¹ Najnowsza wykładnia treści tych zasad została zapisana we wspomnianej wyżej publikacji *AJP-4.5(A), Allied Joint Host ...*, op.cit., s. 1-2 – 4.

¹¹² Aby ułatwić planowanie Sojusz zachęca państwa gospodarzy, aby swoje możliwości w zakresie wsparcia formułowały one w postaci wspomnianego wyżej katalogu możliwości (*CAPCAT*).

łań) wojska operacji i utrzymywania (*sustain*) ich w zdolności bojowej. Wymóg ten odnosi się również do innych dowódców (spoza systemu dowodzenia NATO), dowodzących jednostkami wchodzącymi w skład wielonarodowych sił NATO. Zgodnie z tą zasadą dowódca NATO ma prawo do:

- koordynowania i ustalania priorytetów w zakresie HNS;
- określania wymogów w zakresie HNS w imieniu jednostki wojskowej o wysokim stopniu umiędzynarodowienia;
- negocjowania MOU z krajem-gospodarzem w imieniu państw uczestniczących w operacji.

Kompetencje te nie ograniczają praw państw wysyłających i państw-gospodarzy do negocjowania i zawierania dwustronnych porozumień odnośnie HNS.

4. **Zasada współdziałania** (*Cooperation*) wskazuje jak ważna jest współpraca pomiędzy państwem-gospodarzem, a państwami wysyłającymi wojska w zakresie wykorzystania HNS. W przypadku działań nie wynikających z artykułu 5 Traktatu Północnoatlantyckiego, zasada ścisłego współdziałania musi obejmować również inne państwa, nie będące członkami NATO, Organizację Narodów Zjednoczonych – ONZ (*United Nations - UN*), Unię Europejską – UE (*European Union - EU*), Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie – OBWE (*Organization of Security and Cooperation in Europe - OSCE*), a także inne organizacje pozarządowe (*non-governmental organizations - NGO*), o ile zachodzi potrzeba współdziałania z nimi.
5. **Zasada koordynacji** (*Coordination*) wskazuje, że koordynacja planowania i realizacji HNS pomiędzy NATO i władzami państwa-gospodarza oraz państw wysyłających swoje wojska jest niezbędna i musi być realizowana na odpowiednich poziomach, również z państwami niebędącymi członkami NATO, ONZ, UE, OBWE, a także innymi organizacjami, o ile zachodzi taka potrzeba.
6. **Zasada ekonomii** (*Economy*) wskazuje, że zasoby logistyczne udostępniane w ramach HNS muszą być wykorzystywane nie tylko efektywnie (*effectively*) i sprawnie (*efficiently*), ale również w sposób ekonomiczny (*economically*).

7. **Zasada jasności sytuacji (*Visibility*)** – dotyczy potrzeby posiadania, przez właściwych dowódców Sojuszu oraz państw wysyłających, dostępu do aktualnych i pełnych informacji w zakresie stanu oraz poziomu przygotowania i realizacji wsparcia wojsk oraz instytucji sojuszniczych przez państwo-gospodarza.
8. **Zasada zwrotu kosztów – (*Reimbursement*)** oznacza, że zwrot kosztów za HNS będzie uzgadniany pomiędzy państwem goszczącym (gospodarzem) oraz państwami wysyłającymi lub władzami NATO.

W ocenie logistyków państw zachodnich stosowanie tych zasad w procesie przygotowania HNS nie gwarantuje jeszcze sukcesu, niemniej tworzy solidne podstawy oraz racjonalizuje planowanie i zapewnienie wsparcia wojskom prowadzącym operacje poza obszarem własnego kraju.

7.2. Ogólne zadania wsparcia przez państwo-gospodarza oraz zasady i procedury jego realizacji

Całość działań państwa-gospodarza, stosownie do planowanej kolejności działania sił wydzielonych do prowadzenia operacji, można podzielić na trzy, odrębne co do charakteru zadań i ich umiejscowienia na bronionym terytorium fazy (etapy) HNS¹¹³:

- przyjęcie kontyngentów państw wydzielających na granicy lądowej, w portach morskich bądź lotniskach;
- zabezpieczenie przemieszczania kontyngentów wojskowych do obszarów wyjściowych do operacji;
- wsparcie logistyczne wydzielonych kontyngentów prowadzących operację.

Przewiduje się, że po zakończeniu operacji (misji) przez siły wielonarodowe zadania HNS w obszarze logistyki będą realizowane również w trzech fazach (etapach):

- wsparcia kontyngentów państw sojuszniczych w obszarach koncentracji po zakończeniu operacji;

---

¹¹³ Z. Kurasiński, *Możliwości i procedury realizacji zadań logistycznych przez okręg wojskowy w ramach HNS*, AON, Warszawa 2002, s. 13.

- zabezpieczenia przemieszczenia kontyngentów do granicy lądowej, portów bądź lotnisk;
- opuszczenia terytorium państwa, na obszarze którego była prowadzona operacja przez wydzielone kontyngenty wojskowe.

W każdej z wymienionych faz (etapów) konieczna będzie realizacja systemu narodowych działań państwa-gospodarza obejmujących między innymi:

- osłonę strategiczną i operacyjną działania kontyngentów wydzielonych do sił wielonarodowych;
- zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa kontyngentom wojskowym;
- ich wsparcie logistyczne;
- zarządzanie przestrzenią powietrzną;
- współpracę cywilno-wojskową z władzami rządowymi, samorządowymi, podmiotami gospodarczymi, organami bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także organizacjami pozarządowymi, mediami, kościołami i innymi instytucjami społecznymi;
- wsparcie informacyjne i rozpoznawcze sił wielonarodowych.

Kluczową rolę w przygotowaniu wspólnie z zaangażowanymi państwami ramowych uzgodnień HNS (HNSA), stanowiących część procesu planowania operacyjnego użycia sił Sojuszu, spełniają wyżsi dowódcy NATO (dowódcy strategiczni). Ponoszą oni w tym zakresie odpowiedzialność za rozpoczęcie i koordynację procesu planowania wsparcia przewidywanych do użycia sił. Z powyższego wynika, że skuteczność wsparcia w ramach HNS, zależy zarówno od dowódców NATO, państw-gospodarzy jak i państw wysyłających, które powinny aktywnie i konstruktywnie uczestniczyć w tym procesie. Do ich zadań w tym zakresie należy:

- uzgadnianie przez odpowiednich dowódców NATO z państwami-gospodarzami i państwami wysyłającymi swoje wojska zakresu świadczeń realizowanych w ramach HNS i wspólne ich planowanie;
- koordynowanie przez wyższych dowódców NATO (lub wyznaczonych przez nich podwładnych) planowania wspólnie z państwem-gospodarzem zakresu

wsparcia sił wielonarodowych w ramach HNS, gdy kraj wysyłający nie został określony;

- możliwie szczegółowe planowanie HNS, szczególnie wtedy, kiedy dotyczyć będzie to wykorzystania środków cywilnych;
- stosowanie standaryzowanych procedur planowania, w celu zapewnienia dynamicznej i elastycznej realizacji wszelkich potrzeb operacyjnych.

Do zadań państwa wysyłającego w zakresie planowania HNS należy:

- określenie wymagań HNS dla każdego rodzaju jednostki, biorąc pod uwagę jej operacyjne użycie i negocjować realizację HNS z państwem-gospodarzem, lub stosownie do potrzeb z odpowiednim dowódcą NATO;
- informowanie państw-gospodarzy i odpowiedniego dowódcę NATO o zaistniałych zmianach w wymaganiach HNS;
- składania do odpowiedniego dowódcy NATO meldunków o stanie negocjacji HNS.

Do zadań państwa-gospodarza przyjmującego wydzielone siły wielonarodowe w zakresie planowania HNS należy:

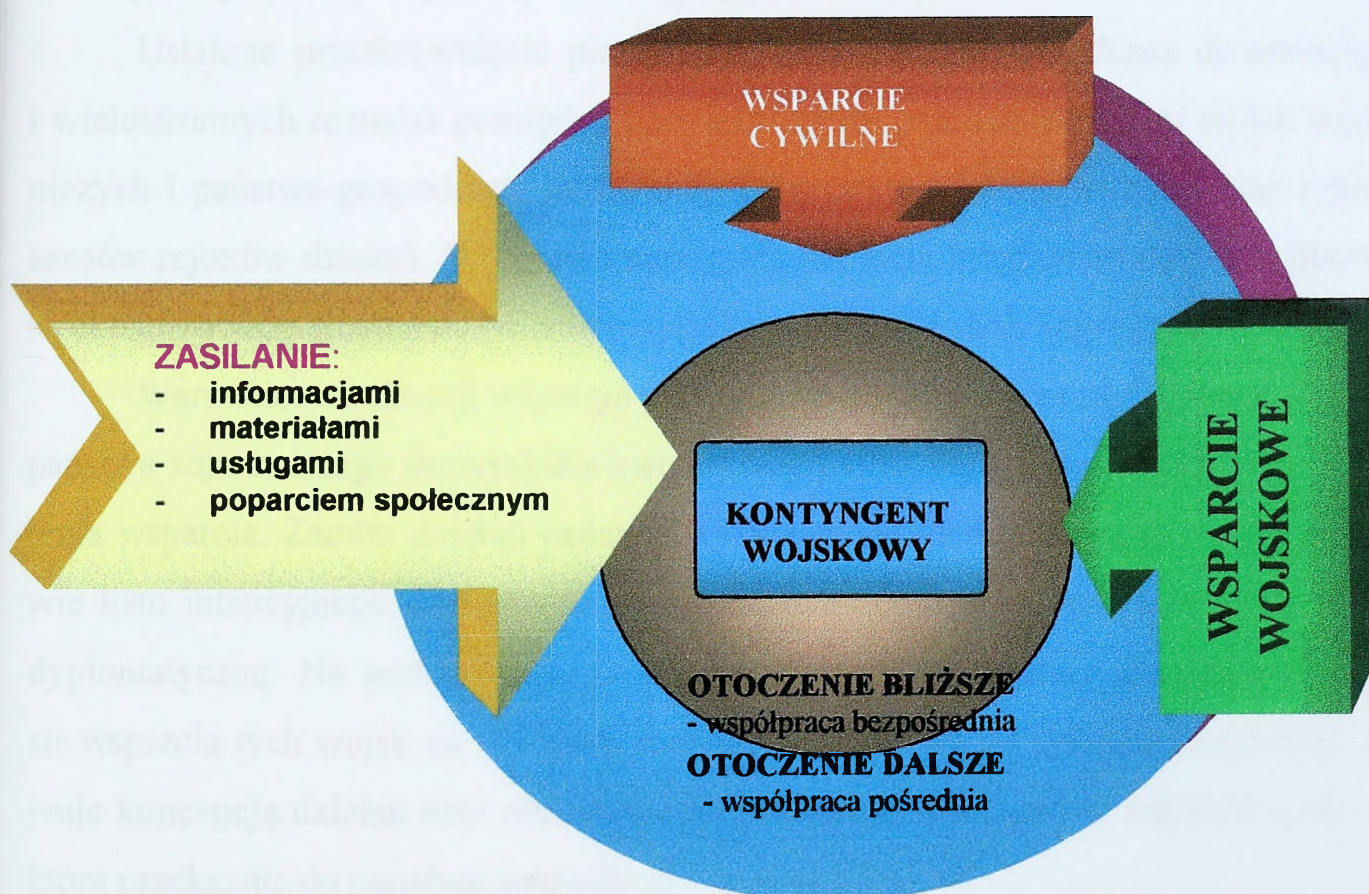
- przyjęcie zasady, że planowanie możliwości HNS powinno stanowić część procesu planowania wsparcia logistycznego wojsk na szczeblu Sił Zbrojnych;
- informowanie odpowiednich dowódców NATO i państwa wysyłające o swoich możliwościach w zakresie realizacji HNS stosownie do określonych ogólnych i szczegółowych wymagań;
- informowanie odpowiednich dowódców NATO i państwa wysyłającego o istotnych zmianach własnych możliwości. Zachęca się przy tym państwa-gospodarzy do określenia ogólnych możliwości ANS (CAPCAT) w celu wcześniejszego oszacowania potencjału możliwego wsparcia;
- zapewnienie współpracy i koordynacji pomiędzy własnym sektorem wojskowym i cywilnym w celu najlepszego wykorzystania ograniczonych sił i środków HNS;
- dokonanie przeglądu założeń planistycznych i legislacyjnych w celu ułatwienia wykorzystania w zakresie HNS zasobów cywilnych już we wczesnych fazach

kryzysu, zwłaszcza w zakresie transportu, infrastruktury oraz innych czynników związanych z rozwinięciem wojsk;

- sprawowanie kontroli nad własnymi zasobami *HNS*, chyba, że takiej kontroli się zrzekną.

Jak wynika z powyższych ustaleń, państwa-gospodarze powinny zapoznać państwa wysyłające (odpowiednich dowódców NATO) z własnymi możliwościami zapewnienia wsparcia wojsk sojuszniczych w ramach *HNS*, opierając się na ściśle określonych i sprecyzowanych wymaganiach. W razie zaistniałych zmian państwa wysyłające i odpowiedni dowódcy NATO powinni być niezwłocznie o tym powiadomieni. Ponadto, państwa członkowskie zachęcane są do identyfikacji całości możliwości w zakresie *HNS* w celu oceny potencjału niezbędnego, narodowego zabezpieczenia.

Ogólny schemat rodzajów wsparcia świadczonego w ramach *HNS* przez sektor wojskowy i cywilny państwa-gospodarza przedstawia rysunek 14.

Rys. 14. Rodzaje wsparcia świadczonego w ramach *HNS* przez sektory wojskowy i cywilny państwa-gospodarza

Źródło: Szafran H., *Wsparcie pobytu i działań wojsk sojuszniczych na terytorium Polski*, AON, Warszawa 2000, s. 16.

W ocenie zespołu autorskiego do pełnego i efektywnego wykorzystania zasobów HNS konieczna jest współpraca i kooperacja pomiędzy sektorami cywilnym i wojskowym, a także analiza i dostosowanie obowiązujących w państwie procedur w takim zakresie. Będzie to, zdaniem autorów miało szczególne znaczenie w sytuacji konieczności użycia zasobów cywilnych HNS już w początkowym okresie trwania kryzysu i dotyczyć będzie przede wszystkim transportu i infrastruktury logistycznej możliwej do wykorzystania w celu zabezpieczenia przemieszczenia wydzielonych sił Sojuszu.

Planowanie procesu zabezpieczenia logistycznego wojsk sojuszniczych rozpoczyna się w okresie przygotowania działań na podstawie ogólnych uzgodnień dokonanych w czasie przedwstępnej konferencji planistycznej. W ramach przygotowania planów operacji, przygotowuje się plany zabezpieczenia logistycznego oraz plany wsparcia wojsk sojuszniczych przez państwo-gospodarza.

Ustalone przedsięwzięcia planistyczne realizowane są podczas dwustronnych i wielostronnych rozmów pomiędzy upoważnionymi przedstawicielami wojsk sojuszniczych i państwa-gospodarza, konferencji i warsztatów planistycznych oraz rekonesansów rejonów działań. W okresie narastania napięcia międzynarodowego, plany te są aktualizowane stosownie do zmieniającej się sytuacji i skali zagrożenia konfliktem.

Warunkiem realizacji wsparcia przez państwo-gospodarza są decyzje polityczne państwa sojuszniczego do wysłania swoich wojsk oraz państwa-gospodarza do udzielenia wsparcia. Zamiar działań państwa wysyłającego identyfikowany jest na podstawie listu intencyjnego dostarczonego do państwa-gospodarza (przyjmującego) drogą dyplomatyczną. Na podstawie tego zamiaru państwo-gospodarz decyduje o zakresie wsparcia tych wojsk na ogólnych warunkach. Państwo wysyłające wojska opracowuje koncepcję działań oraz równocześnie koncepcję wymagań w zakresie wsparcia, którą przekazuje do państwa-gospodarza.

Wsparcie przez państwo-gospodarza realizowane jest na różnych szczeblach dowodzenia i administracji państwowej. Istotnym elementem przygotowania wsparcia jest pozyskanie informacji o wielkości jego potrzeb.

Ogólne potrzeby zostają określone na etapie wstępnego planowania operacji lub ćwiczenia i przesłane do odpowiednich organów państwa-gospodarza. Dowódcy wojsk sojusznicznych (organizatorzy ćwiczenia) określając zakres operacji i wielkość sił, już na wstępnym etapie ustalają przybliżony zakres wsparcia, którego będą oczekiwali. W trakcie dalszego planowania operacji przybliżone zakresy wsparcia zostają uszczegółowione.

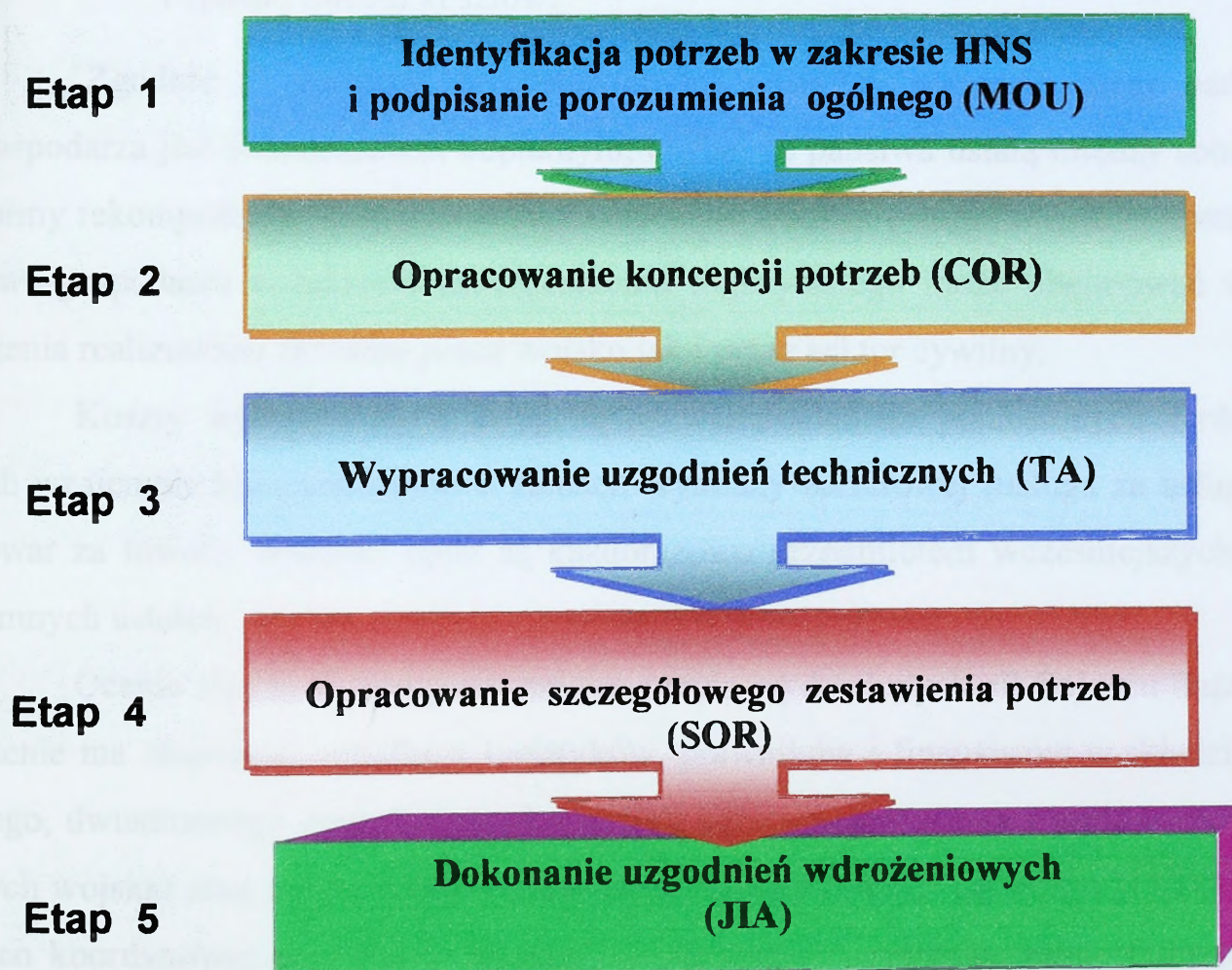
Podstawową do rozpoczęcia przygotowań bezpośrednich w zakresie HNS jest podpisanie porozumienia ogólnego w *formie* memorandum w sprawie porozumienia (**MOU** – *Memorandum of Understanding*). Porozumienie to jest podpisywane na szczeblu rządowym (często podpisy pod takim memorandum składają ministrowie obrony, jak miało to np. miejsce podczas tworzenia Nordycko-Polskiej Brygady SFOR oraz podczas przygotowania ćwiczenia STRONG RESOLVE – 2002).

Porozumienia i umowy mają rangę dokumentów międzynarodowych i określają zakres i terminy realizacji świadczeń oraz obowiązujące standardy. Generalnie zawierają je naczelne organa państw uczestniczących w procesie wsparcia przez państwo-gospodarza, ale dopuszcza się, że w imieniu państw wysyłających swoje wojska umowy będą zawierali odpowiedni Dowódcy NATO lub ich pełnomocnicy. Proces negocjacji powinien odbywać się jednak w ścisłym kontakcie z tymi państwami i przy przestrzeganiu zasad wzajemnego informowania. Podstawą regulacji wzajemnych świadczeń jest zawieranie kontraktów (umów) poprzez składanie zamówień na materiały i usługi wojskowe oraz cywilne przez kraje wysyłające swoje wojska lub Dowódcę NATO na zasadach komercyjnych. Kontraktowanie usług ze źródeł lokalnych powinno być prowadzone pod nadzorem prawnym i finansowym NATO, a ich realizacja wymaga gwarancji ze strony państwa-gospodarza.

Kolejną ze stosowanych procedur w zakresie planowania wsparcia HNS jest podpisanie uzgodnień technicznych (TA – *Technical Arrangement*). Stanowią one wytyczne konieczne do szczegółowego wspólnego planowania HNS przez państwo wysyłające i państwo-gospodarza. Powinny one obejmować ogólne warunki, procedury, uzgodnienia prawne i finansowe do rozpoczęcia porozumień na wyższych szczeblach. Zawiera się je zwykle są na odpowiadających sobie wzajemnie szczeblach wojskowych.

Ostatnim etapem w postępowaniu proceduralnym, po opracowaniu zestawień potrzeb (*Statement of Requirement – SOR*) jest przygotowanie wdrożenia przyjętych uzgodnień. Jeżeli zachodzi taka potrzeba powołuje się Połączony Komitet Wykonawczy, w skład którego wchodzi reprezentanci krajów wysyłających i przyjmujących oraz określonych dowódców NATO w celu kierowania procesem implementacyjnym i opracowania Połączonych Uzgodnień Implementacyjnych (*JIA – Joint Implementation Arrangement*). JIA są szczegółowymi dokumentami zawierającymi wszystkie dane wystarczające do umożliwienia dowództwom wojskowym i państwu-gospodarzowi realizację HNS zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami i możliwościami.

Planowanie wsparcia przez państwo gospodarza i związane z tym negocjacje porozumień mają charakter dynamiczny i przebiegają wg prezentowanej poniżej kolejności. Etapy planowania wsparcia HNS przez państwo-gospodarza przedstawia rysunek 15.

Rys.15. Etapy planowania wsparcia logistycznego przez państwo-gospodarza

Źródło: Opracowanie zespołu autorskiego na podstawie AJP-4.5(A).

Po zakończeniu planowania państwo-gospodarz może przesyłać do państwa (państw) wysyłającego i właściwego dowódcy NATO „Plan wsparcia wojsk przez państwo-gospodarza”, w którym zostają ujęte wszystkie potrzeby zgłoszone zarówno przez państwo wysyłające (w przypadku sił wielonarodowych państwa wysyłające) jak i właściwego Dowódcę NATO.

Plan wsparcia przez państwo-gospodarza opracowywany jest w formie tabeli, w której zawarte są:

- a) potrzeby zgłaszane przez państwa sojusznicze, w tym: przedmiot zaopatrzenia (usługi), miejsce realizacji, terminy realizacji i zakres świadczenia;
- b) możliwości państwa-gospodarza, w tym: zakres świadczenia, organy zabezpieczające (jednostki wojskowe, inne instytucje, firmy cywilne), warunki zamówienia i usługi, koszt planowanych do realizacji przedsięwzięć i sposób zwrotu kosztów.

Zgodnie z zasadami przedstawionymi powyżej, wsparcie przez państwo-gospodarza jest świadczeniem odpłatnym, chyba, że państwa ustalą między sobą inne formy rekompensaty i rozliczenia za świadczone środki i usługi. Wsparcie przez państwo-gospodarza w zakresie zabezpieczenia logistycznego może obejmować świadczenia realizowane zarówno przez wojsko jak i przez sektor cywilny.

Koszty wykonywanych usług są odzwierciedleniem poniesionych wydatków lub wzajemnie kompensowane w ramach wymiany barterowej (usługa za usługę lub towar za towar). Warunki opłat są każdorazowo przedmiotem wcześniejszych wzajemnych ustaleń.

Ocenia się, że w przygotowaniu wsparcia wydzielonych sił Sojuszu duże znaczenie ma zespalanie wysiłków logistyków, prawników i finansistów w składzie jednego, dwustronnego zespołu (przedstawicieli państwa-gospodarza i krajów wysyłających wojska) oraz sztabu zainteresowanego dowódcy NATO. Dowódca NATO powinien koordynować negocjacje między uczestnikami, organizując pracę Połączonego Komitetu Koordynującego HNS *JHNSSC (Joint HNS Steering Committee)*. Pracuje on równoległe z zespołem przygotowującym plan operacyjny i zapewnia przygotowanie HNS dla wydzielanych sił.

W wypadku uruchomienia misji wojsk NATO personel JHNSSC monitoruje realizację wsparcia i zapewnia kierowanie nim stosownie do zmieniającej się sytuacji.

7.3. Zadania logistyczne realizowane w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza

Analiza zakresów wsparcia logistycznego poszukiwanego w ramach HNS, dokonana na podstawie przygotowań do ćwiczenia „*Strong Resolve 2002*”¹¹⁴, prowadzi do wniosku, że będzie ono pochodną konkretnej dyslokacji wojsk wynikającej z potrzeb operacyjnych i położenia wykorzystywanej infrastruktury.

W pierwszej kolejności logistyka skupia się na wyborze punktów przyjęcia (wejścia) wojsk w obszar operacyjny – portach morskich, lotniskach i stacjach kolejowych. Następnie wybiera się łatwo dostępne, użyteczne, a wymagające możliwie niewielkich zabiegów o ich uzyskanie, rejony rozmieszczenia wojsk (zbiórki, wyczekiwania, ześrodkowania i wyjściowe). Na koniec ustala się łączące je linie komunikacyjne (drogi, koleje lub drogi śródlądowe), przy wyborze których należy kierować się także kierunkami przewidywanych działań wojsk.

O wyborze rejonów rozmieszczenia decydują dwa czynniki: występowanie warunków dogodnych do zakwaterowania lub biwakowania wojsk oraz parkowania i obsługi pojazdów jak też – czynnik drugi – potrzeby związane z przewidywanym charakterem działań wojsk. Wybór rejonu jest zwykle kompromisem pomiędzy potrzebami a możliwościami i poprzedza go z zasady rekonesans w terenie. Już wtedy ocenia się możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury, zasoby miejscowe oraz dostępne usługi.

Zintensyfikowanie poszukiwań ma miejsce po dokonaniu wyborze rejonu. Ich celem jest potwierdzenie i udokładnienie możliwości uzyskania pomocy logistycznej ze źródeł wojskowych lub zasobów obronnych. Ewentualny niedostatek uzupełnia się kontraktowaniem dostaw i usług na wolnym rynku w cywilnych podmiotach gospodarczych. Na tym etapie nieodzowna jest pomoc przedstawicieli władz wojskowych i cywilnych, w tym zwłaszcza terytorialnych organów dowodzenia i organów wojsko-

---

114 Wstępne sprawozdanie z rekonesansu do ćwiczenia NATO pk. „*Strong Resolve – 2002*” w dniach 21-27.02.2001 r.; Sprawozdanie z przebiegu Głównej Konferencji Planistycznej do ćwiczenia „*Strong Resove -2002*” w syndykacie logistyki, Ważniejsze tezy i wnioski z *Końcowej Konferencji Planistycznej* ćwiczenia „SR-02”.Materiały uzyskane w POW.

wych logistyki stacjonarnej. Ich atutem jest nabyte w ramach przygotowań obronnych rozeznanie w dyslokacji źródeł zaopatrzenia i infrastruktury oraz znajomość ich możliwości.

Ważne i szczególnie przydatne dla potrzeb HNS obiekty i urządzenia powinny zostać określone, zewidencjonowane i odpowiednio przystosowane do przyszłych potrzeb w ramach przygotowania systemu HNS do działania. Charakterystykę obiektów przedstawia się we wspomnianym wyżej „Katalogu możliwości” opracowywanym zbiorowo, pod egidą centralnego organu logistyki wojskowej przy współudziale środowiska cywilnego.

Pomoc w obszarze logistyki stanowi zasadniczy, ale nie jedyny sposób wsparcia udzielanego przez państwo-gospodarza. Jego celem jest zwiększenie (uzupełnienie) możliwości logistyki organicznej wojsk państw NATO. Zwiększenie, a nie zastąpienie – albowiem każde wojska wysyłane poza granice macierzystego kraju muszą dysponować określoną autonomicznością. Będą one zainteresowane dopełnieniem możliwości logistycznych organicznych oddziałów i pododdziałów lub też w skrajnych przypadkach całkowitym zwolnieniem ich z realizacji niektórych zadań (np. transportu powietrznego rannych i chorych żołnierzy, realizowania dowozów ŚBiM na duże odległości)¹¹⁵.

Uzyskana na miejscu pomoc pozwala przyspieszyć i poprawić warunki przyjęcia, rozmieszczenia i utrzymania znacznej ilości wojsk. Dlatego wykorzystanie istniejącej infrastruktury ma kluczowe znaczenie dla efektywności działań, w tym dla obniżenia kosztów funkcjonowania logistyki. Ocenia się, że przydatne będą nie tylko materialne możliwości gospodarza. Z reguły miejscowe jednostki wojskowe lub firmy cywilne mogą wykonać więcej, a nawet lepiej – z racji znajomości języka, zwyczajów, terenu, sieci komunikacyjnej, wyposażenia i zasad obsługi niektórych urządzeń.

Zespół autorski ocenia, że zasadniczym ograniczeniem w dostępności wsparcia logistycznego realizowanego na rzecz wydzielanych przez państwa Sojuszu kontyngentów wojskowych może być zaangażowanie sił państwa-gospodarza w realizację zadań na rzecz wojsk własnych i ludności albo brak standaryzacji w ŚBiM (amunicji, sprzętu, materiałów i paliwa) oraz w UiSW.

---

¹¹⁵ NATO ALP-9(C)). *Doktryna logistyczna sił lądowych*. P. 204a.

Możliwość realizowania wsparcia i jego jakość są także uzależnione od położenia miejsca, gdzie ma być ono świadczone. Np. na terenach rolniczych łatwiej będzie pozyskać żywność, a na obszarach zurbanizowanych obiekty infrastruktury. Wiąże się z tym kwestia wojskowego zorganizowania przestrzeni kraju – gęstości baz i garnizonów wojskowych. Im sieć garnizonów jest bardziej gęsta tym łatwiej o miejscowe, wyspecjalizowane wsparcie dla wydzielonych do sił wielonarodowych kontyngentów wojskowych. Liczne garnizony i poligony ułatwiają także przyjęcie i rozmieszczenie wojsk sojuszniczych bez konieczności zawierania umów najmu z ich prawnymi i cywilnymi właścicielami.

Mimo, że udzielane wsparcie logistyczne wojsk państw NATO ma *de facto* charakter pomocniczy¹¹⁶, państwo-gospodarz zobowiązane jest do maksymalizowania podejmowanego wysiłku.

Dostawy zaopatrzenia oraz usługi logistyczne, jakie mogą być świadczone w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza zawiera *Katalog możliwości wsparcia przez państwo-gospodarza*. Wynika z niego, czy państwa sojusznicze wysyłające swoje wojska poza granice swojego kraju (do działania na terytorium państwa sojuszniczego) mogą korzystać z:

- lotniczych i morskich portów załadowania i wyładowania;
- usług w portach lotniczych i morskich: urządzenia portowe, obsługa, place, magazyny, składy, ochrona, naprawy (remonty), ekspresowe remonty uszkodzonych lotnisk, itp.;
- dostaw amunicji, a także: udostępnianie magazynów amunicyjnych, transportu do przewozu amunicji, obsługiwanie materiałów wybuchowych, itp.;
- cywilnej siły roboczej: (zespoły pracowników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych);
- usług budowlanych (montaż konstrukcji, odbudowa obiektów, w tym infrastruktury transportowej, budowa mostów, itp.);
- usług pomocniczych (zakwaterowanie, administracja, magazynowanie, itp.);
- dostaw paliw płynnych a także: dostęp do składów paliwowych, rurociągów pa-

¹¹⁶ Pomocniczy – pomagający komuś, wykonujący dodatkowe, niesamodzielne prace; służący jako pomoc, ułatwienie; posiłkowy, dodatkowy. Słownik języka Polskiego. T.II, PWN, Warszawa 1979, s. 796.

liwowych, usług laboratoryjnych, itp.;

- infrastruktury technicznej do wykonywania remontów UiSW, w tym także ewakuacji i ratownictwa technicznego, itp.;
- pomocy medycznej w nagłych wypadkach, wydzielonych na ich potrzeby określonej liczby łóżek w szpitalach, ewakuacji medycznej itp.;
- usług prasowych oraz zabezpieczenia przyjmowania delegacji (baza hotelowa i gastronomiczna, transport, przewodnicy, łączność, itp.);
- żywienia i opieki medycznej jeńców i osób internowanych;
- rejonów do ześrodkowania (rozśrodkowania) wojsk i wsparcia realizowanego w tym zakresie (magazynowanie zapasów, pomoc w rozliczeniach finansowych za świadczone usługi, itp.);
- zaopatrzenia wojsk i świadczenia usług gospodarczo-bytowych (dostaw żywności, wody, zakwaterowania stanów osobowych, pralni i łaźni);
- poligonów (zakwaterowanie, usankcjonowanie wykorzystania poligonów, określenie ograniczeń, przedsięwzięcia bhp, itp.);
- usług transportowych oraz zabezpieczenia przemieszczenia wojsk (regulacja ruchu, środki transportowe, przechowywanie wyposażenia w tym w kontenerach i bez, itp.)
- zbiorów informacji o terenie, infrastrukturze, przeszkodach naturalnych i sztucznych oraz zasobach materiałowych możliwych do wykorzystania przez wojska sojusznicze.

Wiele państw członkowskich Sojuszu redukuje zakres możliwej pomocy i wprowadza narodowe ograniczenia. Np. w WL USA pozyskiwanie HNS nie obejmuje i pozostawia w gestii narodowej:

- sortowanie rannych przed ewakuacją medyczną;
- badanie weterynaryjne zwierząt;
- przechowywanie amunicji chemicznej;
- ratownictwo medyczne rannych żołnierzy;
- identyfikowanie zwłok poległych żołnierzy¹¹⁷.

---

¹¹⁷ FM 54-40: *Area Support Group*. Washington 1995, Rozdział 9.

Według poglądów polskich teoretyków logistyki - oczekiwania wojsk państw członków NATO wobec logistyki oscylują wokół 5 (pięciu) zasadniczych problemów, którym powinny (muszą) sprostać wojskowe systemy logistyczne¹¹⁸. Są to:

- zabezpieczenie logistyczne wojsk prowadzących działania na obszarze własnego kraju i poza jego granicami;
- wsparcie logistyczne wojsk państw sojuszniczych (NATO) prowadzących działania, bądź przemieszczających się przez terytorium państwa-gospodarza (HNS);
- zapewnienie możliwości korzystania z dostaw zaopatrzenia i świadczonych usług logistycznych udostępnianych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza (HNS);
- zapewnienie sojuszniczych dostaw zaopatrzenia dla wojsk własnych, zarówno podczas prowadzenia działań na obszarze własnego kraju, jak i poza jego granicami;
- posiadanie zdolności do realizacji zadań w ramach logistyki wielonarodowej.

Zgodnie z założeniami logistyki NATO wsparcie *HNS* realizuje się głównie siłami wojskowymi, z wykorzystaniem zasobów wojskowych państwa-gospodarza. Równocześnie dąży się jednak do maksymalizacji wykorzystania możliwości środków cywilnych, jeśli jest to celowe, realne, dostępne na czas i korzystne finansowo. Użycie zasobów cywilnych wiąże się bowiem z angażowaniem gospodarki państwa-gospodarza (niekiedy z jej mobilizacją) i jest łatwo dostępne raczej w rejonach przemysłowych, przy czym sięganie do cywilnych źródeł zasilania pozwala utrzymywać nienaruszone zasoby własne wojska i obniżyć koszty podejmowanych działań.

7.4. Wnioski

1. W sytuacji coraz częstszego prowadzenia przez kontyngenty wojskowe działań poza obszarem własnego kraju, a nawet poza obszarem odpowiedzialności Sojuszu, problem pozyskania niezbędnych im zasobów logistycznych oraz ich zabez-

---

¹¹⁸ Nowak E., *Kierunki przebudowy systemu wojskowego RP w świetle wymagań i potrzeb sojuszniczych*, Materiały z konferencji naukowej, AON 2001.

pieczenia logistycznego, nabiera szczególnego znaczenia. Przedsięwzięcia realizowane w ramach HNS obejmują głównie zadania wsparcia logistycznego zmierzające do:

- podtrzymywania zdolności bojowej i swobody działania wojsk sojusznicych;
  - zaspakajania ich potrzeb w zakresie dostaw ŚBiM oraz świadczenia usług logistycznych.
2. Wyniki przeprowadzonych badań potwierdzają, że wywiązanie się przez poszczególne państwa z obowiązku zapewnienia zasobów logistycznych wydzielanym przez nie kontyngentom narodowym, a także ich zabezpieczenia logistycznego, w pełnym zakresie funkcjonalnym, to zadanie złożone i trudne. Trwające w dalszym ciągu poszukiwania rozwiązań tego problemu potwierdzają tezę o skomplikowanym charakterze zabezpieczenia logistycznego wojsk wydzielanych do działań w składzie sił wielonarodowych, na terytorium innego państwa.
  3. Złożoność i trudność, wynikające już z samego charakteru współczesnych operacji, które w znacznym stopniu determinują skuteczność wykonywanych zadań, wyraźnie podnoszą znaczenie zabezpieczenia logistycznego, odpowiadającego potrzebom realizujących je wojsk.
  4. W warunkach organizowania zabezpieczenia logistycznego poza granicami kraju, uwidacznia się potrzeba znalezienia i posiadania, przez państwo wydzielające swoje wojska, nowych, innych niż własne, źródeł zasobów oraz adekwatnych, innych niż wyłącznie narodowe, sposobów zabezpieczenia logistycznego, dostosowanych do warunków rozmieszczenia i działania kontyngentu.
  5. Posiadanie szerokiego dostępu do różnorodnych źródeł i sposobów zabezpieczenia logistycznego, szczególnie w warunkach prowadzenia działań nie wynikających z treści art. 5. Traktatu Waszyngtońskiego oraz podczas operacji poza obszarem odpowiedzialności Sojuszu, znacznie zwiększa możliwości organizacyjne i ułatwia wariantowanie zabezpieczenia logistycznego kontyngentu wojskowego.
  6. Biorąc to pod uwagę, dalszy wysiłek badawczy w powyższym względzie należy skupić na doskonaleniu możliwości pozyskiwania wsparcia dla wydzielanego kontyngentu, w tym poszukiwania rozwiązań dotyczących:

- obowiązków państw biorących udział w przygotowaniu i realizacji HNS, ze szczególnym uwzględnieniem państwa wysyłającego kontyngent swoich wojsk na terytorium państwa gospodarza;
- zakresu zadań jakie powinny zostać zrealizowane w procesie przygotowania HNS, ze szczególnym uwzględnieniem zadań szczebla taktycznego wojsk;
- możliwości stosowania innych procedur przygotowania HNS oraz innych, mniej formalnych sposobów pozyskiwania wsparcia logistycznego poza granicami kraju.

8. KIEROWANIE ZABEZPIECZENIEM LOGISTYCZNYM KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH WYDZIELANYCH DO OPERACJACJI POZA GRANICAMI KRAJU

8.1. Właściwości ogólne

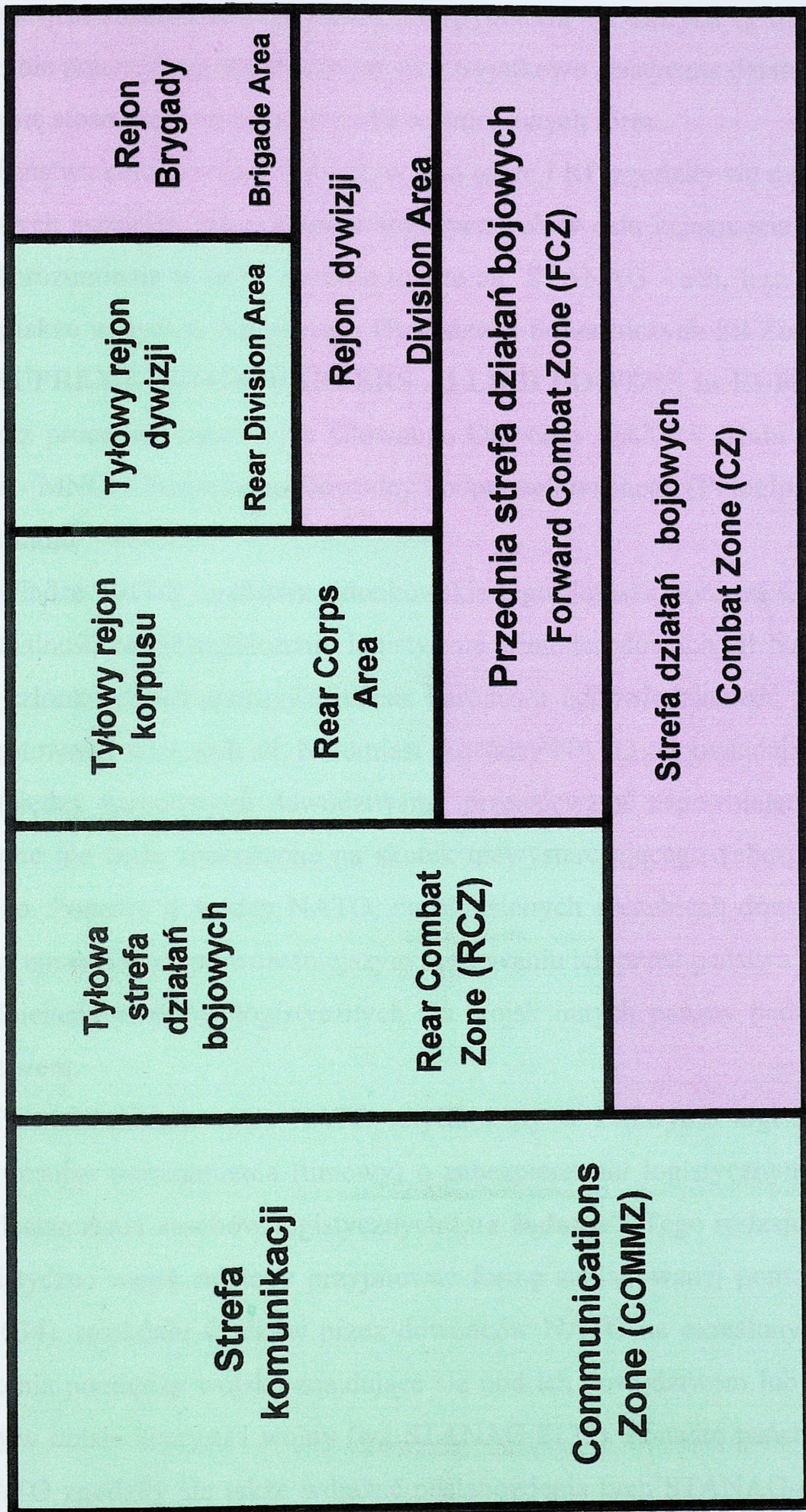
W operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi lub koalicyjnymi każde państwo posiada swój własny narodowy system kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojskowych wydzielonych do składu sił wielonarodowych. Nie mniej jednak, wraz z zapoczątkowanymi od 1990 roku zmianami strategii i struktury sił zbrojnych NATO, państwa członkowskie uzgodniły, że istnieje potrzeba wspólnej odpowiedzialności za zabezpieczenie logistyczne wielonarodowych formacji NATO.

Organizacja pola walki podstawowych sił obrony w Sojuszu obejmuje: Rejony brygadowe i Tyłowy rejon dywizji, które łącznie stanowią Rejon dywizji. Za Rejonami dywizji organizuje się Tyłowy rejon korpusu, który łącznie z rejonem dywizji stanowią Wysuniętą strefę działań bojowych. Za tą strefą organizowana jest Tyłowa strefa działań bojowych, która łącznie z poprzednimi rejonami i strefami określana jest mianem Strefy działań bojowych. Bezpośrednio za tą strefą rozwijana jest Strefa komunikacyjna. Organizację pola walki w działaniach obronnych przedstawia rys.16.

Oddziały (jednostki) w Wysuniętej strefie działań bojowych są zwykle zabezpieczane przez ich organiczne jednostki logistyczne. Narodowe organy logistyczne i dowódcy narodowi w Wysuniętej strefie działań bojowych są odpowiedzialni za uzupełnianie zaopatrzenia w podległych wojskach.

W czasie kryzysu i wojny narodowe jednostki logistyczne szczebla operacyjnego będą działały głównie w Tyłowej strefie działań bojowych. Natomiast Strefa komunikacji jest tyłową częścią Teatru Działań Wojennych (TDW). Obejmuje ona linie komunikacyjne, przedsiębiorstwa i inne organizacje potrzebne do natychmiastowego zabezpieczenia i utrzymania wojsk w gotowości bojowej.

Narodowe systemy logistyczne wojsk pomimo, że różnią się organizacyjnie w poszczególnych państwach Sojuszu, w swojej działalności kierują się tzw. formą „ściągnięcia”, zgodnie z którą jednostki wymagające uzupełnienia zaopatrzenia składają prośby lub zapotrzebowania stosując standardowe procedury i dokumenty. Jednak zgodnie z Doktryną Logistyczną AJP-4(A). mogą one wymagać tzw. automa -

Rys. 16. Organizacja pola walki w działaniach obronnych

Źródło: AJP-4(A)

tycznego uzupełniania wybranych rodzajów lub asortymentów zaopatrzenia i wówczas konieczne jest stosowanie tzw. formy „wypychania”. Doktryna ta traktuje bowiem zarządzanie potencjałem logistycznym jako wyjątkowo elastyczne działanie, w którym zakłada się stosowanie na przemian obu wymienionych form.

Państwa członkowskie NATO, w tym także i RP zgodziły się na standaryzację określonych aspektów ich systemów logistycznych w celu osiągnięcia interoperacyjności. Porozumienia te są w zasadzie oparte na STANAG - ach, lecz istnieją i obowiązują także wytyczne Naczelnego Dowództwa Sojusznicznych Sił Zbrojnych w Europie (**SUPREME HEADQUARTERS ALLIED POWERS in EUROPE - SHAPE**) oraz procedury operacyjne Głównego Dowódcy NATO (**Main NATO Commander - MNC**) i Naczelnego Dowódcy Podporządkowanego (**Principal Subordinate Command - PSC**).

Władze NATO i państwa członkowskie tego Sojuszu ponoszą kolektywną odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne wielonarodowych sił NATO. Na państwach członkowskich spoczywa jednak narodowa odpowiedzialność za podtrzymywanie gotowości własnych sił. Natomiast dowódcy NATO odpowiadają za koordynację, pomiędzy narodowymi dowództwami, przedsięwzięć zapewniających, że plany operacyjne nie będą zniweczone na skutek niewystarczającego zabezpieczenia logistycznego. Ponadto dowódcy NATO, na określonych szczeblach dowodzenia, mogą posiadać uprawnienia, po wcześniejszym scedowaniu ich przez państwa członkowskie, do rozdzielania zasobów logistycznych dla wojsk innych państw będących pod ich dowództwem.

Państwa członkowskie NATO ratyfikowały w Doktrynie logistycznej AJP – 4(A) i stosując porozumienia (umowy) o zabezpieczeniu logistycznym zobowiązały się do dostarczania zasobów logistycznych „na żądanie”. Tego rodzaju zabezpieczenie logistyczne wojsk miałyby przyjmować formę zaplanowanej pomocy (wg STANAG 2034), rozdziału środków przez dowódców NATO na określonych szczeblach dowodzenia pomiędzy wojska znajdujące się pod ich dowództwem lub pomocy logistycznej w czasie kryzysu i wojny (wg STANAG 2135). Ponadto państwa członkowskie NATO zgodziły się także wdrażać postanowienia tych STANAG-ów do swoich doktryn narodowych i procedur.

Władze NATO kreują procedury zarządzania zabezpieczeniem logistycznym wojsk w narodowych siłach zbrojnych jedynie w takim zakresie, na który składają się ogólne interesy tego Sojuszu. Natomiast państwa członkowskie są zobowiązane organizować dla własnych wojsk takie systemy logistyczne, które będą zdolne realizować zadania logistyczne na właściwym poziomie. Osiągalne to jest między innymi przez uzyskanie w narodowych systemach logistycznych odpowiedniego poziomu standaryzacji obowiązującej w NATO.

Zarządzanie potencjałem logistycznym przez Główne Dowództwa Podporządkowane (PSC) i dowództwa narodowe wymaga uporządkowania kompetencji w ich wzajemnych relacjach w oparciu o założenia doktrynalne. W NATO we wspólnych operacjach w zarządzaniu systemami logistycznymi obowiązują następujące zasady¹¹⁹:

- każdy Główny Dowódca Podporządkowany (PSC) posiada w swoim sztabie personel J4 do operacyjnego planowania zabezpieczenia logistycznego wojsk, niezależnie od narodowej odpowiedzialności za zabezpieczenie własnych wojsk. Zasada jest, że zarządzanie zasobami logistycznymi pozostaje w kompetencjach państw członkowskich i całość potencjału pozostaje własnością tych państw. Kompetencje, związane z zarządzaniem potencjałem logistycznym, państwa członkowskie mogą na zasadzie uzgodnień przekazać na rzecz Dowódcy NATO, a nawet mogą się zrzec na rzecz tego dowódcy praw własności;
- niektórym Głównym Dowódcom Podporządkowanym (PSC) i innym dowódcom NATO, na zasadzie wzajemnych uzgodnień z krajami członkowskimi tego sojuszu, przyznano więcej uprawnień i odpowiedzialności nad zasobami logistycznymi, nawet do ich fizycznej kontroli. Tam gdzie takie rozwiązanie zastosowano, nastąpiło przejście przez Główne Dowództwo Podporządkowane (PSC) odpowiedzialności za zarządzanie potencjałem logistycznym. Jednocześnie państwa wydzielające wojska dla Głównego Dowódcy Podporządkowanego współpracują z tym dowódcą, który pełni rolę koordynatora wsparcia logistycznego podczas wspólnych operacji;

---

¹¹⁹ Z. Kurasiński, A. Przeździecki, *Preferowana organizacja kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych w operacjach prowadzonych siłami koalicyjnymi na obszarze własnego kraju i poza jego granicami*, w: *Kierowanie zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych „LOGO-KIER”*, DWład Logistyka, Warszawa 1999, s. 52.

- komórki J4 w Głównym Dowództwie Podporządkowanym (PSC) muszą zapewniać jego dowódcy stosowne oceny lub oszacowania zdolności (wydajności) logistycznej w proponowanych (wypracowanych) wariantach użycia wojsk. Dowódca NATO może żądać uprawnień, od państw sojusznicznych do, rozdzielania zasobów logistycznych, gdy będzie to niezbędne;
- procedury zarządzania systemem logistycznym powinny umożliwić Głównemu Dowódcy Podporządkowanemu wgląd w zasoby narodowe, zarówno wojsk oddanych pod jego dowodzenie, jak też w zasoby dostarczane tym wojskom. Pożądane jest aby potrzeby logistyczne wojsk w planowanych działaniach wynikały z wielkości oczekujących je zadań. W warunkach gdy zabezpieczenie logistyczne określonych wojsk będzie niewystarczające, dowódca NATO jest uprawniony do zmiany adresata dostaw zaopatrzenia nadchodzących z poszczególnych krajów. Upoważnienie dowódcy NATO do redystrybucji narodowych dostaw zaopatrzenia wymaga osiągnięcia przez wojska sojusznicze odpowiedniego poziomu interoperacyjności logistycznej.

8.2. Organizacja kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów

Przeprowadzona analiza literatury dotyczącej doświadczeń funkcjonowania PKW jak też zapoznanie z wnioskami z misji pokojowych pełnionych przez jednostki wojskowe 2 Korpusu Zmechanizowanego oraz własne doświadczenia członków zespołu autorskiego skłaniają do postawienia tezy, że organizacja kierowania wsparciem logistycznym kontyngentów SZ RP, uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju, jest bardzo skomplikowana i stwarza organom logistycznym SZ RP wiele trudności. Wynika to z konieczności jednoczesnego przygotowania i obsługiwania kilku, a w niektórych okresach nawet kilkunastu kontyngentów wydzielonych do pełnienia różnego rodzaju misji. Ponadto, operacje te prowadzone są w różnych miejscach na świecie, z reguły znacznie oddalonych od kraju. Powyższe trudności dodatkowo potęguje fakt zmienności uwarunkowań logistycznych wykonywania zadań, wynikający z panującego na obszarze operacji klimatu, możliwości wykorzystania infrastruktury logistycznej czy stanu sieci transportowej.

W ocenie zespołu autorskiego pomimo posiadania 50-letnich doświadczeń udziału w operacjach pokojowych¹²⁰, przygotowania i wydzielenia kontyngentów do ponad 50 misji, w których uczestniczyło ok. 50 tys. żołnierzy, w organach logistyki SZ RP nie ma wyspecjalizowanego i odpowiednio przygotowanego pionu do organizowania w układzie wielonarodowym wsparcia logistycznego oddziałów uczestniczących w operacjach stabilizacyjnych (pokojowych). Do tej pory znaczna część zadań logistycznych jest przydzielona do różnego rodzaju jednostek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej (Logistyka Sztabu Generalnego, Logistyka DWL, Departament Wojskowych Spraw Zagranicznych, Zakład Budżetowy „Wojskowe Misje Pokojowe”). Wymusza to konieczność organizowania za każdym razem od „nowa” wsparcia logistycznego jednostek wojskowych wytypowanych do operacji pokojowych, przy braku etatowych zespołów specjalistów w dziedzinie prawa, zawierania kontraktów na usługi logistyczne, organizowania systemu zaopatrywania w układzie międzynarodowym czy organizacji współpracy z miejscowymi organami cywilnymi.

Mając na uwadze założenia systemu dowodzenia wojskami lądowymi i wynikające z niego zadania planistyczno-wykonawcze dla organów logistycznych na poszczególnych szczeblach organizacyjnych wojsk, zdaniem autora, kierowanie wsparciem logistycznym kontyngentów powinno odbywać się w sposób scentralizowany i być realizowane przez wyspecjalizowany organ. Mógłby być nim specjalnie powołany do tego **Oddział wsparcia logistycznego PKW**¹²¹, projektowanego do utworzenia Inspektoratu Logistyki podległy Dowództwu Wsparcia Narodowego¹²², który powinien planować i organizować wsparcie logistyczne wszystkich kontyngentów wydzielanych z SZ. W swoim składzie powinien posiadać specjalistów od: zawierania kontraktów na dostawy zaopatrzenia i usługi logistyczne, organizacji logistyki wielonarodowej, działalności finansowo-bankowej, administracji, zabezpieczenia: mate-

¹²⁰ *Misje pokojowe i humanitarne Wojska Polskiego 1953-2001*, Biuro Prasy i Informacji MON, 2001 s. 18.

¹²¹ Koncepcja struktury organizacyjnej logistyki planowania i logistyki wykonawczej kontyngentów wojskowych wydzielonych do udziału w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju zostanie przedstawiona w drugiej części niniejszego tematu badawczego.

¹²² **Dowództwo Wsparcia Narodowego** (DWN) byłoby przeznaczone do realizacji zadań wchodzących obszaruowo w zakres działania obrony terytorialnej, wszechstronnego wsparcia logistycznego, wsparcia państwa gospodarza uzupełniania wojsk, administracji wojskowej, a także współdziałania z gospodarką i przemysłem obronnym na rzecz sił zbrojnych. Ponadto w ramach DWN powinna być zintegrowana na szczeblu centralnym logistyka sił zbrojnych tzw. logistyka konsumenta występująca w trzech dowództwach RSZ. J. Maj, *Dowodzenie siłami zbrojnymi (aspekt narodowy i sojuszniczy)*, AON, Warszawa 2003, s. 240.

riałowego, technicznego, medycznego i transportowego oraz kierowania zabezpieczeniem logistycznym.

Zdaniem zespołu autorskiego zasadnicze zadania logistyki wykonawczej na rzecz jednostek wydzielanych kontyngentów wojskowych, powinny realizować specjalistyczne jednostki logistyczne. Ocenia się, że organizowanie od podstaw takich jednostek w każdym wypadku wydzielania kontyngentu wojskowego jest mało efektywne i nie zapewnia rozwiązań systemowych w logistyce SZ RP. Uważa się, że takie specjalistyczne jednostki i komórki logistyczne jakie funkcjonują w systemach logistycznych armii państw Sojuszu powinny posiadać etat i zostać podporządkowane organizacyjnie dowódcom BLog. Takie podejście do rozpatrywanego problemu wynika z podobieństwa zadań, jakie realizują obecnie pododdziały 10 BLog. W każdym bowiem wypadku zachodzi konieczność wydzielania grup i elementów wsparcia logistycznego działających na rzecz poszczególnych kontyngentów wojskowych, niezależnie od miejsc prowadzenia operacji siłami sojuszniczymi (koalicyjnymi) czy pełnienia misji pokojowej. Ponadto, pozwoliłoby to na jednolite organizowanie szkolenia kadry zawodowej i żołnierzy służby zasadniczej z zakresu działalności logistycznej na realizowanej potrzeby jednostek wydzielonych do Sojuszu, operacji pokojowych oraz ZT i samodzielnych oddziałów wojsk operacyjnych. Stworzyłoby to jednocześnie przesłanki do organizowania w przyszłości mobilizowanych (w razie potrzeb) jednostek, grup lub elementów wsparcia logistycznego, do tego celu wykorzystano by żołnierzy powoływanych z rezerwy¹²³.

Przewiduje się również, że nałożenie zadań wsparcia logistycznego kontyngentów wydzielanych z naszych SZ, uczestniczących w operacjach pokojowych na jednego wykonawcę pozwoli znacznie uprościć procedury ich zaopatrywania oraz rozliczeń finansowych, a tym samym wpłynie na osiągnięcie zwiększonej efektywności gospodarowania ich zasobami.

Sprawne kierowanie wsparciem logistycznym w kontyngentach uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju wymaga ich jednoznacznego

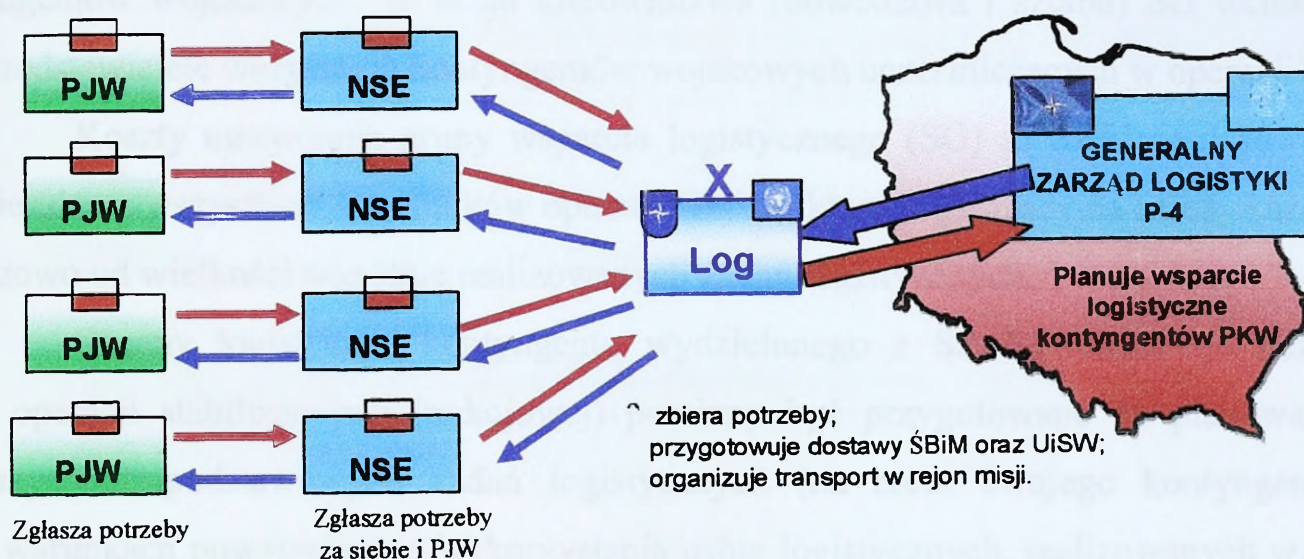
---

¹²³ Koncepcja struktury organizacyjnej jednostek przeznaczonych do zabezpieczenia kontyngentów wojskowych wydzielonych do udziału w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju zostanie przedstawiona w drugiej części niniejszego tematu badawczego.

podporządkowania jednemu organowi logistycznemu w kraju macierzystym¹²⁴. Poza tym warunek ten jest również niezbędny do zapewnienia drożnego obiegu informacji pomiędzy krajem macierzystym a kontyngentami związanymi przede wszystkim z organizacją dostaw zaopatrzenia, a także sprawozdawczością i ewidencją.

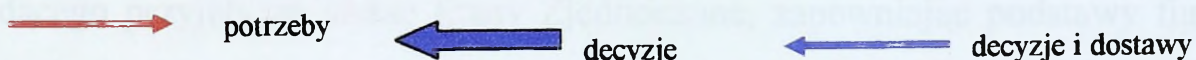
W ocenie zespołu nałożenie tylu zadań wsparcia logistycznego PKW na 10 BLog, a ponadto przydzielenie jej zadań operacyjnego zabezpieczenia ZT i samodzielnych oddziałów WL, przekracza jej możliwości wykonawcze¹²⁵.

Obowiązujący obecnie model kierowania wsparciem logistycznym kontyngentów uczestniczących w operacjach prowadzonych poza obszarem kraju przedstawia rysunek 17.

Legenda:

PJW- Polska jednostka wojskowa

Rys. 17. System kierowania wsparciem logistycznym kontyngentów SZ uczestniczących w operacjach poza obszarem kraju

Źródło: Opracowanie zespołu autorskiego

W ocenie zespołu, dobrym rozwiązaniem jest (biorąc pod uwagę duży zakres specyficznych zadań logistycznych realizowanych na rzecz jednostek wydzielanych z SZ RP do Sojuszu i znacznie zwiększony w ostatnim czasie zakres przedsięwzięć

¹²⁴ Obecnie kontyngenty wydzielone z WL uczestniczą w pięciu operacjach pokojowych (UNDOF – Syria i Izrael; UNIFIL – Liban; SFOR – Bośnia i Hercegowina; „Enduring Freedom” – Afganistan i „Iracka Wolność - IRAK).

¹²⁵ Strukturę organizacyjną BLog przedstawia załącznik 13.

wykonywanych na rzecz kontyngentów wydzielanych do operacji stabilizacyjnej i misji pokojowych przez 10 BLog) obecnie wdrażana koncepcja utworzenia drugiej brygady logistycznej. Przewiduje się, że w najbliższym czasie część zadań związanych ze wsparciem logistycznym PKW oraz jednostek wydzielonych do Sojuszu przejmie, 1 BLog, która obecnie kończy okres zgrywania bojowego oraz osiągania gotowości do działania.

W operacjach, prowadzonych przez wielonarodowe siły wojskowe, nad którymi patronat sprawuje NATO, do kierowania wsparciem logistycznym wojsk zwykle powoływana jest grupa wsparcia logistycznego (*Support Group — SG*), w której skład wchodzi NSE, realizujące zadania logistyczne na korzyść swoich (narodowych) kontyngentów wojskowych. W skład kierownictwa (dowództwa i sztabu) SG wchodzi przedstawiciele wszystkich kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacji¹²⁶.

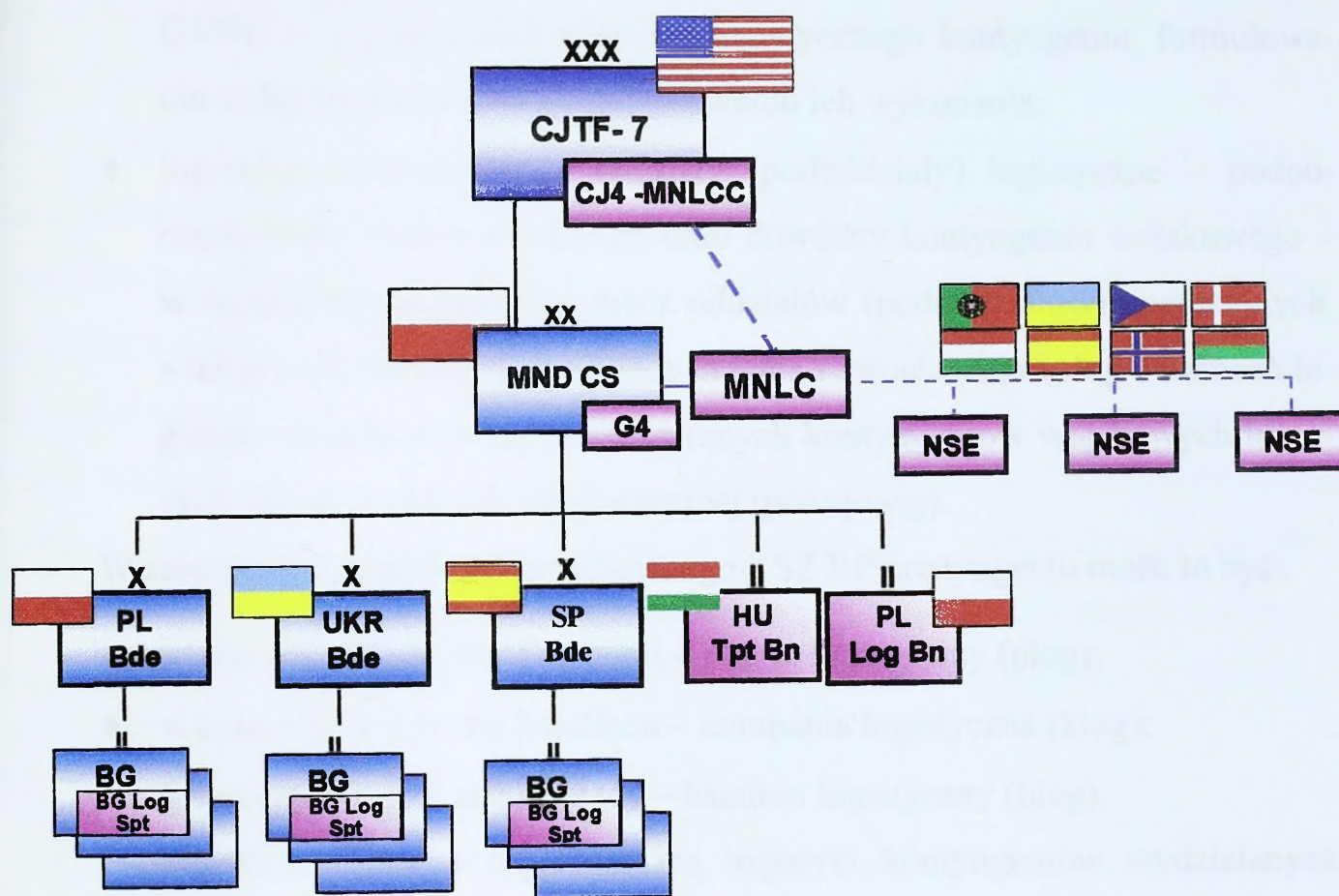
Koszty utrzymania grupy wsparcia logistycznego (SG) są rozkładane równomiernie na wszystkich uczestników operacji. Jej struktura organizacyjna zależy każdorazowo od wielkości wspólnie realizowanych zadań logistycznych.

Organy logistyczne kontyngentu wydzielonego z SZ RP biorącego udział w operacji stabilizacyjnej (pokojowej) powinny być przygotowane do planowania wszystkich podstawowych zadań logistycznych (na rzecz swojego kontyngentu) w warunkach powszechnego wykorzystania usług logistycznych, realizowanych w ramach logistyki wielonarodowej, oraz korzystania z usług świadczonych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza. Np. w operacji „Iracka wolność” funkcję państwa wiodącego przyjęły na siebie Stany Zjednoczone, zapewniając podstawy funkcjonowania logistyki wielonarodowej wszystkim biorącym w niej udział kontyngentom. Jednocześnie organy logistyczne powinny planować dostawy zaopatrzenia (wybranych ŚBiM) oraz wybrane usługi logistyczne (specjalistyczne lub gospodarczo-bytowe) na rzecz innych kontyngentów wojskowych, jako państwo wiodące lub państwo pełniące rolę specjalisty. Powoduje to, że zespoły logistyczne G4/S4 powinny posiadać odpowiednio rozbudowaną strukturę organizacyjną oraz specjalnie przeszkoloną w tym zakresie obsadę personalną poszczególnych zespołów funkcjonalnych. We wspomnianej powyżej operacji stabilizacyjnej SZ RP przyjmując odpowiedzialność za zarządza-

---

¹²⁶ Patrz rys. 2 – s. 24

nie jedną ze stref i organizując dowództwo wielonarodowej dywizji równocześnie z tym podjęły się koordynowania wsparciem logistycznym wchodzących w jej skład kontyngentów wojskowych. Strukturę organizacyjną logistyki, na przykładzie Wielonarodowej dywizji Centrum-Południe (MND CS) w Iraku, przedstawia rysunek 18.

Legenda:

- CJTF - wielonarodowe połączone siły zadaniowe
- MNLCC - wielonarodowe logistyczne centrum koordynacyjne
- MNLC - wielonarodowe centrum logistyczne
- NSE - narodowe elementy wsparcia logistycznego
- Bd - brygada, Tpt Bn - batalion transportowy, Log Bn - batalion logistyczny, BG - grupa bojowa

Rys. 18. Struktura organizacyjna logistyki Wielonarodowej dywizji Centrum-Południe (MND CS) w Iraku

Źródło: Opracowano na podstawie referatu wygłoszonego przez Szefa wielonarodowego centrum logistyki – MNLC MND CS wygłoszonego na konferencji naukowej, *Trudna stabilizacja*, AON 17.05.2004.

Doświadczenia ostatnich lat wskazują, że kierowanie wsparciem logistycznym oddziałów i pododdziałów w kontyngentach SZ RP prowadzących operacje poza obszarem kraju, powinno być realizowane podobnie jak w operacjach prowadzonych siłami narodowymi i sojuszniczymi. W związku z powyższym powinny one cha-

rakteryzować się wysoką interoperacyjnością logistyczną w zakresie organizacji kierowania (planowanie, ewidencja, sprawozdawczość, systemy łączności i informatyki).

Funkcje te powinny sprawować organy logistyczne specjalizujące się w:

- ◆ logistyka planowania (podległa szefowi sztabu kontyngentu jako zespół G4/S4) – w planowaniu wsparcia logistycznego kontyngentu, formułowaniu zadań logistycznych i monitorowaniu ich wykonania;
- ◆ logistyka wykonawcza – oddziały (pododdziały) logistyczne – podporządkowane służbowo bezpośrednio dowódcy kontyngentu wojskowego – w wykonywaniu zadań na rzecz oddziałów (pododdziałów) operacyjnych, a także realizowaniu dostaw zaopatrzenia i świadczeniu usług w ramach logistyki wielonarodowej na rzecz innych kontyngentów wojskowych biorących udział w operacji stabilizacyjnej (pokojowej).

W zależności od wielkości wydzielanego z SZ RP kontyngentu może to być:

- ◆ w kontyngencie w sile kompanii – pluton logistyczny (plog);
- ◆ w kontyngencie w sile batalionu – kompania logistyczna (klog);
- ◆ w kontyngencie w sile brygady – batalion logistyczny (blog).

Preferowana, struktura organizacyjną logistyki kontyngentów wydzielanych z SZ RP do operacji prowadzonych poza obszarem kraju zostanie zaprezentowana w drugiej części opracowania niniejszego tematu badawczego.

W ocenie zespołu autorskiego jednym z ważniejszych zadań organów kierowania wsparciem logistycznym jest opracowanie i przedstawianie dowódcom szczebla nadrzędnego pełnej informacji o stanie wsparcia logistycznego wydzielonych z SZ RP kontyngentów. Informacje te przedstawiane są w formie meldunków, a ich rodzaje i terminy składania są z reguły określone w standardowych procedurach operacyjnych (SOP) opracowywanych dla każdej operacji stabilizacyjnej (pokojowej). Dzielią się one na meldunki codzienne, tygodniowe oraz doraźne.

Meldunki codzienne składa się wyższemu przełożonemu operacyjnemu poprzez NSE każdego dnia do godziny 15.00 z sytuacji na godzinę 12.00. Jest to meldunek logistyczny - LOGSTATREP (Logistic Status Report) określający zasadnicze niedobory w ŚBiM oraz UiSW.

Zasadniczymi meldunkami składanymi raz w tygodniu, z reguły w każdy piątek również do godziny 15.00, są: logistyczny meldunek sytuacyjny - LOGSITREP, określający aktualny stan UiSW oraz stan zapasów zaopatrzenia według klas materiałowych; meldunek o stanie chorych - MDREP (Medical Disease Report) oraz meldunek o stanie poszkodowanych w działaniach „niebojowych” - DNBIREP (Disease And Non-battle Injury Report).

Meldunki doraźne dotyczą osób poszkodowanych w różnych nagłych przypadkach oraz występowania chorób zakaźnych - MIREP (Medical Major Incident Report). Przedstawione powyżej rodzaje meldunków stanowią podstawę do opracowania przez logistykę oddziału (S4), meldunku LOGASSESSREP (Logistic Assessment Report) dla szczebla nadrzędnego. W meldunku tym przedstawia się ogólną i szczegółową sytuację logistyczną, stan środków materiałowych ze zwróceniem uwagi na amunicję i mps, stan UiSW, przede wszystkim niesprawnego i niemożliwego do wyremontowania w ciągu 24 godzin, stan wsparcia medycznego, zakres pomocy udzielonej przez państwo - gospodarza oraz utrzymanie dróg komunikacyjnych.

8.3. Wnioski

Przewiduje się, że kierowanie wsparciem logistycznym kontyngentów wydzielanych do prowadzenia operacji poza obszarem kraju w dalszym ciągu stwarzać będzie wiele trudności. W Sojuszu bowiem jako niski ocenia się aktualny poziom przygotowania i kompleksowego wsparcia sił wielonarodowych szczególnie w zakresie ich wsparcia logistycznego i związanego z tym ściśle nim kierowania.

Z doświadczeń udziału kontyngentów SZ RP w ćwiczeniach i operacjach prowadzonych w układzie sojuszniczym, koalicyjnym i operacjach pokojowych wynika, że:

1. W zakresie kierowania wsparciem logistycznym wojsk, należy przyjąć rozwiązania stosowane w NATO, co w znacznym stopniu ułatwi stworzenie systemu wsparcia logistycznego wojsk szczególnie w operacjach sojuszniczych prowadzonych poza obszarem kraju, a także z udziałem kontyngentów państw niebędących członkami Sojuszu¹²⁷.

¹²⁷ Na podstawie, *Doświadczenia logistyczne z operacji „Iracka Wolność”*, Materiał Zarządu Planowania Logistycznego Generalnego Zarządu Logistyki Sztabu Generalnego WP z 23.10.2003.

2. Duża ilość planowanych do realizacji przedsięwzięć logistycznych, związanych z przygotowaniem i kompleksowym wsparciem sił wielonarodowych, w ograniczonym czasie nie zapewnia możliwości dokładnego planowania kontyngentów narodowych, w tym ich wsparcia logistycznego. Przewiduje się potrzebę wcześniejszego planowania użycia kontyngentów wydzielanych z SZ RP, w tym planowania ich wsparcia logistycznego opartego na uzgodnionych zobowiązaniach państw w ramach HNS¹²⁸.
3. Kierowanie wsparciem logistycznym kontyngentów, wydzielonych do Sojuszu i prowadzenia operacji poza obszarem kraju wymaga, aby odbywało się to w sposób scentralizowany przez jeden wyspecjalizowany powołany do tego celu organ.
4. Należy rozważyć konieczność wprowadzenia jednolitych struktur organizacyjnych organów kierowania logistyką na szczeblach taktycznych, kompatybilnych ze strukturami funkcjonującymi w armiach Sojuszu.
5. Należy wprowadzić w szybkim tempie zautomatyzowane systemy sprawozdawczości logistycznej zapewniające możliwość dostępu do informacji wpływających na SD w czasie rzeczywistym a mających znaczenie dla logistycznego zabezpieczenia działań.
6. Należy rozważyć możliwość wprowadzenia jednolitych logistycznych komputerowych programów kalkulacyjnych, powiązanych z programami decyzyjnymi wykorzystywanymi przez pozostałe komórki sztabu, co pozwoli na znaczne ograniczenie kontaktów osobistych pomiędzy osobami funkcyjnymi zespołów logistycznych i pozostałych centrów SD, a tym samym spowoduje znaczne skrócenie czasu planowania logistycznego.
7. Należy zmniejszyć liczbę opracowywanych dokumentów planistycznych i rozkazodawczych, a przede wszystkim rozważyć wdrożenie wzorów stosowanych w Sojuszu co wydatnie zmniejszy obciążenie logistycznych organów kierowania i korzystnie wpłynie na ich dyspozycyjność oraz jakość opracowywanej dokumentacji oraz współdziałanie w systemie logistyki wielonarodowej.

---

¹²⁸ E. Nowak, Z. Kurasiński, *Zabezpieczenie logistyczne wojsk w działaniach połączonych*, „Myśl Wojskowa” nr 4(605) 2001, s. 69.

ZAKOŃCZENIE

Badania nad niniejszym tematem są jednym z wielu poczynąń zmierzających do wypracowania modelu funkcjonowania zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym w operacjach prowadzonych siłami koalicyjnymi na obszarze własnego kraju i poza jego granicami.

Wraz ze wzrostem znaczenia, jakie Sojusz nadaje problematyce zabezpieczenia logistycznego wydzielonych sił prowadzących operacje militarne (w tym operacje reagowania kryzysowego i podejmowane w sytuacjach niezwiązanych z treścią art. 5. Traktatu Północnoatlantyckiego), badania naukowe obejmujące tę problematykę mają szczególną wartość. Oprócz znaczenia utrzymania pokoju i bezpieczeństwa na świecie, traktowanego nadal jako najważniejszy problem międzynarodowy, ich wartość uzasadnia potrzeba zachowania wiarygodności i wywiązania się z podjętych zobowiązań sojuszniczych oraz utrzymania i odtwarzania zdolności bojowej kontyngentów wojskowych, wydzielonych do realizacji zadań w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi poza granicami kraju. Wartość obronną, ekonomiczną i społeczną tych badań uzasadnia także bezpośredni związek ich wyników z wydatkami i kosztami ponoszonymi przez nasze państwo na wsparcie logistyczne wydzielanych do sił wielonarodowych ZT, oddziałów i pododdziałów.

Przedstawione w prezentowanym opracowaniu problemy zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wydzielanych z SZ, na tle ich współczesnych działań operacyjnych, wynikają ze współczesnego dorobku polskiej myśli obronno-ekonomicznej i wojskowej, która rozwiązuje podstawowe problemy oraz dążenia do osiągnięcia przez SZ RP wymaganych poziomów standaryzacji w celu uzyskania interoperacyjności z logistykami armii państw NATO. Standaryzacja ta postrzegana jest ponadto jako niezbędny warunek korzystania z usług logistycznych (bądź ich świadczenia) w ramach logistyki wielonarodowej oraz wsparcia przez państwo-gospodarza (HNS). Prowadzone badania zmierzały do rozwiązania głównego problemu naukowego, sformułowanego w postaci pytania:

Jak zorganizować system zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym, aby zapewniał sprawne realizowanie zadań logistycznych w operacjach prowadzonych zarówno siłami narodowymi i siłami sojuszniczymi?

Podjęty przez zespół autorski temat badawczy składa się z dwóch części. W pierwszej bazując na doświadczeniach funkcjonowania zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych wydzielonych do prowadzenia operacji poza granicami kraju starano się skoncentrować na tych zagadnieniach zabezpieczenia logistycznego wojsk, które w obliczu zmian zachodzących na współczesnym polu walki ulegają dezaktualizacji lub też nie są kompatybilne i interoperacyjne ze sposobami i procedurami stosowanymi w armiach Sojuszu. Do problemów tych zespół badawczy zaliczył:

- potrzebę zdecydowanego podziału (na wszystkich szczeblach dowodzenia) logistycznych organów kierowania na dwie zasadnicze części: logistykę planowania i logistykę wykonawczą;
- organizację wspólnych sił sojuszniczych jako wielonarodowych związków operacyjnych zgodnie z zasadami *Leading Nation* (wiodące państwo), *Framework Nation* (państwo określające ogólne ramy działania) i *Integration* (integracja);
- podział współczesnego pola walki na: rejon brygady, tyłowy rejon dywizji, tyłowy rejon korpusu, tyłową strefę działań bojowych oraz strefę komunikacji;
- kolektywną odpowiedzialność władz NATO i państw członkowskich tego Sojuszu za zabezpieczenie logistyczne wielonarodowych sił NATO;
- każde państwo – członek NATO – ma prawo do rozwijania swoich własnych narodowych systemów logistycznych.

W drugiej części tematu badawczego na podstawie przeprowadzonych badań i opracowanych w części pierwszej wniosków zespół zaprezentuje koncepcję zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym. Założenie, jakie zostało przyjęte w sformułowaniu tematu badawczego ukierunkowało pracę zespołu badawczego na poszukiwaniu takich rozwiązań, które zbliżałyby procedury zabezpieczenia logistycznego wojsk stosowane w Sojuszu, i tym samym obowiązujące w zabezpieczeniu kontyngentów wojskowych prowadzących operacje poza obszarem kraju, z naszymi narodowymi rozwiązaniami.

W badaniach procesu zabezpieczenia logistycznego wojsk w świetle doświadczeń wynikających z dotychczasowych konfliktów wykorzystano wszystkie dostępne (zespółowi badawczemu) materiały i dokumenty normatywne obowiązujące w Sojuszu, pochodzące z sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych oraz Republiki Federalnej

Niemiec, materiały Akademii Obrony Narodowej, a także materiały wewnętrzne Generalnego Zarządu Logistyki Sztabu Generalnego WP, Logistyki Dowództwa Wojsk Lądowych, 10 Brygady Logistycznej i Zakładu Logistyki Sił Zbrojnych Instytutu Ekonomii i Logistyki AON. Ponadto, w szerokim zakresie wykorzystano doświadczenia i wnioski z ćwiczeń dowódczo-sztabowych prowadzonych w AON.

Wyniki przeprowadzonych badań i identyfikacja ustaleń dowiodły, że proces zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym naszych SZ znacznie odbiega od funkcjonujących takich systemów w przodujących armiach państw Sojuszu.

Zdaniem zespołu autorskiego wynika to przede wszystkim z tego, że w pierwszym okresie przystosowywania się do wymogów Sojuszu główny wysiłek skupiono na konstruowaniu w pierwszej kolejności ogólnego procesu dowodzenia wojskami odkładając na później pozostałe jego podsystemy. Konsekwencją takiej decyzji są obecne opóźnienia w tworzeniu sprawnego systemu zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym, a nawet rezygnacja z niektórych już funkcjonujących rozwiązań, takich jak likwidowanie kompanii logistycznych w batalionach czy batalionów logistycznych w brygadach.

Rezultaty badań upoważniają także do stwierdzenia, że struktury organizacyjne i przestrzenne logistycznych organów kierowania są mało wydolne, bowiem z powodu zbyt małej liczebnie obsady etatowej nie mają możliwości funkcjonowania na SD w systemie dwuzmianowym, a tym samym wypracowania racjonalnych zadań dla wykonawców.

Biorąc pod uwagę znacznie ograniczone możliwości prowadzenia badań, przyjęto, że ostatecznym ich celem będą: podstawy teoretyczne i założenia konstrukcyjne koncepcji wsparcia logistycznego wojsk lądowych na szczeblu taktycznym oparte przede wszystkim na bazie doświadczeń wynikających z udziału kontyngentów w operacjach i misjach prowadzonych siłami sojuszniczymi poza granicami kraju.

W pierwszej kolejności badaniom poddano uwarunkowania, ich wzajemne zależności i wpływ na wsparcie logistyczne ZT, oddziałów i pododdziałów WL wydzielonych do realizacji zadań w operacji stabilizacyjnej, prowadzonej siłami sojuszniczymi na obszarze Iraku oraz wydzielonymi do pełnienia misji pokojowych, a także zgromadzone dotychczas doświadczenia i możliwości ich zastosowania.

W efekcie powyższych prac określono uwarunkowania oraz sprecyzowano podstawy teoretyczne funkcjonowania zabezpieczenia logistycznego ZT, oddziałów i pododdziałów WL, wydzielonych do realizacji zadań samodzielnie i w składzie sił wielonarodowych, zarówno na obszarze kraju jak i poza jego granicami. Ponadto, dokonano oceny doświadczeń w tym zakresie, zgromadzonych dotychczas przez WL państw sojuszniczych oraz naszych SZ. Zdaniem zespołu autorskiego pozwolą one w części drugiej opracować założenia konstrukcyjne koncepcji funkcjonowania zabezpieczenia logistycznego wojsk na szczeblu taktycznym.

Wykonanie powyższych zadań pozwoliło na dokonanie weryfikacji oraz potwierdzenie prawdziwości wszystkich hipotez roboczych, sformułowanych we wstępnym etapie tej części procesu badawczego.

Z doświadczeń udziału kontyngentów SZ RP w ćwiczeniach, operacjach prowadzonych w układzie sojuszniczym, koalicyjnym i operacjach pokojowych wynika, że¹²⁹:

1. Mała interoperacyjność poszczególnych kontyngentów (szczególnie spoza Sojuszu) może stwarzać problemy w utworzeniu jednolitego, zintegrowanego systemu zabezpieczenia logistycznego.
2. W planowaniu logistycznym operacji stabilizacyjnych (pokojowych) należy przewidywać znaczne zaangażowanie kontraktorów cywilnych (szczególnie tam gdzie brak jest możliwości korzystania z HNS).
3. Brak jednolitego systemu łączności oraz monitorowania zasobów logistycznych utrudnia terminową i właściwą realizację zadań zabezpieczenia logistycznego wojsk.
4. W początkowej fazie prowadzenia operacji stabilizacyjnej państwa wydzielające kontyngenty powinny opierać się na narodowych systemach zabezpieczenia logistycznego, a tworzenie wielonarodowych formacji logistycznych jest możliwe dopiero po dokładnym rozpoznaniu środowiska działań.
5. W zakresie kierowania wsparciem logistycznym wojsk, należy przyjąć rozwiązania stosowane w NATO, co w znacznym stopniu ułatwi stworzenie sys-

---

¹²⁹ Na podstawie, *Doświadczenia logistyczne z operacji „Iracka Wolność”*, Materiał Zarządu Planowania Logistycznego Generalnego Zarządu Logistyki Sztabu Generalnego WP z 23.10.2003.

temu zabezpieczenia logistycznego wojsk, szczególnie w operacjach stabilizacyjnych (pokojowych) prowadzonych z udziałem kontyngentów państw niebędących członkami Sojuszu.

Wyniki przeprowadzonych badań i studiów upoważniają zespół autorski do sformułowania następujących zasadniczych wniosków:

1. Zasadniczymi zadaniami systemu zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach (działaniach bojowych) będą:
  - a) w działaniach prowadzonych siłami narodowymi - organizacja świadczenia usług logistycznych dla walczących wojsk z uwzględnieniem dostaw zagranicznych zakupów ŚBiM oraz UiSW;
  - b) w działaniach prowadzonych siłami sojuszniczymi - organizacja świadczenia usług logistycznych w warunkach systematycznych dostaw usług z państw sojuszniczych, w tym ŚBiM, UiSW oraz funkcjonowania logistyki wielonarodowej. Ponadto, zadania te będą organizowane w warunkach korzystania (bądź świadczenia) usług logistycznych w ramach wsparcia przez państwo-gospodarza.
2. System zabezpieczenia logistycznego na wszystkich szczeblach dowodzenia WL powinien mieć jednolitą strukturę organizacyjną i funkcjonalną, a logistyczne organy kierowania (zespoły G4/S4) powinny stanowić etatową część sztabów ogólnowojskowych.
3. Jednym z gwarantów wysokiej sprawności zabezpieczenia logistycznego WL w operacjach jest posiadanie operatywnego systemu kierowania zabezpieczeniem logistycznym, przy czym jego organizacja powinna wynikać z potrzeb wojsk i gwarantować im terminowe świadczenie usług w różnych warunkach terenowych i atmosferycznych, czasie i przestrzeni.
4. Procedury kierowania zabezpieczeniem logistycznym WL w operacjach (działaniach bojowych) powinny być spójne z procedurami dowodzenia wojskami.

5. System kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk powinien (musi) być wspomagany przez wieloszczeblowy, dostosowany do struktury organizacyjnej WL system informatyczny.

Z powyższego wynika, że sprawne funkcjonowanie procesu zabezpieczenia logistycznego na szczeblu taktycznym wymaga spełnienia wielu warunków, a przede wszystkim:

- osiągnięcia standaryzacji logistycznej, co najmniej na poziomie interoperacyjności;
- przyjęcia i wdrożenia struktur organów kierowania i procedur kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk, spójnych ze stosowanymi w państwach Sojuszu;
- przygotowania organów logistycznych do kierowania wsparciem logistycznym wojsk w operacjach prowadzonych siłami sojuszniczymi zarówno na obszarze RP, jak i poza nim;
- przygotowania osób funkcyjnych logistyki do działania w zespołach logistycznych wielonarodowych centrów logistycznych i komórkach logistycznych związków taktycznych i operacyjnych o składzie międzynarodowym;
- koordynowania realizacji zadań logistycznych i usług świadczonych oddziałom i pododdziałom innych państw, oraz przyjmowania ich od nich;
- wyposażenia logistycznych organów kierowania i dowództw jednostek logistycznych w systemy informatyczne umożliwiające im współdziałanie logistyczne z oddziałami i związkami taktycznymi armii państw sojuszniczych.

* * *

Przedstawione przez zespół badawczy, w niniejszym opracowaniu studyjnym, wnioski wynikające z doświadczeń kontyngentów uczestniczących w operacjach prowadzonych poza granicami kraju, nie mają ostatecznego charakteru. Będą one w kolejnych badaniach prowadzonych w etapie drugim realizacji tematu naukowego poddawane weryfikacji, ponieważ prezentowany materiał jest jednym z pierwszych opracowań traktujących tak szeroko i szczegółowo powyższą problematykę.

BIBLIOGRAFIA

1. Allied Joint Host Nation Support Doctrine and Procedures – AJP-4.5(A), SNLC NATO HQ, 2003.
2. Allied Joint Logistic Doctrine AJP-4(A). Ratification Draft, May 2002.
3. Allied Joint Medical Support Doctrine, AJP-4.10.
4. Baran M., Zabezpieczenie logistyczne polskiego kontyngentu wojskowego w misji pokojowej (na przykładzie KFOR), praca studyjna, AON, Warszawa 2003.
5. Borzęcki K., Leksykon podręczny, Oświata, Olsztyn 1994.
6. Brzeziński M., Chylak E., Podstawy logistyki. Eksploatacja techniki wojskowej, WAT, Warszawa
7. Chojnacki M., Fornal M., Procedury przygotowania i realizacji wsparcia przez państwo gospodarza, AON, Warszawa 2002.
8. Dąbrowski P., Nowak E., Smyk St., Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w okresie pokoju (szkolenia), w walce i operacjach”, cz. 2 „Model organizacji i realizacji zabezpieczenia materiałowego, technicznego, medycznego i transportowego wojsk lądowych w walce i operacjach prowadzonych samodzielnie siłami narodowymi oraz w układzie koalicyjnym na obszarze własnego kraju i poza jego granicami”, DWLąd – Logistyka, Warszawa 1999.
9. Doświadczenia logistyczne z operacji „Iracka Wolność”, Materiał Zarządu Planowania Logistycznego Generalnego Zarządu Logistyki Sztabu Generalnego WP.
10. Fornal M., Zabezpieczenie logistyczne lotnictwa SP RP w operacjach pokojowych NATO, rozprawa doktorska, AON, Warszawa 2003.
11. Gągor Z., Paszkowski St., Pojęcie operacji pokojowych, „Wojsko i Wychowanie” 5/1997.
12. Jedliński M., Rola logistyka w procesach gospodarczych, w: „Gospodarka materiałowa i logistyka”, PWE, Warszawa 1997.
13. Katalog norm eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego wojsk lądowych, Szt. Gen. 1458/95.
14. Kozaczuk K., Narodowy Element Wsparcia w zabezpieczeniu logistycznym kontyngentu wojskowego, „Przegląd Wojsk Lądowych” 3/525/2003.
15. Kurasiński Z., Aspekty osiągnięcia interoperacyjności przez Wojska Lądowe SZ RP z armiami przodujących państw NATO w obszarze zabezpieczenia technicznego, Zeszyty Naukowe AON, 2/2003.
16. Kurasiński Z., Możliwości i procedury realizacji zadań logistycznych przez okręg wojskowy w ramach HNS, AON, Warszawa 2002.
17. Kurasiński Z., Proces walki wojsk lądowych jako podstawa budowy systemów eksploatacji wojskowych pojazdów mechanicznych, WITPIS, Sulejówek 2000.

18. Kurasiński Z., System kierowania wsparciem logistycznym wojsk lądowych w operacjach, rozprawa habilitacyjna, AON, Warszawa 2004.
19. Kurasiński Z., Zabezpieczenie logistyczne wojsk lądowych w operacjach według standardów NATO, „Myśl Wojskowa”, 3/2000.
20. Kurasiński Z., Przeździecki A., Preferowana organizacja kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych w operacjach prowadzonych siłami koalicyjnymi na obszarze własnego kraju i poza jego granicami, w: Kierowanie zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych „LOGO-KIER”, DWLąd Logistyka. Warszawa 1999.
21. Land Forces Logistic Doctrine ALP-4.2, Final draft October 2002.
22. Logistyczne zabezpieczenie przegrupowania i pobytu wojsk poza granicami kraju, Materiał Logistyki DWLąd, Warszawa 1998.
23. Maj J., Dowodzenie siłami zbrojnymi (aspekt narodowy i sojuszniczy), rozprawa habilitacyjna, AON, Warszawa 2003.
24. Medical Support Principles and Policies, Precepts and Guidance for NATO, MC 326/1.
25. Memorandum of Understanding. Aneks E. 14.01.1996.
26. Misje pokojowe i humanitarne Wojska Polskiego 1953-2001, Biuro Prasy i Informacji MON 2001.
27. NATO Glossary of Abbreviations used in NATO Document and Publications, AAP-15(F), 1999.
28. NATO Glossary of Terms and Definitions, AAP-6 (V), 2000.
29. NATO Logistics Handbook, NATO Headquarters, Brussels 1997.
30. NATO Principles and Policies for HNS Planning – MC 334/1.
31. NATO Principles and Policies for Logistics, MC 319/1.
32. Nowak E.: Logistyka wojskowa – zarys teorii. AON 2000.
33. E. Nowak, Z. Kurasiński, Zabezpieczenie logistyczne wojsk w działaniach połączonych, „Myśl Wojskowa” nr 4(605), s. 69.
34. Nowak E. Kurasiński Z., Przeździecki A, Kierowanie (zarządzanie zasobami i dowodzenie jednostkami logistycznymi) zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych „Logo – Kier”, część III, Wypracowanie modelu kierowania zabezpieczeniem logistycznym wojsk lądowych w operacjach prowadzonych siłami koalicyjnymi na obszarze kraju i poza jego granicami, Logistyka DWLąd 1999.
35. Nowak E., Kierunki przebudowy systemu wojskowego RP w świetle wymagań i potrzeb sojuszniczych, Materiały z konferencji naukowej, AON 2001.
36. Nyszk W., Zabezpieczenie materiałowe brygady zmechanizowanej armii USA, „Wojskowy Przegląd Techniczny i Logistyczny”, 1/2001.
37. Piekarski B., Zabezpieczenie logistyczne jednostek SZ RP realizujących zadania w misjach pokojowych, praca studyjna, AON, Warszawa 1998.
38. Planowanie wojskowe NATO dla potrzeb Działan Zabezpieczających Pokój, MC-327.
39. Problemy zabezpieczenia logistycznego wojsk w walce i operacji, Praca zespołowa. Część I i II, AON, Warszawa 1994.
40. Regulamin działań wojsk lądowych, DWLąd 16/99, Warszawa 1999.

41. Ruskowski W., Zabezpieczenie medyczne, „Przegląd Wojsk Lądowych”, Wydanie specjalne, Sierpień 2003.
42. Stachowiak Z., Metodyka i metodologia pisania prac kwalifikacyjnych, AON 2000.
43. Standing Operating Procedure 445 - Medical Evacuation.
44. Sprawozdanie z konsultacji na temat „Organizacja Nordycko - Polskiej Brygady dla potrzeb IFOR”, DWSZ 1995.
45. Strategia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów, Warszawa 2000.
46. Wytyczne do działania PKW w składzie Polsko-Ukraińskiego Batalionu w Siłach Międzynarodowych (KFOR) w Kosowie, Szt. Gen. WP, Warszawa 2000.
47. SOFA - Umowa pomiędzy NATO a państwami uczestniczącymi w programie Partnerstwo dla pokoju (PdP), Bruksela 19.06.1995.
48. Standing Operating Procedure 439 - Vehicle Markings.
49. Standing Operating Procedure 440 - Medical Support.
50. Standing Operating Procedure 445 - Medical Evacuation.
51. Standing Operating Procedure 490 - Logistics Reports.
52. Szafran H., Wsparcie pobytu i działań wojsk sojuszników na terytorium Polski, AON, Warszawa 2000.
53. Szpak R., Zabezpieczenie materiałowe PKW – Irak, „Przegląd Wojsk Lądowych” 4/2003.
54. Warzecha E., Specyfika logistycznego zabezpieczenia działań Dywizji Międzynarodowej, „Przegląd Wojsk Lądowych” 12/2003.
55. Wawrzynów J., Piekarski B., Nowoczesna technika wojsk lądowych w Iraku, „Przegląd Wojsk Lądowych”, Wydanie specjalne – sierpień 2003.
56. Wnioski i doświadczenia z funkcjonowania zabezpieczenia logistycznego 16 bpd oraz osiągnięcie interoperacyjności przez 18 bdsz, Materiał na odprawę szkoleniową kierowniczej kadry logistyki WP, Logistyka KOW 1997.
57. Zabezpieczenie logistyczne Wład w działaniach bojowych, praca zespołowa pk. LOG-LAD, cz.I: Zabezpieczenie logistyczne oddziału w walce, AON, Warszawa 1997.
58. Zasady prowadzenia gospodarki materiałowo-technicznej w polskich kontyngentach wojskowych poza granicami kraju, Szt. Gen. WP, 2004.

WYKAZ RYSUNKÓW :

1. Koncepcja organizacji wsparcia logistycznego wielonarodowych połączonych sił zadaniowych (CJTF).....	22
2. Organizacja grup wsparcia w związku operacyjnym o składzie wielonarodowym (<i>wariant</i>).....	24
3. Czynniki warunkujące organizację wsparcia logistycznego kontyngentu SZ RP uczestniczącego w operacji poza granicami kraju.....	27
4. Źródła zasobów logistycznych dla kontyngentu narodowego, wydzielonego do operacji prowadzonej poza granicami kraju.....	36
5. Organizacja Nordycko - Polskiej grupy wsparcia logistycznego w Bośni i Hercegowinie podczas misji pokojowej SFOR	51
6. Piony funkcjonalne i potencjał systemu technicznego kontyngentu wydzielonego do prowadzenia operacji poza obszarem kraju.....	64
7. Organizacja ewakuacji technicznej UiSW w kontyngencie wojskowym (<i>wariant</i>).....	63
8. Źródła potencjału medycznego kontyngentu uczestniczącego w operacji poza granicami kraju.....	78
9. Struktura organizacyjna służby zdrowia MND C-S w Iraku.....	80
10. Struktura organizacyjna Grupy Zabezpieczenia Medycznego PKW w Iraku.....	83
11. System ewakuacji medycznej PKW w Iraku.....	85
12. Organizacja ewakuacji medycznej w misjach pokojowych IFOR, KFOR i SFOR na przykładzie POL Bn – SFOR	86
13. Źródła potencjału transportowego kontyngentu wojskowego uczestniczącego w operacji poza granicami kraju.....	99
14. Rodzaje wsparcia świadczonego w ramach HNS przez sektory wojskowy i cywilny państwa-gospodarza.....	111
15. Etapy planowania wsparcia logistycznego przez państwo-gospodarza.....	114
16. Organizacja pola walki w działaniach obronnych.....	124
17. System kierowania wsparciem logistycznym kontyngentów SZ uczestniczących w operacjach poza obszarem kraju.....	130
18. Struktura organizacyjna logistyki Wielonarodowej dywizji Centrum-Południe (<i>MND CS</i>) w Iraku	132

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW:

1. Wykaz skrótów i akronimów użytych w pracy.....	147
2. Klasy zaopatrzenia i kategorie zapasów obowiązujące w SZ RP.....	151
3. Źródła zaopatrywania wykorzystywane przez polski kontyngent wojskowy KFORw Kosowie.	152
4. System zaopatrywania kontyngentów wojskowych misji SFOR.....	153
5. Procedury składania wniosków oraz realizacja zaopatrywania i rozliczeń w MND (C-S).....	154
6. Przepływ zaopatrzenia i obiegu dokumentów materiałowych dla pododdziałów kontyngentu	155
7. Systemu zaopatrywania wielonarodowej dywizji „Centrum –Południe” w Iraku.....	156
8. Klasyfikacja remontów techniki lądowej.....	157
9. Normy eksploatacji UiSW użytkowanego w PKW w ekstremalnych warunkach klimatycznych.....	158
10. Skrócony wykaz czynności kontrolnych oraz metod i kryteriów oceny stanu technicznego pojazdu.....	164
11. Algorytm zaopatrywania kontyngentu w TŚM na przykładzie PKW IRAK	169
12. Zestawienie dokumentów o charakterze prawnym normujących działalność w zakresie HNS	170
13. Struktura organizacyjna BLog.....	171

WYKAZ SKRÓTÓW I AKRONIMÓW

Pisownia skrótów i akronimów użytych w niniejszej pracy jest zgodna z wydawnictwami:

1. Zbiór znaków i skrótów wojskowych, Szt. Gen. 1462/96.
2. NATO Glossary of Abbreviations used in NATO Documents and Publications, AAP-15(F), 1999.

Skrót	Znaczenie
AAP	Allied Administrative Publication (Sojusznicza publikacja administracyjna)
ACSA	Acquisition and Cross Servicing Agreement (Porozumienie o pozyskiwaniu dostaw i wzajemnym obsłudze)
AJP	Allied Joint Publication (Sojusznicza publikacja dla sił połączonych)
ALP	Allied Logistic Publication (Sojusznicza publikacja logistyczna)
APOD	Airport of Debarkation (lotniczy port wylądowania)
APOE	Airport of Embarkation (lotniczy port załadowania)
ATP	Allied Tactical Publication (sojusznicza publikacja taktyczna)
BLog	Brygada logistyczna
BSG	Brigade Support Group (brygadowa grupa wsparcia)
CAPCAT	Capability Katalog (katalog możliwości)
CD	Centrum dowodzenia
CENTCOM	Central Command (Dowództwo SZ USA na Bliskim Wschodzie)
CIMIC	Civil-Military Cooperation (współpraca cywilno-wojskowa)
CJLC	Combined Joint Logistic Centre (wielonarodowe połączone centrum logistyki)
CJTF	Combined Joint Task Force (wielonarodowe połączone siły zadaniowe)
CLC	Combined Logistic Centre (wielonarodowe centrum logistyki)
COL	Centralny organ logistyczny
CSH	Corps Surgical Hospital (korpuśny szpital chirurgiczny)
CSS	Combat Service Support (wsparcie logistyczne walki)
CUI	Common User Items (wspólnie używane środki)
DNBIREP	Disease And Non-battle Injury Report (meldunek o stanie poszkodowanych w działaniach „nie bojowych”)
DOS	Day of Supply (dzienna norma zaopatrzenia)
DSG	Divisional Support Group (dywizyjna grupa wsparcia)

Skrót	Znaczenie
DWL	Dowództwo Wojsk Lądowych
FSA	Forward Support Area (wysunięty obszar wsparcia)
FSG	Forward Support Group (wysunięta grupa wsparcia)
GE	Grupa ewakuacyjna
GER	Grupa ewakuacyjno-remontowa
GN	Gospodarka narodowa
GZM	Grupa zabezpieczenia medycznego
HN	Host Nation (państwo-gospodarz)
HNS	Host Nation Support (wsparcie przez państwo-gospodarza)
IFOR	Implementation Force
JHNSSC	Joint Host Nation Support Steering (Połączony komitet koordynacyjny HNS)
JIA	Joint Implementation Arrangement (Połączone porozumienie wdrożeniowe)
KFOR	Kosowo Force
krd	Kompania rurociągów dalekosiężnych
LBG	Logistyczna baza garnizonowa
LBR	Logistyczna baza rejonowa
LN	Lead Nation (państwo wiodące)
LOC	Lines of Communications (linie komunikacyjne)
LOGAS- SESSREP	Logistic Assessment Report (meldunek logistyczny dla szczebla nadrzędnego)
LOGREP	Logistics Report (meldunek logistyczny)
LOGSTATREP	Logistic Status Report (meldunek logistyczny)
LOGSITREP	Logistic Situation Report (Meldunek o sytuacji logistycznej)
MAIN HQ	Główne stanowisko dowodzenia
MAS	Military Agency for Standardization (Wojskowe Biuro Normalizacji)
MDREP	Medical Disease Report (meldunek o stanie chorych)
MEDEVAC	Medical evacuation (ewakuacja medyczna)
MILU	Multinational Integrated Logistic Unit (wielonarodowa zintegrowana jednostka logistyczna)
MIMU	Multinational Integrated Medical Unit (wielonarodowa zintegrowana jednostka medyczna)
MIREP	Medical Major Incident Report (meldunek doraźny – nagły)
MMC	Material Management Center (Centrum zarządzania materiałowego)
MNC	Main NATO Commander (Główny Dowódca NATO)

Skrót**Znaczenie**

MNLC	Multinational Logistic Center (Wielonarodowe centrum logistyczne)
MOU	Memorandum of Understanding (porozumienie wstępne-ogólne)
MRE	Meal Ready to Eat (racje żywnościowe gotowe do spożycia)
MSA	Mutual Support Agreements (porozumienie o wzajemnym wsparciu)
NMLT	National Mmedical Liaison Team (Narodowy medyczny zespół łącznikowy)
NAMSA	NATO Maintenance and Supply Agency (Agencja NATO ds. obsługi i zaopatrywania)
NATO	North Atlantic Treaty Organisation (Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego)
NCUI	Non Common User Items (środki nieinteroperacyjne, tzn. nie nieprzystosowane do wspólnego użytkowania)
NGO	Non-Govermental Organization (organizacja pozarządowa)
NSE	National Support Element (narodowy element wsparcia)
NSG	National Support Group (narodowa grupa wsparcia)
NSIP	NATO Security Investment Programme (Program Inwestycji NATO na rzecz bezpieczeństwa)
OPLAN	Operation Plan (plan operacji)
OWT	Okręgowe warsztaty techniczne
PSC	Principal Subordinate Command (Naczelny Dowódca Podporządkowany)
PKW	Polski kontyngent wojskowy
PZUS	Punkt zbiórki uszkodzonego sprzętu
R1, R2	Oznaczenie stopnia remontu UiSW
RBM	Rejonowa baza materiałowa
REAR HQ/ TSD	Tyłowe stanowisko dowodzenia
RPOD	Rail Point of Debarkation (kolejowy punkt wyładowania)
RPOE	Rail Point of Embarkation (kolejowy punkt załadowania)
RSG	Rear Support Group (tyłowa grupa wsparcia)
RSN	Role Specialist Nation (państwo specjalizujące się w określonej dziedzinie zabezpieczenia logistycznego)
RSZ	Rodzaj sił zbrojnych
RW	Rodzaj wojsk
RWT	Rejonowe warsztaty techniczne
SFOR	Stabilization Force (siły stabilizacyjne)
SG	Support group (grupa wsparcia)
SHAPE	Supreme Headquarters Allied Powers in Europe (Naczelne Dowództwo Sojusznicznych Sił Zbrojnych w Europie)

Skrót	Znaczenie
SN	Sending Nation (państwo wysyłające kontyngent narodowy do sił wielonarodowych)
SOFA	Status of Forces Agreement (porozumienie o statusie sił wojskowych)
SOP	Standing Operating Procedures (standardowe procedury operacyjne)
SPOD	Seaport of Disembarkation (morski port wylądowania)
SPOE	Seaport of Embarkation (morski port załadowania)
SZ RP	Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej
ŚB	Środki bojowe
ŚBiM	Środki bojowe i materiałowe
TA	Technical Arrangement (uzgodnienia – porozumienia techniczne)
TCNs	Troop Contributing Nations (państwa wydzielające wojska do sił wielonarodowych)
TŚM	Techniczne środki materiałowe
UiSW	Uzbrojenie i sprzęt wojskowy
WL	Wojska lądowe
XO	Executive Officer (oficer wykonawczy)
ZB WMP	Zakład Budżetowy Wojskowe Misje Pokojowe
ZMat	Zespół materiałowy
ZMed	Zespół medyczny
ZO	Związek operacyjny
ZTech	Zespół techniczny

KLASY ZAOPATRZENIA

KLASA I

Środki zaopatrzenia przeznaczone do konsumpcji zarówno przez personel, jak i zwierzęta, występujące w jednolitych racjach niezależnie od lokalnych warunków bojowych lub terenowych.

KLASA II

Środki zaopatrzenia, na które zostały ustalone tabele należności lub wyposażenia.

KLASA III

Paliwa, oleje i smary do wszelkich zastosowań z wyłączeniem lotnictwa oraz bojowe środki specjalne wytwarzane na bazie produktów naftowych.

KLASA III a

Paliwa lotnicze, oleje i smary stosowane w lotnictwie.

KLASA IV

Środki zaopatrzenia, w tym materiały konstrukcyjne i fortyfikacyjne, dla których nie zostały ustalone tabele należności i wyposażenia.

KLASA V

Środki bojowe.

KATEGORIE ZAPASÓW

ZAPASY PODSTAWOWE

Zapasy zabezpieczające wykonanie zaaprobowanych planów operacyjnych na początkowy, określony okres.

ZAPASY PODTRZYMUJĄCE ZDOLNOŚĆ BOJOWĄ

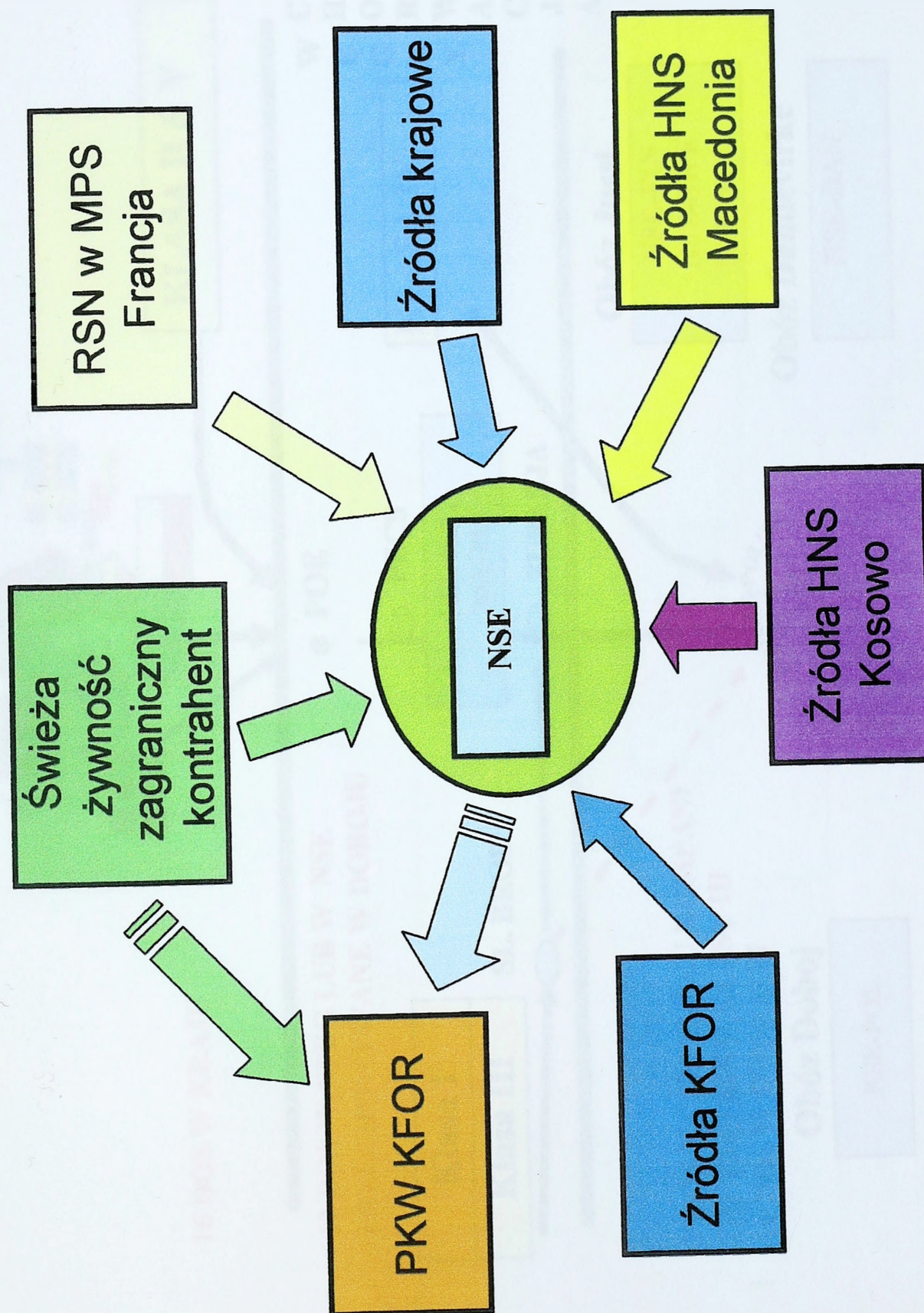
Zapasy zapewniające wykonanie planów operacyjnych ponad po początkowym okresie, pokrywane przez zapasy podstawowe do czasu, gdy możliwe jest uzupełnienie z zaopatrzenia wydzielonego do kontynuacji działań bojowych.

ZAPASY OPERACYJNE

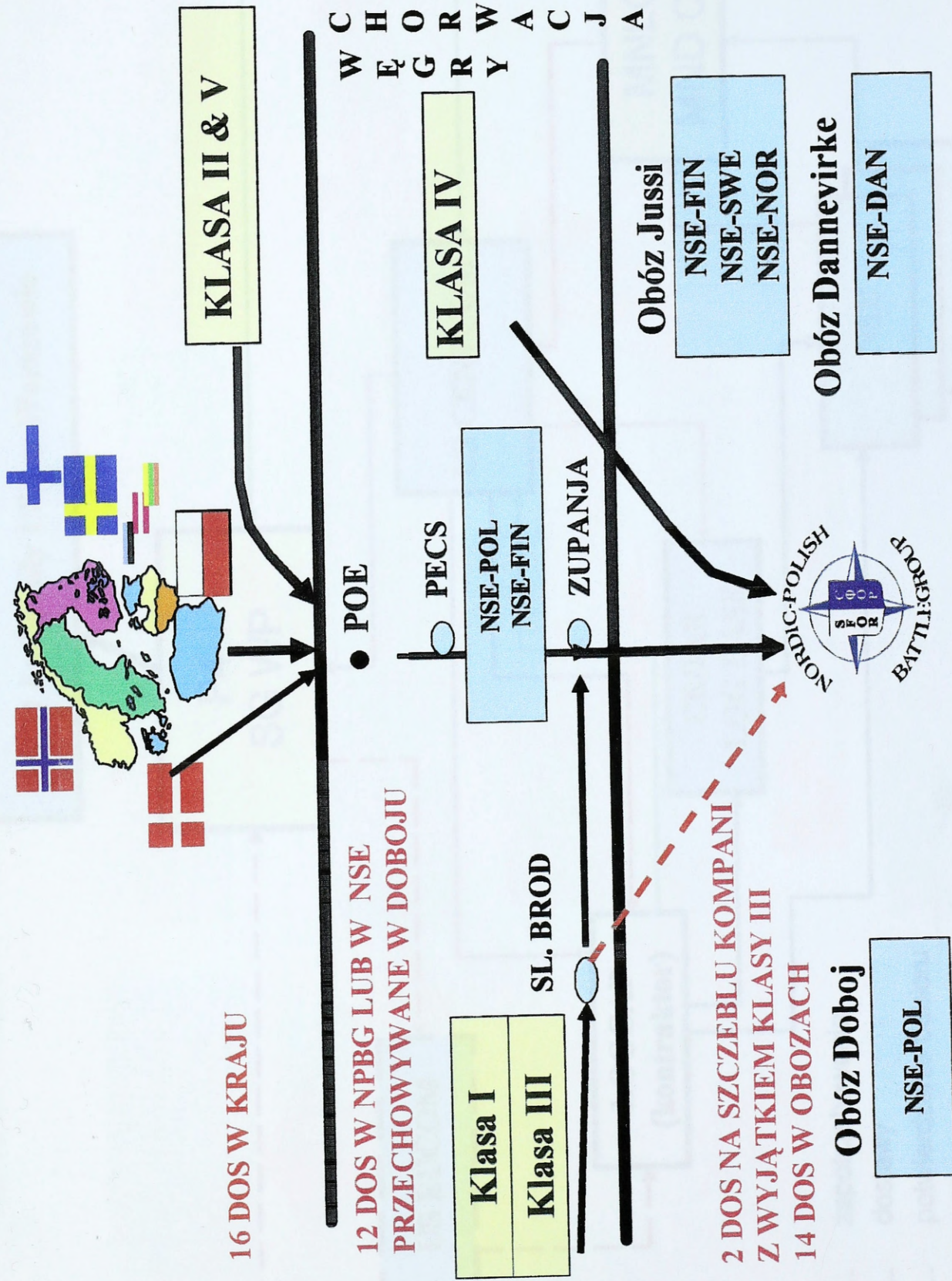
Zapasy niezbędne do zaspokojenia potrzeb operacyjnych powyżej i ponad zapasy posiadane lub przydzielone.

Źródło: STANAG 2961, ratyfikowany 26.07.2000.

ŹRÓDŁA ZAOPATRZENIA WYKORZYSTYWANE PRZEZ POLSKI KONTYNGENT WOJSKOWY KFOR

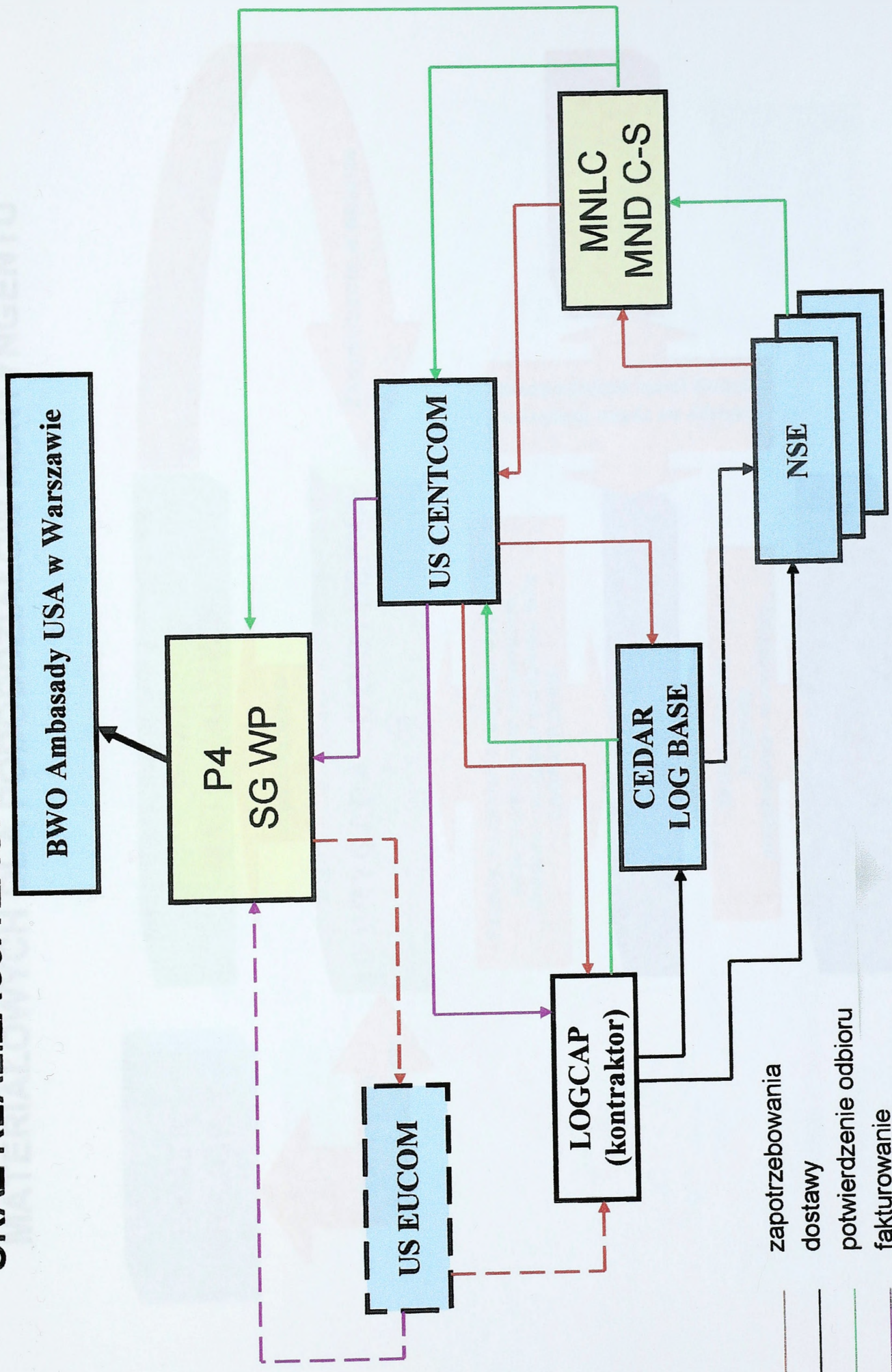

SYSTEM ZAOPATRYWANIA KONTYNGENTÓW WOJSKOWYCH MISJI SFOR

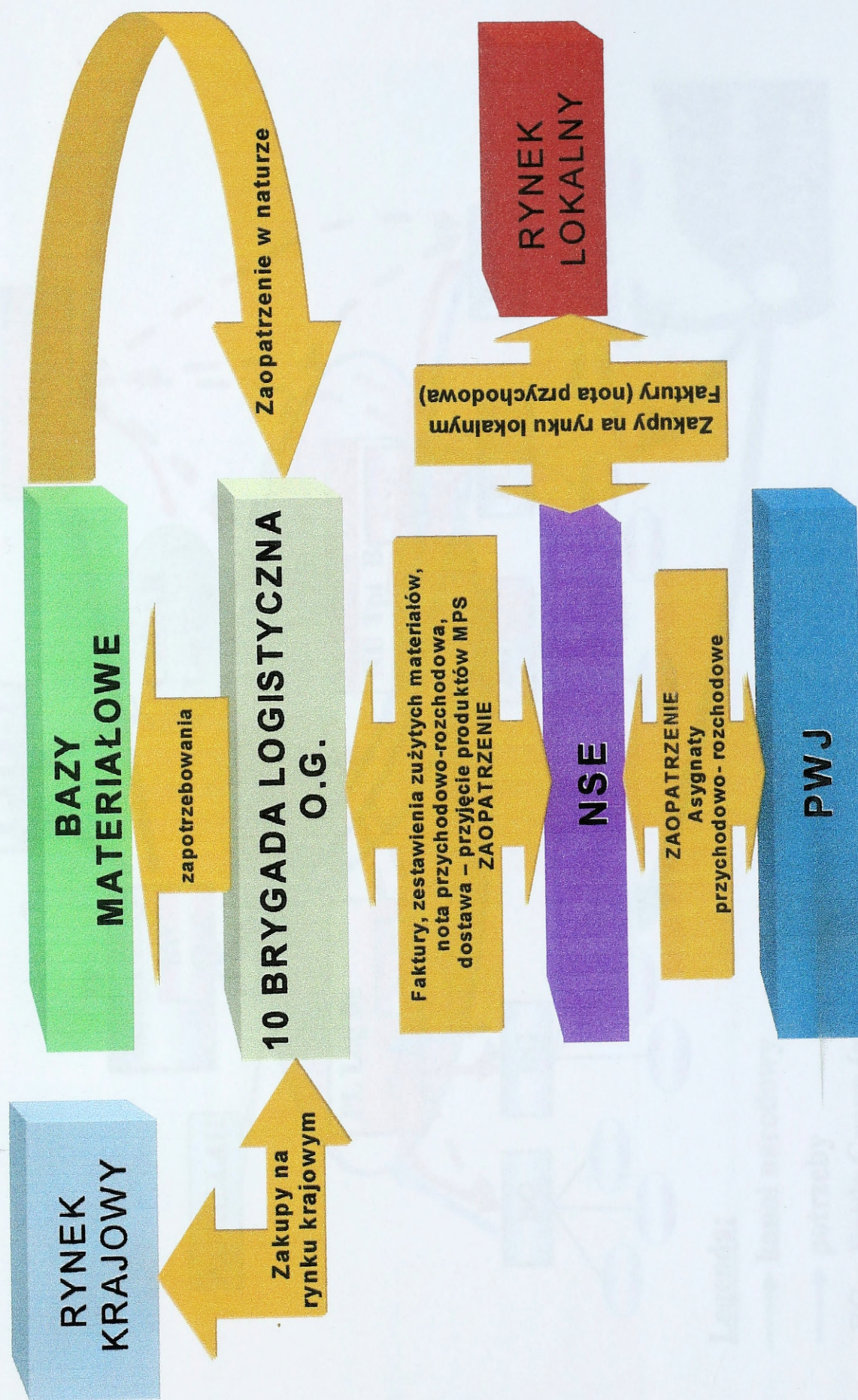
Źródło: Materiały G4 Nordic-Polish Battle Group/Sfor – Doboj, Bośnia 2000.

PROCEDURA SKŁADANIA WNIOSKÓW ORAZ REALIZACJA ZAOPATRYWANIA I ROZLICZEŃ W MND(C-S)

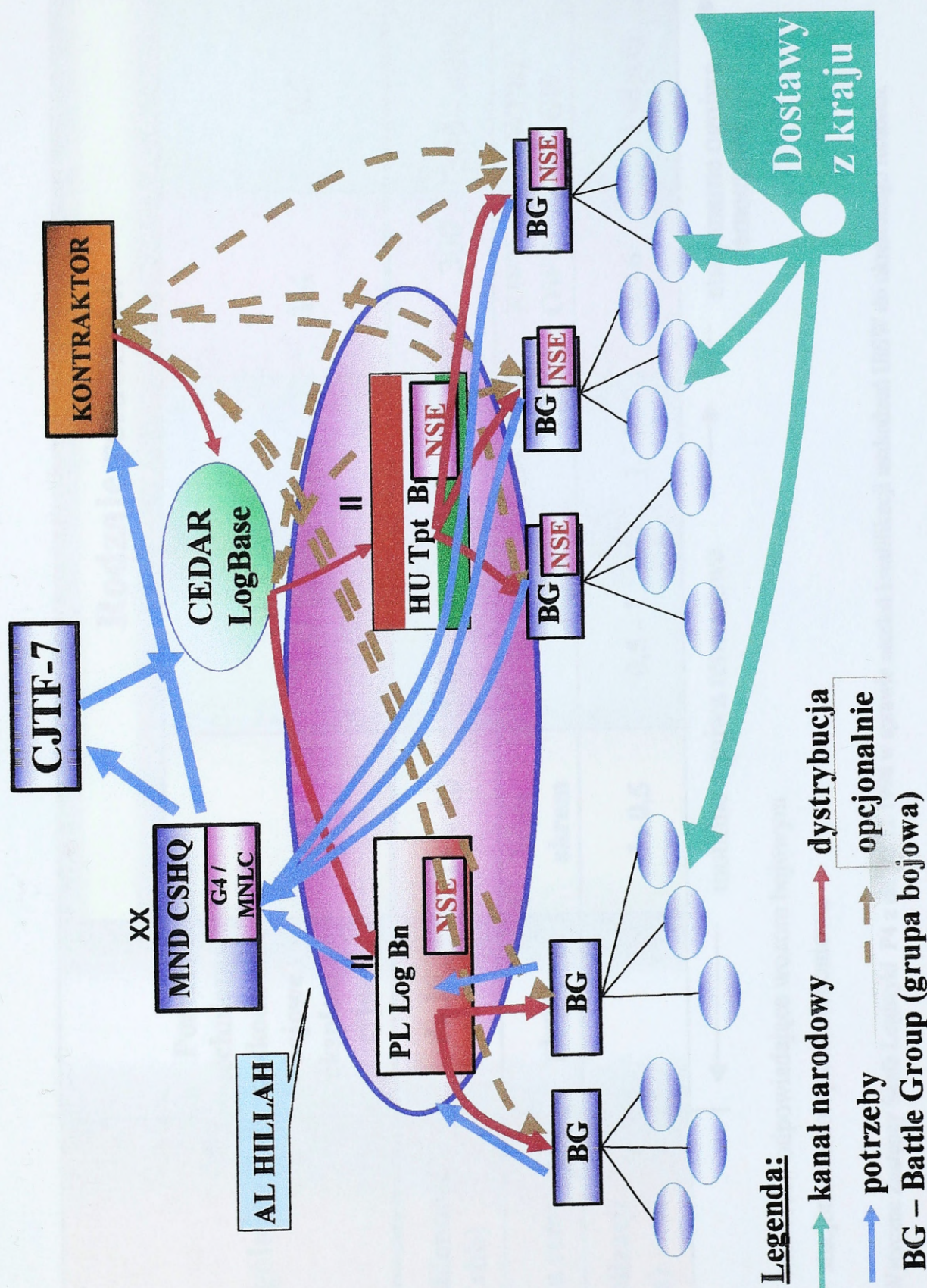
Źródło: Koncepcja wsparcia logistycznego wielonarodowej dywizji w Sektorze Centralno-Południowym w siłach stabilizacyjnych w Iraku, Szł. Gen. WP/GZL Warszawa 2003.

PRZEPŁYW ZAOPATRZENIA I OBIEGU DOKUMENTÓW MATERIAŁOWYCH DLA PODDZIAŁÓW KONTYNGENTU

Źródło: Zasady prowadzenia gospodarki materiałowo-technicznej w Polskich kontyngentach wojskowych poza granicami kraju, Szt. Gen. WP/GZL, 2004.

SYSTEM ZAOPATRYWANIA WIELONARODOWEJ DYWIZJI „CENTRUM – POŁUDNIE” W IRAKU

Źródło: E. Misuk, Koncepcja Wsparcia Logistycznego Wielonarodowej Dywizji w Sektorze Centralno-Południowym w Siłach Stabilizacyjnych w Iraku, Generalny Zarząd Logistyki Sztab Gen. WP/Zarząd Planowania Logistycznego, Warszawa 2003.

KLASYFIKACJA REMONTÓW TECHNIKI LĄDOWEJ

		Rodzaje remontów					
		R1	R2	R3	R4	R5	
Wyszczególnienie	Pomoc techniczna uszkodzenia bojowe i eksploatacyjne						
Pracochłonność* (rbh)	do 16	16 - 40	40 - 60	60 - 120	120 - 300	300 - 4000	
Wykonawca remontu	plrem	krem skrem	brem ZT	brem ZO	RWT OWT	WPRP GN	
Czas realizacji (doba)		do 0,5	0,5 - 1	1 - 3	3 - 6	8 i więcej	
		←	←	→	←	→	←
		mobilne ogniwa remontowe			stacjonarne ogniwa remontowe		

* - wielkości odpowiadające wozom bojowym

skrem - stacjonarna kompania remontowa

Źródło: Wytyczne Zastępcy Szefa Logistyki P4 z dn. 22.12.1998 w sprawie ustaleń kwalifikacji uszkodzeń UisW do określonego remontu.

**NORMY EKSPLOATACJI UZBROJENIA I SPRZĘTU WOJSKOWEGO
UŻYTKOWANEGO W PKW W EKSTREMALNYCH WARUNKACH KLIMATYCZNYCH**

Lp	Rodzaj sprzętu	J.m.	Normy międzyremontowe			Normy międzyzobowiązkowe			Uwagi
			do 1-szego remontu średniego	do następnych remontów średnich	do pierwszego remontu głównego	OO-1	OO-2	OO-n	
SPRZĘT SŁUŻBY CZOŁGOWO-SAMOCHODOWEJ									
1	Samochody opancerzone Samochód opancerzony BRDM-2B, BRDM-2M96i, -M96iK	km	-	-	20 000	750 - 850	1 500 - 1 700		
2	Samochody ciężarowe dużej ładowności Samochód ciężarowe dużej ładowności JELCZ P-862 i JELCZ S 662; Samochód ciężarowo-szosowy JELCZ 325 Ciągnik siodłowy VOLVO FH12	km	-	-	110 000	1 200 - 1 300	4 800 - 5 200	30 000	
3	Samochody ciężarowo-terenowe średniej ładowności Samochód ciężarowo-terenowy STAR 944 Samochód ciężarowo-terenowy STAR 266	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	20 000	
4	Samochody ciężarowo-osobowe wysokiej mobilności Samochód ciężarowo-osobowy wysokiej mobilności HONKER 2424 Samochód ciężarowo-osobowy wysokiej mobilności MERCEDES 290GD	km	-	-	90 000	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	15 000	
5	Mikrobusy Mikrobus IVECO DAILY Mikrobus LUBLIN 3314	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
6	Autobusy pasażerskie Autobus pasażerski JELCZ T.120/3E "EWA"	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	30 000	

Lp	Rodzaj sprzętu	J.m.	Normy międzyremontowe			Normy międzyobsługowe			Uwagi
			do 1-szego remontu średniego	do następnych remontów średnich	do pierwszego remontu głównego	OO-1	OO-2	OO-n	
7	Samochody wywrotki średniej ładowności Samochód wywrotka średniej ładowności IVECO Eurocargo MLC180	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
8	Samochody sztabowe Samochody sztabowe AS-2, AS-250 i kancelaria na STAR 266	km	-	-	90 000	900 - 1 000	4 500 - 5 000		
9	Przyczepy transportowe średniej ładowności Przyczepa transportowa D-08 i D-46	km	-	-	-	900 - 1 000	4 500 - 5 000		
10	Przyczepy transportowe dużej ładowności Przyczepa transportowa ZASŁAW D-659	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
11	Naczepy transportowe Naczepa transportowa ZREMB N-263	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
12	Przyczepy transportowe do ładunków ciężkich Naczepa do ładunków ciężkich GOLDHOFER STZ - H6 - 60 / 80 F2	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	15 000	
13	Żurawie dużego udźwigu na samochodach Żuraw DST-0105 na samochodzie JELCZ P-442 - dźwig	km mtg	- -	- -	- 70 000 3 500	1 200 - 1 300	4 800 - 5 200		
	Żuraw R-101 na samochodzie JELCZ 325 - dźwig	km mtg	- -	- -	70 000 3 500	1 200 - 1 300	4 800 - 5 200		
	Żuraw HIAB 700 na samochodzie JELCZ P-842 - dźwig	km mtg	- -	- -	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	30 000	wg wskazań komputera pokładowego
14	Żurawie średniego udźwigu na samochodach Żuraw DUT 0081 na samochodzie STAR 266 - dźwig	km mtg	- -	- -	60 000 3 000	900 - 1 000	4 500 - 5 000		

Lp	Rodzaj sprzętu	J.m.	Normy międzyremontowe			Normy międzyobsługowe			Uwagi
			do 1-szego remontu średniego	do następných remontów średnich	do pierwszego remontu głównego	OO-1	OO-2	OO-n	
15	Warsztaty obsługowo-remontowe służby czołgowo-samochoodowej Warsztaty obsługowo-remontowe na STAR 266 i podwozia STAR 266 pod urzędzenia specjalne	km	-	-	90 000	900 - 1 000	4 500 - 5 000		
16	Ciągniki kołowe ewakuacyjne Ciągnik kołowy ewakuacyjny MERCEDES BENZ ACTROS	km	-	-	-	wg wskazań komputera pokładowego			
17	Podwozia samochodów ogólnego przeznaczenia Podwozie samochodu ciężarowo-terenowego URAL-375 pod urządzenie specjalne	km	-	-	50 000	900 - 1 000	4 500 - 5 000		
	Podwozie samochodu ciężarowo-szosowego Ził-130 pod urządzenie specjalne	km	-	-	60 000	1 200 - 1 300	4 800 - 5 200		
	Podwozie samochodu ciężarowo-szosowego STAR-200 pod urządzenie specjalne	km	-	-	90 000	1 200 - 1 300	4 800 - 5 200		
	Podwozie samochodu ciężarowego uterenowionego STAR-744 pod urządzenie specjalne	km	-	-	90 000	900 - 1 000	4 500 - 5 000		
	Podwozie samochodu ciężarowo-szosowego STAR-12.227 pod urządzenie specjalne	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	20 000	
	Podwozie samochodu ciężarowo-terenowego KAMAZ 4310 pod urządzenie specjalne	km	-	-	90 000	900 - 1 000	4 500 - 5 000		
	Podwozie samochodu dostawczego FIAT DUCATO 244 pod urządzenie specjalne	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
	Podwozie samochodu dostawczego IVECO pod urządzenie specjalne	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
	Podwozie samochodu dostawczego SCAM pod urządzenie specjalne	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		

Lp	Rodzaj sprzętu	J.m.	Normy międzyremontowe			Normy międzyobsługowe			Uwagi
			do 1-szego remontu średniego	do następnych remontów średnich	do pierwszego remontu głównego	OO-1	OO-2	OO-n	
	Podwozie samochodu dostawczego MERCEDES Sprinter pod urządzenie specjalne	km	-	-	-	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000		
	Podwozie samochodu ciężarowo-osobowego HONKER 2424 pod urządzenie specjalne	km	-	-	90 000	4 500 - 5 000	9 000 - 10 000	15 000	
SPRZĘT SŁUŻBY UZBROJENIA									
1	Broń strzelecka	lat	2	2	4	3 miesiące	6 miesięcy		
2	Sprzęt optyczno-mierniczy	lat	2	2	4	3 miesiące	6 miesięcy		
SPRZĘT ŁĄCZNOŚCI									
1	Analogowy sprzęt łączności i ubezpieczenia lotów (radiostacje, radiolinie, aparatownie) na pojazdach	lata	-	-	6	co 4 miesiące	raz w roku		
2	Analogowy sprzęt łączności-przenośny i pokładowy	lata	-	-	-	co 4 miesiące	raz w roku		
3	Cyfrowy sprzęt łączności na pojazdach (radiostacje, wozy dowodzenia)	lata	-	-	-	co 6 miesięcy			
4	Cyfrowy sprzęt łączności-przenośny i pokładowy	lata	-	-	-	co 6 miesięcy			
5	Elektryczne źródła zasilania (EZZ)	lata/ mtyg	-	-	6-3000	co 4 miesiące	raz w roku		
6	Sprzęt informatyczny (mikrokomputery, drukarki, monitory)	lata	-	-	-	co 6 miesięcy			
7	Wielofunkcyjne urządzenia końcowe i faksy	lata	-	-	-	co 6 miesięcy			
8	Aparatownia diagnostyczno-remontowa i ruchome warsztaty łączności	lata	-	-	-	raz w roku			
9	Polowy węzeł informatyczny	lata	-	-	-	raz w roku	raz w roku		

Lp	Rodzaj sprzętu	J.m.	Normy międzyremontowe			Normy międzyobsługowe			Uwagi
			do 1-szego remontu średniego	do następných remontów średnich	do pierwszego remontu głównego	OO-1	OO-2	OO-n	
SPRZĘT INŻYNIERYJNY									
1	Koparka K-407C	mth	-	-	1 600	40	240		
2	Spycharko-ładowarka SŁ-34	mth	-	-	2 000	80	240		
3	Zestaw studziennie-wiertniczy ZSW-15	mth	-	-	1 200	40	160		
4	Stacja oczyszczania wody ROWPU-600 GPH	mth	-	-	1 300	40	80		
5	Filtr wody FPW 2000 na przyczepie	mth	-	-	2 800	40	160		
6	Elektrownia EO-16 z PAD-20-3/400/P	mth	-	-	1 600	40	160		
7	Elektrownia EO-16 z PAB-2-1/230/R	mth	-	-	800	20	40		
8	Piła spalinowa PS-290, PS-390	mth	-	-	200	40			
9	Warsztat obsługowo-remontowy WOR/Inż.	km	-	-	40 000	960	5600		
SPRZĘT CHEMICZNY									
1	Instalacja rozlewacza IRS-2M na samoch. STAR-266 pompa podgrzewacz	mth l/h	150 150	150 150	300 300	20 20	40 40		
2	Urządzenie grzejne na przyczepie 1-oś UG-66/72 silnik kociot	mth h	- -	- -	800 800	20 20	40 40		
3	Zespół urządzeń do rozpoznania skażeń BRDM-2rs aparatura	h	-	-	-	140	140		

Lp	Rodzaj sprzętu	J.m.	Normy międzyremontowe			Normy międzyobsługowe			Uwagi
			do 1-szego remontu średniego	do następných remontów średnich	do pierwszego remontu głównego	OO-1	OO-2	OO-n	
4	Laboratorium chemiczno-radiom. LChR-1 na samoch. STAR-266 i przyczepe 1-oś zespół spalinowo-elektryczny PAB-4-3/400	mth	-	-	800	40	120		
5	Zestaw pompowy motopompa M-8/8 PO-8	mth	-	-	240	40	80		
	Warsztat instalacji spec. RWIS na samoch. STAR-266	km	-	-	90 000	900-1000	4500-5000		
SPRZĘT KOMUNIKACJI WOJSKOWEJ									
1	Podnośnik widłowy do kontenerów "Luna"	mth	-	-	1 440	40	160		
	Podnośnik widłowy spalinowy terenowy GPW	mth	-	-	1 440	40	160		

Źródło: Zasady prowadzenia gospodarki materiałowo-technicznej w Polskich kontyngentach Wojskowych poza granicami kraju, Szt. Gen. WP, GZL 2004.

SKRÓCONY WYKAZ CZYNNOŚCI KONTROLNYCH ORAZ METODY I KRYTERIA OCENY STANU TECHNICZNEGO POJAZDU

Lp.	Przedmiot i zakres badania	Sposób przeprowadzenia badania	Podstawowe kryteria uznania stanu technicznego za niezadowalający
1	2	3	4
1	Dodatkowe wyposażenie.	Oględziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak gaśnicy (jeżeli jest wymagana). 2. Zdekompletowanie do poziomu poniżej 60% wyposażenia w narzędzia (uniemożliwiające wykonanie zasadniczych czynności usprawniających, np. wymiana uszkodzonego koła) oraz apteczki technicznej.
2	Ogumienie.	Oględziny. Pojazd ustawiony na kanale lub twardej płaskiej powierzchni. Pomiar i regulacja ciśnienia w oponach.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na tej samej osi zamontowane są opony różnej konstrukcji lub różnej rzeźbie bieżnika. 2. Opony, których wskaźniki pokazują graniczne zużycie, a w odniesieniu do opon nie zaopatrzonych w takie wskaźniki o rzeźbie bieżnika mniejszej niż 1,6 mm na $\frac{3}{4}$ szerokości środkowej części opony. 3. Opony o widocznych pęknięciach obnażających lub naruszających ich osnowę albo odkształcone.
3	Światła. Stan techniczny, działanie i rozmieszczenie.	Oględziny i sprawdzenie działania.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba świateł niezgodna z wymaganą. 2. Brak lub uszkodzenie świateł: drogowych, mijania, kierunkowskazów, hamowania „stop”, pozycyjnych, oświetlających tablicę rejestracyjną, przeciwmglowych, cofania, obrysowych. 3. Włączanie świateł mijania lub drogowych nie włącza równocześnie świateł pozycyjnych oraz oświetlenia tablicy rejestracyjnej. <p>Brak wyraźnej granicy światła i cienia świateł mijania.</p>

<p>Układy hamulcowe.</p>	<p>Oględziny.</p> <p>Sprawdzenie skuteczności działania hamulców (prowadzić jeździ istnieje możliwość spełnienia uwarunkowań przedstawionych w pkt. 1-3). Pomiar długości drogi hamowania. 1. Na równej i suchej drodze o podłożu betonowym lub asfaltowym wyznaczyć odcinek do pomiaru długości drogi hamowania z zaznaczonym jego początkiem. 2. Prędkość wiatru w chwili pomiaru nie może przekraczać 3 m/s. 3. Temperatura otoczenia w granicach od 0-30°C. 4. Ciśnienie w ogumieniu zgodne z instrukcją fabryczną.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieszczelna instalacja układu hamulcowego (wycieki płynu hamulcowego lub wyciek powietrza). 2. Nadmierny skok jałowy pedału hamulca (mierzony od górnego jego położenia do początku napotkanego oporu) - tj. pow. 30% skoku pedału hamulca. 3. Wadliwe działanie zaworu sterującego hamulca postojowego. 4. Zauważalny spadek ciśnienia w okresie 1 minuty, gdy pedał hamulca jest utrzymywany w pozycji wciśniętej. 5. Uszkodzenie, nieszczelność przewodów lub zaworu złącza przewodów hamulcowych przyczepty. 6. Przy rozłączeniu połączenia hamulec przyczepty nie działa automatycznie. 7. Uszkodzony, skorodowany, nieszczelny zbiornik powietrza lub nie działający zawór odwadniający. 8. Nieszczelna lub wadliwa pompa hamulcowa. 9. Niewystarczający poziom płynu hamulcowego lub nieprawidłowy jego rodzaj. 10. Zapowietrzony układ hamulcowy. 11. Nadmierne zużycie szcęk (klocków) hamulcowych. 12. Nadmierne zużycie, zarysowania, pęknięcia bębnow, tarcz hamulcowych.
--------------------------	---	---

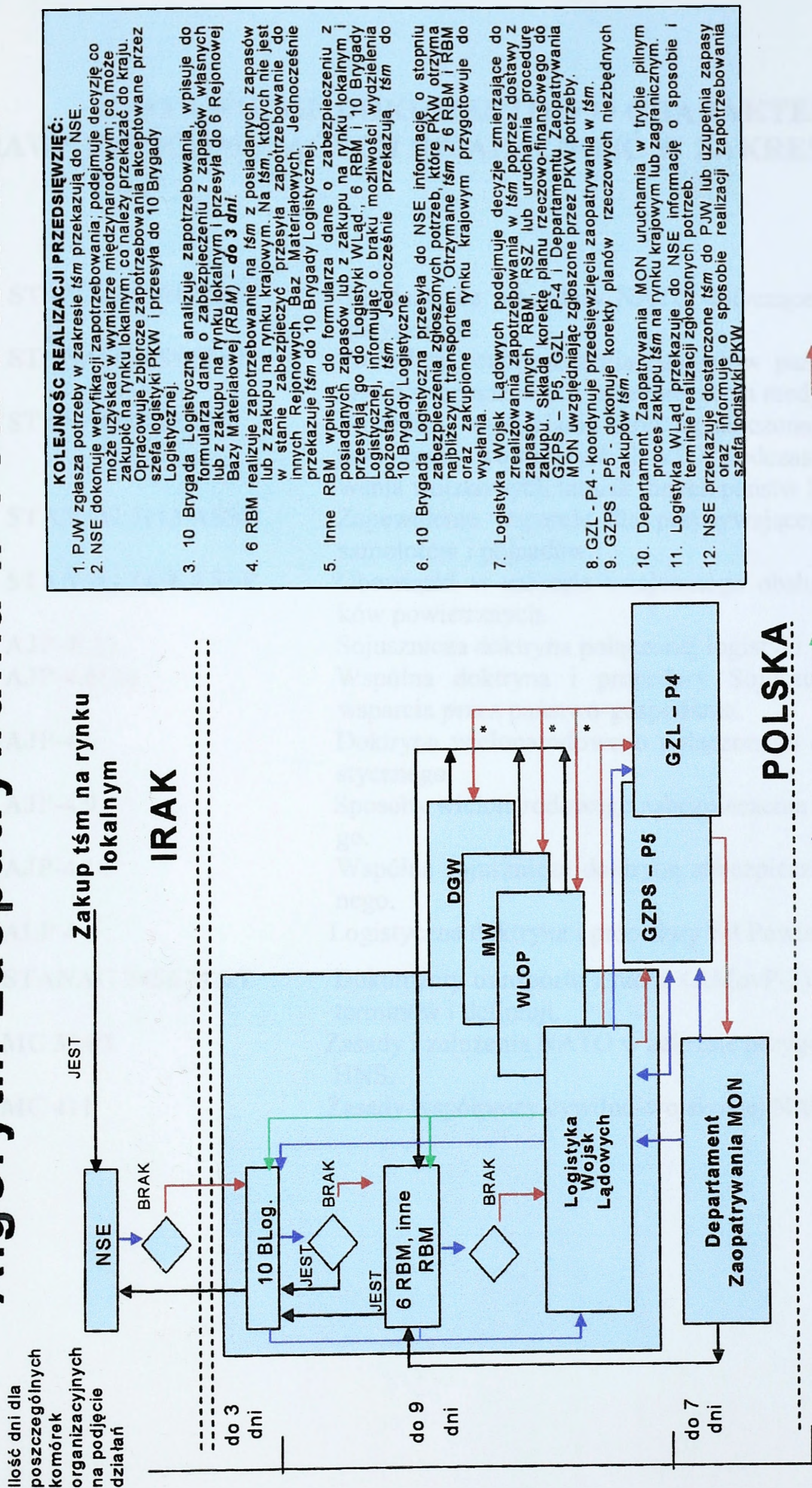
		<p>5. Pojazd całkowicie obciążony z równomiernie rozłożonym ładunkiem.</p> <p>Sposób przeprowadzenia pomiaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpędzić pojazd do prędkości 30 km/h, w chwili gdy przednie koła samochodu znajdują się na początku odcinka pomiarowego, należy rozpocząć hamowanie, naciskając gwałtownie pedał hamulca i wyłączając jednocześnie sprzęgło. <p><u>Całkowita droga hamowania jest odległością pomiędzy punktem styku przednich kół z nawierzchnią drogi a początkiem odcinka pomiarowego.</u></p>	<p>Długość drogi hamowania jest większa niż:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 7,5 metra przy użyciu hamulca zasadniczego i 15 metrów przy użyciu hamulca pomocniczego (awaryjnego) – dla samochodu o dop. masie całkowitej do 3,5 tony, 2. 12,5 metra przy użyciu hamulca zasadniczego i 25 metrów przy użyciu hamulca pomocniczego (awaryjnego) – dla samochodu o dop. masie całkowitej powyżej 3,5 tony, 3. 13,5 metra przy użyciu hamulca zasadniczego i 27 metrów przy użyciu hamulca pomocniczego (awaryjnego) – dla samochodu o dop. masie całkowitej pow. 3,5 tony z przyczepą lub ciągnika z przyczepą i pojazdu członowego.
5	<p>Układ kierowniczy (kolumna i koło kierownicy).</p> <p>Przekładnia kierownicza i mechanizm wspomagający.</p> <p>Drażki kierownicze.</p>	<p>Ustawić pojazd kołami na twardym podłożu i energicznie nacisnąć na koło kierownicy w kierunku poosiowym i promieniowym, jak również obracać kołem kierownicy w obie strony dookoła osi kolumny.</p> <p>Obracanie koła kierownicy w obie strony od oporu do oporu i ocena organoleptyczna działania.</p> <p>Samochód stoi na twardej powierzchni – podczas energicznego obracania kołem kierownicy w obie strony obserwować działanie drążków i ich połączeń.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Luźne zamocowanie koła na kolumnie. 2. Wyraźny luz poosiowy lub promieniowy kolumny kierownicy. 3. Ruch jałowy koła kierownicy przekracza wartość max. dopuszczalną dla danego typu pojazdu: <ul style="list-style-type: none"> - dla pojazdów osobowych – 10° - dla pojazdów ciężarowych – 20°. <ol style="list-style-type: none"> 1. Mechanizm obraca się ciężko lub z zacięciami albo zgrzytami. 2. Nadmierne luzy poosiowe wałka przekładni. 3. Pęknięcia lub wycieki płynu z mechanizmu wspomagającego. <ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmierny luz w połączeniach (przegubach). 2. Czynności naprawcze wykonane spawaniem lub zgrzewaniem. 3. Ocieranie drążków lub dźwignie o sąsiednie elementy podwozia. 4. Brak lub uszkodzone ograniczniki skrętu.

	Kola jezdne.	Oględziny: kół, zwrotnic, wahaczy podczas energicznego kołysania (szarpania) kołem w kierunku pionowym oraz dookoła zwrotnicy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pęknięcia lub odkształcenia osi. 2. Pęknięcia lub widoczne odkształcenia zwrotnic lub wahaczy. 3. Nadmierny luz: na sworzniu zwrotnicy, na sworzniach wahaczy w łożyskach kół. 4. Naprawa osi zwrotnic lub wahaczy wykonana techniką spawania lub zgrzewania. 5. Zgrzyty w łożysku wskazujące na jego uszkodzenie. 6. Pęknięcia lub deformacje tarcz kół. 7. Brak lub obluźowanie nakrętek lub śrub kół. 8. Niepewne zamocowanie pierścienia zaporowego. 9. Brak zabezpieczenia nakrętek półosi. 10. Zbieżność kół wykracza poza dopuszczalne granice.
6	Podwozie i zawieszenie.	Oględziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pęknięcia lub odkształcenia ramy. 2. Pęknięcia lub silne odkształcenia resorów, wahaczy, drążków reakcyjnych. 3. Istotne wycieki płynu z amortyzatorów. 4. Zauważalne poluzowanie lub brak śrub mocujących zespoły napędowe do nadwozia (podwozia) i pomiędzy sobą. 5. Nieszczelny zbiornik paliwa lub przewody paliwowe. 6. Ocieranie przewodów paliwowych o ruchome części podwozia.
7	Instalacja elektryczna.	Oględziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak lub uszkodzone mocowanie akumulatora do nadwozia, pęknięcia obudowy akumulatora – wycieki elektrolitu. 2. Przetarcia w instalacji elektrycznej.

1	2	3	4
1	Nadwozie i osprzęt.	Ogłędziny i sprawdzenie działania.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uszkodzenie burt, zawiasów, słupków i podłogi nadwozia czyniące przewóz osób i ładunków niebezpiecznym. 2. Uszkodzenia umożliwiające przedostawanie się spalin do wnętrza pojazdu. 3. Brak lub uszkodzenie wymaganych lusterek wstecznych. 4. Pęknięcia lub zmatowienie szyb ograniczające widoczność kierowcy lub osłabiające wytrzymałość szyb. 5. Brak wycieraczek lub ich uszkodzenie. 6. Brak spryskiwaczy szyb lub ich uszkodzenie. 7. Brak działania sygnału dźwiękowego lub za niski poziom dźwięku. 8. Brak działania prędkościomierza i drogomicza.
8			

Źródło: Zasady prowadzenia gospodarki materiałowo-technicznej w Polskich Kontyngentach Wojskowych poza granicami kraju, Szt. Gen. WP, GZL 2004.

Algorytm zaopatrywania w TŚM PKW Irak

KOLEJNOŚĆ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ:

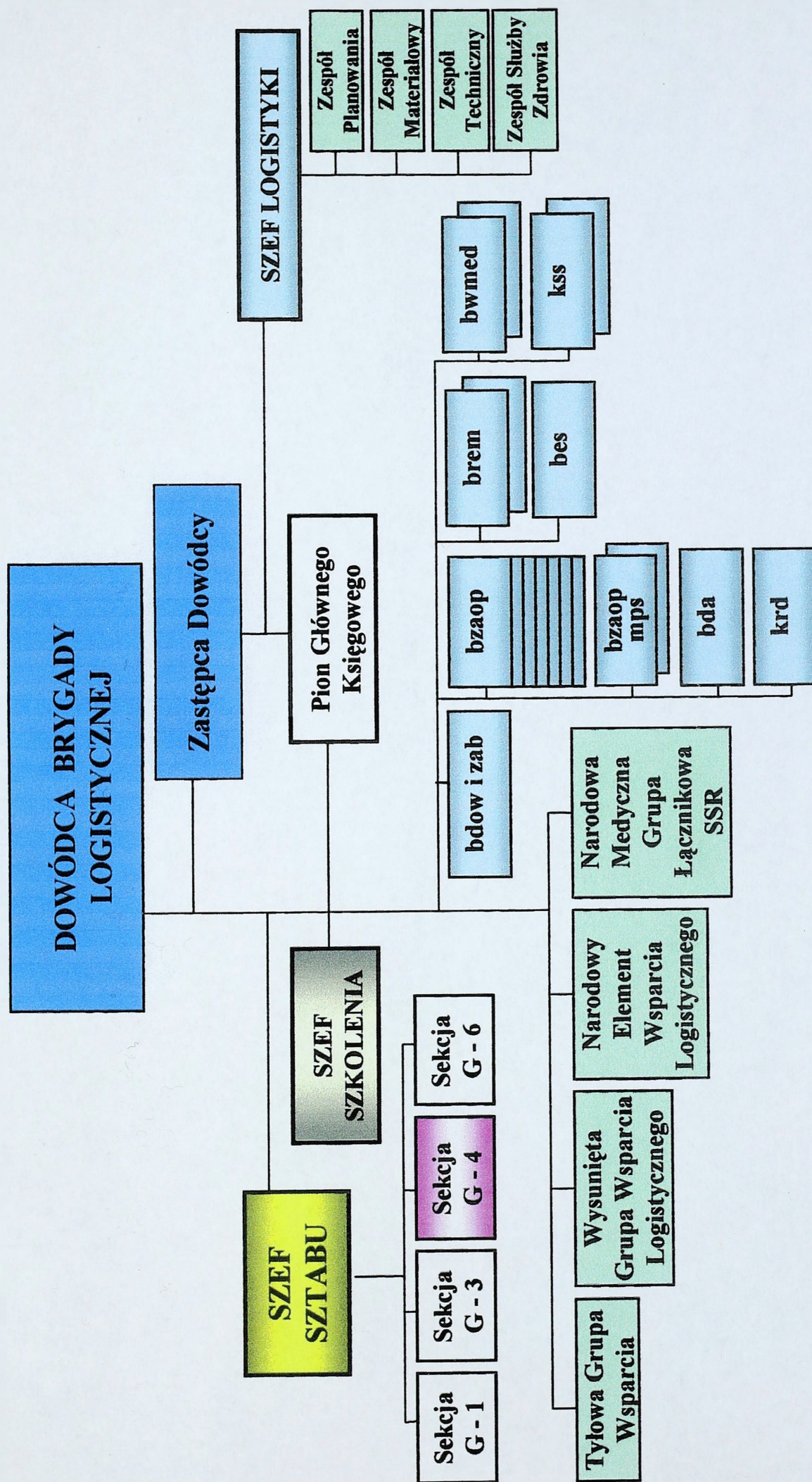
1. P.JW zgłasza potrzeby w zakresie tśm przekazują do NSE.
2. NSE dokonuje weryfikacji zapotrzebowania; podejmuje decyzję co może uzyskać w wymiarze międzynarodowym; co może zakupić na rynku lokalnym; co należy przekazać do kraju. Opracowuje zbiorcze zapotrzebowania akceptowane przez szefa logistyki PKW i przesyła do 10 Brygady Logistycznej.
3. 10 Brygada Logistyczna analizuje zapotrzebowania, wpisuje do formularza dane o zabezpieczeniu z zapasów własnych lub z zakupu na rynku lokalnym i przesyła do 6 Rejonowej Bazy Materiałowej (RBM) – do 3 dni.
4. 6 RBM realizuje zapotrzebowanie na tśm z posiadanych zapasów lub z zakupu na rynku krajowym. Na tśm, których nie jest w stanie zabezpieczyć przesyła zapotrzebowanie do innych Rejonowych Baz Materiałowych. Jednocześnie przekazuje tśm do 10 Brygady Logistycznej.
5. Inne RBM wpisują do formularza dane o zabezpieczeniu z posiadanych zapasów lub z zakupu na rynku lokalnym i przesyłają go do Logistyki Wład. 6 RBM i 10 Brygady Logistycznej, informując o braku możliwości wydzielenia pozostałych tśm. Jednocześnie przekazują tśm do 10 Brygady Logistycznej.
6. 10 Brygada Logistyczna przesyła do NSE informacje o stopniu zabezpieczenia zgłoszonych potrzeb, które PKW otrzyma najbliższym transportem. Otrzymane tśm z 6 RBM i RBM oraz zakupione na rynku krajowym przygotowuje do wysłania.
7. Logistyka Wojsk Lądowych podejmuje decyzje zmierzające do zrealizowania zapotrzebowania w tśm poprzez dostawy z zapasów innych RBM, RSZ lub uruchamiania procedurę zakupu. Składa korektę planu rzeczowo-finansowego do GZPS – P5, GZL P-4 i Departamentu Zaopatrywania MON uwzględniając zgłoszone przez PKW potrzeby.
8. GZL - P4 - koordynuje przedsięwzięcia zaopatrywania w tśm.
9. GZPS - P5 - dokonuje korekty planów rzeczowych niezbędnych zakupów tśm.
10. Departament Zaopatrywania MON uruchamia w trybie pilnym proces zakupu tśm na rynku krajowym lub zagranicznym.
11. Logistyka Wład przekazuje do NSE informację o sposobie i terminie realizacji zgłoszonych potrzeb.
12. NSE przekazuje dostarczone tśm do P.JW lub uzupełnia zapasy oraz informuje o sposobie realizacji zapotrzebowania szefa logistyki PKW.

Źródło: Zasady prowadzenia gospodarki materiałowo-technicznej w Polskich kontyngentach Wojskowych poza granicami kraju, Szt. Gen. WP, GZL 2004.

ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW O CHARAKTERZE PRAWNYM NORMUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE HNS

1. STANAG 2034 LOG	Standardowe procedury NATO dotyczące wsparcia logistycznego.
2. STANAG 2061 MED	Procedury rozmieszczenia pacjentów państw sojusznicych w urządzeniach zabezpieczenia medycznego.
3. STANAG 2952 INT	Procedury wydzielania stref ograniczonego ruchu dla samolotów wojskowych NATO podczas wykorzystywania wojskowych lotnisk innych państw NATO.
4. STANAG 3113 ASSE	Zapewnienie wsparcia dla przybywającego personelu, samolotów i pojazdów.
5. STANAG 3430 ASSE	Obowiązki w zakresie wzajemnego obsługiwanie statków powietrznych.
6. AJP-4(A)	Sojusznicza doktryna połączonej logistyki.
7. AJP-4.5(A)	Wspólna doktryna i procedury Sojuszu w zakresie wsparcia przez państwo-gospodarza.
8. AJP-4.6	Doktryna wielonarodowego połączonego centrum logistycznego.
9. AJP-4.9	Sposoby wielonarodowego zabezpieczenia logistycznego.
10. AJP-4.10	Wspólna sojusznicza doktryna zabezpieczenia medycznego.
11. ALP 4-3	Logistyczna doktryna i procedury Sił Powietrznych.
12. STANAG 2456 M&T	Dokumenty transportu i ruchu (AMovP-3) oraz słownik terminów i definicji.
13. MC 334/1	Zasady i założenia NATO w zakresie przygotowania HNS.
14. MC 411	Zasady współpracy cywilno-wojskowej NATO (CIMIC).

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BRYGADY LOGISTYCZNEJ

Źródło: Opracowano na podstawie materiałów Sztabu Logistyki DWL i Dowództwa BLog